

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 5185
Ημερομ. 14/11/2023

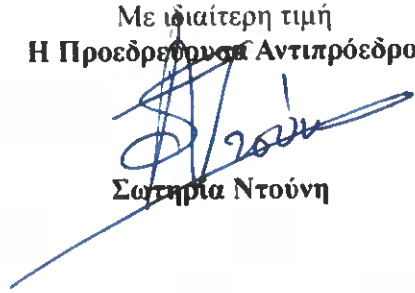
Αθήνα, 13 Νοεμβρίου 2023
Αριθμ. πρωτ.: 62765

Προς
τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων
κύριο Κωνσταντίνο Τασούλα

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε

Έχω την τιμή να σας διαβιβάσω την Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Απολογισμού για την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2022 και επί του Ισολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2022 με τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις που τον συνοδεύουν, στην οποία (έκθεση) ενσωματώνεται το πρώτον η σχετική έκθεση δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

Με ιδιαίτερη τιμή
Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος

Σωτηρία Ντούνη

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε, στις 10 Νοεμβρίου 2023, με την εξής σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Βασιλική Προβίδη, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκόρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Χριστίνα Κούνα, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Ιωάννα Ρούλια, Ιωάννης Καλακίκος, Άννα Παπαπαναγιώτου και Νικόλαος Βόγκας, Σύμβουλοι. Η Αντιπρόεδρος Άννα Λιγωμένου και οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Νικολέτα Ρένεση, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Δημήτριος Κοκοτσής, Ιωάννης Βασιλόπουλος και Ελένη Σκορδά απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Σταμάτιος Πουλής, Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Γεώργιος Καρασαββίδης, Προϊστάμενος Τμήματος στην Υπηρεσία Επιτρόπου «Γραμματεία».

Βάσει των άρθρων

- (1) 98 παρ. 1 (ε) και 79 παρ. 7 του Συντάγματος,
- (2) 31 και 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),
- (3) 26 παρ. 1 (β), 53 και 99 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου - ν. 4820/2021 (Α' 130) και

Αφού έλαβε υπόψη

(α) Την Έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου «Απολογισμός και Ισολογισμός του Κράτους» που απεστάλη, σύμφωνα με το άρθρο 167 παρ. 1 του ν. 4270/2014, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στις 27.9.2023 (βλ. διαβιβαστικό έγγραφο 53907/27.9.2023 της ως άνω Υπηρεσίας Επιτρόπου),

(β) την από 17.10.2023 Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, που απεστάλη στο Ελεγκτικό Συνέδριο ηλεκτρονικά στις 20.10.2023,
(γ) την 1/2023 Πράξη του Ενάτου Τμήματος (Τμήμα Ελέγχων ΙΙ) και
(δ) την ενώπιον της Ολομέλειας εισήγηση του Συμβούλου Κωνσταντίνου Κρέπη, όπως διατυπώθηκε στην 22η συνεδρίαση αυτής της 10ης Νοεμβρίου 2023 (Θέμα Α').

Και άκουσε

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ενέκρινε ομόφωνα

Τη συνημμένη Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Απολογισμού των Εσόδων και Εξόδων του Κράτους έτους 2022 και του Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31ης Δεκεμβρίου 2022, που διαβιβάστηκαν στο Δικαστήριο με το 2/61347/ΔΔΓΚ/30.6.2023 έγγραφο της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ

**Για την ακρίβεια
Ο Γραμματέας**

Γεώργιος Καρασαββίδης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΤΟΥΣ 2022 ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
(ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ)
ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022**

**22η Γενική Συνεδρίαση της Ολομέλειας
του Ελεγκτικού Συνεδρίου
της 10ης Νοεμβρίου 2023**

Περιεχόμενα

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	17
ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	17
1.1. Έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών	17
1.2. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έσοδα	21
1.3. Οι αποκλίσεις εισπράξεων της περιόδου αναφοράς (2022) σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2021)	25
1.4. Επιστροφές εσόδων, διαγραφές εσόδων και εισπρακτέο υπόλοιπο	26
1.5. Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	31
ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	31
2.1. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί Οικονομικού Έτους 2022	31
2.2. Έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών)	33
2.3. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έξοδα	34
2.4. Οι αποκλίσεις πληρωμών έτους 2022 σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2021)	38
2.5. Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών	39
2.6. Πιστώσεις υπό κατανομή	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	43
ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	43
3.1. Ανάλωση Αποθεματικού	43
3.2. Μητρώο Δεσμεύσεων – Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης	48
3.3. Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	51
3.4. Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	52
3.5. Ισοζύγιο οικονομικών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση	55
3.6. Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων – Επιτήρηση και Έλεγχος δημοσίων υπολόγων	56
3.7. Έλεγχος νομιμότητας – κανονικότητας των εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού	57
3.8. Μισθοδοσία Κεντρικής Διοίκησης	58
3.8.1. Γενική Επισκόπηση Βάσης Δεδομένων «ΑΠΟΓΡΑΦΗ»	58
3.8.2. Περιγραφή Συστήματος Μισθοδοσίας	60
3.8.3. Γενικές Παρατηρήσεις	65

3.9. Έλεγχος αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης	67
3.10. Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των επιμέρους φορέων της Κεντρικής Διοίκησης	68
3.11. Επισκόπηση δαπανών	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	73
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	73
4.1. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	75
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ	79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	82
ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	82
5.1. Λογιστική Μεταρρύθμιση	82
5.2. Αξιοποίηση Δημόσιας Περιουσίας.....	84
5.3 Υπόλογος Συμψηφισμών.....	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	89
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022	89
6.1. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	90
6.1.1. Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία	90
6.1.1.1. Ενσώματα και Άυλα Πάγια	90
6.1.1.2. Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες.....	91
6.1.1.3. Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία.....	92
6.1.2. Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία	94
6.1.2.1. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	94
6.1.2.2. Απαιτήσεις	95
6.1.2.3. Προκαταβολές.....	97
6.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	97
6.2.1. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	97
6.2.1.1. Πληρωτέες υποχρεώσεις	97
6.2.1.2. Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	99
6.2.1.3. Παροχές σε εργαζόμενους.....	99
6.2.2. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	99
6.2.2.1. Σχέση Δημοσίου Χρέους και Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ)	102
6.2.3. Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	102
6.2.4. Προβλέψεις	103
6.2.5. Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου	104
6.2.6. Εγγυήσεις Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (πρώην ΕΤΕΑΝ & Ταμείων που διαχειρίζεται το ΕΤΕΑΝ)	106
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	108

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ	
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022.....	108
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	110
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2022.....	110
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	112
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ	112
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	113

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο δικαστικός έλεγχος της δημόσιας διαχείρισης, που ανατίθεται από το Σύνταγμα στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο, ολοκληρώνεται με τον έλεγχο επί του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους (άρθρο 98 παρ. 1 ε' του Συντάγματος). Η αρμοδιότητα αυτή του Δικαστηρίου, καθώς ασκείται προκειμένου να ενημερωθεί η Βουλή για την ορθότητα και την αξιοπιστία των εν λόγω λογαριασμών, άπτεται συγχρόνως τόσο της ελεγκτικής του αποστολής όσο και των γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων του.

Η διαδικασία διεξαγωγής του ανωτέρω ελέγχου¹ εκκινεί με την αποστολή, μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους, του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους, μαζί με τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, από το Υπουργείο Οικονομικών² στην αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία, αφού ελέγξει την ορθότητα και την αξιοπιστία τους, τούς επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εντός δύο (2) μηνών από την αποστολή τους, μαζί με τις τυχόν παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην αρχική έκθεσή της. Επί των παρατηρήσεων της Υπηρεσίας Επιτρόπου, ο Υπουργός Οικονομικών εκφράζει εγγράφως τις απόψεις και τα σχόλιά του και τα διαβιβάζει στο Ελεγκτικό Συνέδριο εντός είκοσι (20) ημερών από την αποστολή τους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην αρχή σε Τμήμα και εν συνεχεία σε Ολομέλεια, συνεκτιμώντας την έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου και τις διατυπωθείσες απόψεις του Υπουργού Οικονομικών επ' αυτής, αποφαινεται για την ορθότητα και την αξιοπιστία του Απολογισμού, του Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Κράτους με την τελική Έκθεσή του (Διαδήλωση), την οποία αποστέλλει στο Υπουργείο Οικονομικών μέχρι και το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Το σύνολο δε των ως άνω λογαριασμών, μαζί με τη Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που υποχρεωτικώς τους συνοδεύει, εισάγονται από τον Υπουργό Οικονομικών στη Βουλή προς κύρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος.

Η παρούσα αποτελεί την, κατ' ενάσκηση της συνταγματικής του αρμοδιότητας και με βάση και τις λοιπές σχετικές διατάξεις³, Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των αρμοδώς υποβληθέντων σε αυτό λογαριασμών του οικονομικού έτους 2022. Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι, ως προς τον Απολογισμό, έλεγχος αξιοπιστίας του λογαριασμού και νομιμότητας και κανονικότητας των υποκείμενων στον λογαριασμό πράξεων, συμπεριλαμβανομένων και των αποκλίσεων που προέκυψαν από την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του ίδιου οικονομικού έτους και, ως προς τον Ισολογισμό και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, έλεγχος αξιοπιστίας του λογαριασμού, με αναφορά των κυριότερων διαπιστώσεων που προκύπτουν από την απεικόνιση της χρηματοοικονομικής θέσης και τη διάρθρωση της περιουσιακής κατάστασης του Δημοσίου.

Ο Απολογισμός έχει καταρτιστεί σε ταμειακή βάση, περιέχει δηλαδή τις πραγματικές εισπράξεις (έσοδα) και πληρωμές που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους 2022.

¹ Όπως προβλέπεται στο άρθρο 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143).

² Και ήδη Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, βλ. άρθρο 1 παρ. 1 π.δ/τος 82/1.8.2023, (Α' 139).

³ Βλ. ιδίως άρθρα 53 και 99 του Οργανικού Νόμου του ΕλΣυν - ν. 4820/2021, καθώς και άρθρα 16 και 31 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΦΓ8/42900/29.6.2022 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Β' 4069).

Όσον αφορά τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, αυτές καταρτίστηκαν με βάση την 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (Β' 3136)⁴, που συνιστά τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή (ΛΠΠΕ) του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, το οποίο προβλέπεται να εφαρμοσθεί πλήρως από 1.1.2025⁵ (από 1.1.2023 που ήταν ο αρχικός στόχος).

Παράλληλα, για την ορθή διάρθρωση και αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται το απαιτούμενο επίπεδο ανάλυσης και συγκέντρωσης των σχετικών πληροφοριών, έχει εκδοθεί⁶ η 2/58493/ΔΠΓΚ/31.7.2018 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 3240), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, στην οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπεται η αντιστοίχιση των νέων αναλυτικών λογαριασμών εσόδων και εξόδων (ΑΛΕ) του Προϋπολογισμού με τους προϋφιστάμενους (παλαιούς) κωδικούς αριθμούς εσόδων και εξόδων (ΚΑΕ) αυτού.

⁴ Εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 4 του άρθρου 156 του ν. 4270/2014.

⁵ Βλ. άρθρο 123 ν. 4964/2022 (Α' 150).

⁶ Κατ' εξουσιοδότηση ιδίως των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 55 του ν. 4270/2014, όπως ίσχυαν τότε.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΟΥΣ 2022

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Απολογισμός είναι ο τυπικός νόμος στον οποίο εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους, καθώς και οι υπερβάσεις πιστώσεων που σημειώθηκαν κατά το ίδιο έτος. Ο Απολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος Μαΐου του έτους κατάρτισής του, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων⁷.

Ο Απολογισμός εμφανίζει:

(α) Όσον αφορά τα έσοδα, το σύνολο κατ' είδος (ΑΛΕ) των προϋπολογισθέντων, των βεβαιωθέντων, των διαγραφέντων, των υπολοίπων των βεβαιωθέντων μετά την αφαίρεση των διαγραφέντων, των εισπραχθέντων και των υπολοίπων που απέμειναν για είσπραξη.

(β) Όσον αφορά τα έξοδα, το σύνολο κατά φορέα, ειδικό φορέα και είδος δαπάνης (ΑΛΕ) των πιστώσεων που έχουν προϋπολογισθεί, των πιστώσεων όπως έχουν διαμορφωθεί, των εξόδων που έχουν πληρωθεί, των πιστώσεων που δεν έχουν διατεθεί και των τυχόν υπερβάσεων από τις πιστώσεις όπως έχουν διαμορφωθεί.

Τα έσοδα και τα έξοδα κατατάσσονται στον Απολογισμό με την ίδια ταξινόμηση που, σύμφωνα με την αρχή της ειδικεύσεως, κατατάσσονται και στον Προϋπολογισμό⁸.

Κατά τον έλεγχο του Απολογισμού, λόγω της σύνδεσής του με τον Προϋπολογισμό, που συνιστά πράξη πρόβλεψης, ερευνάται εάν τηρήθηκαν οι απορρέουσες από το άρθρο 79 παρ. 2 του Συντάγματος⁹ αρχές:

(α) της ενότητας, υπό την έννοια της εμφάνισης σε ενιαίο Προϋπολογισμό και Απολογισμό του συνόλου των εσόδων και εξόδων,

(β) της καθολικότητας, υπό την έννοια ότι στον Προϋπολογισμό και Απολογισμό εμφανίζονται όλα τα έσοδα και τα έξοδα,

(γ) του ενιαυσίου ή της ετήσιας διάρκειας, υπό την έννοια της κατάρτισης του Προϋπολογισμού και Απολογισμού για το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ημερολογιακού έτους στο οποίο αφορά ο Προϋπολογισμός¹⁰,

(δ) της ειδικότητας των πιστώσεων, σύμφωνα με την οποία οι πιστώσεις δεν δύναται να χρησιμοποιηθούν για να εκπληρώσουν άλλη ανάγκη από αυτήν που προσδιορίζεται στον Προϋπολογισμό, εκτός αν η ανακατανομή πιστώσεων επιτρέπεται από τον νόμο¹¹,

(ε) της ειλικρίνειας και της ακρίβειας, σύμφωνα με την οποία κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη που περιέχεται στον Προϋπολογισμό - και κατ' αναλογία για τον Απολογισμό, κάθε εκεί εμφανιζόμενη πληροφορία - πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία¹², υπό την έννοια ότι κάθε πρόβλεψη εσόδων και εξόδων που περιέχονται στον Προϋπολογισμό πρέπει να είναι ειλικρινής και ακριβής στο μέτρο του εφικτού, χωρίς να υπερεκτιμά ή να υποτιμά τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι προβλέψεις.

⁷ Βλ. άρθρο 163 ν. 4270/2014.

⁸ Βλ. άρθρο 164 ν. 4270/2014.

⁹ Στο άρθρο 79 παράγραφος 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι «[ό]λα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό».

¹⁰ Βλ. και άρθρο 49 ν. 4270/2014.

¹¹ Βλ. σχετικά άρθρο 51 παρ. 2 ν. 4270/2014.

¹² Βλ. σχετικά άρθρο 33 ν. 4270/2014.

Ελέγχονται, επίσης, οι λογαριασμοί των δημοσίων υπολόγων, η νομιμότητα και κανονικότητα των εσόδων και εξόδων, ο τρόπος ανάλωσης των πιστώσεων του Αποθεματικού, η αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, η επάρκεια και αποτελεσματικότητα των πληροφοριακών συστημάτων και η ορθή ή μη τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.

Τα βασικά μεγέθη του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2022 έχουν ως ακολούθως:

(α) Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα, εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών εσόδων, ανήλθαν σε 59,74 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε αντίστοιχα έσοδα ύψους 57,10 δις ευρώ, κατά 2,64 δις ευρώ ή ποσοστό 4,62%. Έναντι του προηγούμενου έτους είναι αυξημένα κατά 4,82 δις ευρώ ή ποσοστό 8,77 %.

(β) Τα έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν σε 1.175,37 δις ευρώ και υπερέβησαν τα προϋπολογισθέντα κατά 435,85 δις ευρώ ή ποσοστό 58,94%.

(γ) Τα έξοδα του Προϋπολογισμού, εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών εξόδων, ανήλθαν σε 71,63 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε αντίστοιχα έξοδα ύψους 67,93 δις ευρώ, κατά 3,70 δις ευρώ ή ποσοστό 5,44%. Έναντι του προηγούμενου έτους είναι μειωμένα κατά 2,21 δις ευρώ ή ποσοστό 3,18%.

(δ) Τα έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν σε 1.164,66 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού κατά 425,84 δις ευρώ ή ποσοστό 57,64%.

(ε) Το αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ποσού 11,89 δις ευρώ, έναντι ελλείμματος ύψους 10,83 δις ευρώ που ήταν ο στόχος του Προϋπολογισμού. Το έλλειμμα αυτό είναι μικρότερο κατά 2,61 ευρώ έναντι του προηγούμενου έτους.

Κατά τα λοιπά, από τον διενεργηθέντα έλεγχο επί της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2022 και της νομιμότητας και κανονικότητας των υποκείμενων σε αυτόν πράξεων, προέκυψαν ευρήματα, τα σημαντικότερα των οποίων συνοψίζονται στα εξής:

(α) Αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στα διάφορα πληροφοριακά συστήματα της Κεντρικής Διοίκησης (κυρίως Ο.Π.Σ.Δ.Π. και TAXISNET) κατά το κλείσιμο του έτους (31.12.2022), οι οποίες κατέστησαν αναγκαία τη διενέργεια διορθωτικών εγγραφών και την κατάρτιση των τελικών πινάκων του Απολογισμού Εσόδων το πρώτον με την από 17.10.2023 Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 167 παρ. 1 ν. 4270/2014), δηλαδή σε χρόνο μεταγενέστερο της υποβολής των φερομένων ως οριστικών στοιχείων εσόδων στο Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία έλαβε χώρα στις 30.6.2023.

(β) Παράβαση των αρχών της καθολικότητας και της ειλικρίνειας και ακρίβειας, που διέπουν την κατάρτιση του Προϋπολογισμού, λόγω μη συμπερίληψης ορισμένων εσόδων και εξόδων σε αυτόν, σε συνδυασμό με την επανειλημμένη υποεκτίμηση των προβλέψεων του Προϋπολογισμού ως προς το ύψος κάποιων επιμέρους εξόδων, που έχουν πάγιο και επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα.

(γ) Πλημμελής χρήση των πιστώσεων του Αποθεματικού για τη χρηματοδότηση δαπανών φορέων της Κεντρικής Διοίκησης που δεν είναι συμβατές με τον κατά νόμο προορισμό του, καθώς και υψηλά αδιάθετα υπόλοιπα, προερχόμενα από το Αποθεματικό, σε ορισμένους από τους φορείς που ενισχύθηκαν κατά τη λήξη της χρήσης.

(δ) Αύξηση των απλήρωτων και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2021), καθώς και πλημμελής τήρηση από ορισμένους φορείς του Μητρώου Δεσμεύσεων, στο οποίο δεν καταγράφονται ορθά τα

πραγματικά υπόλοιπα των απλήρωτων και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, με συνέπεια οι αποσταλείσες στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους δημοσιονομικές αναφορές να μην είναι ακριβείς.

(ε) Ύπαρξη αδρανών ή με ελάχιστες κινήσεις λογαριασμών διαχείρισης αξιών και υλικού ορισμένων Δ.Ο.Υ. (κυρίως εντύπων παραβόλων), πρακτική που εγκυμονεί κινδύνους απώλειας, φθοράς κ.λπ. των αντικειμένων των διαχειρίσεων αυτών.

(στ) Σοβαρές αδυναμίες στα συστήματα εκκαθάρισης και πληρωμής της μισθοδοσίας στην Κεντρική Διοίκηση (εσφαλμένες καταχωρίσεις/αναριθμητισμοί, αυτόνομη ενημέρωση των βάσεων δεδομένων οι οποίες δεν επικοινωνούν μεταξύ τους, απουσία δικλίδων αποτροπής δημοσιονομικών κινδύνων ιδιαίτερα στις μικρότερες και περιφερειακές υπηρεσίες εκκαθάρισης, απουσία τακτικών περιοδικών ελέγχων στις βάσεις δεδομένων, μη πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων ακρίβειας των στοιχείων της μισθοδοσίας).

(ζ) Η οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων, η οποία εκτιμάται ότι θα συμβάλλει ουσιωδώς στην εγκαθίδρυση της δημοσιονομικής νομιμότητας και την αποτροπή σοβαρών δημοσιονομικών κινδύνων, δεν είναι επί του παρόντος επαρκής σε τέτοιο βαθμό ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως αποτελεσματική (μη πιστοποίηση της επάρκειας των εσωτερικών ελεγκτών, δεν έχουν εγκριθεί οι Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας ούτε έχουν εκπονηθεί Εγχειρίδια Εσωτερικού Ελέγχου, μη ανάπτυξη ελεγκτικής δραστηριότητας από τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου).

(η) Ο σχεδιασμός των δράσεων που θα αναλάμβαναν τα Υπουργεία εντός της περιόδου αναφοράς για να εξοικονομήσουν δαπάνες και να αυξήσουν τα έσοδά τους (επισκόπηση δαπανών) αποδείχθηκε αναποτελεσματικός, καθώς είτε δεν αναλήφθηκαν εν τοις πράγμασι οι σχετικές δράσεις είτε - όπου αναλήφθηκαν - δεν επιτεύχθηκαν οι στόχοι που τέθηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

1.1. Έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, μετά τη μείωση των επιστροφών¹³, ανήλθαν στο ποσό των 59,74 δις ευρώ. Αντιπροσωπεύουν δε το 28.91% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές, το οποίο εκτιμάται σε 206,62 δις ευρώ¹⁴.

Πίνακας 1
Εισπραχθέντα έσοδα Προϋπολογισμού 2022
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων προϋπολογισμού
χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οικονομικό Έτος 2022 (Ποσά σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου	Προϋπολογισμός 2022 (1)	Βεβαιωθέντα 2022 (2)	Λαβραφέντα (3)	Επισπραφέντα (4)	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο (6)	% Εκτέλ. Προϋπο- λογισμού (5)/(1)
ΕΣΟΔΑ (ΛΛΕ R1)	57.088.498.000,00	212.406.316.096,86	24.010.273.967,76	6.152.289.758,21	59.726.275.175,14	122.517.477.195,75	104,62%
Φόροι (ΛΛΕ R11)	45.654.498.000,00	90.890.983.875,54	820.293.230,65	5.892.071.252,82	49.353.975.179,61	34.824.644.212,46	108,10%
Κοινωνικές εισφορές (ΛΛΕ R12)	55.000.000,00	62.702.784,14	0,00	1.493.916,61	54.600.040,59	6.608.826,94	99,27%
Μεταβιβάσεις (ΛΛΕ R13)	7.376.000.000,00	19.638.410.907,85	332.794.179,52	496.463,33	6.359.460.902,83	12.945.659.362,17	86,22%
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΛΛΕ R14)	2.092.000.000,00	1.969.239.960,41	1.358.165,65	11.609.490,14	871.260.022,55	1.085.012.282,07	41,65%
Λοιπά τρέχοντα έσοδα (ΛΛΕ R15)	1.911.000.000,00	99.844.978.568,92	22.855.828.391,94	246.618.635,31	3.086.979.029,56	73.655.552.512,11	161,54%
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ, ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΛΛΕ R2)	13.000.000,00	12.471.908,91	4,38	23.533,64	11.924.118,33	524.252,56	91,72%
Πωλήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων (ΛΛΕ R31)	13.000.000,00	12.471.908,91	4,38	23.533,64	11.924.118,33	524.252,56	91,72%
Πωλήσεις Τιμαλφών (ΛΛΕ R33)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Σύνολο Εσόδων	57.101.498.000,00	212.418.788.005,77	24.010.273.972,14	6.152.313.291,85	59.738.199.293,47	122.518.001.448,31	104,62%

¹³ Πρόκειται για τα έσοδα που εισπράχθηκαν αχρεωστήτως και για τον λόγο αυτό επεστράφησαν.

¹⁴ Βλ. την από 18.10.2023 ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ (2^η εκτίμηση των Ετήσιων Εθνικών Λογαριασμών έτους 2022 - προσωρινά στοιχεία).

Τα ως άνω καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Προϋπολογισμού προήλθαν ως επί το πλείστον από φόρους ποσού 49,35 δις ευρώ (ποσοστό 82,62% επί των εισπράξεων), μεταβιβάσεις ποσού 6,36 δις ευρώ (ποσοστό 10,65% επί των εισπράξεων), λοιπά τρέχοντα έσοδα ποσού 3,09 δις ευρώ (ποσοστό 5,17% επί των εισπράξεων) και πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών ποσού 871,26 εκατ. ευρώ (ποσοστό 1,46% επί των εισπράξεων). Ειδικότερα:

(i) Οι εισπράξεις φορολογικών εσόδων (ΑΛΕ R11), που συνιστούν το βασικότερο έσοδο του Προϋπολογισμού, περιλάμβαναν κυρίως:

(α) Φόρους Προστιθέμενης Αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ. και Τελωνείων ποσού 18,15 δις ευρώ (ποσοστό 36,78% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(β) Φόρο εισοδήματος ποσού 15,67 δις ευρώ (ποσοστό 31,74% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων ποσού 10,51 δις ευρώ (ποσοστό 21,29% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων ποσού 3,91 δις ευρώ (ποσοστό 7,92% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(γ) Ειδικούς φόρους κατανάλωσης ενεργειακών, καπνικών και λοιπών προϊόντων ποσού 6,91 δις ευρώ (ποσοστό 13,99% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(δ) Τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας - κυρίως Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) - ποσού 2,67 δις ευρώ (ποσοστό 5,40% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(ε) Λοιπούς τρέχοντες φόρους ποσού 1,07 δις ευρώ (ποσοστό 2,18% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, τέλη κυκλοφορίας ποσού 941,34 εκατ. ευρώ.

(στ) Λοιπούς φόρους επί συγκεκριμένων υπηρεσιών ποσού 1,59 δις ευρώ (ποσοστό 3,22% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, φόρους στα μικτά κέρδη τυχερών παιγνίων ποσού 493,73 εκατ. ευρώ, φόρους ασφαλιστρών ποσού 492,80 εκατ. ευρώ και τέλη συνδρομητών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας συνολικού ποσού 223,81 εκατ. ευρώ.

(ζ) Λοιπούς φόρους επί παραγωγής ποσού 1,11 δις ευρώ (ποσοστό 2,25% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, τέλος επιτηδεύματος ποσού 456,59 εκατ. ευρώ και συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος ποσού 499,08 εκατ. ευρώ.

(η) Φόρους επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλαγών ποσού 631,22 εκατ. ευρώ (ποσοστό 1,28% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, φόρο στη μεταβίβαση οικοπέδων, αγροκτημάτων και οικοδομών συνολικού ποσού 474,06 εκατ. ευρώ.

(ii) Οι εισπράξεις από μεταβιβάσεις (ΑΛΕ R13) περιλάμβαναν κυρίως:

(α) Επιχορηγήσεις επενδύσεων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) συνολικού ποσού 5,01 δις ευρώ (ποσοστό 78,79% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις). Από το ποσό αυτό, 1,45 δις ευρώ προέρχεται από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και 1,72 δις ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

(β) Τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ποσού 661,62 εκατ. ευρώ (ποσοστό 10,40% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις), που σχετίζονται, ιδίως, με την επιστροφή ποσού 644,42 εκατ. ευρώ από τις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA - ποσοστό 10,13% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις).

(γ) Έσοδα από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ποσού 391,71 εκατ. ευρώ.

(iii) Οι εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΛΕ R14) περιλάμβαναν κυρίως:

(α) Παράβολα ποσού 162,91 εκατ. ευρώ (ποσοστό 18,70% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών).

(β) Παροχή υπηρεσιών (δικαστικών υπηρεσιών, υπηρεσιών ελέγχου, παροχή υπηρεσιών από τα προξενία κ.λπ.) ποσού 337,14 εκατ. ευρώ (ποσοστό 38,70% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών).

(γ) Προμήθειες (σε εισπράξεις – πληρωμές υπέρ τρίτων, για παροχή εγγυήσεων κ.λπ.) ποσού 340,96 εκατ. ευρώ (ποσοστό 39,13% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών).

(iv) Οι εισπράξεις λοιπών τρεχόντων εσόδων (ΑΛΕ R15) περιλάμβαναν κυρίως:

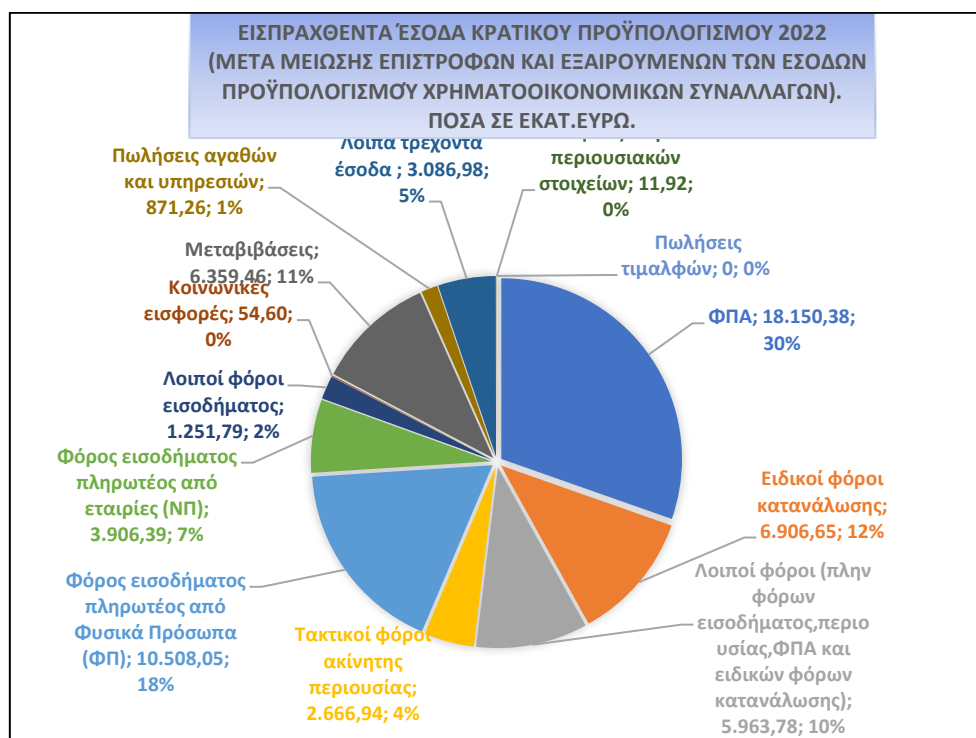
(α) Επιστροφές δαπανών (αποδοχών, μεταβιβάσεων κ.λπ.) ποσού 1,74 δις ευρώ (ποσοστό 56,32% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων). Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται και επιστροφές μεταβιβάσεων ποσού 1,09 δις ευρώ με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής.

(β) Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις ποσού 670,26 εκατ. ευρώ (ποσοστό 21,71% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων).

Η κατά τα ανωτέρω σύνθεση των εισπραχθέντων εσόδων απεικονίζεται στο ακόλουθο Γράφημα 1:

Γράφημα 1

**Σύνθεση εισπραχθέντων εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού 2022
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων προϋπολογισμού
χρηματοοικονομικών συναλλαγών)**

Δυσλειτουργίες στα πληροφοριακά συστήματα της Κεντρικής Διοίκησης

(α) Διαπιστώθηκαν αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (Ο.Π.Σ.Δ.Π.-SAP) και των αντίστοιχων που εξάγονται από το TAXISNET. Συγκεκριμένα, κατά την 31^η.12.2022 διαπιστώθηκε απόκλιση στο «Εισπρακτέο Υπόλοιπο» μεταξύ των δύο συστημάτων για ενενήντα πέντε (95) Δ.Ο.Υ., συνολικού ποσού 44,16 εκατ. ευρώ. Η απόκλιση αποδίδεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) αφενός στο ότι τα δύο συστήματα δεν είναι συγκρίσιμα, καθώς το TAXISNET είναι δυναμικό και περιλαμβάνει διορθώσεις που πραγματοποιούνται οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατόπιν σχετικών αιτημάτων των Δ.Ο.Υ., ακόμη και μετά το κλείσιμο του Απολογισμού, αφετέρου στο ότι η αρμόδια υπηρεσία της Α.Α.Δ.Ε. δεν συμμετέχει στις ανωτέρω διορθώσεις και σε ελέγχους μεταξύ των δύο συστημάτων.

(β) Διαπιστώθηκαν αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων βεβαιωθέντων και ανείσπρακτων τελωνειακών εσόδων κατά τη λήξη του οικονομικού έτους, τα οποία απεστάλησαν από τη Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Γ.Λ.Κ.) για χειρόγραφη καταχώριση, και εκείνων που αντλήθηκαν από το πληροφοριακό σύστημα παρακολούθησής τους για το ίδιο διάστημα. Η απόκλιση αποδίδεται από την Α.Α.Δ.Ε. στην υφιστάμενη συστημική λειτουργικότητα του συστήματος που επιτρέπει βεβαιώσεις, εισπράξεις ή διαγραφές που αφορούν το έτος αναφοράς να καταχωρούνται στο σύστημα μεταγενέστερα (προκειμένου για βεβαιώσεις, αυτές μπορεί να καταχωρούνται με μεγάλη καθυστέρηση), επηρεάζοντας το ποσό των βεβαιωθέντων και ανείσπρακτων τελωνειακών εσόδων σε κάθε δεδομένη στιγμή, με αποτέλεσμα τη μεταβλητότητα των στοιχείων ανάλογα με τον χρόνο άντλησής τους.

(γ) Διαπιστώθηκε ότι **στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. - SAP δύναται να πραγματοποιηθούν εγγραφές και μετά την έκδοση των οριστικών οικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον Απολογισμό του Κράτους για το αντίστοιχο έτος**. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι τα οριστικά αποτελέσματα των Δ.Ο.Υ. για το έτος 2021 (βεβαιωθέντα/διαγραφέντα/εισπραχθέντα/εισπρακτέο υπόλοιπο), κατά την εξαγωγή τους την 9^η.8.2023, είχαν μεταβληθεί σε σύγκριση με τα αντίστοιχα κονδύλια του δημοσιευμένου Απολογισμού του Κράτους οικονομικού έτους 2021, με ημερομηνία οριστικοποίησής τους την 5^η.8.2022. Ειδικά όσον αφορά τα διαγραφέντα έσοδα και συνακόλουθα το εισπρακτέο υπόλοιπο, τα πρώτα είχαν αυξηθεί και το δεύτερο είχε μειωθεί κατά το ποσό των 3,12 εκατ. ευρώ (με τη διαφορά να εντοπίζεται κυρίως στη Φ.Α.Ε. Πειραιά).

Σύμφωνα με την από 17.10.2023 Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 167 παρ. 1 του ν. 4270/2014), **οι ως άνω αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π.-SAP και των αντίστοιχων που εξάγονται από το TAXISNET αποδίδονται σε τεχνικούς λόγους**, ενώ το θέμα θα επιλυθεί οριστικά με την υλοποίηση του νέου πληροφοριακού συστήματος GOV- ERP από 1.1.2026 στο πλαίσιο της Λογιστικής Μεταρρύθμισης. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην ως άνω Έκθεση, για το οικονομικό έτος 2022, μετά τον εντοπισμό της διαφοράς μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET και τις διορθωτικές εγγραφές που πραγματοποιήθηκαν σε αποκατάσταση του τεχνικού προβλήματος, καταρτίστηκαν οι τελικώς διαμορφωμένοι πίνακες του Απολογισμού Εσόδων, στους οποίους τα βεβαιωθέντα έσοδα και τα εισπραχθέντα έσοδα (μετά μείωσης επιστροφών) στις κατηγορίες «Φόροι», «Λοιπά Τρέχοντα Έσοδα» και «Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία» εμφανίζονται διαφοροποιημένα

και δη αυξημένα κατά το ποσό των 31,88 εκατ. ευρώ σε σχέση με τα ήδη ελεγχθέντα από το Ελεγκτικό Συνέδριο και φερόμενα ως οριστικά οικονομικά στοιχεία.

Έτσι, στην παρούσα Έκθεση (Διαδήλωση) αναφέρονται τα στοιχεία εσόδων όπως αυτά προκύπτουν από τους τελικώς διαμορφωμένους πίνακες του Απολογισμού Εσόδων που περιλαμβάνονται στην ως άνω Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Ωστόσο, **δεν κατέστη δυνατόν να επαληθευθεί η ορθότητα των διορθωτικών εγγραφών συνολικού ποσού 49,13 εκατ. ευρώ, που αναφέρεται ότι πραγματοποιήθηκαν σε αποκατάσταση του επικαλούμενου τεχνικού προβλήματος¹⁵**, καθώς δεν περιλαμβάνεται στην ίδια Έκθεση αναλυτική αναφορά: α) των διαφορών που διαπιστώθηκαν από τον ελεγχόμενο φορέα μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET με αναφορά και του αριθμού των Δ.Ο.Υ. στις οποίες οι διαφορές αυτές αφορούν, β) ο λόγος για τον οποίο οι παραπάνω διαφορές επηρέασαν τα βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα έσοδα (μετά μείωσης επιστροφών) και όχι το εισπρακτέο υπόλοιπο και γ) επεξήγηση της διαφοράς μεταξύ του συνολικού ποσού των 49,13 εκατ. ευρώ, για το οποίο αναφέρεται ότι πραγματοποιήθηκαν διορθωτικές εγγραφές υπό την επιχειρησιακή περιοχή Διεύθυνση Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης, και του συνολικού ποσού των 31,88 εκατ. ευρώ, με το οποίο πράγματι διαφοροποιήθηκαν τα σύνολα βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων (μετά μείωσης επιστροφών) σε σχέση με τα ελεγχθέντα από το Ελεγκτικό Συνέδριο και φερόμενα ως οριστικά οικονομικά στοιχεία.

Πέραν των ανωτέρω, **ενόψει του ότι η υλοποίηση του νέου συστήματος GOV-ERP προσδιορίζεται για το έτος 2026, καθίσταται αναγκαία η ύπαρξη διαδικασίας συμφωνίας των υφιστάμενων συστημάτων σε δεδομένη χρονική στιγμή (τουλάχιστον κατά τη λήξη του οικονομικού έτους) με σαφώς προσδιορισμένες υποχρεώσεις κάθε μέρους που θα συμμετέχει στη διαδικασία αυτή, καθώς και καθιέρωση αυστηρής διαδικασίας άντλησης των στοιχείων με συγκεκριμένα κριτήρια, προκειμένου να είναι εφικτή η επιβεβαίωση της ακρίβειας και αξιοπιστίας των στοιχείων που αποτυπώνονται τελικά στις οικονομικές καταστάσεις του Κράτους.**

1.2. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έσοδα

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα των 59,74 δις ευρώ υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε έσοδα ποσού 57,10 δις ευρώ, κατά 2,64 δις ευρώ ή ποσοστό 4,62%. Η υπέρβαση αυτή οφείλεται κυρίως στις αυξημένες, έναντι του Προϋπολογισμού, εισπράξεις από φόρους (υπέρβαση κατά 3,70 δις ευρώ) και από λοιπά τρέχοντα έσοδα (υπέρβαση κατά 1,18 δις ευρώ), η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις μειωμένες, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, εισπράξεις από μεταβιβάσεις (υστέρηση κατά 1,02 δις ευρώ) και από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (υστέρηση κατά 1,22 δις ευρώ).

¹⁵ Βλ. σελ. 87 της Έκθεσης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Κατά το έτος 2022 παρατηρήθηκαν υστερήσεις και υπερβάσεις εισπράξεων έναντι του Προϋπολογισμού τόσο στις μείζονες κατηγορίες εσόδων όσο και σε επιμέρους υποκατηγορίες αυτών.

(i) Υστερήσεις εισπράξεων

Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εσόδων όπου τα εισπραχθέντα έσοδα υστέρησαν έναντι των προβλέψεων του Προϋπολογισμού είναι οι ακόλουθες:

(α) Έσοδα από επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ε.Ε., που εντάσσονται στα έσοδα από μεταβιβάσεις, όπου το εισπραχθέν ποσό των 5,01 δις ευρώ υστέρησε κατά 2,23 δις ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί (7,24 δις ευρώ). Η υστέρηση οφείλεται κυρίως στις μειωμένες απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας κατά 1,72 δις ευρώ.

(β) Λοιπά μισθώματα κτιρίων και υποδομών, που εντάσσονται στα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, όπου το εισπραχθέν ποσό των 18,23 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 1,49 δις ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί (1,51 δις ευρώ). Η απόκλιση αυτή οφείλεται στη μη είσπραξη προϋπολογισθέντος ποσού 1,49 δις ευρώ από τη σύμβαση παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του αυτοκινητόδρομου της Εγνατίας Οδού και τριών κάθετων οδικών αξόνων της.

(γ) Τέλη κυκλοφορίας, που εντάσσονται στα έσοδα από λοιπούς τρέχοντες φόρους, όπου το εισπραχθέν ποσό των 941,34 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 285,66 εκατ. ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί (1,23 δις ευρώ). Η απόκλιση αυτή οφείλεται στην παράταση έως και 28.2.2023 της προθεσμίας εξόφλησης των τελών κυκλοφορίας έτους 2023, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μετακύλιση μέρους των αναμενόμενων εισπράξεων από το έτος 2022 στους πρώτους δύο μήνες του έτους 2023.

(ii) Υπερβάσεις εισπράξεων

Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εσόδων όπου τα εισπραχθέντα έσοδα υπερέβησαν τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού είναι οι ακόλουθες:

(α) Φόροι Προστιθέμενης Αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ., όπου το εισπραχθέν ποσό των 10,66 δις ευρώ υπερέβη κατά 441,46 εκατ. ευρώ το ποσό των 10,22 δις ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό.

(β) Φόροι Προστιθέμενης Αξίας που εισπράττονται από τελωνεία, όπου το εισπραχθέν ποσό των 7,49 δις ευρώ υπερέβη κατά 1,51 δις ευρώ το ποσό των 5,99 δις ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό.

(γ) Φόρος εισοδήματος, όπου το εισπραχθέν ποσό των 15,67 δις ευρώ υπερέβη κατά 1,15 δις ευρώ το ποσό των 14,52 δις ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό. Η υπέρβαση αφορά κυρίως στο φόρο εισοδήματος πληρωτέο από Φυσικά Πρόσωπα (ΦΠ) κατά 674,05 εκατ. ευρώ και στο φόρο εισοδήματος πληρωτέο από εταιρίες (Ν.Π.) κατά 373,39 εκατ. ευρώ.

(δ) Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις, όπου το εισπραχθέν ποσό των 502,09 εκατ. ευρώ υπερέβη κατά 457,09 εκατ. ευρώ το ποσό των 45 εκατ. ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό. Η υπέρβαση αφορά κυρίως στα έσοδα από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου με μηδενικό προϋπολογισμό κατά 391,71 εκατ. ευρώ.

(ε) Επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA), όπου το εισπραχθέν ποσό των 644,42 εκατ. ευρώ δεν είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό. Το εν λόγω έσοδο περιλαμβάνεται στις τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη μέλη της Ε.Ε., προήλθε δε από την επιστροφή των κερδών των ελληνικών ομολόγων

που διακρατούν οι Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης, τα οποία προέκυψαν από τη «Συμφωνία για τα Καθαρά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού»¹⁶.

(στ) Διανεμόμενο εισόδημα εταιριών, που εντάσσεται στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, όπου το εισπραχθέν ποσό των 295,28 εκατ. ευρώ υπερέβη κατά 165,28 εκατ. ευρώ το ποσό των 130 εκατ. ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό.

(ζ) Επιστροφές μεταβιβάσεων, που ομοίως εντάσσονται στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, όπου το εισπραχθέν ποσό των 1,38 δις ευρώ υπερέβη κατά 778,66 εκατ. ευρώ το ποσό των 601 εκατ. ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό. Η υπέρβαση αφορά κυρίως στις επιστροφές μεταβιβάσεων με τη μορφή της επιστρεπτέας προκαταβολής κατά 641,34 εκατ. ευρώ¹⁷ και στις επιστροφές από χρηματοδοτικά μέσα έργων επενδύσεων με μηδενικό προϋπολογισμό κατά 120 εκατ. ευρώ.

Κατά το έτος 2022 διαπιστώθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις πλημμελής τήρηση των αρχών της καθολικότητας και της ειλικρίνειας και ακρίβειας, που διέπουν την κατάρτιση του Προϋπολογισμού. Ειδικότερα:

(α) Ο Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.-πρώην Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων) αποδίδει κατ' έτος¹⁸ ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) των ταμειακών διαθεσίμων του, ως δημόσιο έσοδο, στον Κρατικό Προϋπολογισμό, το οποίο και διατίθεται αποκλειστικά για την πληρωμή δαπανών και την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, για την προστασία, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και για την ενίσχυση των δράσεων συνεργασίας με τους φορείς του σύγχρονου πολιτισμού. Ανάλογη υποχρέωση απόδοσης ποσοστού έως 40% των ετησίων διαθεσίμων του από το οικονομικό έτος 2013 και εφεξής βάρυνε και το (πρώην) Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων¹⁹.

Κατά το έτος 2022 ο Ο.Δ.Α.Π. απέδωσε στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού το ποσό των 52,71 εκατ. ευρώ, το οποίο εισήχθη ως δημόσιο έσοδο στον Κρατικό Απολογισμό υπό τον ΑΛΕ «Απολήψεις από Ν.Π.Δ.Δ.». Ωστόσο, κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, σύμφωνα με την οποία όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα πρέπει να εμφανίζονται στον Προϋπολογισμό, σχετική με τα ανωτέρω πρόβλεψη δεν συμπεριλήφθηκε ούτε στα έσοδα ούτε στις δαπάνες του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2022. Σημειώνεται συναφώς ότι αντίστοιχη πρόβλεψη δεν είχε συμπεριληφθεί ούτε στους Προϋπολογισμούς των προηγούμενων οικονομικών ετών 2019, 2020 και 2021, όπου είχαν εισπραχθεί για την ίδια αιτία τα ποσά των 66,36 εκατ. ευρώ, 67 εκατ. ευρώ και 57,89 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.

¹⁶ Agreement on Net Financial Assets. Η εν λόγω συμφωνία συνήφθη μεταξύ των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών, των κρατών μελών της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατά τη διάρκεια της κρίσης χρέους της Ευρωζώνης. Σημειώνεται ότι στον Προϋπολογισμό δεν έγινε πρόβλεψη για είσπραξη ποσών από ANFAs, καθώς κατά την περίοδο κατάρτισης του Προϋπολογισμού δεν υπήρχε πληροφόρηση για απόδοση οποιουδήποτε ποσού από τις Κεντρικές Τράπεζες της Ε.Ε..

¹⁷ Σύμφωνα με το 2/66505/ΔΠΓΚ/10.8.2023 έγγραφο του Γ.Λ.Κ., η υπέρβαση οφείλεται στο γεγονός ότι δόθηκε η δυνατότητα έκπτωσης 15% σε όσους φορολογούμενους απέδιδαν την επιστρεπτέα προκαταβολή εφάπαξ και όχι σε δόσεις, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος των οφειλετών να επιλέξει την εφάπαξ καταβολή.

¹⁸ Βλ. άρθρο 17 του ν. 4761/2020 (Α' 248).

¹⁹ Βλ. άρθρο 10 του ν. 736/1977 (Α' 316), όπως ίσχυε μέχρι την κατάργησή του με το άρθρο 44 του ν. 4761/2020.

(β) Μέρος των εσόδων από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου διατίθεται για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης και την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του **Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας**²⁰. Κατά το έτος 2022 εισήχθη ως δημόσιο έσοδο στον Κρατικό Απολογισμό υπό τον ΑΛΕ «Έσοδα από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου» ποσό 391,71 εκατ. ευρώ, χωρίς, ωστόσο, να έχει συμπεριληφθεί στα έσοδα και στις δαπάνες του Προϋπολογισμού σχετική πρόβλεψη. Σημειώνεται συναφώς ότι κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος 2021 είχε εισπραχθεί για την ίδια αιτία το ποσό των 95 εκατ. ευρώ.

(γ) Στον Απολογισμό εισήχθη ως δημόσιο έσοδο υπό τον ΑΛΕ «Κράτηση στις συμβάσεις της Επιτροπής Προμηθειών Υγείας» ποσό 33,84 εκατ. ευρώ, χωρίς να έχει συμπεριληφθεί στα έσοδα του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2022 σχετική πρόβλεψη, με την αιτιολογία ότι τα ποσά που εισπράττονται κατά τη διάρκεια του έτους εγγράφονται ως δαπάνη στον Προϋπολογισμό του **Υπουργείου Υγείας**²¹. Τούτο, όμως, δεν αναιρεί την υποχρέωση πρόβλεψης και αποτύπωσης του εσόδου αυτού στον Προϋπολογισμό. Άλλωστε, κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος 2021 είχε συμπεριληφθεί στα έσοδα του Προϋπολογισμού σχετική πρόβλεψη (ποσού 25 εκατ. ευρώ).

(δ) Κατά το έτος 2022 το διανεμόμενο εισόδημα λοιπών συμμετοχών (αφορά απόδοση μερίσματος από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων) ανήλθε στο ποσό των 140,97 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε ποσό 35 εκατ. ευρώ (ουσιώδης υποεκτίμηση). Σημειώνεται συναφώς ότι το ίδιο είχε παρατηρηθεί και κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος 2021, όπου η αντίστοιχη πρόβλεψη εσόδου (ποσού 40 εκατ. ευρώ) υπολειπόταν του εισπραχθέντος ποσού (135,12 εκατ. ευρώ) κατά το ποσό των 95,12 εκατ. ευρώ.

(ε) Κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, στον Κρατικό Προϋπολογισμό δεν περιλαμβάνονται τα έσοδα που προέρχονται από την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών σε ασφαλισμένους του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. από τα Στρατιωτικά Νοσοκομεία, που συνιστούν Υπηρεσίες (μονάδες) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, καθώς και τα έσοδα λοιπών οργανικών μονάδων του από ίδια δραστηριότητα (Υπηρεσία Φάρων, Κέντρο Εκπαίδευσης Ναυτικής Αποτροπής, Υδρογραφική Υπηρεσία κ.λπ.).

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν την ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών της Κεντρικής Διοίκησης, ώστε αφενός μεν όλα τα έσοδα και τα έξοδα να συμπεριλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό, αφετέρου δε, να διαμορφώνονται, στο μέτρο του εφικτού, ακριβείς και ειλικρινείς εκτιμήσεις εσόδων και εξόδων κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού, ύστερα από έγκαιρη και έγκυρη συγκέντρωση και αξιοποίηση της απαραίτητης για τον σκοπό αυτό πληροφόρησης.

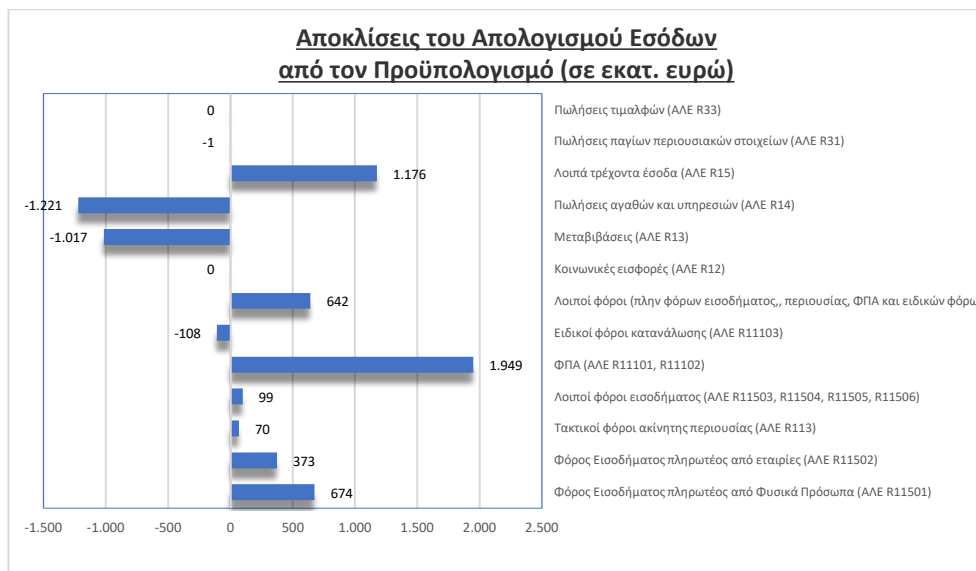
Οι υπερβάσεις και υστερήσεις εισπράξεων, ανά ΑΛΕ, σε σχέση με τον προϋπολογισμό απεικονίζονται στο κατωτέρω ιστόγραμμα:

²⁰ Βλ. την ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/33377/732/3.4.2020 ΚΥΑ (Β' 1451), καθώς και την ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/7264/118/27.1.2022 ΥΑ (Β' 481).

²¹ Βλ. την ΔΥ6α/οικ.36932/17.3.2009 ΚΥΑ (Β' 545).

Γράφημα 2

**Αποκλίσεις των Εισπραχθέντων Εσόδων από τα Προϋπολογισθέντα Έσοδα Κρατικού
Προϋπολογισμού
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων προϋπολογισμού
χρηματοοικονομικών συναλλαγών)**

1.3. Οι αποκλίσεις εισπράξεων της περιόδου αναφοράς (2022) σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2021)

Στον κατωτέρω Πίνακα παρουσιάζονται οι αποκλίσεις των εισπραχθέντων εσόδων οικονομικού έτους 2022, από τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγούμενου οικονομικού έτους:

Πίνακας 2

**Αποκλίσεις Εισπραχθέντων Εσόδων Προϋπολογισμού Οικονομικών ετών 2022 και 2021
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων προϋπολογισμού
χρηματοοικονομικών συναλλαγών)**

Οικονομικό Έτος 2022 (Ποσά σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2022 (1)	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2021 (2)	Απόκλιση 2022- 2021 [(1) - (2)]/(2)
ΕΣΟΑΑ (ΑΛΕ R1)	59.796.275.175,14	54.917.589.897,68	8,76%
Φόροι (ΑΛΕ R11)	49.353.975.179,61	43.181.498.527,50	14,29%
Κοινωνικές εισφορές (ΑΛΕ R12)	54.600.040,59	55.318.981,40	-1,30%
Μεταβιβάσεις (ΑΛΕ R13)	6.359.460.902,83	8.711.763.516,62	-27,00%

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2022)

Κατηγορία εσόδου	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2022 (1)	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2021 (2)	Απόκλιση 2022- 2021 ((1) - (2))/(2)
Πολήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΛΕ R14)	871.260.022,55	597.629.745,61	45,79%
Λοιπά τρέχοντα έσοδα (ΑΛΕ R15)	3.086.979.029,56	2.371.329.126,50	30,18%
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ, ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΑΛΕ R3)	11.924.118,33	4.473.029,05	166,58%
Πολήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων (ΑΛΕ R31)	11.924.118,33	4.473.029,05	166,58%
Πολήσεις Τιμαλφών (ΑΛΕ R33)	0	0,00	-
Σύνολο Εσόδων	59.738.199.398,47	54.922.012.926,68	8,77%

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα των 59,74 δις ευρώ υπερβαίνουν τα αντίστοιχα κατά το προηγούμενο έτος κατά 4,82 δις ευρώ ή ποσοστό 8,77%. Η υπέρβαση αυτή οφείλεται κυρίως στις αυξημένες, έναντι του προηγούμενου έτους, εισπράξεις φορολογικών εσόδων (υπέρβαση κατά 6,17 δις ευρώ), εισπράξεις λοιπών τρεχόντων εσόδων (υπέρβαση κατά 715,65 εκατ. ευρώ) και εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (υπέρβαση κατά 273,63 εκατ. ευρώ). Η ως άνω υπέρβαση αντισταθμίστηκε εν μέρει από την υστέρηση στις εισπράξεις από μεταβιβάσεις (υστέρηση κατά 2,35 δις ευρώ).

1.4. Επιστροφές εσόδων, διαγραφές εσόδων και εισπρακτέο υπόλοιπο

Οι επιστροφές εσόδων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων από παρελθόντα οικονομικά έτη, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 6,15 δις ευρώ, μειωμένες κατά 870 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου (7,02 δις ευρώ²²).

Από το σύνολο των επιστροφών, ποσό 5,89 δις ευρώ ή ποσοστό 95,77% αυτών αφορούσε σε επιστροφές φόρων.

Τα επιστραφέντα έσοδα Τελωνείων οικονομικού έτους 2022, ποσού 27,40 εκατ. ευρώ, δεν περιλαμβάνονται στα ως άνω επιστραφέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (ποσού 6,15 δις ευρώ), καθόσον η απόδοση και η εισαγωγή των εισπραχθέντων εσόδων Τελωνείων, η οποία διενεργείται μέσω των Δ.Ο.Υ., πραγματοποιείται στο καθαρό ποσό μετά τη μείωση λόγω επιστροφών.

²² Βλ. Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού έτους 2022, σελ. 58, Πίνακας 3.2.

Οι διαγραφές εσόδων ανήλθαν στο ποσό των 24,01 δις ευρώ και παρουσιάζονται αυξημένες κατά 22,74 δις ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος, κατά το οποίο είχαν ανέλθει σε 1,27 δις ευρώ. Η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως στη διαγραφή ποσών 10,03 δις ευρώ, 10,01 δις ευρώ και 1,74 δις ευρώ, λόγω λανθασμένων βεβαιώσεων οφειλών από τις Δ.Ο.Υ. Ηλιούπολης, Μεσολογγίου και Ιωνίας Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα.

Οι κυριότερες διαγραφές, ανά κατηγορία εσόδου, περιλάμβαναν:

(α) Ποσό 820 εκατ. ευρώ αφορούσε σε διαγραφές εσόδων από φόρους.

(β) Ποσό 333 εκατ. ευρώ αφορούσε σε διαγραφές εσόδων από μεταβιβάσεις και, συγκεκριμένα, από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων.

Το εισπρακτέο υπόλοιπο εσόδων του Απολογισμού ανήλθε σε 122,52 δις ευρώ ή ποσοστό 59,29% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, το οποίο εκτιμάται σε 206,62 δις ευρώ.

Στη διαμόρφωση του ως άνω εισπρακτέου υπολοίπου συνέβαλαν ιδίως:

(α) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από φόρους, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 34,82 δις ευρώ ή ποσοστό 28,42% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου.

(β) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από μεταβιβάσεις, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 12,95 δις ευρώ ή ποσοστό 10,57% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου, αφορούν δε σχεδόν εξ ολοκλήρου σε ανείσπρακτες απαιτήσεις από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων, οι οποίες ανήλθαν σε 11,95 δις ευρώ ή ποσοστό 92,30% επί των ανείσπρακτων απαιτήσεων από μεταβιβάσεις.

(γ) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 71,12 δις ευρώ ή ποσοστό 58,05% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου.

1.5. Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν συνολικά σε 1.175,37 δις ευρώ και υπερέβησαν τα προϋπολογισθέντα κατά 435,85 δις ευρώ ή ποσοστό 58,94%. Το ποσό των εν λόγω εσόδων εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό, οφείλεται, ωστόσο, στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του βραχυπρόθεσμου δανεισμού μέσω τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos).

Πίνακας 3
Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ (1)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (2)	ΑΠΟΚΛΙΣΗ (3)=(2)-(1)	% ΑΠΟΚΛΙΣΗ (4)=(3)/(1)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (2) ως % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣΠΡΑΧΘ. ΠΙΣΤΩΤ. ΕΣΟΔΩΝ
R4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	718.000.000	557.256.388	-160.743.612	-22,39%	0,05%
R5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	738.806.000.000	1.174.815.965.247	436.009.965.247	59,02%	99,95%
R51	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	-	-	-	-	-
R52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	6.000.000	32.500.000	26.500.000	441,67%	0,00%
R53	Χρεωστικοί τίτλοι (Υποχρεώσεις)	36.954.000.000	31.602.070.000	-5.351.930.000	-14,48%	2,69%
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	24.800.000.000	23.400.000.000	-1.400.000.000	-5,65%	1,99%
R532	Μακροπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	12.154.000.000	8.202.070.000	-3.951.930.000	-32,52%	0,70%
R54	Δάνεια	701.846.000.000	1.142.651.998.864	440.805.998.864	62,81%	97,22%
R541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.139.908.350.720	439.908.350.720	62,84%	96,98%
R542	Μακροπρόθεσμα δάνεια	1.846.000.000	2.743.648.144	897.648.144	48,63%	0,23%
R57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	-	529.396.383	529.396.383	-	0,05%
Σύνολο εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών		739.524.000.000	1.175.373.221.636	435.849.221.636	58,94%	100,00%

Τα έσοδα από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ανήλθαν σε 557,26 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας υστέρηση έναντι των προϋπολογισθέντων κατά 160,74 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 22,39%.

Το μεγαλύτερο μέρος των πιστωτικών εσόδων προήλθε από δάνεια, που ανήλθαν στο ποσό των 1.142,65 δις ευρώ και εμφανίζονται αυξημένα έναντι των προϋπολογισθέντων κατά 440,81 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 62,81%, αφορούσαν δε ως επί το πλείστον εισπράξεις από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos)²³, ήτοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού.

Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός πραγματοποιήθηκε με κεφάλαια που αντλήθηκαν από το «Κοινό Κεφάλαιο» και την «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που τηρούνται σε λογαριασμούς της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και από επενδυτές.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την 31η.12.2022 το «Κοινό Κεφάλαιο» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ανερχόταν σε 17,26 δις ευρώ (έναντι 18,51 δις ευρώ την 31η.12.2021), ενώ η «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ανερχόταν σε 35,07 δις ευρώ (έναντι 29,80 δις ευρώ την 31η.12.2021).

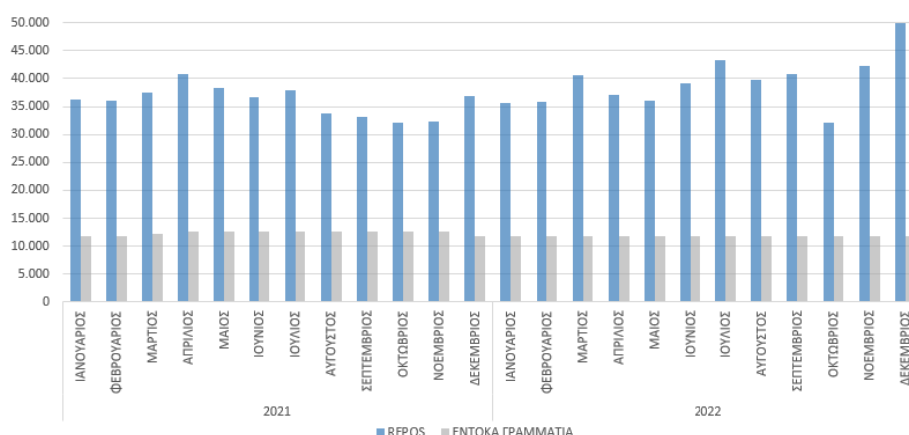
Συνολικώς το «Κοινό Κεφάλαιο» και η «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης την 31η.12.2022 ανέρχονταν σε 52,33 δις ευρώ σε τρέχουσα αξία.

Στο Γράφημα 3 που ακολουθεί, παρουσιάζεται το ύψος του βραχυπρόθεσμου δανεισμού του Κράτους από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2022 και αντιστοίχως του έτους 2021. Παρατηρείται ότι τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου κυμάνθηκαν περί τα 11,80 δις ευρώ κατά μέσο όρο

²³ Οι Συμφωνίες επαναγοράς είναι συμφωνίες μεταξύ ενός δανειστή και ενός οφειλέτη να πουλήσουν και μετά να επαναγοράσουν κάποιο χρεόγραφο μικρού κινδύνου, συνήθως έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου.

την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2022. Τα εν γένει μειωμένα έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου οφείλονται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (repes). Το ύψος των τελευταίων (repes) ανήλθε κατά μέσο όρο σε 39,38 δις ευρώ την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2022, έναντι μέσου όρου 35,97 δις ευρώ κατά το οικονομικό έτος 2021.

Γράφημα 3
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός- Μηνιαία Υπόλοιπα
(Ποσά σε εκατ. ευρώ)

Επιπροσθέτως του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (έντοκα γραμμάτια και repes), το Ελληνικό Δημόσιο συνέχισε το έτος 2022 την εκδοτική του δραστηριότητα αντλώντας 8,20 δις ευρώ (ταμειακή εισροή)²⁴ μέσω νέων εκδόσεων και επανεκδόσεων ομολόγων.

Ειδικότερα, ο **Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)** άντλησε:

α) 2,98 δις ευρώ με την έκδοση νέου 10-ετούς ομολόγου, σταθερού επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 3 δις ευρώ και απόδοση 1,836%, β) 1 δις ευρώ με την έκδοση νέου 5-ετούς ομολόγου, κυμαινόμενου επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 1 δις ευρώ και απόδοση 1,13%, γ) 1,48 δις ευρώ μέσω επανέκδοσης 5-ετούς ομολόγου, ονομαστικής αξίας 1,5 δις ευρώ και απόδοση 2,367%, δ) 513 εκατ. ευρώ με την επανέκδοση 11-ετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 500 εκατ. ευρώ και απόδοση 3,611%, ε) 264 εκατ. ευρώ με την επανέκδοση 15-ετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 250 εκατ. ευρώ και απόδοση 3,512%, στ) 164 εκατ. ευρώ με την επανέκδοση 20-ετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 150 εκατ. ευρώ και απόδοση 3,56%, ζ) 422 εκατ. ευρώ με την επανέκδοση 10-ετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 500 εκατ. ευρώ και απόδοση 3,667%, η) 159 εκατ. ευρώ με την επανέκδοση 10-ετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 200 εκατ. ευρώ και απόδοση 4,444%, θ) 1,19 δις ευρώ με την επανέκδοση 5-ετούς ομολόγου κυμαινόμενου επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 1,2 δις ευρώ και απόδοση 3,05 % και ι) 40 εκατ. ευρώ με την έκδοση ετήσιου ομολόγου κυμαινόμενου επιτοκίου, ονομαστικής αξίας 40 εκατ. ευρώ και απόδοση 2,178%.

²⁴ Η ονομαστική αξία των εκδόσεων χρέους ανήλθε σε 8,34 δις ευρώ.

Επιπλέον, το Ελληνικό Δημόσιο έλαβε μακροπρόθεσμα δάνεια μέσω του προγράμματος «SURE» (ύψους 898,16 εκατ. ευρώ) και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ύψους 1,85 δις ευρώ).

Οι εισπράξεις από χρηματοοικονομικά παράγωγα ανήλθαν σε 529,40 εκατ. ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, οι εισπράξεις συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων και οι εισπράξεις τόκων συμφωνιών ανταλλαγής ανήλθαν στα ποσά των 227,62 εκατ. ευρώ και των 301,78 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, έναντι των μηδενικών ποσών που προέβλεπε σχετικώς ο Προϋπολογισμός. Σημειώνεται ότι οι συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) εντάσσονται στη διαχειριστική στρατηγική του Ο.Δ.ΔΗ.Χ. με στόχο την αντιστάθμιση των συναλλαγματικών και επιτοκιακών κινδύνων που ενυπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο χρέους. Το ύψος τους διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε επικρατούσες στην αγορά συνθήκες, οι οποίες δεν μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια. Ως εκ τούτου, προϋπολογίζεται η καθαρή θέση των ανωτέρω συμφωνιών συμψηφιστικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.1. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί Οικονομικού Έτους 2022

Κατά το έτος 2022 ψηφίστηκαν δύο (2) συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί συνολικού ποσού 5,5 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 8,10% επί των εξόδων μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών του αρχικού Προϋπολογισμού, ποσού 67,93 δις ευρώ.

Με τον πρώτο συμπληρωματικό Προϋπολογισμό²⁵ ενισχύθηκαν οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος τακτικού Προϋπολογισμού εξόδων μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών κατά το ποσό των 2 δις ευρώ, καθώς και οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) κατά το ποσό των 600 εκατ. ευρώ (συγχρηματοδοτούμενο σκέλος).

Με τον δεύτερο συμπληρωματικό Προϋπολογισμό²⁶ ενισχύθηκαν οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος τακτικού Προϋπολογισμού εξόδων μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών κατά το ποσό των 2,5 δις ευρώ, καθώς και οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος Π.Δ.Ε. κατά το ποσό των 400 εκατ. ευρώ, εκ του οποίου ποσό 200 εκατ. ευρώ κατανεμήθηκε στο εθνικό σκέλος και ποσό 200 εκατ. ευρώ στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.

Οι ως άνω συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί, συνολικού ποσού 5,5 δις ευρώ, ψηφίστηκαν με σκοπό τη λήψη μέτρων²⁷ για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης και της συνεπακόλουθης αύξησης των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών, ως αποτέλεσμα των δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων.

Πριν από την ψήφιση των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών διατύπωσε τη θετική γνώμη του το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο²⁸, επισημαίνοντας τα εξής:

Για τον πρώτο συμπληρωματικό Προϋπολογισμό:

- (α) Ότι η εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2022 επηρεάζεται από τη σημαντική αύξηση του ενεργειακού κόστους και το υψηλό επίπεδο πληθωρισμού.
- (β) Ότι παραμένει σε εφαρμογή η γενική ρήτρα διαφυγής (general escape clause) του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η οποία επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από τους δημοσιονομικούς στόχους του Συμφώνου, συμπεριλαμβανομένου και του δημοσιονομικού στόχου που είχε τεθεί για τη Χώρα μας στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας για το έτος 2022.

²⁵ Βλ. άρθρο 230 ν. 4920/2022 (Α' 74).

²⁶ Βλ. άρθρο 123 ν. 4972/2022 (Α' 181).

²⁷ Στα μέτρα περιλαμβάνονται: α) Για τον πρώτο συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, οικονομικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις για καύσιμα και ηλεκτρική ενέργεια με στόχο τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, επαγγελματικών ομάδων, όπως οι εκμεταλλευτές και οδηγοί ταξί, επιχειρήσεων, καθώς και στην ενίσχυση του αγροτικού τομέα. Επίσης, καλύπτονται οι αυξημένες δαπάνες ενέργειας και καυσίμων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. β) Για τον δεύτερο συμπληρωματικό Προϋπολογισμό, οικονομικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις για καύσιμα και ηλεκτρική ενέργεια, επιχορηγήσεις για αντικατάσταση ενεργοβόρων ηλεκτρικών συσκευών, καθώς και μέτρα στήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και επιχειρήσεων. Επίσης, καλύπτονται και οι αυξημένες δαπάνες ενέργειας, καυσίμων και λοιπών σχετιζόμενων με την ενεργειακή κρίση δαπανών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

²⁸ Σύμφωνα με την παρ. 5γ του άρθρου 2 του ν. 4270/2014 (σχετικές οι από 7.4.2022 και 9.9.2022 γνώμες).

Για τον δεύτερο συμπληρωματικό Προϋπολογισμό:

α) Ότι στο σχέδιο του Προϋπολογισμού δεν συμπεριλαμβάνονται επικαιροποιημένες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις σε σχέση με εκείνες που περιλήφθηκαν στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού έτους 2022.

β) Ότι το βελτιωμένο πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού για το πρώτο επτάμηνο του 2022 σε σχέση με τον στόχο, δημιουργεί προϋποθέσεις για δημοσιονομικό χώρο ικανό να καλύψει την αύξηση των πιστώσεων που προτείνονται με τον συμπληρωματικό Προϋπολογισμό.

Οι συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί του οικονομικού έτους 2022 εμφανίζονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4
Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί οικονομικού έτους 2022

Οικονομικό Έτος 2022 (Ποσά σε ευρώ)

A/A	Διατάξεις	Είδος Προϋπολογισμού	Φορέας	ΑΛΕ	Περιγραφή ΑΛΕ	Ποσό Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού
1	Άρθρο 230, ν. 4920/2022	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910101001	Αποθεματικό (άρθρο 59 παρ. 1 του ν. 4270/2014).	280.000.000
	>>	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910601001	Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων.	1.720.000.000
	>>	Π.Δ.Ε.	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601001	>>	600.000.000
2	Άρθρο 123, ν. 4972/2022	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910601001	>>	2.500.000.000
	>>	Π.Δ.Ε.	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601001	>>	400.000.000
ΣΥΝΟΛΟ						5.500.000.000

Από τις πιστώσεις του συμπληρωματικού Προϋπολογισμού του άρθρου 230 του ν. 4920/2022, ποσού 280 εκατ. ευρώ, οι οποίες ενίσχυσαν το Τακτικό Αποθεματικό, πιστώσεις συνολικού ποσού (τουλάχιστον) 277,63 εκατ. ευρώ διατέθηκαν για την ενίσχυση κατηγοριών δαπανών οι οποίες δεν σχετίζονται με την ενεργειακή κρίση. Τούτο συνιστά παραβίαση της αρχής της ειδικότητας των πιστώσεων, σύμφωνα με την οποία οι πιστώσεις δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη αναγκών διαφορετικών εκείνων που προσδιορίστηκαν στον οικείο - και εν προκειμένω συμπληρωματικό - Προϋπολογισμό.

Οι συμπληρωματικές πιστώσεις του τακτικού Προϋπολογισμού ψηφίστηκαν²⁹ με την αιτιολογία ότι το ύψος των αναγκαίων δαπανών δεν ήταν δυνατόν να καλυφθεί με ανακατανομές πιστώσεων ή με χρήση του αποθεματικού³⁰. Αντίστοιχα, οι συμπληρωματικές πιστώσεις του Π.Δ.Ε.³¹ διότι οι έκτακτες ανάγκες που ανέκυψαν δεν

²⁹ Σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014.

³⁰ Βλ. άρθρα 71 και 59, αντίστοιχα, του ν. 4270/2014.

³¹ Βλ. τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014.

ήταν δυνατό να αντιμετωπισθούν από το αρχικά ψηφισμένο όριο δαπανών του Π.Δ.Ε. έτους 2022.

Η ψήφιση των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών δεν συνοδεύθηκε με τον εκ των προτέρων προσδιορισμό των ΑΛΕ του Προϋπολογισμού (ανά μείζονα κατηγορία και υποκατηγορία εξόδου) οι οποίοι θα ενισχύονταν με τις συμπληρωματικές πιστώσεις ώστε να υπάρξει μία στοιχειώδης έστω πληροφόρηση και εξειδίκευση των υπό εκτέλεση δαπανών. Αντίθετα, οι πιστώσεις των ως άνω συμπληρωματικών Προϋπολογισμών διαμόρφωσαν τις πιστώσεις του ΑΛΕ C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή», από όπου στη συνέχεια ανακατανεμήθηκαν προς τους ΑΛΕ υλοποίησης των σχετικών δαπανών.

2.2. Έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οι πληρωμές ανήλθαν σε 71,63 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του αρχικού Προϋπολογισμού, ο οποίος προέβλεπε έξοδα ύψους 67,93 δις ευρώ, κατά 3,70 δις ευρώ ή ποσοστό 5,44%.

Πίνακας 5

Συνοπτική ανακεφαλαίωση εξόδων Προϋπολογισμού³² (εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οικονομικό Έτος 2022 (Ποσά σε ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Πληρωμές	% Απόκλισης Πληρωμών - Π/Υ
C2	Δαπάνες	64.472.822.000,00	70.663.643.727,72	67.122.324.039,34	4,11%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.610.168.000,00	13.950.364.610,16	13.720.482.290,70	0,81%
C22	Κοινωνικές παροχές	220.643.000,00	603.520.927,03	552.580.410,28	150,44%
C23	Μεταβιβάσεις	30.583.382.000,00	43.624.468.007,95	42.931.926.673,87	40,38%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.355.222.000,00	3.438.706.996,91	2.920.310.626,34	115,49%
C25	Επιδότησεις	80.060.000,00	1.996.741.228,75	1.903.577.261,25	2.277,69%
C26	Τόκοι	4.600.450.000,00	5.053.095.750,59	5.038.913.015,47	9,53%
C27	Λοιπές δαπάνες	101.387.000,00	90.472.021,26	54.533.761,43	-46,21%
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	13.921.510.000,00	1.906.274.185,07	0,00	-100,00%
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	3.455.763.000,00	4.603.148.222,93	4.503.865.190,11	30,33%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.455.707.000,00	4.602.595.622,93	4.503.315.400,83	30,32%
C33	Αγορές τιμαλφών	56.000,00	552.600,00	549.789,28	881,77%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	67.928.585.000,00	75.266.791.950,65	71.626.189.229,45	5,44%

³² Βλ. Αναλυτική ανακεφαλαίωση στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι.

Το μεγαλύτερο μέρος των πληρωμών αφορούσε σε μεταβιβάσεις (C23) ποσού 42,93 δις ευρώ (ποσοστό 59,94% επί των πληρωμών) και σε παροχές σε εργαζόμενους (C21) ποσού 13,72 δις ευρώ (ποσοστό 19,16% επί των πληρωμών). Οι παραπάνω κατηγορίες πληρωμών αντιπροσωπεύουν το 20,78% και 6,64% του ΑΕΠ, αντίστοιχα, το οποίο εκτιμάται σε 206,62 δις ευρώ.

Στις παροχές σε εργαζόμενους περιλαμβάνονται οι μικτές αποδοχές των εργαζομένων, ποσού 11,63 δις ευρώ (2021: 11,51 δις ευρώ) και οι εργοδοτικές εισφορές, ποσού 2,09 δις ευρώ (2021: 2,07 δις ευρώ).

Στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών (C24) περιλαμβάνονται, ιδίως, αγορές αγαθών (εμβόλια, υγειονομικό υλικό, καύσιμα κίνησης, συγγράμματα για σπουδαστές κ.λπ.) ποσού 1,06 δις ευρώ, αμοιβές για υπηρεσίες (μεταφορές και επικοινωνίες, δαπάνες ύδρευσης, ενέργειας και καθαριότητας, αμοιβές για συντηρήσεις και επισκευές, δαπάνες μετακίνησης προσωπικού κ.λπ.) ποσού 1,60 δις ευρώ, καθώς και μισθώματα (κτιρίων, μηχανολογικού εξοπλισμού, εναερίων μέσων κ.λπ.) ποσού 225,77 εκατ. ευρώ.

Στις αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων (C31) περιλαμβάνονται, ιδίως, αγορές οπλικών συστημάτων ποσού 3,41 δις ευρώ (2021: 2,53 δις ευρώ), έξοδα κτιρίων και συναφών υποδομών ποσού 833,28 εκατ. ευρώ και αγορές μηχανημάτων και εξοπλισμού ποσού 105,51 εκατ. ευρώ.

Κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, στον Κρατικό Προϋπολογισμό δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες των Στρατιωτικών Νοσοκομείων, που συνιστούν Υπηρεσίες (μονάδες) του **Υπουργείου Εθνικής Άμυνας**, κατά το μέρος που σχετίζονται με την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών σε ασφαλισμένους του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., καθώς και οι δαπάνες λοιπών οργανικών μονάδων (πλην στρατιωτικών εκμεταλλεύσεων) του ανωτέρω Υπουργείου οι οποίες έχουν έσοδα από ίδια δραστηριότητα.

2.3. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έξοδα

Κατά το έτος 2022 παρατηρήθηκαν υπερβάσεις και υστερήσεις πληρωμών έναντι του Προϋπολογισμού τόσο στις μείζονες κατηγορίες εξόδων όσο και σε επιμέρους υποκατηγορίες αυτών.

Οι κατηγορίες εξόδων στις οποίες οι πληρωμές παρουσίασαν τις μεγαλύτερες υπερβάσεις σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις του Προϋπολογισμού ήταν εκείνες των μεταβιβάσεων, των επιδοτήσεων, των αγορών αγαθών και υπηρεσιών και των αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, οι υπερβάσεις αυτές οφείλονται κατά μεγάλο μέρος στο ότι επρόκειτο για δαπάνες καλυπτόμενες είτε από την ψήφιση συμπληρωματικών Προϋπολογισμών είτε από πιστώσεις του Π.Δ.Ε., οι οποίες από το οικονομικό έτος 2019 προϋπολογίζονται συγκεντρωτικά σε ΑΛΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» και όχι εξ αρχής στους αντίστοιχους ΑΛΕ υλοποίησης των εξόδων³³. Ως εκ τούτου, οι υπερβάσεις στις

³³ Στο άρθρο 55Α του ν. 4270/2014, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 του ν. 5047/2023 (Α' 147) ορίζεται: «Ειδικά για τον Προϋπολογισμό του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) οικονομικών ετών 2022, 2023, 2024 και 2025, οι πιστώσεις ψηφίζονται συγκεντρωτικά στη μείζονα κατηγορία 29 "πιστώσεις υπό κατανομή", σε επίπεδο φορέα και ειδικού φορέα».

ανωτέρω κατηγορίες εξόδων ήταν στην πραγματικότητα μικρότερες από τις εμφανιζόμενες.

Επιπλέον, οι πιστώσεις του αρχικού Προϋπολογισμού ενισχύθηκαν και με ποσό 1,84 δις ευρώ, εκ του οποίου ποσό 1,50 δις ευρώ αφορά τον τακτικό Προϋπολογισμό και προέρχεται κυρίως από πιστώσεις της μείζονος κατηγορίας 45 «Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων», για τις οποίες εξέλιπε ο λόγος που είχαν προβλεφθεί και μεταφέρθηκαν σε μη χρηματοοικονομικές μείζονες κατηγορίες (σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014).

Τελικά, παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο ποσού 1,91 δις ευρώ στον ΑΛΕ C29 (πιστώσεις υπό κατανομή) και αντίστοιχο αδιάθετο υπόλοιπο ποσού 1,73 δις ευρώ στους ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών.

(i) Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εξόδων στις οποίες οι πληρωμές υπερέβησαν τις αρχικές προβλέψεις του Προϋπολογισμού είναι οι ακόλουθες:

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των κοινωνικών παροχών (C22):

(α) Τα λοιπά προνοιακά επιδόματα σε είδος ανήλθαν σε 164,26 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 3,01 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 161,25 εκατ. ευρώ.

(β) Το επίδομα θέρμανσης, που εντάσσεται στα λοιπά προνοιακά επιδόματα σε χρήμα, ανήλθε σε 269,23 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 84 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 185,23 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των μεταβιβάσεων (C23):

(α) Οι μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία ανήλθαν σε 1,61 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,31 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 297,71 εκατ. ευρώ.

(β) Οι μεταβιβάσεις σε Ο.Τ.Α. ανήλθαν σε 2,90 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 2,66 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 243,27 εκατ. ευρώ.

(γ) Η επιχορήγηση στον Ηλεκτρονικό Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ανήλθε σε 14,48 δις ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 14,37 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 107 εκατ. ευρώ. Επίσης, η επιχορήγηση στον Ε.Φ.Κ.Α. για λοιπούς σκοπούς ανήλθε σε 374,89 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 305,70 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 69,19 εκατ. ευρώ.

(δ) Η επιχορήγηση στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για την κάλυψη παροχών υγείας ανήλθε σε 750,21 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 436 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 314,21 εκατ. ευρώ.

(ε) Οι επιχορηγήσεις σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.) για παροχές έκτακτου χαρακτήρα ανήλθαν σε 838,57 εκατ. ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, με συνέπεια να δημιουργηθεί ισόποση υπέρβαση.

(στ) Οι επιχορηγήσεις στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ) για λοιπούς σκοπούς ανήλθαν σε 1,1 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 594,30 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 507,02 εκατ. ευρώ.

(ζ) Η επιχορήγηση σε λοιπά νομικά πρόσωπα για λοιπούς σκοπούς ανήλθε σε 1,16 δις ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 30,04 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 1,13 δις ευρώ.

(η) Οι λοιπές μεταβιβάσεις σε φυσικά πρόσωπα και φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα ανήλθαν σε 255,06 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 4,71 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 250,36 εκατ. ευρώ.

(θ) Οι λοιπές μεταβιβάσεις σε νομικά πρόσωπα, φυσικά πρόσωπα και φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα ανήλθαν σε 180,97 εκατ. ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, δημιουργώντας ισόποση υπέρβαση.

(ι) Οι μεταβιβάσεις προς φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και σε φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα για την κάλυψη μισθολογικού κόστους εκτάκτου χαρακτήρα ανήλθαν σε 214,69 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 28 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 186,69 εκατ. ευρώ.

(κ) Οι αποδόσεις στην Ε.Ε. ανήλθαν σε 2,65 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 2,15 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 492,16 εκατ. ευρώ. Η υπέρβαση αφορά κυρίως την απόδοση δασμών που βεβαιώθηκαν με βάση το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο κατά 503,10 εκατ. ευρώ.

(λ) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ανήλθαν σε 2,55 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 214,51 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 2,33 δις ευρώ.

(μ) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε λοιπά νομικά πρόσωπα ανήλθαν σε 3,81 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 80 χιλ. ευρώ, δημιουργώντας σχεδόν ισόποση υπέρβαση.

(ν) Οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων ανήλθαν σε 246,71 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 2,07 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 244,64 εκατ. ευρώ.

(ξ) Η μεταβίβαση στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης για τη χορήγηση επιδότησης λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σε καταναλωτές ανήλθε σε 1,60 δις ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, δημιουργώντας ισόποση υπέρβαση.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των αγορών αγαθών και υπηρεσιών (C24):

(α) Οι αγορές εμβολίων ανήλθαν σε 320,84 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,41 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 319,42 εκατ. ευρώ.

(β) Οι αγορές καυσίμων κίνησης ανήλθαν σε 343,70 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 125,68 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 218,02 εκατ. ευρώ.

(γ) Οι αμοιβές για υπηρεσίες ανήλθαν σε 1,60 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 710,82 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 891,50 εκατ. ευρώ.

(δ) Οι δαπάνες μετακίνησης προσωπικού ανήλθαν σε 186,78 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 131,10 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 55,69 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των επιδοτήσεων (C25):

(α) Οι λοιπές επιδοτήσεις προϊόντων και υπηρεσιών ανήλθαν σε 1,68 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 60 χιλ. ευρώ, με συνέπεια να δημιουργηθεί σχεδόν ισόποση υπέρβαση.

(β) Οι επιδοτήσεις για απασχόληση εργαζομένων ανήλθαν σε 35,81 εκατ. ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, με συνέπεια να δημιουργηθεί ισόποση υπέρβαση.

(γ) Οι επιδοτήσεις άγονων γραμμών ανήλθαν σε 170,21 εκατ. ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, με συνέπεια να δημιουργηθεί ισόποση υπέρβαση.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των τόκων (C26):

Οι τόκοι δανείων μηχανισμού στήριξης ανήλθαν σε 1,41 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,20 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 205,27 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων (C31):

Οι πληρωμές για λοιπές υποδομές ανήλθαν σε 810,70 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,48 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 809,22 εκατ. ευρώ.

Κατά το έτος 2022 διαπιστώθηκαν τα εξής:

(α) Η επιχορήγηση στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ανήλθε σε 750,21 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 436 εκατ. ευρώ (απόκλιση 72%), ενώ σημαντική απόκλιση υπήρξε και κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη 2019, 2020 και 2021, όπου η σχετική επιχορήγηση ανήλθε σε 170,50 εκατ. ευρώ, 600,22 εκατ. ευρώ και 676,71 εκατ. ευρώ, έναντι αντίστοιχων προβλέψεων του Προϋπολογισμού ποσού 100 εκατ. ευρώ για τα έτη 2019 και 2020 (απόκλιση 70,5% και 500%, αντίστοιχα) και 300 εκατ. ευρώ για το έτος 2021 (απόκλιση 125%).

(β) Οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων ανήλθαν σε 246,71 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 2,07 εκατ. ευρώ (απόκλιση περίπου 11.807%), ενώ εξίσου σημαντική απόκλιση είχε παρατηρηθεί και κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη 2019, 2020 και 2021, όπου οι σχετικές αποζημιώσεις ανήλθαν σε 186,83 εκατ. ευρώ, 100,28 εκατ. ευρώ και 67,43 εκατ. ευρώ, έναντι αντίστοιχων προβλέψεων ποσού 0,114 εκατ. ευρώ, 2,96 εκατ. ευρώ και 3,27 εκατ. ευρώ.

(γ) Οι τόκοι από την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων ή συμβιβαστικών πράξεων ανήλθαν σε 86,27 εκατ. ευρώ, έναντι αντίστοιχης πρόβλεψης ποσού μόλις 350 χιλ. ευρώ. Αντίστοιχη απόκλιση (υποεκτίμηση) είχε παρατηρηθεί και κατά το προηγούμενο έτος 2021 κατά 39,50 εκατ. ευρώ, καθώς είχε προϋπολογισθεί μηδενικό ποσό.

Δεδομένου ότι τα ανωτέρω κονδύλια συνιστούν πάγια και επαναλαμβανόμενα έξοδα, οι δε ουσιώδεις αποκλίσεις τους, τουλάχιστον κατά το μέρος που αφορούν τον τακτικό Προϋπολογισμό, παρατηρούνται σε περισσότερες της μίας χρήσεις και μάλιστα διαδοχικές, **κρίνεται αναγκαία η βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών της Κεντρικής Διοίκησης ώστε οι προβλέψεις του Προϋπολογισμού να είναι ειλικρινείς και ακριβείς στο μέτρο του εφικτού, χωρίς να υποτιμούν τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται.**

(ii) Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εξόδων στις οποίες οι πληρωμές υπολείπονται των ποσών που είχαν αρχικώς προϋπολογισθεί είναι οι ακόλουθες:

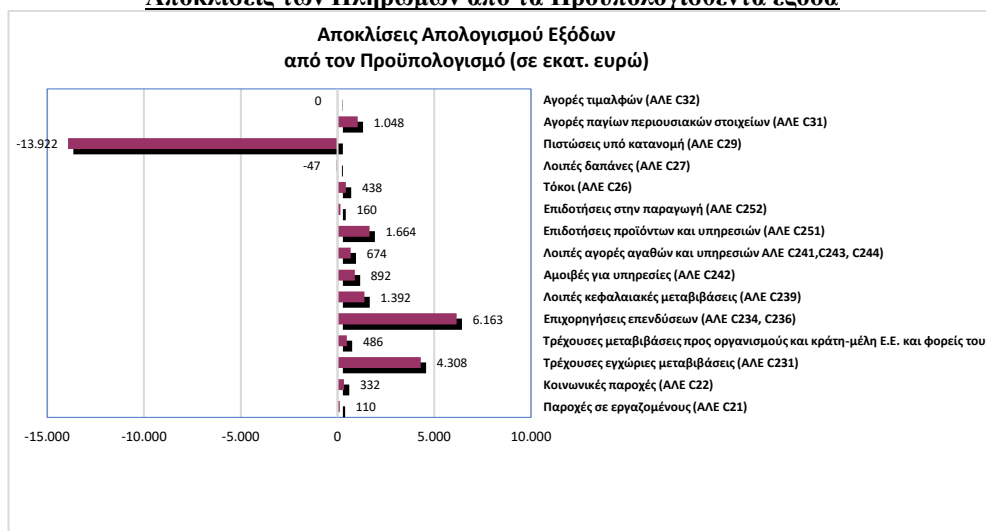
Ως προς τη μείζονα κατηγορία των μεταβιβάσεων (C23):

(α) Οι επιχορηγήσεις σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης για παροχές προνοιακού χαρακτήρα ανήλθαν σε 3,18 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 3,59 δις ευρώ, με συνέπεια να υπολείπονται των αρχικών προβλέψεων κατά 408,10 εκατ. ευρώ.

(β) Οι πληρωμές για καταπτώσεις εγγυήσεων για λοιπά νομικά και φυσικά πρόσωπα ανήλθαν σε 291,34 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 879,98 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπολείπονται των αρχικών προβλέψεων κατά 588,64 εκατ. ευρώ.

Στο Γράφημα που ακολουθεί, απεικονίζονται οι αποκλίσεις των πληρωμών, σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα έξοδα, ανά ΑΛΕ.

Γράφημα 4
Αποκλίσεις των Πληρωμών από τα Προϋπολογισθέντα έξοδα

2.4. Οι αποκλίσεις πληρωμών έτους 2022 σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2021)

Στον κατωτέρω Πίνακα παρουσιάζονται οι αποκλίσεις των πληρωμών οικονομικού έτους 2022, από τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγούμενου οικονομικού έτους:

Πίνακας 6
Αποκλίσεις Πληρωμών Οικονομικών ετών 2022 και 2021
(εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οικονομικό Έτος 2022 (Ποσά σε ευρώ)				
ΑΑΕ	Ονομασία Εξόδου	Πληρωμές 2022 (1)	Πληρωμές 2021 (2)	Απόκλιση 2022 - 2021 [(1) - (2)]/(2)
C2	Δαπάνες	67.122.324.039,34	66.012.874.009,96	1,68%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.720.482.290,70	13.577.737.330,74	1,05%
C22	Κοινωνικές παροχές	552.580.410,28	427.792.389,30	29,17%
C23	Μεταβιβάσεις	42.931.926.673,87	43.494.311.098,30	-1,29%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.920.310.626,34	2.278.448.983,63	28,17%
C25	Επιδότησεις	1.903.577.261,25	1.308.361.943,54	45,49%
C26	Τόκοι	5.038.913.015,47	4.873.461.617,66	3,39%
C27	Λοιπές δαπάνες	54.533.761,43	52.760.646,79	3,36%
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	0,00	0,00	-
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	4.503.865.190,11	3.408.280.446,76	32,14%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	4.503.315.400,83	3.407.033.763,56	32,18%
C33	Αγορές τιμαλφών	549.789,28	1.246.683,20	-55,90%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	71.626.189.229,45	69.421.154.456,72	3,18%

Οι πληρωμές των 71,63 δις ευρώ υπερβαίνουν τις πληρωμές του προηγούμενου έτους κατά 2,21 δις ευρώ ή ποσοστό 3,18%.

Η εν λόγω υπέρβαση αφορά κυρίως τις αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά 1,10 δις ευρώ, τις αγορές αγαθών και υπηρεσιών κατά 641,86 εκατ. ευρώ και τις επιδοτήσεις κατά 595,22 εκατ. ευρώ. Αντίθετα οι μεταβιβάσεις υστερούν έναντι του προηγούμενου έτους κατά 562,38 εκατ. ευρώ.

2.5. Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν σε 1.164,66 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού κατά το ποσό των 425,84 δις ευρώ ή ποσοστό 57,64%, αφορούσαν δε κυρίως σε πληρωμές χρεολυσίων δανείων, που ανήλθαν σε 1.134,99 δις ευρώ ή ποσοστό 97,45% των εν λόγω δαπανών.

Το ποσό των δαπανών αυτών εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό, οφείλεται, ωστόσο, στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του βραχυπρόθεσμου δανεισμού μέσω τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos).

Πίνακας 7
Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός (1)	Απολογισμός Εξόδων (2)	Καθαρή Απόκλιση (3)=(2)-(1)	% επί προϋπ/σμού (4)=(3)/(1)	% Εξόδου/ Σύνολο Εξόδων
C4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	4.571.980.000	360.901.786	-4.211.078.214	-92,11	0,03
C5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	734.240.130.000	1.164.294.795.669	430.054.665.669	58,57	99,97
C53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	29.153.000.000	27.752.208.849	-1.400.791.152	-4,80	2,38
C53101	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	24.800.000.000	23.400.000.000	-1.400.000.000	-5,65	2,01
C53201	Μακροπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	4.353.000.000	4.352.208.849	-791.152	-0,02	0,37
C54	Δάνεια	703.687.130.000	1.134.991.333.756	431.304.203.756	61,29	97,45
C541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.126.940.848.420	426.940.848.420	60,99	96,76
C542	Μακροπρόθεσμα δάνεια	3.687.130.000	8.050.485.336	4.363.355.336	118,34	0,69
C57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.400.000.000	1.551.253.064	151.253.064	10,80	0,13
Σύνολο εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών		738.812.110.000	1.164.655.697.455	425.843.587.455	57,64	100,00

Οι πληρωμές για έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε 23,40 δις ευρώ, μειωμένες σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη του προϋπολογισμού κατά 1,40 δις ευρώ ή ποσοστό 5,65%.

Οι πληρωμές για τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (repós) ανήλθαν στο ποσό των 1.126,94 δις ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 96,76% των συνολικών χρηματοοικονομικών εξόδων. Υπερέβησαν δε την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού κατά 426,94 δις ευρώ ή ποσοστό 60,99%.

Σημειώνεται ότι τα βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά εργαλεία δανεισμού υπόκεινται στη διαδικασία συνεχούς αναχρηματοδότησης (rollover) κατά τη διάρκεια του έτους, με συνέπεια τόσο τα πιστωτικά έσοδα όσο και τα χρεολύσια να εμφανίζονται αυξημένα, χωρίς όμως τούτο να αντικατοπτρίζει ουσιαστική μεταβολή στο χρέος. Πιο συγκεκριμένα, η αποτύπωση της πραγματικής εικόνας του νέου καθαρού βραχυπρόθεσμου δανεισμού προϋποθέτει τον συμψηφισμό των λογαριασμών ταξινόμησης εξόδων και εσόδων και όχι μόνο την μεμονωμένη αποτύπωση των εξόδων ή αντίστοιχα των εσόδων, η οποία υπερέβη σε αμφότερες τις περιπτώσεις (έσοδα - έξοδα) το 1 τρις ευρώ.

Για τους ανωτέρω λόγους, κρίνεται σκόπιμη η παράθεση της καθαρής μεταβολής του βραχυπρόθεσμου δανεισμού για το έτος 2022, μετά τον συμψηφισμό των σχετικών κωδικών λογαριασμών εσόδων και εξόδων, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 8
Καθαρή μεταβολή βραχυπρόθεσμου δανεισμού έτους 2022
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	24.800.000.000	23.400.000.000
R541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.139.908.350.720
	ΣΥΝΟΛΟ	724.800.000.000	1.163.308.350.720
C531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	24.800.000.000	23.400.000.000
C541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.126.940.848.420
	ΣΥΝΟΛΟ	724.800.000.000	1.150.340.848.420
Καθαρός βραχυπρόθεσμος δανεισμός			12.967.502.300

Οι πληρωμές για μακροπρόθεσμους χρεωστικούς τίτλους ανήλθαν στο ποσό των 4,35 δις ευρώ και αφορούσαν σε χρεολύσια λόγω λήξης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

Οι πληρωμές για δάνεια μηχανισμών στήριξης (ESM κ.λπ.), που εντάσσονται στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού, ανήλθαν στο ποσό των 7,18 δις ευρώ και υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού (2,82 δις ευρώ) κατά 4,36 δις ευρώ ή ποσοστό 154,60%, με την υπέρβαση αυτή να οφείλεται κυρίως στην καταβολή ποσού 1,86 δις ευρώ για την ολοσχερή εξόφληση του δανείου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και αντίστοιχου ποσού 2,65 δις ευρώ για την πρόωρη πληρωμή δόσεων για τα διμερή δάνεια του πρώτου προγράμματος (Greek Loan Facility -GLF).

Τα χρηματοοικονομικά παράγωγα περιλαμβάνουν πληρωμές για τόκους συμφωνιών ανταλλαγής ποσού 1,44 δις ευρώ, οι οποίες υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού (1,40 δις ευρώ) κατά ποσοστό 3,19%, καθώς και πληρωμές για συμβάσεις ανταλλαγής, οι οποίες ανήλθαν σε 106,60 εκατ. ευρώ, χωρίς οι τελευταίες να έχουν αρχικώς προϋπολογισθεί. Διευκρινίζεται ότι οι συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων (currency swaps) και οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) προϋπολογίζονται συμψηφιστικά, δηλαδή σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα έσοδα.

Η καθαρή θέση των συμφωνιών αυτών απεικονίζεται στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος Ι και, όπως προκύπτει, η πραγματική απόκλιση των τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων ήταν της τάξης του -18,37%.

2.6. Πιστώσεις υπό κατανομή

Στον Κρατικό Προϋπολογισμό υφίστανται αναλυτικοί λογαριασμών εξόδων υπό τον ΑΛΕ C29, στους οποίους προϋπολογίζονται πιστώσεις υπό κατανομή, με σκοπό τη μεταφορά τους σε άλλους ΑΛΕ, όπου και αναλώνονται για την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών. Οι μηδενικές πληρωμές, επομένως, που εμφανίζονται στις επιμέρους κατηγορίες του ΑΛΕ C29 δεν αποδίδουν τη μη διάθεση των οικείων πιστώσεων, αφού η διαφορά μεταξύ του ποσού που είχε προϋπολογισθεί και του ποσού στο οποίο διαμορφώθηκαν οι πιστώσεις του ΑΛΕ αυτού, αντιστοιχεί σε εκείνες που μεταφέρθηκαν σε άλλους ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι αρχικώς προϋπολογισθείσες πιστώσεις υπό κατανομή, ποσού 13,92 δις ευρώ, προσauξήθηκαν - λόγω των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών - με συμπληρωματικές πιστώσεις συνολικού ποσού 5,50 δις ευρώ, καθώς και με πιστώσεις συνολικού ποσού 335,81 εκατ. ευρώ που ενεγράφησαν πέραν του ορίου πληρωμών στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Π.Δ.Ε., οι οποίες κατά το

μεγαλύτερο μέρος τους ανακατανεμήθηκαν προς τους ΑΛΕ υλοποίησης των σχετικών δαπανών.

Επί συνόλου πιστώσεων υπό κατανομή ποσού 19,76 δις ευρώ, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, μεταφέρθηκαν σε άλλους ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών πιστώσεις ποσού 17,85 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 90,35%, ενώ πιστώσεις υπό κατανομή ποσού 1,91 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 9,65%, παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος του έτους.

Οι πιστώσεις υπό κατανομή που παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος του έτους, ποσού 1,91 δις ευρώ, αφορούν κυρίως λοιπές πιστώσεις για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση προγραμμάτων (436,15 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων (846,62 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για λοιπές δαπάνες αποδοχών (213,66 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού (171,55 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για λοιπές δαπάνες κοινωνικής προστασίας (100 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για δαπάνες δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (84,21 εκατ. ευρώ) και πιστώσεις αποθεματικού (50,99 εκατ. ευρώ).

Το μεγάλο ύψος των πιστώσεων υπό κατανομή (19,76 δις ευρώ) σε σχέση με το σύνολο των εξόδων του Προϋπολογισμού (71,63 δις ευρώ) καταδεικνύει την αδυναμία της Διοίκησης να προβεί, κατά την έγκριση του Προϋπολογισμού του οικείου οικονομικού έτους, όπως και των τυχόν συμπληρωματικών αυτού, σε έγκαιρες και έγκυρες προβλέψεις, κατόπιν συγκέντρωσης και αξιοποίησης της απαραίτητης για το σκοπό αυτό πληροφόρησης, για το ύψος στο οποίο προβλέπεται να ανέλθουν τα έξοδα κατ' είδος στους οικείους ΑΛΕ του Προϋπολογισμού.

Οι επιμέρους κατηγορίες των αρχικών πιστώσεων υπό κατανομή του ΑΛΕ C29 και οι τελικές διαμορφωθείσες (αδιάθετες) πιστώσεις απεικονίζονται στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος Ι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

3.1. Ανάλωση Αποθεματικού

Στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση ως Τακτικό Αποθεματικό³⁴, η οποία χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επείγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

Περαιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα εγγραφής πρόσθετης πίστωσης στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών ως Ειδικό Αποθεματικό³⁵, η οποία χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη σημαντικών και επείγουσών δαπανών.

Η χορήγηση πίστωσης τόσο από το Τακτικό όσο και από το Ειδικό Αποθεματικό προϋποθέτει λεπτομερή αναφορά των λόγων που καθιστούν αναγκαία τη χρήση της πίστωσης και επιβεβαίωση της αδυναμίας αντιμετώπισης της δαπάνης μέσω της ανακατανομής των υφιστάμενων πιστώσεων του φορέα³⁶.

Ως εκ τούτου, τόσο το Τακτικό όσο και το Ειδικό Αποθεματικό δεν είναι επιτρεπτό να χρησιμοποιούνται ως μηχανισμός ενίσχυσης των αρχικών πιστώσεων των επιμέρους φορέων της Κεντρικής Διοίκησης άνευ συνδρομής των ανωτέρω προϋποθέσεων ούτε δύναται να διατεθούν για την εξόφληση απαιτήσεων τρίτων που είχαν γεννηθεί και ήταν γνωστές κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού. Επίσης, δεν είναι ορθή από δημοσιονομική άποψη η πρακτική μη ανάλωσης σημαντικού μέρους των πιστώσεων που διατέθηκαν σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης από το Τακτικό και Ειδικό Αποθεματικό κατά το τέλος της χρήσης, καθώς αναιρείται κατ' αποτέλεσμα ο κατά νόμο προορισμός του, που είναι η κάλυψη άμεσων, αναπόφευκτων σημαντικών και επείγουσών δαπανών των φορέων.

Για την παρακολούθηση του Αποθεματικού ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζει κάθε τρίμηνο στη Βουλή κατάσταση³⁷ με τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης που ενισχύθηκαν από το Αποθεματικό, τους λόγους που οδήγησαν στην ενίσχυση αυτή, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στον νόμο, καθώς και το υπόλοιπο του Αποθεματικού που απομένει, η οποία κοινοποιείται και στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Ωστόσο, από τη θέσπιση - κατά το έτος 2019 - των διατάξεων για το Ειδικό Αποθεματικό και μέχρι σήμερα δεν έχει κοινοποιηθεί αντίστοιχος πίνακας διάθεσης των πιστώσεων αυτού στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Ενόψει της αυστηρής διαδικασίας που προβλέπεται στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τη χορήγηση πιστώσεων από το Αποθεματικό εν γένει, η τήρηση της προπαρατεθείσας διαδικασίας μόνο για τις πιστώσεις που διατίθενται από το Τακτικό Αποθεματικό και όχι από το Ειδικό Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού δεν συνάδει με τις αρχές της λογοδοσίας και της διαφάνειας που διέπουν τη δημοσιονομική διαχείριση.

³⁴ Βλ. άρθρο 59 παρ. 1 και 2 του ν. 4270/2014, όπως η τελευταία παράγραφος ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την περ. 5 της υποπαραγράφου Δ10 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94).

³⁵ Βλ. άρθρο 59 παρ. 8 του ν. 4270/2014, όπως προστέθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4638/2019 (Α' 181).

³⁶ Βλ. άρθρο 59 παρ. 3 του ν. 4270/2014.

³⁷ Βλ. άρθρο 59 παρ. 4 του ν. 4270/2014.

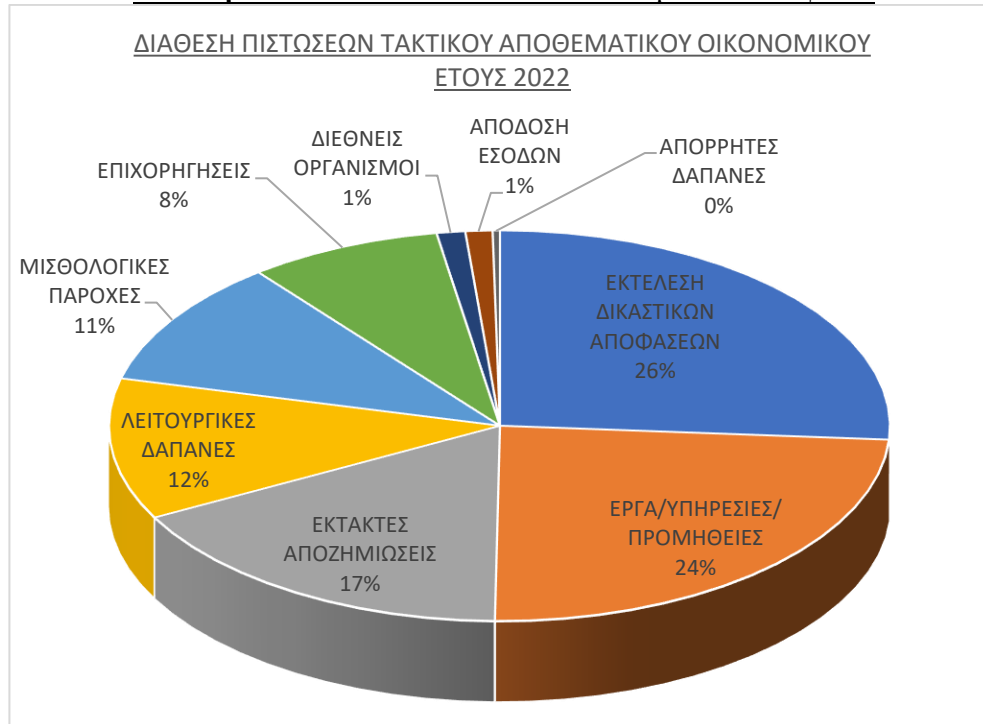
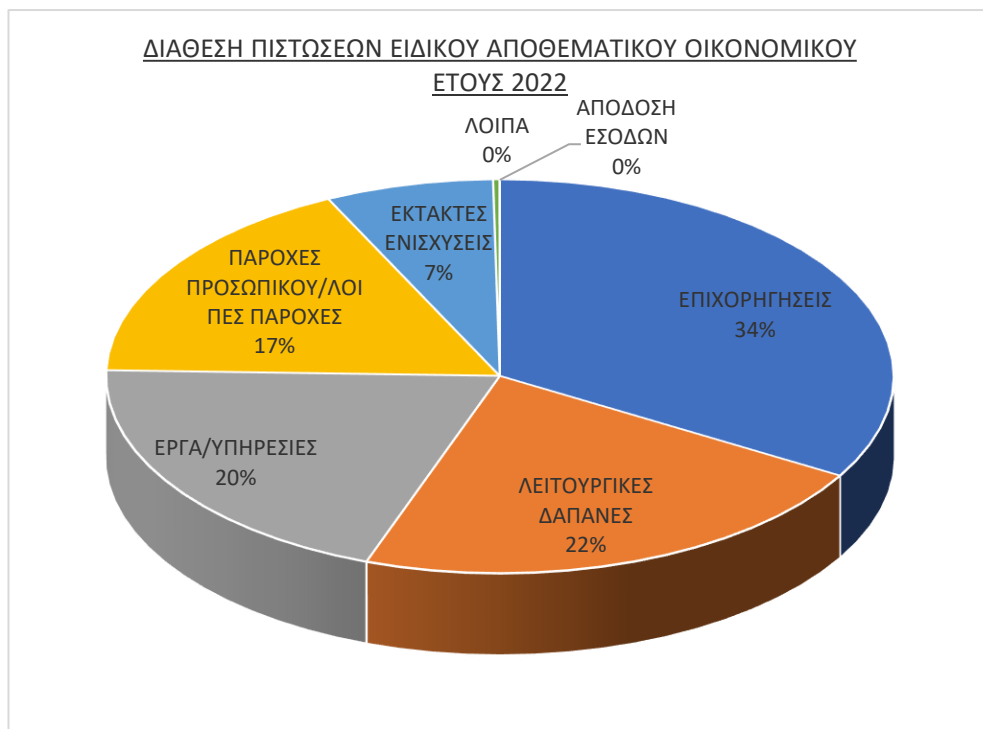
Κατά το έτος 2022, στον Κρατικό Προϋπολογισμό ενεγράφησαν πιστώσεις ύψους 700 εκατ. ευρώ ως Τακτικό Αποθεματικό, οι οποίες ενισχύθηκαν περαιτέρω κατά 280 εκατ. ευρώ μέσω συμπληρωματικού Προϋπολογισμού³⁸.

Από το Τακτικό Αποθεματικό, συνολικού ύψους 980 εκατ. ευρώ, χορηγήθηκαν σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης πιστώσεις συνολικού ποσού 977,63 εκατ. ευρώ, αναλυόμενες ως εξής: (α) ποσό 255,52 εκατ. ευρώ (ποσοστό 26,14%) για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, (β) ποσό 235,31 εκατ. ευρώ (ποσοστό 24,07%) για έργα/υπηρεσίες/προμήθειες, (γ) ποσό 166,26 εκατ. ευρώ (ποσοστό 17,01%) για έκτακτες ενισχύσεις, (δ) ποσό 114,25 εκατ. ευρώ (ποσοστό 11,69%) για λειτουργικές δαπάνες, (ε) ποσό 102,52 εκατ. ευρώ (ποσοστό 10,49%) για μισθολογικές δαπάνες, (στ) ποσό 78,33 εκατ. ευρώ (ποσοστό 8,01%) για επιχορηγήσεις φορέων, (ζ) ποσό 11,55 εκατ. ευρώ (ποσοστό 1,18%) για οφειλές σε Διεθνείς Οργανισμούς, (η) ποσό 10,94 εκατ. ευρώ (ποσοστό 1,12%) για απόδοση εσόδων ειδικών κατηγοριών και (θ) ποσό 2,95 εκατ. ευρώ (ποσοστό 0,30%) για απόρρητες δαπάνες.

Περαιτέρω, ενεγράφησαν πιστώσεις ύψους 300 εκατ. ευρώ ως Ειδικό Αποθεματικό, εκ των οποίων διατέθηκε ποσό 299,91 εκατ. ευρώ σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, ως εξής: (α) ποσό 100,30 εκατ. ευρώ (ποσοστό 33,44%) για επιχορηγήσεις λοιπών φορέων, (β) ποσό 66,13 εκατ. ευρώ (ποσοστό 22,05%) για λειτουργικές δαπάνες, (γ) ποσό 59,87 εκατ. ευρώ (ποσοστό 19,96%) για έργα/υπηρεσίες, (δ) ποσό 52,09 εκατ. ευρώ (ποσοστό 17,37%) για παροχές προσωπικού και λοιπές παροχές, (ε) ποσό 20,7 εκατ. ευρώ (ποσοστό 6,9%) για έκτακτες ενισχύσεις και (στ) ποσό 0,83 εκατ. ευρώ (ποσοστό 0,28%) για λοιπά (πρόστιμα/απόδοση εσόδων).

Η διάθεση των πιστώσεων του Τακτικού και Ειδικού Αποθεματικού, ανά κατηγορία δαπανών, απεικονίζεται στα κατωτέρω Γραφήματα 5 και 6:

³⁸ Βλ. άρθρο 230 του ν. 4920/2022.

Γράφημα 5**Διάθεση Πιστώσεων από το Τακτικό Αποθεματικό έτους 2022****Γράφημα 6****Διάθεση Πιστώσεων από το Ειδικό Αποθεματικό έτους 2022**

Ποσοστό 26,14% (255,52 εκατ. ευρώ) των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού διατέθηκε στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων. Το ίδιο είχε παρατηρηθεί και κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη 2019, 2020 και 2021, που είχαν χορηγηθεί στους φορείς για την αυτή αιτία τα ποσά των 220 εκατ. ευρώ, 140,45 εκατ. ευρώ και 114,54 εκατ. ευρώ, που ανέρχονταν σε ποσοστό 22,14%, 20,08% και 17%, αντίστοιχα, των συνολικών πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού των ετών αυτών.

Η παγιωμένη αυτή πρακτική πληρωμής των δαπανών που προκύπτουν από την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων κατά κύριο λόγο από πιστώσεις του Τακτικού Αποθεματικού, ύστερα από επανειλημμένη υποεκτίμηση των αντίστοιχων προϋπολογισθέντων εξόδων, παραβιάζει, εκτός από τη σύννομη χρήση του Τακτικού Αποθεματικού, την αρχή της ειλικρίνειας και της ακρίβειας του Προϋπολογισμού, καθώς πρόκειται για ένα σύνθετος έξοδος των φορέων και, στο πλαίσιο αυτό, οφείλει η Κεντρική Διοίκηση, μετά από συγκέντρωση της απαραίτητης πληροφόρησης (π.χ. για το ύψος στο οποίο κινήθηκαν οι σχετικές πληρωμές κατά τα προηγούμενα έτη), να προβαίνει, στο μέτρο του εφικτού, στην ρεαλιστική πρόβλεψη του σχετικού εξόδου στον Προϋπολογισμό³⁹.

Κατά το έτος 2022 διαπιστώθηκε ότι μεταφέρθηκαν πιστώσεις από το Ειδικό Αποθεματικό για την κάλυψη απλήρωτων υποχρεώσεων και ανειλημμένων νομικών δεσμεύσεων των φορέων οι οποίες ανάγονταν στο προηγούμενο οικονομικό έτος (2021). Ειδικότερα, διατέθηκαν από το Ειδικό Αποθεματικό πιστώσεις ύψους:

(α) 6,37 εκατ. ευρώ στο **Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής** για την κάλυψη διάφορων υποχρεώσεων (έξοδα διανυκτέρευσης, ημερήσιας αποζημίωσης, κίνησης και εγκατάστασης προσωπικού, ληξιπρόθεσμες οφειλές τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και μισθώματα κτιρίων).

(β) 5,12 εκατ. ευρώ στο **Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού** για την εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων.

(γ) 1,02 εκατ. ευρώ στο **Υπουργείο Οικονομικών** για την εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων.

(δ) 1 εκατ. ευρώ στο **Υπουργείο Εσωτερικών** για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και συμβατικών υποχρεώσεων.

Μεταφέρθηκαν πιστώσεις από το Αποθεματικό (Τακτικό και Ειδικό) για την κάλυψη δαπανών που αφορούν στη συνήθη δραστηριότητα των φορέων ή δαπανών που ανάγονται σε διοικητικές πράξεις των οποίων οι δημοσιονομικές συνέπειες είναι εκ των προτέρων γνωστές. Ειδικότερα, κατά το έτος 2022 διατέθηκαν πιστώσεις ύψους:

(α) 42,2 εκατ. ευρώ από το Τακτικό Αποθεματικό και 33,77 εκατ. ευρώ από το Ειδικό Αποθεματικό στο **Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων** για την κάλυψη υποχρεώσεων από τη διανομή πανεπιστημιακών συγγραμμάτων, δαπανών σταθερής τηλεφωνίας, φύλαξης, καθαριότητας και μίσθωσης ακινήτων.

(β) 11,65 εκατ. ευρώ από το Ειδικό Αποθεματικό και 11 εκατ. ευρώ από το Τακτικό Αποθεματικό στο **Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη** για την κάλυψη δαπανών αρτοτροφοδοσίας των καταστημάτων κράτησης, σταθερής τηλεφωνίας και απασχόλησης πέραν του πενθημέρου του ένστολου προσωπικού.

³⁹ Βλ. σχετικά και παραπάνω, Κεφάλαιο 2, παρ. 2.3.

(γ) 20,84 εκατ. ευρώ από το Ειδικό Αποθεματικό στο **Υπουργείο Δικαιοσύνης** για την κάλυψη μισθωμάτων, δαπανών καυσίμων, λοιπών λειτουργικών δαπανών και δαπανών υπερωριακής απασχόλησης.

(δ) 11,65 εκατ. ευρώ από το Ειδικό Αποθεματικό στο **Υπουργείο Εξωτερικών** για δαπάνες μισθοδοσίας, δημοσίων σχέσεων, προμηθειών, μισθωμάτων και λοιπών εξόδων.

(ε) 6,64 εκατ. ευρώ από το Ειδικό Αποθεματικό στο **Υπουργείο Οικονομικών** για την κάλυψη εξόδων διοικητικής εκτέλεσης αναγκαστικής είσπραξης οφειλών από την Α.Α.Δ.Ε., λοιπές προμήθειες και έξοδα σταθερής τηλεφωνίας.

Η ανάλωση πιστώσεων από το Τακτικό και Ειδικό Αποθεματικό για την αντιμετώπιση υποχρεώσεων που ανάγονται στη συνήθη δραστηριότητα των φορέων και οι οποίες είχαν γεννηθεί και ήταν γνωστές στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης σε χρόνο προγενέστερο του 2022, αντίκειται στους κανόνες που τίθενται από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τη χρήση των πιστώσεων αυτών, ως εξαιρετική διαδικασία ενίσχυσης του προϋπολογισμού των φορέων για την αντιμετώπιση αποκλειστικά σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση αυτού. Η υποεκτίμηση των προϋπολογισθέντων εξόδων, μέσω της μη συμπερίληψης σε αυτά δαπανών που αφορούν στο ανεκτέλεστο μέρος συμβατικών υποχρεώσεων ή/και απλήρωτων υποχρεώσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών, παραβιάζει, εκτός από τη σύννομη χρήση του Αποθεματικού, την αρχή της ειλικρίνειας και της ακρίβειας του Προϋπολογισμού.

Παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος της χρήσης 2022 μεταφερθείσες από το Τακτικό Αποθεματικό πιστώσεις συνολικού ύψους 194,07 εκατ. ευρώ, καθώς και αντίστοιχες πιστώσεις συνολικού ύψους 53,01 εκατ. ευρώ από το Ειδικό Αποθεματικό. Πρόκειται κυρίως για τις ακόλουθες περιπτώσεις:

Ως προς το Τακτικό Αποθεματικό:

(α) Στο **Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 46,16 εκατ. ευρώ (58,70% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(β) Στο **Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη** οι μη αναλωθείσες πιστώσεις του Τακτικού Αποθεματικού ανήλθαν σε 39,66 εκατ. ευρώ (66,09% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(γ) Στο **Υπουργείο Οικονομικών** το αντίστοιχο αδιάθετο υπόλοιπο ανήλθε σε 35,56 εκατ. ευρώ (29,56% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(δ) Στο **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 21,89 εκατ. ευρώ (47,40% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(ε) Στο **Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 13,25 εκατ. ευρώ (21,24% της χορηγηθείσας πίστωσης).

Ως προς το Ειδικό Αποθεματικό:

(α) Στο **Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 20,32 εκατ. ευρώ (60,18% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(β) Στο **Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 10,80 εκατ. ευρώ (40,53% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(γ) Στο **Υπουργείο Οικονομικών** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 7,39 εκατ. ευρώ (55,24% της χορηγηθείσας πίστωσης).

(δ) Στο **Υπουργείο Δικαιοσύνης** δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 6,08 εκατ. ευρώ (29,15% της χορηγηθείσας πίστωσης).

Η μη ανάλωση σημαντικών ως προς το ύψος τους ποσών που περιήλθαν στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης τόσο από το Τακτικό όσο και το Ειδικό Αποθεματικό αναιρεί κατ' αποτέλεσμα την πραγματική ανάγκη χορήγησής τους, που συνίσταται στην κάλυψη σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών των φορέων. Επιπλέον, επιβεβαιώνει τη μη ορθή πρακτική της χρησιμοποίησης σημαντικού μέρους των πιστώσεων του Αποθεματικού ως μηχανισμού ενίσχυσης των αρχικών (πιθανά ανεπαρκών) πιστώσεων των φορέων.

Κατά το έτος 2022, ποσό 8,7 εκατ. ευρώ μεταφέρθηκε από το Ειδικό Αποθεματικό στο **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων** για την επιχορήγηση του Ο.Π.Ε.Κ.Α., για την καταβολή του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων του άρθρου 93 του ν. 4387/2016 (Α' 85)⁴⁰ σε μέλη της Ελληνικής Μειονότητας της Αλβανίας για το έτος 2022. Το ανωτέρω ποσό δεν χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκε, αλλά μεταφέρθηκε με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων⁴¹ για την επιχορήγηση του e-ΕΦΚΑ για την κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών κατά την εφαρμογή των μέτρων στήριξης εργαζομένων και εργοδοτών λόγω των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.

Η χρησιμοποίηση του χορηγούμενου από το Αποθεματικό ποσού από τον αρμόδιο φορέα για την κάλυψη δαπάνης άλλης από εκείνην για την οποία χορηγήθηκε, συνιστά μη σύνηθες χρήση του Αποθεματικού⁴².

3.2. Μητρώο Δεσμεύσεων – Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης

Κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να καταγράφει το σύνολο των υποχρεώσεών του στο Μητρώο Δεσμεύσεων⁴³, που αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την ορθή εκτέλεση των δαπανών, καθώς και για την ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση όλων των στοιχείων δεσμεύσεων, πληρωμών και υποχρεώσεων για το σύνολο των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Το Μητρώο Δεσμεύσεων τηρείται ανά κωδικό αριθμό εξόδου (ΑΛΕ) και φορέα/ειδικό φορέα (όπου υφίσταται), προκειμένου για φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Το σύνολο των απλήρωτων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης προς τρίτους (εκτός Γενικής Κυβέρνησης) την 31η.12.2022 ανήλθε σε 345,55 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 27,92% έναντι του προηγούμενου έτους, όπου οι ίδιες υποχρεώσεις ανέρχονταν σε 270,14 εκατ. ευρώ. Το ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων προς φορείς Γενικής Κυβέρνησης κατά την 31^η.12.2022 ανήλθε σε 15 εκατ. ευρώ, διαμορφώνοντας το συνολικό ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων σε 360,55 εκατ. ευρώ.

⁴⁰ Βλ. σχετικά την 70982/26.7.2022 ΚΥΑ (Β' 4089).

⁴¹ Σχετική η 126166/28.12.2022 απόφαση.

⁴² Βλ. άρθρο 59 παρ. 5 του ν. 4270/2014.

⁴³ Βλ. ιδίως άρθρο 68 ν. 4270/2014 και το εκδοθέν κατ' εξουσιοδότησή του π.δ. 80/2016 (Α' 145).

Αντίστοιχα, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων⁴⁴ κατά την ίδια ημερομηνία ανήλθε σε 58,68 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 54,87% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, όπου οι ίδιες υποχρεώσεις ανέρχονταν σε 27,89 εκατ. ευρώ.

Η μεγαλύτερη συσσώρευση απλήρωτων και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά το έτος 2022 εντοπίζεται στα **Υπουργεία Υποδομών και Μεταφορών, Μετανάστευσης και Ασύλου και Παιδείας και Θρησκευμάτων**.

Η ελαχιστοποίηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους αποτέλεσε δεσμευτικό στόχο στο πλαίσιο της Συμφωνίας Ενισχυμένης Εποπτείας, που ισχύει μέχρι 20 Αυγούστου 2022, παραμένει δε αντικείμενο παρακολούθησης και υπό το καθεστώς της μεταπρογραμματικής παρακολούθησης⁴⁵, καθώς συμβάλλει καθοριστικά στην εξυγίανση του Προϋπολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης.

Διαπιστώθηκε ασυμφωνία μεταξύ των μεγεθών ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων Κρατικού Προϋπολογισμού προς τρίτους που δημοσιεύτηκαν στο Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης Δεκεμβρίου 2022 (62 εκατ. ευρώ) και εκείνων που προκύπτουν από το πληροφοριακό σύστημα (SAP portal) (58,68 εκατ. ευρώ) αλλά και των αντίστοιχων που τηρεί η Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γ.Λ.Κ.. Η διαφορά, η οποία αποδίδεται στον διαφορετικό χρόνο άντλησης των στοιχείων, ενόψει διορθώσεων και ενημερώσεων που έλαβαν χώρα μεταγενέστερα, καταδεικνύει την ανάγκη έγκαιρης και επιμελούς τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων από τους φορείς, προκειμένου να αποτυπώνονται ορθά και αξιόπιστα οι υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης στις παραγόμενες δημοσιονομικές αναφορές.

Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δεν καταχωρεί στο Μητρώο Δεσμεύσεων ούτε περιλαμβάνει ενιαία στις σχετικές δημοσιονομικές αναφορές⁴⁶ που παράγει και αποστέλλει στο Γ.Λ.Κ. τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των **Στρατιωτικών Νοσοκομείων και λοιπών οργανικών του μονάδων με ίδια έσοδα**⁴⁷, οι οποίες παρακολουθούνται σε **παράλληλα λογιστικά συστήματα** των εν λόγω μονάδων. Το ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων των Στρατιωτικών Νοσοκομείων και λοιπών μονάδων την 31^η.12.2022 ανήλθε σε 75,9 εκατ. ευρώ και το αντίστοιχο ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων σε 62,47 εκατ. ευρώ⁴⁸. Η πρακτική αυτή, ενόψει και του μεγάλου ύψους στο οποίο ανέρχονται τα σχετικά ποσά, οδηγεί σε μη ορθή πληροφόρηση σχετικά με το πραγματικό ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων του εν λόγω Υπουργείου. Επιπλέον, λόγω της υποεκτίμησης των

⁴⁴ Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ορίζονται ως τα απλήρωτα τιμολόγια τα οποία παραμένουν σε εκκρεμότητα για περισσότερες από 90 ημέρες από την ημερομηνία υποχρέωσης εξόφλησης.

⁴⁵ Βλ. Post-Programme Surveillance Report, Greece, Spring 2023.

⁴⁶ Βλ. ιδίως άρθρο 8 π.δ/τος 80/2016.

⁴⁷ Πλην στρατιωτικών εκμεταλλεύσεων.

⁴⁸ Σύμφωνα με την «Έκθεση Αρχικών Διαπιστώσεων και Προκαταρκτικών Ευρημάτων επί των Δημοσιονομικών Επιδόσεων οικονομικού έτους 2022 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας», που συντάχθηκε από την Υπηρεσία Επιτρόπου Τομέα Εθνικής Άμυνας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

υποχρεώσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, επηρεάζονται ανάλογα και οι αντίστοιχες αναφορές που συντάσσει το Γ.Λ.Κ. σε σχέση με τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης ως σύνολο.

Σε σχέση με την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων διαπιστώθηκαν :

(α) Προκειμένου για εμπορικές συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2011/7/ΕΕ⁴⁹, η πλειονότητα των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης δεν έχει προβεί στη δημιουργία κατάλληλου μηχανισμού υπολογισμού και πρόβλεψης τόκων υπερημερίας και εξόδων είσπραξης υπέρ των δανειστών τους⁵⁰.

(β) Η **ενημέρωση του Μητρώου Δεσμεύσεων** από τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης γίνεται **χειροκίνητα**, χωρίς διασύνδεση με τα λοιπά πληροφοριακά συστήματα δημοσιονομικής διαχείρισης (Ο.Π.Σ.Δ.Π. και e-pde), με αποτέλεσμα να δημιουργείται εξ αντικείμενου κίνδυνος αριθμητικού σφάλματος ή/και μη ακριβούς αποτύπωσης των υποχρεώσεων σε πραγματικό χρόνο. Επιπλέον, στα **Υπουργεία Εξωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού παρατηρήθηκαν ασυμφωνίες** μεταξύ των στοιχείων που εξάγονται από τα επιμέρους πληροφοριακά συστήματα και αρχεία των φορέων.

(γ) Το πραγματικό ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης δεν αποτυπώνεται με ακρίβεια, καθώς υφίστανται υποχρεώσεις οι οποίες δεν έχουν καταχωρηθεί στο Μητρώο Δεσμεύσεων των φορέων, με αποτέλεσμα την υποεκτίμηση των σχετικών μεγεθών. Τέτοιες περιπτώσεις συνιστούν:

(i) Λειτουργικές δαπάνες του **Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη**, για τις οποίες η προβλεφθείσα πίστωση δεν ήταν επαρκής (δαπάνες ηλεκτρικού ρεύματος και σταθερής τηλεφωνίας ποσού 5,45 εκατ. ευρώ).

(ii) Υποχρεώσεις της Χώρας (**Υπουργεία Εξωτερικών και Ναυτιλίας**) για εισφορές και συνεισφορές σε Διεθνείς Οργανισμούς προηγούμενων ετών.

(δ) Στα **Υπουργεία Εξωτερικών, Υγείας και Πολιτισμού και Αθλητισμού** παρατηρήθηκαν περιπτώσεις σημαντικής καθυστέρησης στην καταχώριση των παραστατικών προς εξόφληση στο Μητρώο Δεσμεύσεων των φορέων και πλημμελής τήρηση αυτού, με αποτέλεσμα τη μη ορθή αποτύπωση του ύψους και της ωρίμανσης των υφιστάμενων υποχρεώσεων σε πραγματικό χρόνο.

(ε) Κατά το έτος 2022 δεν τηρήθηκε από τα **Υπουργεία Δικαιοσύνης και Πολιτισμού και Αθλητισμού** η υποχρέωση υποβολής μηνιαίων και τριμηνιαίων εκθέσεων προς το Γ.Λ.Κ. σχετικά με το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των Υπουργείων και των φορέων που εποπτεύουν, τους λόγους για την εξέλιξή τους και τις προτεινόμενες δράσεις για τη μείωσή τους, καθώς και την κατάσταση και τα προβλήματα που τυχόν υφίστανται στην τήρηση και λειτουργία του Μητρώου Δεσμεύσεων⁵¹.

⁴⁹ Η Οδηγία αυτή ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με την παράγραφο Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4151/2013 (Α' 107).

⁵⁰ Σύμφωνα με όσα προβλέπονται ιδίως στις υποπαραγράφους Ζ.5 και Ζ.7 της παραγράφου Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4151/2013.

⁵¹ Βλ. άρθρο 8 παρ. 3 π.δ/τος 80/2016.

3.3. Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων, που χρηματοδοτεί το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), συνιστά τμήμα του ενιαίου Κρατικού Προϋπολογισμού. Κατά συνέπεια, τα κύρια έσοδα του Π.Δ.Ε. προέρχονται από τις μείζονες κατηγορίες και υποκατηγορίες εσόδων του και, ιδίως, από επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή/και από λοιπά τρέχοντα έσοδα. Το τυχόν έλλειμμα μεταξύ των εσόδων και δαπανών του Π.Δ.Ε. χρηματοδοτείται με: (α) έσοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές (δημόσιο δανεισμό), (β) ταμειακά διαθέσιμα και (γ) έσοδα από οποιαδήποτε κατηγορία του Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως τα φορολογικά έσοδα ή τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών.

Από το οικονομικό έτος 2021 στους διαθέσιμους πόρους του Π.Δ.Ε. προστίθενται και πόροι για την υλοποίηση έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα αντίστοιχα εισπραχθέντα έσοδα για το έτος 2022, ποσού 1,72 δις ευρώ, έχουν καταγραφεί ως έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού στην κατηγορία των μεταβιβάσεων.

Πίνακας 9
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΑΡΧΙΚΑ ΠΟΣΑ) 2022	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΣΑ) 2022	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2022
	ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	10.998.590.000,00	10.998.590.000,00	11.360.932.492,15
R134	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	30.000.000,00	30.000.000,00	16.298.697,60
R135	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ε.Ε.	3.800.000.000,00	3.800.000.000,00	3.292.016.111,70
R15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	170.000.000,00	170.000.000,00	292.770.594,83
	ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4.000.000.000,00	4.000.000.000,00	3.601.085.404,13
R1350109001	Απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	3.436.000.000,00	3.436.000.000,00	1.717.761.118,00
	Έσοδα από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, ταμειακά διαθέσιμα και έσοδα ΚΠ (πλην απολήψεων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας)	3.562.590.000,00	3.562.590.000,00	6.042.085.970,02
ΕΙΔΟΣ Π/Υ	ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	10.998.590.000,00	12.334.400.933,00	11.360.932.492,15
110	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	4.498.590.000,00	4.928.590.000,00	4.538.716.245,94
111	Πληρωμές για έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	6.500.000.000,00	7.405.810.933,00	6.822.216.246,21
	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ (ΠΑΛΕΟΝΑΣΜΑ/ΕΛΛΕΙΜΜΑ Π.Δ.Ε.)	0,00		0,00

Οι εισπράξεις επιχορηγήσεων επενδύσεων από την Ε.Ε. (απολήψεις από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κ.λπ.), οι επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού και οι απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας υστέρησαν έναντι του Προϋπολογισμού κατά 507,98 εκατ. ευρώ,

13,70 εκατ. ευρώ και 1,72 δις ευρώ, αντίστοιχα. Αντίθετα, τα λοιπά τρέχοντα έσοδα εμφανίζονται αυξημένα έναντι των προβλέψεων του Προϋπολογισμού κατά 122,77 εκατ. ευρώ.

Οι πιστώσεις για την εκτέλεση του Π.Δ.Ε. ψηφίστηκαν συγκεντρωτικά σε ΑΛΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» ξεχωριστά για εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και εν συνεχεία μεταφέρθηκαν στους οικείους ΑΛΕ, σε βάρος των οποίων και πραγματοποιούνται τα αντίστοιχα έξοδα του Προϋπολογισμού (για μεταβιβάσεις, παροχές σε εργαζόμενους, επιδοτήσεις, αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων κ.λπ.).

Οι αρχικές πιστώσεις του Π.Δ.Ε. ενισχύθηκαν με πιστώσεις ποσού 1 δις ευρώ από συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς, καθώς και με πιστώσεις συνολικού ποσού 335,81 εκατ. ευρώ, οι οποίες ενεγράφησαν πέραν του ορίου πληρωμών στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος⁵².

Από τις ανωτέρω πιστώσεις του Π.Δ.Ε., όπως διαμορφώθηκαν, δεν μεταφέρθηκαν σε ΑΛΕ για την πραγματοποίηση αντίστοιχων εξόδων του Προϋπολογισμού, ήτοι παρέμειναν αδιάθετες στη λήξη του οικονομικού έτους, πιστώσεις ποσού 945,78 εκατ. ευρώ, το δε σύνολο των πιστώσεων του Π.Δ.Ε. που παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος του οικονομικού έτους (τόσο σε ΑΛΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή», όσο και σε ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών) ανήλθε σε 973,47 εκατ. ευρώ.

Τα έξοδα (πληρωμές) του Π.Δ.Ε. ανήλθαν σε 11,36 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 11 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 362,34 εκατ. ευρώ. Η υπέρβαση αφορά τις πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους κατά 40,13 εκατ. ευρώ και τις πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από πόρους της Ε.Ε. κατά 322,22 εκατ. ευρώ.

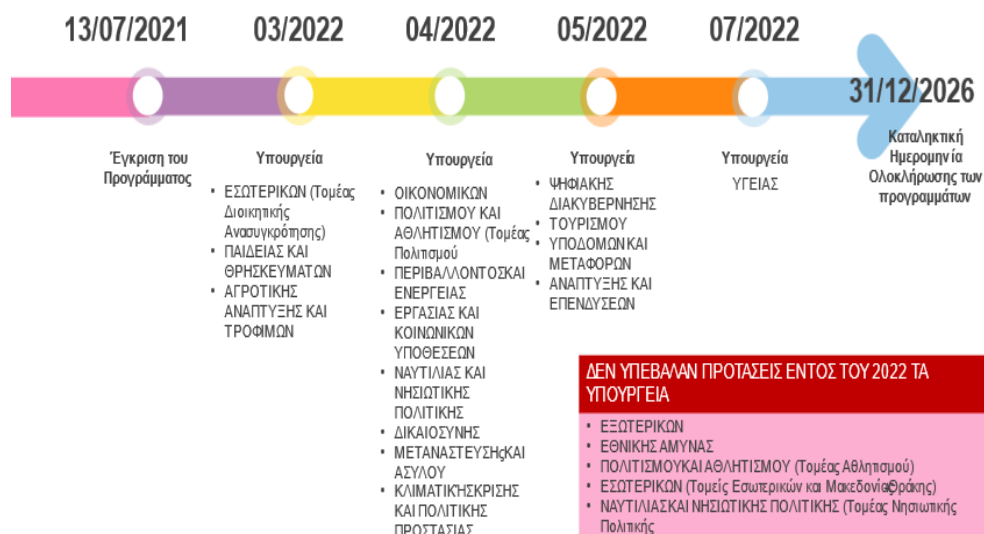
3.4. Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Εξέλιξη της Υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας εντός του 2022

Με το άρθρο 42 του ν. 4772/2021(Α' 17) τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Τ.Α.Α.) θα υλοποιηθούν μέσω του εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε.. Στον Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2022 κάθε Υπουργείου συστάθηκε **Ειδικός Φορέας «Δαπάνες του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»**.

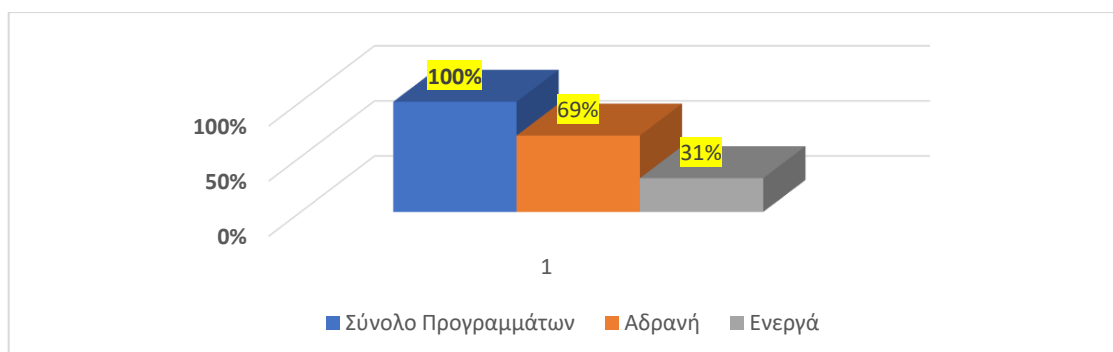
Στο ακόλουθο σχήμα παρουσιάζονται τα προγράμματα που έχουν υποβληθεί για χρηματοδότηση από το Τ.Α.Α. το έτος 2022

⁵² Βλ. την 137404/15.12.2021 ΚΥΑ (Β' 6063).

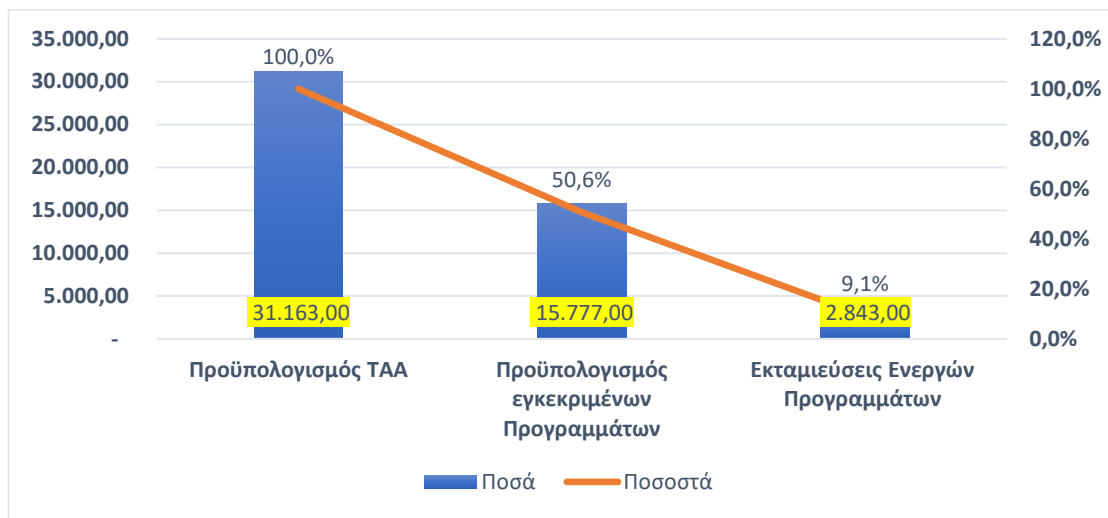
Εντός του 2022 υποβλήθηκαν από τα Υπουργεία και εγκρίθηκαν 502 προγράμματα / δράσεις για χρηματοδότηση από το Τ.Α.Α.. Για 154 από αυτά (ποσοστό 31%) πραγματοποιήθηκαν άμεσες ή έμμεσες πληρωμές, ενώ για 348 (ποσοστό 69%) δεν έχει γίνει καμία εκταμίευση.

Κατάσταση των Εγκεκριμένων Προγραμμάτων του Τ.Α.Α. κατά το έτος 2022

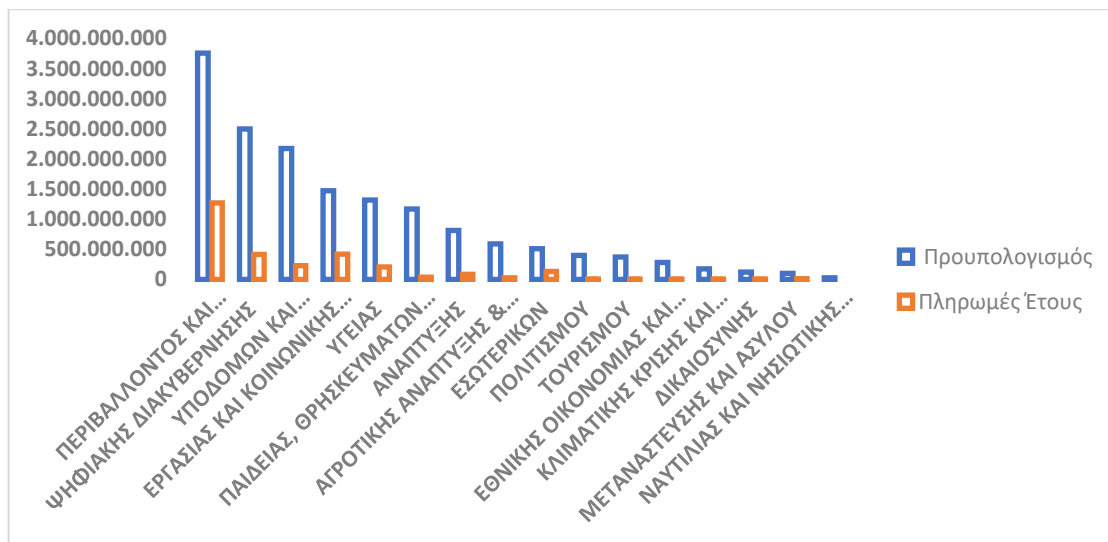

Σχετικά με την απορροφητικότητα των εγκεκριμένων κονδυλίων του Τ.Α.Α. ποσού 31,16 δις ευρώ σημειώνονται τα εξής :

Ο συνολικός προϋπολογισμός των υποβληθέντων και εγκεκριμένων προγραμμάτων ανέρχεται στο ποσό των **15,78 δις ευρώ** γεγονός που συνεπάγεται ότι με τα υποβληθέντα και εγκριθέντα προγράμματα έχει δεσμευτεί το 50,6% των διαθέσιμων κονδυλίων του Τ.Α.Α. και απομένει προς ενεργοποίηση το ποσό των 15,4 δις ή το 49,4% των συνολικών κονδυλίων. Από τα εγκεκριμένα προγράμματα ύψους 15,8 δις ευρώ, εντός του 2022 εκταμιεύτηκε ποσό 2,84 δις ευρώ. Τα ποσοστά απορροφητικότητας αποτυπώνονται στο παρακάτω γράφημα.

Λέσμευση και Απορρόφηση Κονδυλίων ΤΑΑ (ποσά σε εκατ. ευρώ)

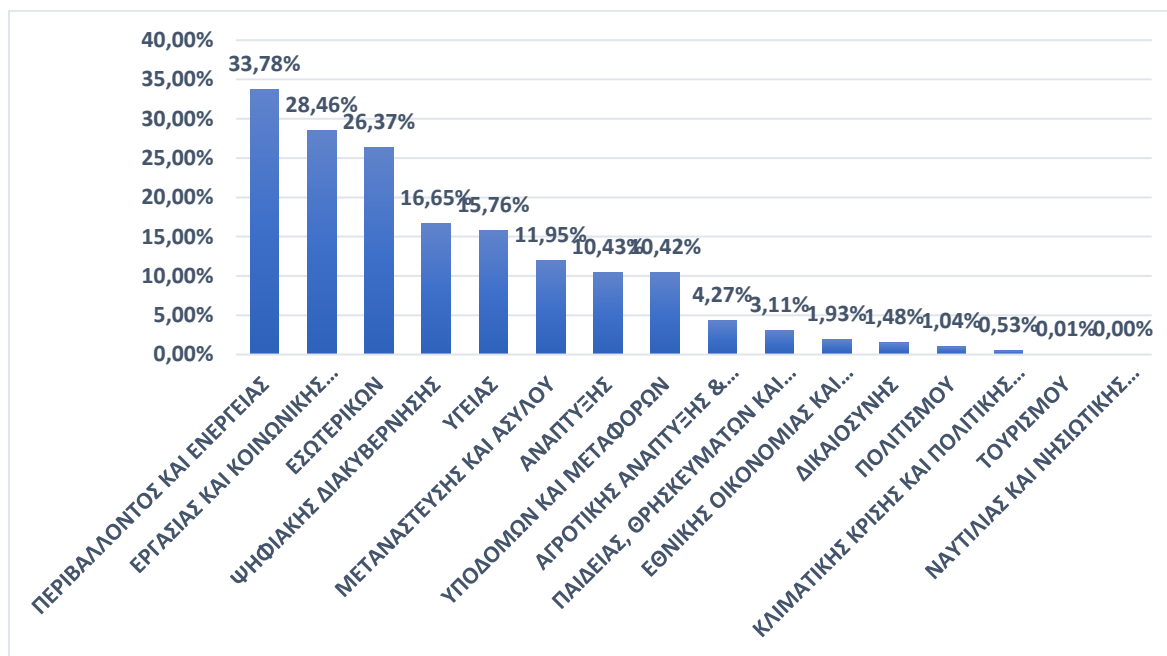
Το ποσό των 2,8 δις ευρώ που έχει εκταμιευθεί εντός του 2022 από τα εγκεκριμένα προγράμματα αντιστοιχεί στο 9,1% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος και στο 18% του προϋπολογισμού των εγκεκριμένων προγραμμάτων.

Υλοποίηση εγκεκριμένων προγραμμάτων ανά Υπουργείο

Ο βαθμός υλοποίησης των προγραμμάτων για τα περισσότερα υπουργεία παραμένει χαμηλός.

Στο επόμενο γράφημα παρουσιάζεται η κατάταξη των Υπουργείων με βάση το ποσοστό υλοποίησης των εγκεκριμένων έργων, δηλαδή το ποσοστό του προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων για το οποίο υπάρχουν άμεσες ή έμμεσες πληρωμές.

Ποσοστό Υλοποίησης εγκεκριμένων προγραμμάτων ανά Υπουργείο

Ο γενικός μέσος όρος υλοποίησης των εγκεκριμένων προγραμμάτων είναι 18%.

Μόνο 3 Υπουργεία έχουν βαθμό υλοποίησης άνω του μέσου όρου, αρκετά Υπουργεία βρίσκονται κάτω αλλά πάντως πλησίον του μέσου όρου, τα περισσότερα όμως Υπουργεία παρουσιάζουν χαμηλούς ρυθμούς υλοποίησης καθώς το ποσοστό υλοποίησης κυμαίνεται κάτω του 10%.

Ο βαθμός υλοποίησης (προϋπολογισμός/πληρωμές) των εγκεκριμένων προγραμμάτων του Τ.Α.Α. ανά Υπουργείο απεικονίζεται στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος Ι.

3.5. Ισοζύγιο οικονομικών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Το αποτέλεσμα από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές πλην τόκων με την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ανήλθε σε πλεόνασμα ποσού 3,03 δις ευρώ.

Πίνακας 10
Ισοζύγιο σχέσεων με Ευρωπαϊκή Ένωση

Εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση		
ΑΛΕ	Ονομασία	Εισπραχθέντα (μετά τη μείωση επιστροφών) 2022
R132	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ε.Ε.	661.616.002,25
R13201	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κοινοτικά Ταμεία	17.196.002,25
R13202	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κράτη - Μέλη της Ε.Ε.	644.420.000,00
R135	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ε.Ε.	5.010.652.020,48
R13501	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από κοινοτικά ταμεία	5.010.652.020,48
Σύνολο εισροών:		5.672.268.022,73
Εκροές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση		
ΑΛΕ	Ονομασία	Πληρωμές 2022
C232	Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.)	2.646.258.768,35
C23201	Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)	2.646.258.768,35
Σύνολο εκροών:		2.646.258.768,35
Αποτέλεσμα από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές πλην τόκων με ΕΕ (πλέονασμα):		3.026.009.254,38

Οι εισπράξεις (μετά μείωσης επιστροφών) από την Ε.Ε. ανήλθαν σε 5,67 δις ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται: α) επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA) ποσού 644,42 εκατ. ευρώ, β) λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κοινοτικά ταμεία ποσού 17,20 εκατ. ευρώ και γ) επιχορηγήσεις επενδύσεων από κοινοτικά ταμεία ποσού 5,01 δις ευρώ.

Αντίστοιχα, οι πληρωμές προς την Ε.Ε. ανήλθαν σε 2,65 δις ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται ιδίως: α) αποδόσεις στην Ε.Ε. βάσει Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος ποσού 1,48 δις ευρώ, β) αποδόσεις στην Ε.Ε. ιδίων πόρων που προέρχονται από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) ποσού 226,02 εκατ. ευρώ, γ) αποδόσεις δασμών που βεβαιώθηκαν με βάση το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο ποσού 797,10 εκατ. ευρώ και δ) ίδιος πόρος επί των μη ανακυκλούμενων πλαστικών συσκευασιών ποσού 69 εκατ. ευρώ.

3.6. Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων – Επιτήρηση και Έλεγχος δημοσίων υπολόγων

Κατά το έτος 2022 από την παρακολούθηση και τον έλεγχο είσπραξης δημοσίων εσόδων και την επιτήρηση και έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων διαπιστώθηκαν:

(α) Στο χρηματικό υπόλοιπο των λογαριασμών ορισμένων Δ.Ο.Υ. περιλαμβάνονται ατακτοποιήτα αντίτιμα προηγούμενων ετών, σημαντικού ύψους⁵³, τα οποία παραμένουν σε εκκρεμότητα. Η επί μακρόν μη τακτοποίηση των αντιτίμων έχει ως αποτέλεσμα να μην αποτυπώνεται ορθά το πραγματικό υπόλοιπο των οικείων χρηματικών διαχειρίσεων και, επιπλέον, να καθίσταται δυσχερής ο εντοπισμός περιπτώσεων πιθανής κακοδιαχείρισης.

⁵³ Το συνολικό ποσό αντιτίμων για δεκαεννέα (19) Δ.Ο.Υ. ανέρχεται σε **19.880.316,87** ευρώ, με το μεγαλύτερο ποσό να αφορά τη Φ.Α.Ε. Αθηνών.

Έχουν ολοκληρωθεί διαχειριστικοί έλεγχοι από τη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Α.Α.Δ.Ε. επί του ατακτοποιήτου υπολοίπου στο λογαριασμό αντιτίμων σε οκτώ (8) Δ.Ο.Υ.. Τα εκκρεμή υπόλοιπα⁵⁴ δεν συνδέονται με καταλογιστέο έλλειμμα και η λογιστική εκκρεμότητα μπορεί να τακτοποιηθεί με την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 4 ν. 4270/2014⁵⁵.

(β) Στο χρηματικό υπόλοιπο των λογαριασμών ορισμένων Δ.Ο.Υ. περιλαμβάνονται ποσά⁵⁶ που αφορούν σε περιπτώσεις ελλείμματος λόγω κλοπών/ληστειών/πλαστών χαρτονομισμάτων, που δεν έχουν τακτοποιηθεί επί μακρόν⁵⁷. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην αποτυπώνεται ορθά το πραγματικό υπόλοιπο των οικείων χρηματικών διαχειρίσεων.

(γ) Στους λογαριασμούς υπολόγων διαχείρισης υλικού των Δ.Ο.Υ. παραμένουν αμετάβλητα υπόλοιπα αξιών εντύπων υλικού (παράβολα σε φυσική μορφή, ένσημα ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. κ.λπ.)⁵⁸, που εξαιτίας της θέσπισης του ηλεκτρονικού παραβόλου δεν χρησιμοποιούνται, με εξαίρεση την κίνηση στα ένσημα ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.. Η διατήρηση υψηλών φυσικών αποθεμάτων σε λογαριασμούς υλικού ενέχει τον κίνδυνο υπεξαίρεσης, απώλειας, φθοράς κ.λπ. των υλικών των διαχειρίσεων⁵⁹.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Α.Α.Δ.Ε. για το έτος 2022 τέθηκε ο στόχος τροποποίησης του νομοθετικού πλαισίου ώστε να καταστεί εφικτή η καταστροφή των εντύπων παραβόλων μέχρι την 31^η.12.2022. Ωστόσο, οι σχετικές διαδικασίες δεν έχουν ολοκληρωθεί.

(δ) Αν και έχει προχωρήσει η διαδικασία καταγραφής των εισπρακτέων απαιτήσεων ανά Τελωνείο στο οικείο Πληροφοριακό Σύστημα (ICISnet), εντούτοις δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη η καταχώριση ενενήντα (90) καταλογιστικών πράξεων λόγω παραβάσεων, που αφορούν τα έτη 1984-1988 του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης.

3.7. Έλεγχος νομιμότητας – κανονικότητας των εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν σε πρώτη φάση τα εξής:

(α) Εσφαλμένη εκκαθάριση ποσών από δικαστικές αποφάσεις (αμοιβή δικηγόρου) (Υπουργείο Εξωτερικών).

⁵⁴ Οι έλεγχοι που ολοκληρώθηκαν στις εν λόγω Δ.Ο.Υ. αφορούν συνολικό ποσό αντιτίμων 1.890.330,25 ευρώ.

⁵⁵ Η διάταξη αυτή ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων για την «τακτοποίηση λογιστικών εκκρεμοτήτων που χρονίζουν στις Δ.Ο.Υ.».

⁵⁶ Το συνολικό ποσό για δεκαεπτά (17) Δ.Ο.Υ. ανέρχεται σε 493.614,77 ευρώ.

⁵⁷ Ενδεικτική είναι η περίπτωση της Δ.Ο.Υ. Αμαρουσίου, με ποσό 89.177,00 ευρώ από το έτος 2012, για την οποία έχει γίνει ένορκη διοικητική εξέταση από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της πρώην Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Α.Π. ΔΕΕ 012656 ΕΕ2014 ΕΜΠ/30.6.2014), η οποία καταλήγει σε μη απόδοση ευθύνης λόγω ένοπλης ληστείας.

⁵⁸ Τα σχετικά ποσά ανέρχονται σε 4.472.397,80 ευρώ για δώδεκα (12) Δ.Ο.Υ..

⁵⁹ Ενδεικτικά, για την ανωτέρω αιτία έχει εκδοθεί σε βάρος υπολόγου διαχειριστή Δ.Ο.Υ. καταλογιστική απόφαση ποσού 451.721,16 ευρώ.

(β) Μη εμπρόθεσμη απόδοση λογαριασμού χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής **(Υπουργεία Μετανάστευσης και Ασύλου, Παιδείας και Θρησκευμάτων)**.

(γ) Πλημμέλειες κατά την έκδοση εντολών μετακίνησης (μη προσδιορισμός του μέσου μεταφοράς, έλλειψη ειδικής αιτιολόγησης για μετακινήσεις εκτός εργασίμων ημερών, έκδοση της εντολής μετά την πραγματοποίηση της μετακίνησης χωρίς αναφορά στις έκτακτες συνθήκες που το επέβαλαν) καθώς και απόδοση εξόδων μετακίνησης χωρίς τα νόμιμα δικαιολογητικά **(Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου)**.

(δ) Μη ορθή απόδοση των κρατήσεων υπέρ Μ.Τ.Π.Υ. και ΓΕΩ.Τ.Ε.Ε. επί της ημερήσιας αποζημίωσης μετακινήσεων υπαλλήλων **(Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)**.

(ε) Πληρωμές μέσω πάγιας προκαταβολής δαπανών που δεν φαίνεται να πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις (δηλαδή δαπάνες των οποίων η πληρωμή λόγω της φύσης τους δεν μπορεί να αναβληθεί μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας δικαιολόγησης αυτών) **(Α.Α.Δ.Ε.)**.

(ζ) Πληρωμές με εντολή Διατάκτη, κατόπιν αντιρρήσεων του άρθρου 26 του ν. 4270/2014, καθώς και πληρωμές με εντολή Προϊσταμένου Οικονομικής Υπηρεσίας κατόπιν διαφωνίας του εκκαθαριστή, για τις οποίες οι εντολές δεν περιείχαν αντίκρουση των λόγων αντίρρησης είτε δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένες **(Υπουργεία Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ανάπτυξης και Επενδύσεων)**.

Οι παραπάνω περιπτώσεις αξιολογούνται από τις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή τις Διοικήσεις των Υπουργείων, κατά περίπτωση, ώστε να εξετασθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις απόδοσης δημοσιονομικών ευθυνών.

3.8. Μισθοδοσία Κεντρικής Διοίκησης

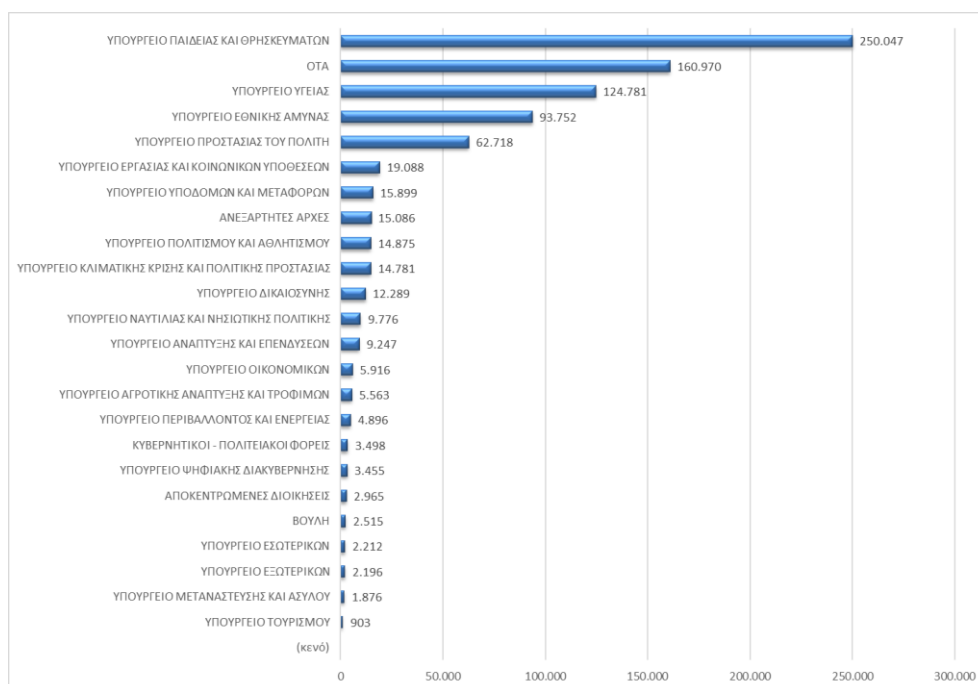
Το Ελεγκτικό Συνέδριο επισκόπησε τα συστήματα εκκαθάρισης και πληρωμής της μισθοδοσίας στην Κεντρική Διοίκηση καθώς και των διαδικασιών που ακολουθούνται για την καταβολή της τακτικής μισθοδοσίας, της επιβεβαίωσης και καταχώρισης των υπηρεσιακών μεταβολών που επηρεάζουν τη μισθοδοσία, την εγγραφή νέων μισθοδοτούμενων και τη διαγραφή μισθοδοτούμενων των οποίων τερματίζεται η εργασιακή σχέση με το δημόσιο για οποιοδήποτε λόγο.

3.8.1. Γενική Επισκόπηση Βάσης Δεδομένων «ΑΠΟΓΡΑΦΗ»

Οι **μισθοδοτούμενοι** (Φορέων Γενικής Κυβέρνησης), με βάση τα συνολικά στοιχεία του αρχείου της «ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ»⁶⁰ είναι **839.304**, οι οποίοι κατανέμονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης⁶¹.

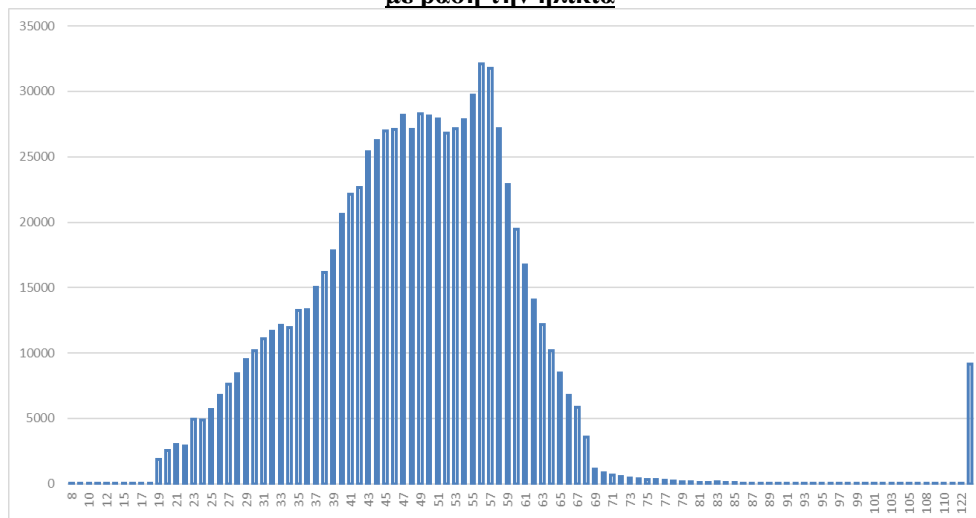
⁶⁰ Βάση δεδομένων που συντηρείται και επικαιροποιείται από τα κατά περίπτωση αρμόδια τμήματα των φορέων αλλά ανήκει και διαχειρίζεται από το Υπουργείο Εσωτερικών.

⁶¹ Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ κύριων ή δευτερευουσών θέσεων (παρουσιάζονται όλες).

Κατανομή Θέσεων ανά Φορέα Γενικής Κυβέρνησης

Από την επισκόπηση του επόμενου γραφήματος προκύπτει ότι έχουν παρεισφρήσει εσφαλμένες καταχωρήσεις και αναριθμητισμοί με αποτέλεσμα να εμφανίζονται υπάλληλοι με ηλικία μικρότερη των 18 ετών όπως και αρκετοί υπάλληλοι με ηλικία άνω των 67 ετών που είναι το καταληκτικό και υποχρεωτικό όριο συνταξιοδότησης ενώ για 122 υπαλλήλους δεν έχει εισαχθεί ημερομηνία γέννησης στο σύστημα.

**Κατανομή Μισθοδοτούμενων Δημοσίου
με βάση την ηλικία**

Από την επισκόπηση των στοιχείων σχετικά με την «Κατανομή με βάση τα χρόνια υπηρεσίας» προκύπτει ότι **στη βάση δεδομένων της Απογραφής έχουν παρεισφρήσει εσφαλμένες καταχωρήσεις στις ημερομηνίες πρόσληψης, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται υπάλληλοι με αρνητικά χρόνια υπηρεσίας και άλλοι με υπερβολικά χρόνια υπηρεσίας. Ενδεικτικά, για 4.976 υπαλλήλους δεν έχει καταχωρηθεί στο σύστημα της απογραφής η ημερομηνία πρόσληψής τους, ενώ εμφανίζονται και δεκάδες υπάλληλοι με πάνω από 45 έτη προϋπηρεσίας.**

3.8.2. Περιγραφή Συστήματος Μισθοδοσίας

Στο σύστημα εκκαθάρισης και πληρωμής των δημοσίων υπαλλήλων εμπλέκονται τρεις φορείς: α) ο φορέας της Κεντρικής Διοίκησης (Υπουργείο), β) η Ενιαία Αρχή Πληρωμής (Ε.Α.Π.), γ) το τραπεζικό σύστημα (ΔΙΑΣ και Τράπεζες).

Α. Υπουργείο

Στην πιο σύνθετη μορφή του στο Υπουργείο οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες είναι: α) η υπηρεσιακή μονάδα στην οποία τηρείται ο ατομικός φάκελος με τα αποδεικτικά της μισθοδοτικής κατάστασης του μισθοδοτούμενου (πτυχία, οικογενειακή κατάσταση προαγωγές κ.λπ.). Σε μεγαλύτερα Υπουργεία (π.χ. Εθνικής Άμυνας, Παιδείας και Θρησκευμάτων κ.λπ.) υπάρχουν περισσότερες από μία τέτοιες μονάδες, οι οποίες μπορεί να είναι οργανωτικά ή/ και χωροταξικά - γεωγραφικά διεσπαρμένες. Μικρότερα σε αριθμό προσωπικού Υπουργεία (Εσωτερικών, Τουρισμού κ.λπ.) μπορεί να έχουν μία εσωτερική μονάδα ενσωματωμένη στην κεντρική τους Υπηρεσία συνήθως ως τμήμα της Διεύθυνσης Προσωπικού (ή Ανθρωπίνου Δυναμικού) στην οποία βρίσκονται οι φάκελοι με τα δικαιολογητικά που συνθέτουν τη μισθοδοτική κατάσταση των υπαλλήλων τους, β) η υπηρεσία εκκαθάρισης της μισθοδοσίας στην οποία τηρείται αρχείο των μεταβολών της μισθοδοσίας, γ) η υπηρεσία (συνήθως τμήμα) που ασχολείται με την ενημέρωση και επικαιροποίηση των στοιχείων της «ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ», του μητρώου δηλαδή του προσωπικού που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, και δ) η υπηρεσία Ανθρωπίνου Δυναμικού στην οποία τηρείται το αρχείο με το μητρώο του προσωπικού του φορέα.

Τα συστήματα (βάσεις δεδομένων) που τηρούνται σε κάθε Υπουργείο είναι: α) **το μητρώο Ανθρωπίνου Δυναμικού**, β) η «**ΑΠΟΓΡΑΦΗ**» και γ) **το σύστημα μισθοδοσίας**, στο οποίο τηρείται το αρχείο μεταβολών μισθοδοσίας (ανεπίσημο μητρώο προσωπικού) και από το οποίο εξάγονται οι μισθοδοτικές καταστάσεις (xml).

- **Αυτόνομη ενημέρωση των βάσεων δεδομένων οι οποίες δεν επικοινωνούν μεταξύ τους**, με αποτέλεσμα η πληροφορία να καταχωρείται **χειροκίνητα** ξεχωριστά στα τρία συστήματα, αυξάνοντας τον κίνδυνο τα συστήματα να μην έχουν σε δεδομένη χρονική στιγμή την ίδια καταχωρημένη πληροφορία λόγω λάθους, παραλείψεων, καθυστερήσεων ή ετεροχρονισμού.
- **Απουσία δικλίδων αποτροπής δημοσιονομικού κινδύνου ιδιαίτερα στις μικρότερες και περιφερειακές υπηρεσίες εκκαθάρισης.**

Σε μικρότερες διαχειρίσεις στις οποίες ο εκκαθαριστής έχει σαφή εικόνα των συνθηκών των μισθοδοτούμενων και ο αριθμός των μισθοδοτούμενων είναι ευχερώς διαχειρίσιμος, **ελλοχεύει ο δημοσιονομικός κίνδυνος** ο εκκαθαριστής να εισάγει **εικονικές μισθοδοτικές μεταβολές ή εικονικούς εργαζόμενους ή να προβαίνει σε μη πραγματικές καταχωρίσεις**. Επειδή **απουσιάζουν δικλίδες αποτροπής του κινδύνου**, όπως η συστηματική διασταύρωση των μεταβολών στα μισθοδοτικά αρχεία με τα αρχεία του ανθρωπίνου δυναμικού, ή η επιβεβαίωση από τουλάχιστον δύο άτομα (διοικητικά διακριτά και χωροταξικά) των καταχωρίσεων των μεταβολών στις μισθοδοτικές καταστάσεις, δεν είναι ευχερής ο εντοπισμός τέτοιων καταχωρίσεων και για τον εντοπισμό τους απαιτούνται εξειδικευμένοι περιοδικοί τουλάχιστον έλεγχοι.

Διαπιστώθηκαν αχρεώστητες καταβολές σε μισθοδοτούμενους η κατάσταση των οποίων άλλαξε πριν τη μισθοδοσία π.χ. συνταξιούχος έγινε ενεργός, και υπάλληλος με άδεια άνευ αποδοχών αποχαρκτηρίστηκε με την εξόφληση να γίνεται σε ορισμένες περιπτώσεις σε λογαριασμούς τρίτων (**Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων**).

B. Ενιαία Αρχή Πληρωμής

Η Ε.Α.Π. αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης η οποία υπάγεται απευθείας στον Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γ.Λ.Κ.. Η Ε.Α.Π. έχει θέσει ως απώτερο στόχο τη συγκέντρωση και εκκαθάριση των κάθε είδους αποδοχών των μισθοδοτούμενων από το Δημόσιο μέσω του πληροφοριακού της συστήματος. Μεταξύ των επιχειρησιακών στόχων της Ε.Α.Π. είναι η διασφάλιση της ορθής διενέργειας πληρωμών των αμοιβών για όλο το προσωπικό του Δημόσιου Τομέα, με σκοπό την αποτροπή μη νόμιμων πληρωμών και η διαχείριση και αξιοποίηση στοιχείων μισθοδοσίας-πρόσθετων αμοιβών για την υποστήριξη της δημοσιονομικής και μισθολογικής πολιτικής.

Η Ε.Α.Π. εξακολουθεί να διανύει τη Β΄ Φάση λειτουργίας της, κατά την οποία τα στοιχεία της βάσης δεδομένων της προέρχονται από τα στοιχεία που καταχωρούν οι εκκαθαριστές των φορέων που είναι ενταγμένοι στο σύστημα πληρωμών της, στα αρχεία

μισθοδοσίας (XML αρχεία) που υποβάλλουν υποχρεωτικά στην Ε.Α.Π., καθόσον αυτοί έχουν την ευθύνη υπολογισμού και εκκαθάρισης⁶².

- Παρουσιάζονται καθυστερήσεις στην υλοποίηση της Γ΄ Φάσης λειτουργίας της Ε.Α.Π..

Η Γ΄ φάση έπρεπε να είχε τεθεί σε εφαρμογή από 30.5.2023 με φορέα υλοποίησης την ΓΓΠΣΔΔ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Παρά το γεγονός ότι οι καθυστερήσεις ήταν εμφανείς κατά την υλοποίηση του έργου και θέτουν την ολοκλήρωσή του σε διακινδύνευση, δεν αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες από τον επιβλέποντα φορέα για την αποτροπή τους.

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι προγραμματισμένες διασταυρώσεις για το έτος 2022 της Ε.Α.Π..

Διασταυρώσεις Ενιαίας Αρχής Πληρωμής έτους 2022

α.α.	Διασταύρωση	Περιοδικότητα
1	Συνολικό κόστος μισθοδοσίας	Ανά τρίμηνο και ανά Φορέα
2	Διαπίστωση υποβολής πλήρων αρχείων (για τον έλεγχο υποβολής και απόδοσης μέσω Ε.Α.Π. των νόμιμων κρατήσεων προς τους ασφαλιστικούς φορείς)	Ανά μήνα για όλους τους Φορείς
3	Υπερβάσεις ανωτάτων ορίων αποδοχών	Ανά μήνα για όλους τους Φορείς
4	Καταγραφή έκτακτων και πρόσθετων απολαβών ανά ΑΛΕ ή Κωδικό Επιδόματος	Ανά έτος για όλους τους Φορείς
5	Προσδιορισμός πλήθους μισθοδοτούμενων ανά κατηγορία	Μια φορά το έτος για όλους τους Φορείς

- **Μη ουσιαστικές διασταυρώσεις**

Οι αναφερόμενες υπό στοιχείο 1, 4 και 5 περιπτώσεις δεν συνιστούν διασταυρώσεις, αλλά συγκεντρωτικές αναφορές, καθόσον επ' αυτών δεν πραγματοποιούνται διασταυρώσεις με στοιχεία προερχόμενα από άλλη πηγή ώστε να διαπιστωθεί η ακρίβειά τους, ενώ δεν διενεργούνται ούτε αναλυτικές διαδικασίες, όπως η χρονική εξέλιξη, αναλύσεις κοινών μεγεθών κ.α., προκειμένου να εντοπισθούν πιθανές μη

⁶² Βλ. άρθρο 17 της ΚΥΑ 2/37345/0004/4.6.2010 (Β΄ 784). Γίνεται διασταύρωση της ύπαρξης των μισθοδοτούμενων που περιλαμβάνονται στα αρχεία xml και στο αρχείο της ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.

ομαλές διακυμάνσεις που να αντανακλούν σε δημοσιονομικούς κινδύνους που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.

- **Μη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διασταυρώσεων.**

Η Ε.Α.Π. κατά τη διενέργεια τόσο των τακτικών όσο και των εκτάκτων διασταυρώσεων επικεντρώνεται μόνο στην εξαγωγή των στοιχείων από το πληροφοριακό σύστημα **χωρίς καμία αξιολόγησή τους** και στην διαβίβασή τους στους φορείς.

- **Αποτυχία της Δικλίδας ελέγχου των υπερβάσεων των ανωτάτων ορίων αποδοχών.**

Διαπιστώθηκε ότι στο αρχείο υπερβάσεων της Ε.Α.Π. περιλαμβάνονταν ποσά τα οποία αφορούσαν σε αναδρομικές καταβολές, τις οποίες όμως οι εκκαθαριστές είχαν αποτυπώσει σωστά στις μισθοδοτικές καταστάσεις. Ως εκ τούτου, **η δικλίδα ελέγχου των υπερβάσεων ανωτάτων ορίων αμοιβών δεν λειτουργεί**, καθώς αθροίζει τα ποσά χωρίς να λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του χρόνου. Επομένως, κάθε φορά πρέπει να γίνεται έλεγχος κατά περίπτωση για το αν υπάρχει ή όχι υπέρβαση του ορίου των αποδοχών (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας).

- **Μη χρήση της λίστας των υπερβάσεων των ανωτάτων ορίων αποδοχών.**

Η αδυναμία της λίστας να καταγράφει τις υπερβάσεις των ανωτάτων ορίων αποδοχών, καταδεικνύει ότι δεν γίνεται ουσιαστική χρήση της από τους λήπτες της, καθώς στην περίπτωση αυτή θα είχε εντοπιστεί το πρόβλημα και θα είχε δρομολογηθεί σχετική αντιμετώπιση. Ενδέχεται πάντως η αξία της λίστας να έχει απαξιωθεί ακριβώς λόγω του εντοπισμού της ανωτέρω αδυναμίας. Πέραν από την διόρθωση των σχετικών αλγορίθμων που απαιτούνται προκειμένου να εξάγονται σωστά δεδομένα, ενισχυτική θα ήταν και η θεσμοθέτηση τακτικών ελέγχων από τους φορείς, οι οποίοι, κατόπιν λήψης τακτικής ενημέρωσης για τις τυχόν υπερβάσεις, θα πρέπει να ελέγχουν τις αιτίες που τις προκαλούν και να αναφέρουν σχετικά.

Η μοναδική διασταύρωση που διενεργείται από την Ε.Α.Π. και αποτελεί δικλίδα για το σύστημα της μισθοδοσίας είναι όταν τα στοιχεία των xml αρχείων που αποστέλλουν οι εκκαθαριστές διασταυρώνονται με τα στοιχεία της βάσης δεδομένων «ΑΠΟΓΡΑΦΗ» που τηρείται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Στην πράξη αυτό που γίνεται είναι ότι κάθε μισθοδοτούμενος ελέγχεται αν είναι απογεγραμμένος, αν περιλαμβάνεται δηλαδή στο αρχείο της «ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ». Η μισθοδοσία όσων δεν περιλαμβάνονται στην απογραφή εμποδίζεται με εξαίρεση την καταβολή μισθοδοσίας σε αλλοδαπούς που εργάζονται σε υπηρεσίες με έδρα το εξωτερικό (Πρεσβείες, Προξενία κ.λπ.).

- **Ελλιπής ενημέρωση των στοιχείων της ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.**

Αναλυτικές διαδικασίες στα στοιχεία της «ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ» ανέδειξαν ελλείψεις και σφάλματα στα στοιχεία προσωπικού που περιλαμβάνονται στα αρχεία αυτά, ιδίως αναφορικά με τις ημερομηνίες γέννησης, ημερομηνίες πρόσληψης και το είδος της εργασιακής σχέσης των απασχολούμενων. Επιπλέον, διαπιστώθηκε διαφορά μεταξύ του αριθμού καταγεγραμμένων στην «ΑΠΟΓΡΑΦΗ» ως κατέχοντες θέση ευθύνης (25.934) και των μισθοδοτούμενων που έλαβαν επίδομα θέσης ευθύνης κατά την 31^η.12.2022 (53.272). Ενδεικτικά, πάνω από το 50% των μισθοδοτούμενων

Εκπαιδευτικών και Διοικητικών των ΔΠΕ/ΔΒΕ του **Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων** οι οποίοι λαμβάνουν επίδομα θέσης ευθύνης, δεν εμφανίζονται να κατέχουν θέση ευθύνης στην «ΑΠΟΓΡΑΦΗ». Τέλος, εμφανίζονται ετεροχρονισμοί στην επικαιροποίηση των στοιχείων, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται σημαντικές διαφορές όταν τα στοιχεία της απογραφής διασταυρώνονται με τα στοιχεία των Διευθύνσεων Ανθρώπινου Δυναμικού⁶³.

Γ. ΔΙΑΣ και ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Τα αρχεία XML που συγκεντρώνονται από την Ε.Α.Π. και ελέγχονται με τη διαδικασία που περιγράφηκε ανωτέρω, στην συνέχεια προωθούνται στη ΔΙΑΣ (Διατραπεζικά Συστήματα) προκειμένου να πιστωθούν οι λογαριασμοί των δικαιούχων από τα Τραπεζικά ιδρύματα. Η μοναδική ανατροφοδότηση που η ΔΙΑΣ και οι ΤΡΑΠΕΖΕΣ αποστέλλουν στην Ε.Α.Π. αφορά μόνο τις αποτυχημένες προσπάθειες πίστωσης λογαριασμών (ανύπαρκτοι λογαριασμοί ή λογαριασμοί που έχουν κλείσει).

Σημειώνεται ότι στα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα αρχεία μισθοδοσίας xml περιλαμβάνονται και στοιχεία όπως ο Α.Φ.Μ. του δικαιούχου.

- **Απουσία Δικλίδας αποτροπής του κινδύνου ακούσιων ή εκούσιων αχρεωστήτων καταβολών απολαβών.**

Κατά την πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών με το προϊόν της μισθοδοσίας, δεν γίνεται από τις τράπεζες έλεγχος αν ο δικαιούχος της μισθοδοσίας είναι και κύριος του λογαριασμού. Ο έλεγχος της ακρίβειας και της κυριότητας των τραπεζικών λογαριασμών εμπίπτει στα καθήκοντα των εκκαθαριστών. Όμως η ανάθεση των καθηκόντων αυτών σε ένα μόνο πρόσωπο, χωρίς συστημική δικλίδα ελέγχου, αφήνει το σύστημα εκτεθειμένο σε λειτουργικούς και διαχειριστικούς κινδύνους ακούσιων ή εκούσιων αχρεωστήτων πληρωμών. Ειδικά στις περιπτώσεις μικρότερων διαχειρίσεων όπου στον εκκαθαριστή μισθοδοσίας, ανατίθενται και τα καθήκοντα επικαιροποίησης της Απογραφής ή ο εκκαθαριστής έχει επαρκή γνώση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην απογραφή, υπάρχει η δυνατότητα καταχρηστικής χρήσης του συστήματος. Ένας κίνδυνος είναι, για παράδειγμα, η ευχέρεια που δίνει το σύστημα στον εκκαθαριστή για εισαγωγή μισθοδοσίας σε υπάλληλο, του οποίου η σχέση έχει τερματιστεί, με τραπεζικό λογαριασμό του εκκαθαριστή ή άλλου τρίτου. Σε μια τέτοια περίπτωση η μόνη δικλίδα που θα μπορούσε να αποτρέψει την αχρεώστητη καταβολή, θα ήταν ο έλεγχος από το τραπεζικό σύστημα αν ο δικαιούχος της απολαβής είναι και κύριος του λογαριασμού.

⁶³ Από τη διασταύρωση των στοιχείων της «ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ» με τα στοιχεία του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας εντοπίστηκαν 1.201 αποκλίσεις σε σύνολο 22.562 υπαλλήλων, που αφορούσαν πολιτικούς υπαλλήλους και ενστόλους των οποίων η εργασιακή σχέση είχε τερματιστεί και είχαν διαγραφεί από τα αρχεία της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού αλλά εξακολουθούσαν να εμφανίζονται ως ενεργοί στην απογραφή. Ανάλογες αποκλίσεις εντοπίστηκαν στα περισσότερα Υπουργεία.

3.8.3. Γενικές Παρατηρήσεις

Από τη γενική επισκόπηση του συστήματος μισθοδοσίας προκύπτουν επιπλέον οι ακόλουθες παρατηρήσεις που αφορούν το σύστημα προσδιορισμού, εκκαθάρισης και εξόφλησης του συνόλου των απολαβών των δημοσίων υπαλλήλων.

Για τη διαχείριση του ανθρωπίνου δυναμικού τηρούνται **τρεις (3) Βάσεις Δεδομένων** ως εξής :

A. Μητρώο Ανθρωπίνου Δυναμικού (από τις διευθύνσεις προσωπικού των φορέων)

B. Μισθοδοτικές καταστάσεις προσωπικού (από τα τμήματα εκκαθάρισης μισθοδοσίας)

Γ. Απογραφή (συντηρείται και επικαιροποιείται από τα κατά περίπτωση αρμόδια τμήματα των φορέων αλλά ανήκει και διαχειρίζεται από το Υπουργείο Εσωτερικών).

Σε ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα εκκαθάρισης μισθοδοσίας (Ο.Π.Σ.), η Δνση Ανθρωπίνου Δυναμικού ενημερώνει το Μητρώο των Υπαλλήλων με όσα στοιχεία απαιτείται τόσο για τη διαχείριση του προσωπικού όσο και με εκείνα που συνθέτουν το σύνολο των απολαβών ανά άτομο (βαθμός, μισθολογικό κλιμάκιο, οικογενειακή κατάσταση, πτυχία, θέση κ.λπ.). Η εκκαθάριση της μισθοδοσίας αντλεί από το σύστημα αυτό τα στοιχεία που απαιτείται προκειμένου να εξάγει τις μισθοδοτικές καταστάσεις. Σε περιβάλλον Ο.Π.Σ. ο εκκαθαριστής δεν έχει δυνατότητα παρέμβασης στα στοιχεία που συνθέτουν τη μισθοδοσία και οι όποιες μεταβολές καταχωρούνται στο σύστημα του ανθρωπίνου δυναμικού. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ο διαχωρισμός των καθηκόντων (segregation of duties) που αποτελεί ουσιώδη δικλίδα για την διασφάλιση του συστήματος από αχρεώστητες καταβολές και καταχρηστική χρήση.

Στους φορείς της κεντρικής διοίκησης δεν υπάρχει τέτοιο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα αλλά τηρούνται ξεχωριστά συστήματα ανά Υπηρεσία/Δνση. Συγκεκριμένα οι Διευθύνσεις Ανθρωπίνου Δυναμικού τηρούν το «επίσημο» μητρώο υπαλλήλων, στο οποίο καταχωρούνται όλοι οι ενεργοί υπάλληλοι των υπηρεσιών με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, ενώ οι Υπηρεσίες/Δνσεις που είναι αρμόδιες για την εκκαθάριση της μισθοδοσίας, τηρούν ένα ανεπίσημο μητρώο με τους μισθοδοτούμενους το οποίο ενημερώνουν με τα στοιχεία που απαιτούνται για τη σύνθεση της μισθοδοσίας κάθε υπαλλήλου. Στην περίπτωση αυτή οι μεταβολές που επηρεάζουν το ύψος της μισθοδοσίας ή την υποχρέωση για καταβολή μισθοδοσίας, αντλούνται από το ανεπίσημο μητρώο ανεξαρτήτως του αν έχει ενημερωθεί ή όχι το «επίσημο» μητρώο, καθώς συνήθως τα συστήματα αυτά δεν διασυνδέονται καθόλου, ή σπανιότερα διασυνδέονται μόνο εν μέρει, δηλαδή αντλούνται ορισμένα μόνο στοιχεία από το «επίσημο» μητρώο και τα υπόλοιπα καταχωρούνται από την υπηρεσία/Δνση εκκαθάρισης. Με την πρακτική αυτή **δεν διασφαλίζεται :**

- A) ο διαχωρισμός των καθηκόντων μεταξύ του υπευθύνου για την τήρηση του μητρώου υπαλλήλων και του εκκαθαριστή και
- B) συστημικά ότι ο εκκαθαριστής εκκαθαρίζει βάσει στοιχείων των υπαλλήλων τα οποία ο ίδιος δεν μπορεί να τροποποιήσει.

- **Απουσία Διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων που εμπλέκονται στην εκκαθάριση της μισθοδοσίας.**

Έτσι τα στοιχεία κάθε φορά που προσθέτουν υπαλλήλους ή μεταβάλλουν τη μισθοδοτική τους κατάσταση πρέπει να καταχωρούνται ξεχωριστά σε κάθε σύστημα. Το γεγονός αυτό δημιουργεί μια σειρά από λειτουργικούς και διαχειριστικούς κινδύνους, όπως λάθη καταχωρίσεων, ετεροχρονισμούς στην καταχώριση των

στοιχείων στα διαφορετικά συστήματα και μείωση της δυνατότητας αποτροπής των δημοσιονομικών κινδύνων από τον μη διαχωρισμό των καθηκόντων (segregation of duties). Σε ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα την ευθύνη για την καταχώρηση των στοιχείων του υπαλλήλου στη βάση δεδομένων έχει μια υπηρεσία (π.χ. Ανθρώπινο Δυναμικό) και η υπηρεσία που χρειάζεται τα στοιχεία για την έκδοση της μισθοδοσίας (π.χ. Εκκαθαριστής) αντλεί απευθείας τα στοιχεία που της χρειάζονται από τη βάση δεδομένων, χωρίς δυνατότητα να παρεμβαίνει σε αυτά. Σε περίπτωση που απαιτούνται διορθώσεις ενημερώνεται η υπηρεσία που τηρεί τη βάση η οποία μετά από έλεγχο προβαίνει στις απαιτούμενες τροποποιήσεις. Με τον τρόπο αυτό εφαρμόζεται η αρχή των 4 ματιών (four eyes principle) και παρέχεται αυξημένη διασφάλιση στο σύστημα έναντι καταχρηστικής χρήσης.

- **Απουσία τακτικών περιοδικών ελέγχων στις βάσεις δεδομένων**

Δεν διενεργούνται τακτικοί ή έστω έκτακτοι έλεγχοι στα στοιχεία των βάσεων δεδομένων (αναλυτικές διαδικασίες, ομαδοποιήσεις μεγεθών, ταξινομήσεις π.χ. ηλικιών, χρόνων απασχόλησης, ύπαρξη κενών από μη καταχώριση όλων των πληροφοριών που απαιτούνται) προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχουν ακραίες τιμές ή αποκλίσεις ενδεικτικές σφαλμάτων και να διορθωθούν.

- **Δεν εκτελούνται δειγματοληπτικοί έλεγχοι ακρίβειας των στοιχείων της μισθοδοσίας.**

Ένας σημαντικός δημοσιονομικός κίνδυνος είναι οι ηθελημένες ή μη, λανθασμένες καταχωρίσεις στα συστήματα, με τρόπο που να επηρεάζεται το ύψος των απολαβών και η κατάσταση αυτή να δικαιώνεται καθώς ο κίνδυνος δεν γίνεται αντιληπτός. Η τακτική περιοδική συγκριτική διασταύρωση του ύψους των απολαβών μεταξύ των διαφορετικών μονάδων ομοειδών κατηγοριών υπαλλήλων θα μπορούσε να βοηθήσει στον εντοπισμό περιπτώσεων που χρήζουν περαιτέρω διερευνήσεων. Πρόσθετη διασφάλιση στο σύστημα μπορεί να προσφέρει και η ανασύσταση της μισθοδοσίας (επανυπολογισμός) σε δείγμα φακέλων. Τέτοιες δικλίδες δεν έχουν θεσμοθετηθεί και δεν έχουν εντοπιστεί στα συστήματα μισθοδοσίας των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.

- **Δεν γίνεται διαχωρισμός καθηκόντων εκκαθαριστή και υπευθύνου για την ενημέρωση του μητρώου προσωπικού και της «ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ».**

Σε περιπτώσεις περιφερειακών υπηρεσιών φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, οι εκκαθαριστές μισθοδοσίας τηρούν ένα άτυπο μητρώο προσωπικού το οποίο χρησιμοποιείται για την έκδοση της μισθοδοσίας. Ο μη διαχωρισμός αυτών των καθηκόντων και η μη ανάθεσή τους σε διαφορετικά πρόσωπα (διακριτά οργανικά και ει δυνατόν και γεωγραφικά) αλλά η εκτέλεσή τους από ένα πρόσωπο δημιουργεί λειτουργικούς και δημοσιονομικούς κινδύνους και επιτρέπει στον γνώστη του συστήματος την δυνατότητα καταχρηστικής χρήσης του.

3.9. Έλεγχος αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης

Η αποτελεσματική λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου (επιπέδου Διεύθυνσης), οι οποίες συστάθηκαν σε όλα τα Υπουργεία⁶⁴, προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τα εξής⁶⁵:

- την έκδοση απόφασης του επικεφαλής του φορέα μετά από εισήγηση του Προϊσταμένου της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου για τον καθορισμό του Κανονισμού Λειτουργίας της,
- τη στελέχωση της Μονάδας κατ' είδος και αριθμό,
- την πιστοποίηση επάρκειας εσωτερικού ελεγκτή εντός 12 μηνών από την τοποθέτηση των στελεχών (Προϊσταμένων και Υπαλλήλων),
- την εκπόνηση και έγκριση Εγχειριδίου Εσωτερικών Ελέγχων της Μονάδας,
- την έγκριση Ετήσιου Προγράμματος Ελέγχων της Μονάδας,
- την ενημέρωση του επικεφαλής του φορέα για θέματα διακυβέρνησης, διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου και του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, προκειμένου να λαμβάνει γνώση για στρατηγικές, επιχειρησιακές και λειτουργικές εξελίξεις και να εντοπίζει εγκαίρως ζητήματα που χρήζουν αντιμετώπισης.

Από την επισκόπηση της λειτουργίας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης **το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε προβλήματα:**

- στην πιστοποίηση της επάρκειας των εσωτερικών ελεγκτών (καμία πιστοποίηση για υπαλλήλους των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Εθνικής Άμυνας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Προστασίας του Πολίτη, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Υποδομών και Μεταφορών, ενώ στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων πιστοποιήθηκε ο ένας από τους δύο υπαλλήλους),
- στην έγκριση Εσωτερικών Κανονισμών Λειτουργίας⁶⁶ (Υπουργεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Δικαιοσύνης, Μετανάστευσης και Ασύλου, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Προστασίας του Πολίτη, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Υποδομών και Μεταφορών),
- στην εκπόνηση Εγχειριδίου Εσωτερικού Ελέγχου (καμία ενέργεια στα Υπουργεία Δικαιοσύνης, Εθνικής Άμυνας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Προστασίας του Πολίτη, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Υποδομών και Μεταφορών, ενώ εκκρεμεί σχετική έγκριση στα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Πολιτισμού και Αθλητισμού),
- στην ανάπτυξη ελεγκτικής δραστηριότητας (απουσία οποιασδήποτε δραστηριότητας στα Υπουργεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Δικαιοσύνης, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Προστασίας του Πολίτη,

⁶⁴ Με το άρθρο 39 του ν. 4622/2019 (Α' 133) συστάθηκαν σε όλα τα Υπουργεία Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου, επιπέδου Διεύθυνσης, οι οποίες υπάγονται απευθείας στους οικείους Υπουργούς. Στην παρ. 4 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι «Οι Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου διενεργούν προγραμματισμένους και έκτακτους εσωτερικούς ελέγχους με εντολή του Υπουργού και βάσει του εγκεκριμένου προγράμματος ελεγκτικών αποστολών».

⁶⁵ Βλ. ιδίως τα άρθρα 9 παρ. 7 και 8 και 79 παρ. 9 του ν. 4795/2021 (Α' 62).

⁶⁶ Οι περισσότεροι εκκρεμούν για έγκριση στο τελικό στάδιο.

Κλιματικής κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Τουρισμού, Υποδομών και Μεταφορών).

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπιστώνει ότι η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου στα Υπουργεία Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εξωτερικών, Μετανάστευσης και Ασύλου και Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει εκκινήσει να λειτουργεί ουσιαστικά. Αντίθετα διαπιστώνονται σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Προστασίας του Πολίτη, Τουρισμού, και συστήνει (στις οικείες εκθέσεις δημοσιονομικών επιδόσεων εκάστου) την ανάληψη πρωτοβουλιών για την επίλυσή τους.

Η ανάληψη αποτελεσματικής δράσης για την κατάλληλη οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων συνιστά σημαντική διαρθρωτική μεταρρύθμιση, η οποία θα συμβάλλει ουσιαστικά στην εγκαθίδρυση της δημοσιονομικής νομιμότητας και την αποτροπή σοβαρών δημοσιονομικών κινδύνων.

3.10. Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των επιμέρους φορέων της Κεντρικής Διοίκησης

Το Υπουργείο Οικονομικών συνάπτει⁶⁷ με την Προεδρία της Δημοκρατίας, καθένα από τα λοιπά Υπουργεία, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση (ως ειδικοί φορείς) και εφόσον ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει το ποσό των 10.000.000 ευρώ⁶⁸, ξεχωριστά μνημόνια συνεργασίας μέχρι τις 15 Ιανουαρίου του έτους αναφοράς του προϋπολογισμού. Με τα μνημόνια αυτά διασφαλίζεται η δέσμευση των ως άνω φορέων για την ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Ειδικότερα, οι δεσμεύσεις αφορούν: α) στην επίτευξη των τριμηνιαίων στόχων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, οι οποίοι καθορίζονται με βάση το μηνιαίο πρόγραμμα δαπανών που καταρτίζουν οι ως άνω φορείς στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους και έχουν συμφωνηθεί με το Γ.Λ.Κ., β) σε διορθωτικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται σε περίπτωση απόκλισης από τους στόχους, καθώς και στις επιπτώσεις στην περίπτωση μη υλοποίησης των εν λόγω παρεμβάσεων, γ) στον χρόνο και στο είδος των παραγόμενων δημοσιονομικών αναφορών, δ) στην ύπαρξη εσωτερικών συστημάτων, διαδικασιών και μηχανισμών που διασφαλίζουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, ε) στον ρυθμό αποδέσμευσης των εγκεκριμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού, στ) στους συγκεκριμένους στόχους για την τήρηση του λειτουργικού Μητρώου Δεσμεύσεων.

Περαιτέρω, η 2/124835/ΔΠΓΚ/23.12.2021 εγκύκλιος για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού 2022, στην οποία περιλαμβάνεται το έντυπο Π3 για τη σύνταξη του Μνημονίου Συνεργασίας, εστάλη στα Υπουργεία στις **23.12.2021**, δηλαδή μία μόλις εβδομάδα πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους. Αυτό καθιστούσε εκ των πραγμάτων αδύνατο να τηρηθεί η προθεσμία της **15ης Ιανουαρίου 2022**, με αποτέλεσμα για το 1^ο τρίμηνο 2022 να μην έχουν εκπονηθεί μηνιαία προγράμματα δαπανών ούτε να έχουν τεθεί οι με βάση αυτά τριμηνιαίοι στόχοι.

⁶⁷ Βλ. άρθρο 70 ν. 4270/2014, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 παρ. 25 ν. 4337/2015 (Α' 129) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 παρ. 14 ν. 4484/2017 (Α' 110).

⁶⁸ Βλ. κεφ. Β2 της 2/2179/ΔΠΓΚ/9.1.2018 (Β' 23) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

Σημειώνεται συναφώς ότι η σύναψη των Μνημονίων Συνεργασίας του Υπουργείου Οικονομικών με τα Υπουργεία στην πλειονότητα των περιπτώσεων έλαβε χώρα κατά τους μήνες **Φεβρουάριο έως Απρίλιο 2022**, με **μοναδική εξαίρεση το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων(14.1.2022)**, βελτιώνοντας τους χρόνους σύναψης σε σχέση με το 2021 (Μάιος έως Ιούλιος 2021), ως μια σημαντική προσπάθεια συμμόρφωσης στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου που διατυπώθηκαν στη Διαδήλωση του έτους 2021.

Οι προκαθοριζόμενες στα Μνημόνια διορθωτικές παρεμβάσεις σε περίπτωση αρνητικών αποκλίσεων από τους τριμηνιαίους στόχους, αφορούν μόνο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων προς τρίτους και όχι στον περιορισμό τυχών υπερβάσεων των ορίων των δαπανών. Πράγματι, οι διορθωτικές ενέργειες που περιγράφονται στο μνημόνιο (καθορισμός συντομότερων προθεσμιών ολοκλήρωσης του ελέγχου και της ενταλματοποίησης και ενίσχυση με επιπλέον προσωπικό των υπηρεσιών που εμπλέκονται με την εξόφληση των δαπανών) είναι σε άμεση συνάφεια με τις απλήρωτες υποχρεώσεις, αφού κατά τον τρόπο αυτό μπορούν να επιταχύνουν την εξόφληση των δαπανών, δεν μπορούν όμως να συνεισφέρουν αποτελεσματικά σε περιπτώσεις υπέρβασης των ανώτατων ορίων δαπανών. Και τούτο διότι αρνητική απόκλιση από τους στόχους σημαίνει ότι παρατηρείται υπέρβαση άνω του 10% των ορίων δαπανών. Οι διορθωτικές παρεμβάσεις που προαναφέρθηκαν επιταχύνουν την εξόφληση των δαπανών επιδεινώνοντας και όχι διορθώνοντας το πρόβλημα **(Υπουργείο Εθνικής Άμυνας)**.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπιστώνει ότι, παρά την προσπάθεια που εμφανώς καταβλήθηκε, τόσο από το Υπουργείο Οικονομικών, όσο και από τα λοιπά Υπουργεία, **να υλοποιήσουν τις παρατηρήσεις-συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου**, δεν έχει τηρηθεί η ως άνω ημερομηνία (15 Ιανουαρίου του έτους αναφοράς) με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η ορθή παρακολούθηση των τριμηνιαίων στόχων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των αποκλίσεων από αυτούς, των διορθωτικών δράσεων, των παραγόμενων δημοσιονομικών αναφορών, του ρυθμού αποδέσμευσης των εγκεκριμένων πιστώσεων και των στόχων για την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.

3.11. Επισκόπηση δαπανών

Η επισκόπηση δαπανών⁶⁹ αποτελεί ένα από τα πλέον αποτελεσματικά δημοσιονομικά εργαλεία για την αξιολόγηση των δημοσίων δαπανών και την άσκηση ουσιαστικού ελέγχου επί αυτών. Μέσα από τη συγκέντρωση, επεξεργασία και αποτίμηση προτάσεων για πολιτικές εξοικονόμησης πόρων, επιδιώκεται η δημιουργία «δημοσιονομικού χώρου μέσα από αναπτυξιακού/επενδυτικού τύπου παρεμβάσεις με αποδόσεις που αντανακλώνται σε αύξηση των δημοσιονομικών εσόδων. Το Υπουργείο Οικονομικών βασίζεται στη χρήση των επισκοπήσεων ως βασικού εργαλείου για τη διασφάλιση των

⁶⁹ Βλ. και κεφ. 4 της Τριμηνιαίας Έκθεσης Οκτ-Δεκ 2017 του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. Επίσης OECD Journal on Budgeting vol 2013/2, 2014 και στην αναφερόμενη σε αυτό βιβλιογραφία.

απαραίτητων πόρων για τη χρηματοδότηση σημαντικών κυβερνητικών μεταρρυθμίσεων κατά την έξοδο από το περιβάλλον της πανδημίας»⁷⁰.

Για τις 4 οριζόντιες δράσεις (διαχείριση κτιρίων ιδιοκτησίας του Δημοσίου, διαχείριση στόλου κρατικών οχημάτων, μείωση των ενεργειακών καταναλώσεων και διαχείριση δαπανών καθαριότητας και φύλαξης δημοσίων υπηρεσιών) που έχουν αναληφθεί τα τελευταία έτη, το 2022 το Γ.Λ.Κ. σχεδίασε, όπως καταγράφεται στην Εισηγητική Έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2022, την επικαιροποίηση των στοιχείων και την ανάλυσή τους (όμοιος στόχος και για το 2021) και τη διαμόρφωση, με τη στήριξη εξειδικευμένων ιδιωτών συμβούλων, ενός «συνεκτικού συστήματος δεικτών για την παρακολούθηση της σχετικής προόδου».

Στην Εισηγητική Έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2023 αναφέρονται τα αποτελέσματα των δράσεων επισκόπησης δαπανών για το έτος 2022. Ειδικότερα, καταγράφεται ότι κατά το έτος 2022 «...συνεχίστηκε η διενέργεια καθολικής επισκόπησης δαπανών, η οποία επικεντρώνεται τόσο σε οριζόντιες όσο και σε τομεακές δράσεις. Στο έργο αυτό συμβάλουν και εξωτερικοί εμπειρογνώμονες, αναφορικά με τη συγκέντρωση της διεθνούς εμπειρίας α) σε οριζόντιες δράσεις στις οποίες επικεντρώνεται το Υπουργείο Οικονομικών, όπως η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, η διαχείριση του στόλου των κρατικών οχημάτων, η εξοικονόμηση στον τομέα της ενέργειας και β) σε τομεακές δράσεις που μπορούν να αναπτυχθούν από τους φορείς και οι οποίες έχουν υλοποιηθεί με επιτυχία σε άλλες χώρες του εξωτερικού. Το έργο αυτό συμπληρώνεται με την ανάδειξη των κατάλληλων δεικτών παρακολούθησης της υλοποίησης αυτών των δράσεων και αναμένεται να συνεχιστεί και το επόμενο έτος»⁷¹.

Για το ίδιο θέμα η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γ.Λ.Κ. με το 36720 ΕΞ 2023/8.3.2023 έγγραφό της, αναφέρει ότι «κατά το έτος 2022 συνεχίστηκαν οι οριζόντιες δράσεις αλλά και η παρακολούθηση συγκεκριμένων τομεακών δράσεων, με κύρια αυτή της επανεξέτασης του συστήματος προνοιακών παροχών, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών περιθωρίων που διαμορφώθηκαν σε συνέχεια της μετά Covid-19 εποχής, της επακόλουθης χαλάρωσης των δημοσιονομικών στόχων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη συνεχιζόμενη ενεργοποίηση της ρήτρας διαφυγής και της διαφαινόμενης στις αρχές του 2022 ενεργειακής κρίσης, αλλά και των δυσκολιών που εξακολουθούν να υφίστανται από την έλλειψη ύπαρξης κατάλληλης μηχανογραφικής υποστήριξης για τη συστηματική καταγραφή των στοιχείων αυτών. Περαιτέρω, οι νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν εξ αιτίας της σταδιακής κορύφωσης της ενεργειακής κρίσης εντός του 2022 και των επιπτώσεων που επέφερε αυτή οριζόντια για όλους τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, ανέδειξαν την ανάγκη επικέντρωσης της επισκόπησης στην αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων μέσω του εντοπισμού κατάλληλων δράσεων για την εξοικονόμηση ενέργειας και περιορισμού της ενεργειακής δαπάνης. Ο προσδιορισμός των δράσεων αυτών και οι σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες προς τους φορείς πραγματοποιήθηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2022 κατόπιν της έκδοσης της ΚΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/68315/502 ΚΥΑ (Β' 3424/2-7-2022). Η υλοποίηση των σχετικών δράσεων ξεκίνησε την ίδια περίοδο και τα αποτελέσματα αυτών αναμένεται να καταστεί δυνατόν να καταγραφούν εντός του 2023, ενώ παράλληλα σχετικές δράσεις έχουν αποτυπωθεί στα Ετήσια Σχέδια Προγραμμάτων του 2023».

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπιστώνει ότι ο σχεδιασμός των δράσεων που θα αναλάμβαναν τα Υπουργεία εντός του 2022 για να εξοικονομήσουν δαπάνες και να αυξήσουν τα έσοδα, που καταγράφονται στο οικείο Ετήσιο Σχέδιο Προγραμμάτων, αποδείχθηκε **αναποτελεσματικός**, αφού είτε δεν αναλήφθηκαν δράσεις αύξησης εσόδων και εξοικονόμησης δαπανών (Υπουργεία Εσωτερικών, Δικαιοσύνης,

⁷⁰ Βλ. Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2022 (κεφ. 2 σελ.45).

⁷¹ Βλ. Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2023 (κεφ. 2 σελ. 47).

Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Εξωτερικών, Οικονομικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προστασίας του Πολίτη, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Εθνικής Άμυνας) είτε σε κάποιες περιπτώσεις αναλήφθηκαν κάποιες δράσεις, αλλά δεν επιτεύχθηκαν οι στόχοι (Υπουργεία Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μετανάστευσης και Ασύλου, Τουρισμού).

Σημειώνεται ότι μεσούντος του οικονομικού έτους 2022 (2.7.2022) με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/ 68315/502/2.7.2022 (Β' 3424) και τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδόθηκαν, προσδιορίστηκαν δράσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας και τον περιορισμό της ενεργειακής δαπάνης. Κάποια Υπουργεία άρχισαν να υλοποιούν τις σχετικές δράσεις εντός του 2022 (Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων), οι οποίες, όπως αναφέρει το προμνησθέν έγγραφο του Γ.Λ.Κ., θα συνεχιστούν και το 2023.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Το αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ποσού 11,89 δις ευρώ (5,75% του ΑΕΠ), ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, αναμενόταν έλλειμμα ποσού 10,83 δις ευρώ. Η υπέρβαση των πληρωμών κατά μεγαλύτερο ποσό από αυτό της υπέρβασης των εισπραχθέντων εσόδων (μετά μείωσης επιστροφών) έναντι του αρχικού Προϋπολογισμού είχαν ως αποτέλεσμα την επίτευξη ελλείμματος μεγαλύτερου του προϋπολογισθέντος κατά 1,06 δις ευρώ.

Επιπλέον, το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά το οικονομικό έτος 2022 είναι κατά 2,61 δις ευρώ μικρότερο του ελλείμματος που πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος (14,50 δις ευρώ), εξαιτίας των αυξημένων, κατά 4,82 δις ευρώ, εισπραχθέντων εσόδων (μετά μείωσης επιστροφών), σε συνδυασμό και με τις αυξημένες πληρωμές κατά 2,21 δις ευρώ, έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Πίνακας 13 Επισκόπηση εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού

Επισκόπηση Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2022						
(ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	Προϋπολογισμός 2022	Απολογισμός 2022	Απολογισμός 2021	Απόκλιση Απολογισμού - Προϋπολογισμού 2022	% Εκτέλεσης Προϋπολογισμού 2022	Απόκλιση Απολογισμού 2022 - Απολογισμού 2021
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]-[1]	[5]=[2]/[1]	[6]=[2]-[3]
A1.Εσοδα Προϋπολογισμού						
11 Φόροι	45.654	49.354	43.181	3.700	108,10	6.173
12 Κοινωνικές εισφορές	55	55	55	0	100,00	0
13 Μεταβιβάσεις	7.376	6.359	8.712	-1.017	86,21	-2.353
εκ των οποίων ΠΔΕ	3.830	3.308	4.461	-522	86,37	-1.153
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2092	871	598	-1.221	41,63	273
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.911	3.087	2.371	1.176	161,54	716
εκ των οποίων ΠΔΕ	170	293	131	123	172,35	162
Σύνολο A1	57.088	59.726	54.918	2.638	104,62	4.808
A2. Πάγια και τιμαφή						
31 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	13	12	4	-1	92,31	8
33 Πωλήσεις τιμαλών	0	0	0	0	-	0
Σύνολο A2	13	12	4	-1	92,31	8
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ A (A1+A2)	57.101	59.738	54.922	2.637	104,62	4.816
B1.Εξοδα Προϋπολογισμού						
21 Παροχές σε εργαζόμενους	13.610	13.720	13.578	110	100,81	142
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	79	83	79	-	-4
22 Κοινωνικές παροχές	221	553	428	332	250,23	125
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	162	146	162	-	16
23 Μεταβιβάσεις	30.583	42.932	43.494	12.349	140,38	-562
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	7846	6.456	7.846	-	1.390
24 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.355	2.920	2.278	1.565	215,50	642
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	764	281	764	-	483
25 Επιδοτήσεις	80	1904	1.308	1.824	2380,00	596
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	1503	962	1.503	-	541
26 Τόκοι	4.600	5.039	4.873	439	109,54	166

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2022)

Επισκόπηση Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2022						
(ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	Προϋπολογισμός 2022	Απολογισμός 2022	Απολογισμός 2021	Απόκλιση Απολογισμού - Προϋπολογισμού 2022	% Εκτέλεσης Προϋπολογισμού 2022	Απόκλιση Απολογισμού 2022 - Απολογισμού 2021
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]-[1]	[5]=[2]/[1]	[6]=[2]-[3]
27 Λοιπές δαπάνες	101	55	53	-46	54,46	2
29 Πιστώσεις υπό κατανομή	13.922	0	0	-13.922	0,00	0
εκ των οποίων ΠΔΕ	10.999	0	0	-10.999	0,00	0
Σύνολο Β1	64.472	67.123	66.013	2.651	104,11	1.110
Β2. Πάγια και τιμολογία						
31 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.456	4.503	3.407	1.047	130,30	1.096
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	1.007	735	1.007	-	272
33 Αγορές τιμαλφών	0	1	1	1	-	0
Σύνολο Β2	3.456	4.504	3.408	1.048	130,32	1.096
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ Β (Β1+Β2)	67.928	71.627	69.421	3.699	105,45	2.206
Γ. Αποτέλεσμα Προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή Έλλειμμα) (Α-Β)	-10.827	-11.889	-14.499	-1.062	109,81	2.610
Α. Έσοδα Προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:						
41 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-	0
43 Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	31	31	31	0	100,00	0
44 Χορηγήθεντα δάνεια	0	0	0	0	-	0
45 Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	687	504	874	-183	73,36	-370
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	22	19	22	-	3
51 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	2818	0	-	-2.818
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	6	33	15	27	550,00	18
53 Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	36.954	31.602	48.224	-5.352	85,52	-16.622
54 Δάνεια	701.846	1.142.652	1.084.730	440.806	162,81	57.922
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	529	684	529	-	-155
59 Αιτήσεις προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-	0
81 Κεφάλαιο (Αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου)	0	0	0	0	-	0
ΣΥΝΟΛΟ Α	739.524	1.175.373	1.137.395	435.849	158,94	37.978
Ε. Έξοδα Προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:						
41 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	--	0
43 Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	0	-	0
44 Χορηγήσεις δανείων	3510	224	0	-3.286	6,38	224
45 Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	1.062	115	413	-947	10,83	-298
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	22	18	22	-	4
51 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-	0
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	0	-	0
53 Χρεωστικούς τίτλους	29.153	27.752	33.889	-1.401	95,19	-6.137
54 Δάνεια	703.687	1.134.991	1.084.405	431.304	161,29	50.586
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.400	1.551	2.087	151	110,79	-536
59 Αιτήσεις προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-	0
81 Κεφάλαιο (Μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου)	0	0	0	0	-	0
ΣΥΝΟΛΟ Ε	738.812	1.164.655	1.120.813	425.843	157,64	43.842
ΣΤ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙ ΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (Α-Ε)	712	10.718	16.582	10.006	1505,34	-5.864

Στις υποβληθείσες και ελεγχθείσες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις έτους 2022 (Μέρος Β') αναγράφονταν εσφαλμένα, τόσο στους σχετικούς πίνακες όσο και στο κείμενο, τα ποσά των 5.511 εκατ. ευρώ, 72.634 εκατ. ευρώ και -12.928 εκατ. ευρώ ως σύνολο πληρωμών για πάγια και τιμαλφή, σύνολο εξόδων (μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών) και αποτέλεσμα Προϋπολογισμού (έλλειμμα), αντίστοιχα, αντί των ορθών ποσών των 4.504 εκατ. ευρώ, 71.627 εκατ. ευρώ και -11.921 εκατ. ευρώ (και ήδη -11.889 εκατ. ευρώ βάσει της από 17.10.2023 Έκθεσης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών). Τα παραπάνω σφάλματα οδήγησαν στον επίσης εσφαλμένο υπολογισμό των διαφορών των πραγματοποιηθέντων ποσών οικονομικού έτους 2022 με τα αρχικά και τελικά προϋπολογισθέντα ποσά, αλλά και με τα πραγματοποιηθέντα ποσά του 2021. Αντίστοιχα σφάλματα παρατηρήθηκαν και σε σχέση με τα έξοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Τα ανωτέρω σφάλματα διορθώθηκαν στη Συγκεντρωτική Κατάσταση Προϋπολογισμού/Απολογισμού περιόδου αναφοράς 1.1.2022 έως 31.12.2022, που περιλαμβάνεται στην Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατ' άρθρο 167 παρ. 1 του ν. 4270/2014)⁷².

Το Αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από χρηματοοικονομικές συναλλαγές διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ποσού 10,72 δις ευρώ (5,18% του ΑΕΠ), ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, αναμενόταν πλεόνασμα ποσού 712 εκατ. ευρώ. Η απόκλιση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο σε εισπράξεις από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos).

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω αποτελέσματα υλοποίησης του Κρατικού Προϋπολογισμού αξιολογούνται περαιτέρω και προσαρμόζονται σε δεδουλευμένη βάση από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), προκειμένου να εξαχθούν τα ενοποιημένα για όλη τη Γενική Κυβέρνηση τελικά αποτελέσματα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA 2010).

4.1. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές εκτιμάται για το έτος 2022 σε 206,62 δις ευρώ και εμφανίζεται αισθητά αυξημένο σε σχέση με την αναθεωρημένη εκτίμηση για το προηγούμενο έτος (2021: 181,50 δις ευρώ) κατά 25,12 δις ευρώ ή ποσοστό 13,84%.

Με το δεδομένο αυτό, ο δείκτης Εξόδων Κρατικού Προϋπολογισμού - ο οποίος αποτυπώνει τα μη χρηματοοικονομικά έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, αφαιρουμένων των τόκων - προς ΑΕΠ (Έξοδα ΚΠ/ΑΕΠ), ως μερίδιο της οικονομίας, διαμορφώθηκε το έτος 2022 σε 32,23% (66,59/206,62) έναντι πρόβλεψης στον Προϋπολογισμό ποσοστού 33,81%. Περαιτέρω, ο δείκτης Τόκοι Δημοσίου Χρέους⁷³/ΑΕΠ διαμορφώθηκε για το έτος 2022 σε 2,44% έναντι πρόβλεψης ποσοστού 2,46%.

Τα επιμέρους στοιχεία του Απολογισμού ως ποσοστό του ΑΕΠ αποτυπώνονται στον Πίνακα 5 του Παραρτήματος Ι.

⁷² Βλ. σελ. 100 της Έκθεσης αυτής. Στην παρούσα Έκθεση (Διαδήλωση) αναφέρονται τα ποσά, όπως αυτά προκύπτουν από τους τελικούς διαμορφωμένους πίνακες του Απολογισμού.

⁷³ Πρόκειται για τους τόκους που καταβλήθηκαν σε ταμειακή βάση και δεν περιλαμβάνονται οι τόκοι που αφορούν σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

**ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022
ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους, που περιβάλλεται επίσης την ισχύ τυπικού νόμου, καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος Μαΐου του έτους κατάρτισής του, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων, αποσκοπεί δε στο να εμφανίσει μία σαφή εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης της Κεντρικής Διοίκησης.

Ως εκ τούτου, παρέχει πληροφορίες για τη σύνθεση του ενεργητικού και του παθητικού, καθώς και για το ύψος και τη δομή του καθαρού ενεργητικού του Δημοσίου, οι οποίες, εκτός από τις ανάγκες της λογοδοσίας, βοηθούν τους χρήστες να εκτιμήσουν την ικανότητα του Δημοσίου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, αλλά και να προβλέψουν τόσο τις μελλοντικές δανειακές του ανάγκες όσο και την ικανότητά του να αντλήσει τα απαραίτητα κεφάλαια.

Η κατάρτιση του Ισολογισμού διέπεται, κατά βάση, από τις αρχές της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των μέσω αυτού παρεχομένων πληροφοριών⁷⁴.

Από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καταρτίζονται και οι κατωτέρω Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις⁷⁵, οι οποίες κατατίθενται, μαζί με τον Ισολογισμό της Κεντρικής Διοίκησης, στη Βουλή:

(α) Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις πηγές εσόδων της Κεντρικής Διοίκησης, αλλά και τον τρόπο που διαχειρίστηκε το Δημόσιο τα έξοδά του. Εκτός από τους σκοπούς λογοδοσίας, η Κατάσταση αυτή χρησιμοποιείται και για την πρόβλεψη της ικανότητας δημιουργίας χρηματικών διαθεσίμων.

(β) Κατάσταση Ταμειακών Ροών, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις ταμειακές εισροές, τα στοιχεία χάριν των οποίων έγιναν πληρωμές και το υπόλοιπο των χρηματικών διαθεσίμων στο τέλος του οικονομικού έτους. Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών επιτρέπει στους χρήστες να εξακριβώσουν τον τρόπο με τον οποίο αντλήθηκαν τα χρηματικά διαθέσιμα που χρηματοδότησαν τις δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά χρησιμοποιήθηκαν.

(γ) Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών, με την οποία οι χρήστες πληροφορούνται για τη συνολική μεταβολή της Καθαρής Θέσης Πολιτών, με χωριστή παρουσίαση της μεταβολής που προέρχεται από την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης σε σχέση με τις μεταβολές που καταλογίσθηκαν απευθείας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

(δ) Προσάρτημα, με το οποίο παρέχονται όλες οι επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται για την κατανόηση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ο έλεγχος αποβλέπει σε μια συνολική εκτίμηση περί της αξιοπιστίας των Καταστάσεων, ώστε να παρασχεθεί ένα υψηλό επίπεδο διασφάλισης ότι οι σχετικές πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν πάσχουν από ουσιώδεις ανακρίβειες.

Το έτος 2022, σύμφωνα με την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, ήταν ελλειμματικό ως προς το ποσό των 2,72 δις ευρώ, το οποίο αποτυπώθηκε στο σωρευμένο

⁷⁴ Άρθρο 165 ν. 4270/2014.

⁷⁵ Άρθρο 166 ν. 4270/2014.

έλλειμμα της Κεντρικής Διοίκησης, που αυξήθηκε ισόποσα, με περαιτέρω επακόλουθο την επιβάρυνση της Καθαρής Θέσης των Πολιτών, η οποία παρέμεινε αρνητική με ελαφρώς αυξητικές τάσεις (από 352,18 δις ευρώ την 31η.12.2021 σε 354,35 δις ευρώ την 31η.12.2022).

Συγκεκριμένα, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, τα περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης αυξήθηκαν κατά 5,43 δις ευρώ, λόγω κυρίως της αύξησης των απαιτήσεων κατά 1,23 δις ευρώ και των λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων κατά 6,41 δις ευρώ. Η διαφορά αυτή αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες, οι οποίες μειώθηκαν κατά 1,14 δις ευρώ, καθώς και από τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που επίσης μειώθηκαν κατά 715,24 εκατ. ευρώ.

Οι συνολικές υποχρεώσεις αυξήθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, καθώς ανήλθαν σε 425,56 δις ευρώ (από 417,96 δις ευρώ). Η αύξηση αυτή αφορά στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 13 δις ευρώ, με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις να εμφανίζονται μειωμένες κατά 5,40 δις ευρώ.

Το δημόσιο χρέος (ακριβέστερα το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης) ως ποσοτικό μέγεθος αυξήθηκε σημαντικά κατά την περίοδο αναφοράς και δη κατά το ποσό των 11,82 δις ευρώ (από 388,46 δις ευρώ σε 400,28 δις ευρώ) ή ποσοστό 3,04%. Ωστόσο, η σχέση του χρέους προς το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές βελτιώθηκε ουσιαστικά, κυρίως λόγω της μεγάλης αύξησης του ΑΕΠ (από 181,50 δις ευρώ που είναι η αναθεωρημένη εκτίμηση για το 2021 σε 206,62 δις ευρώ), καθώς ενώ την 31η.12.2021 το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε σε 214,03%, κατά την περίοδο αναφοράς αυτό αντιστοιχεί σε ποσοστό 193,73% του ΑΕΠ (μείωση κατά 20,3 ποσοστιαίες μονάδες).

Κατά τα λοιπά, από τον διενεργηθέντα έλεγχο επί της ορθότητας και αξιοπιστίας των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2022, διαπιστώθηκαν:

(α) Καθυστέρηση υλοποίησης της Λογιστικής Μεταρρύθμισης της Κεντρικής Διοίκησης, μέσω της οποίας εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (για τα έσοδα, τα έξοδα, τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις της κ.λπ.).

(β) Τα πάγια στοιχεία (ακίνητα, υποδομές, εξοπλισμός κ.λπ.) εξακολουθούν να μην καταγράφονται στον Ισολογισμό, με συνέπεια να επηρεάζεται αρνητικά το ύψος των περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης - ως στοιχείο του Ενεργητικού - και, κατ' αποτέλεσμα, το ύψος στο οποίο διαμορφώνεται η Καθαρή Θέση των Πολιτών.

(γ) Σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη διαχείριση και αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, ωστόσο απαιτούνται αρκετές σημαντικές παρεμβάσεις (έλλειμμα στον εντοπισμό ακινήτων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή πολιτιστικής και οικονομικής αξίας προς αξιοποίηση, καθυστερήσεις στον εξορθολογισμό και την εξοικονόμηση δαπανών για τη στέγαση των δημοσίων υπηρεσιών κ.λπ.).

(δ) Η επιμέτρηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων δεν πραγματοποιείται σύμφωνα με την 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 (Β' 3136) απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών, που συνιστά τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή (ΛΠΠΕ) του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, αλλά με βάση τη λογιστική πολιτική που ίσχυε μέχρι τις 31.12.2018. Με τον τρόπο αυτό, ούτε το ενδιάμεσο (μεταβατικό) λογιστικό πλαίσιο (ΛΠΠΕ) εφαρμόστηκε πλήρως κατά την περίοδο αναφοράς.

(ε) Δεν αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό προβλέψεις για τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς κινδύνους (π.χ. καταπτώσεις εγγυήσεων), καθώς η Κεντρική

Διοίκηση δεν έχει αναπτύξει το λογιστικό της σύστημα ώστε να καταρτίσει αντίστοιχα μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων, όπως επιτάσσει η ΛΠΠΕ.

(στ) Η διαπίστωση διαφορών μεταξύ των απολογιστικών στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π.-SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET είχαν ως αποτέλεσμα το Γ.Λ.Κ. να προβεί, εκτός από την κατάρτιση των τελικώς διαμορφωμένων πινάκων του Απολογισμού Εσόδων, στην τροποποίηση της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, χωρίς, ωστόσο, επαρκή αιτιολόγηση των σχετικών διορθωτικών εγγραφών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

5.1. Λογιστική Μεταρρύθμιση

Η Λογιστική Μεταρρύθμιση της Γενικής Κυβέρνησης - τμήμα της οποίας αποτελεί η Κεντρική Διοίκηση - θεσμοθετήθηκε το πρώτον το 2014⁷⁶ και το 2018⁷⁷ καθορίστηκε το περιεχόμενο του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Λ.Π.Γ.Κ.), με βάση τα διεθνώς κρατούμενα λογιστικά πρότυπα και χάριν της προαγωγής της ευχερούς κατανόησης των δημοσίων λογαριασμών από ένα ευρύτερο κοινό και της συγκρισιμότητάς τους με τα αντίστοιχα στοιχεία των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών⁷⁸. Μέσω της μεταρρύθμισης αυτής θα αναβαθμισθεί ουσιαστικά η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παρέχουν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης στους πολίτες, τη Βουλή, στους παρόχους πόρων (φορολογούμενοι, επενδυτές, δανειστές κ.λπ.) αλλά και τους αποδέκτες των υπηρεσιών τους. Με τον τρόπο αυτό, η χρηματοοικονομική λογιστική αναδεικνύεται σε σημαντικό εργαλείο λήψης αποφάσεων από αυτούς που επωμίζονται την ευθύνη για τη διαχείριση της δημόσιας περιουσίας εν γένει.

Το νέο Λογιστικό Πλαίσιο εφαρμόζεται πρωτίστως στην Κεντρική Διοίκηση και δη σταδιακά από την 1η.1.2019⁷⁹ με καταληκτική ημεροχρονολογία για την πλήρη εφαρμογή του αρχικά την 1η.1.2023 και ήδη την 1^η.1.2025⁸⁰. Κατά τη μεταβατική περίοδο οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις καταρτίζονται και παρουσιάζονται σύμφωνα με την ΥΑ 2/30886/ΔΔΓΚ/23.7.2020 (Λ.Π.Π.Ε.).

Το κομβικό έργο της Λογιστικής Μεταρρύθμισης έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας⁸¹ και υλοποιείται με 5 υποέργα⁸². Ο Οδικός Χάρτης για την Εφαρμογή της Λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση⁸³ προβλέπει μια σειρά από Ορόσημα για την περαιτέρω εφαρμογή του Λ.Π.Γ.Κ.. Μεταξύ αυτών, έχουν προσδιοριστεί συγκεκριμένοι τομείς όπου πρέπει να γίνουν βελτιώσεις στο υφιστάμενο σύστημα ERP της Κεντρικής Διοίκησης, με περαιτέρω ενεργοποίηση λειτουργιών Χρηματοοικονομικής Λογιστικής, που θα υποστηρίζουν τις λογιστικές εργασίες δεδουλευμένης βάσης (λ.χ. ενσωμάτωση της αποστολής αγαθών και υπηρεσιών στον κύκλο αγοράς προς πληρωμή, ενεργοποίηση Μηχανής Δεδουλευμένων κ.λπ.).

⁷⁶ Με το άρθρο 156 του ν. 4270/2014.

⁷⁷ Με το π.δ. 54/2018 (Α' 103).

⁷⁸ Βλ. πρακτικά 3ης Γεν. Συν. Ολ. ΕλΣυν/21.3.2018 (θέμα Α').

⁷⁹ Βλ. άρθρο 15 του π.δ/τος 54/2018.

⁸⁰ Βλ. άρθρο 123 ν. 4964/2022.

⁸¹ Με αριθ. 16974/2021.

⁸² Το υποέργο 1 αφορά τη σταδιακή έκδοση των βασικών Λογιστικών Πολιτικών (Προτύπων).

Το υποέργο 2 αφορά το νέο σύστημα πληροφορικής ERP, γνωστό και ως GOV ERP, η σύμβαση του οποίου υπογράφηκε στις 6.5.2022 και ήδη έχει αρχίσει και εφαρμόζεται η 1^η εκτελεστική σύμβαση.

Το υποέργο 3 αφορά την εισαγωγή του τιμολογίου στο νέο σύστημα πληροφορικής GOV ERP, υποστηρίζοντας την αναγνώριση και επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων, υποχρεώσεων κ.λπ. σε πραγματικό χρόνο, καθώς και τη μετάβαση από την ταμειακή στη δεδουλευμένη βάση.

Το υποέργο 4 αφορά την εκπαίδευση των στελεχών των οντοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης μέσω πολλαπλών δράσεων εκπαίδευσης.

Το υποέργο 5 αφορά τη σύνταξη των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης.

⁸³ Βλ. Τεχνική Έκθεση Ιουλίου 2021.

Το έτος 2022⁸⁴ συνήφθη (6.5.2022) Συμφωνία - Πλαίσιο για το έργο «Μεταρρύθμιση του Δημοσιονομικού Συστήματος στην Κεντρική Διοίκηση και τη Λοιπή Γενική Κυβέρνηση (gon ERP)». Το νέο αυτό σύστημα πληροφορικής (gon ERP), θα αποτελέσει το εργαλείο πληροφορικής στο πλαίσιο της Λογιστικής Μεταρρύθμισης, με το οποίο θα υπάρξει η μετάβαση των εξόδων σε δεδουλευμένη βάση.

Καμία άλλη ενέργεια δεν αναλήφθηκε το έτος 2022, ενώ η 1^η εκτελεστική της ανωτέρω Συμφωνίας-Πλαίσιο σύμβαση συνήφθη το 2023 (3.4.2023) για το έργο «Εκπόνηση Επιχειρησιακών Μελετών ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΠΣΥΔΔ)», σύμφωνα με την οποία προβλέπεται να παραδοθούν κατά την πρώτη φάση του έργου επτά (7) επιχειρησιακές μελέτες, εκ των οποίων η 4^η αφορά στην εφαρμογή του π.δ. 54/2018 στην Κεντρική Διοίκηση και η 5^η στον σχεδιασμό για την συλλογή των απαραίτητων στοιχείων από τις οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης προκειμένου να συνταχθούν οι πρώτες ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Το έργο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) με περίοδο ολοκλήρωσης τις αρχές του 2026, φορέα υλοποίησης την Κοινωνία της Πληροφορίας και κύριο του έργου το Γ.Λ.Κ.. Σημειώνεται ότι τα υποέργα 2 έως 5 έχουν χρόνο ολοκλήρωσης το τέλος του 2025, ωστόσο η εκπαίδευση, ως δράση, θα συνεχιστεί και μετά το τέλος του 2025.

Στο υφιστάμενο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (Ο.Π.Σ.Δ.Π.) δεν έχει γίνει εισαγωγή παραστατικού (πρωτόκολλο παραλαβής/τιμολόγιο) βάσει του οποίου να γίνεται αναγνώριση του εξόδου σε δεδουλευμένο χρόνο. Στο νέο σύστημα πληροφορικής (Gon ERP) θα πραγματοποιείται η καταχώριση δεδουλευμένου εξόδου και αντίστοιχης υποχρέωσης διακριτά από την έκδοση του χρηματικού τίτλου πληρωμής, η οποία πραγματοποιείται κατά τον χρόνο εξόφλησης της δαπάνης (βλ. και την ΚΥΑ 52442 ΕΞ2023/12.4.2023, Β', 2385, σχετικά με την υποχρέωση υποβολής ηλεκτρονικών τιμολογίων από τους οικονομικούς φορείς). Έχουν ήδη υλοποιηθεί εκπαιδευτικά προγράμματα σε θέματα λογιστικής, στα οποία έχουν λάβει μέρος κυρίως υπάλληλοι του Γ.Λ.Κ. και ένας μικρός αριθμός υπαλλήλων των Γ.Δ.Ο.Υ. των Υπουργείων. Σχεδιάζεται η σταδιακή επιμόρφωση των χρηστών επί των συστημάτων πληροφορικής.

Γίνεται σταδιακή ενημέρωση των Γ.Δ.Ο.Υ. για τη Λ.Π.Π.Ε., ενώ παρουσιάσεις και εκθέσεις έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών. Τέλος, η ανάπτυξη του Gon ERP αναμένεται να επιφέρει αλλαγές στα οργανογράμματα των Γ.Δ.Ο.Υ. και των Οικονομικών Υπηρεσιών των Φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, με τη δημιουργία δομής που θα ασχολείται με θέματα λογιστικής, ενημέρωσης Μητρώων και συλλογής και ελέγχου στοιχείων από τις οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι: α) δεν έχει ενσωματωθεί στο πληροφοριακό σύστημα η παραλαβή αγαθών και υπηρεσιών (οπότε και το έξοδο καθίσταται δεδουλευμένο), β) η λογιστική παρακολούθηση των εξόδων εκκινεί με την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής, γ) δεν διακρίνεται η εξόφληση υποχρεώσεων τρέχουσας χρήσης από εκείνες προηγούμενων χρήσεων, δ) δεν αποστέλλονται στοιχεία από τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης με πληροφορίες εξόδων σε δεδουλευμένη βάση, για τη διενέργεια εγγραφών προσαρμογής από το Γ.Λ.Κ. και ε) δεν έχει ενεργοποιηθεί Μηχανή Δεδουλευμένων στο πληροφοριακό σύστημα, **διαπιστώνει** ότι οι ενέργειες που έχουν δρομολογηθεί για τη μετάβαση στη λογιστική δεδουλευμένης βάσης επικεντρώνονται στην ανάπτυξη και θέση σε εφαρμογή του νέου πληροφοριακού συστήματος. Ενόψει του ορισθέντος οροσήμου (1.1.2025), καθίσταται

⁸⁴ Σύμφωνα με το 32339/24.5.2023 έγγραφο του Τμήματος Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης του Γ.Λ.Κ..

προφανής η **ανάγκη επίσπευσης** των ενεργειών για την ολοκλήρωση του σχεδιαζόμενου συστήματος και την πλήρη εφαρμογή του νέου λογιστικού πλαισίου.

Η Λογιστική Μεταρρύθμιση της Κεντρικής Διοίκησης είναι ένα πολύπλοκο και με ιδιαίτερες απαιτήσεις έργο, η υλοποίηση του οποίου θα συμβάλει στην αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης μέσω των Καταστάσεων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (για τα έσοδα, τα έξοδα, τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις κ.λπ.). Η καταγραφόμενη καθυστέρηση θα πρέπει να ενεργοποιήσει τη Διοίκηση για την ανάληψη δράσεων (χρηματοδότηση, ανθρώπινοι πόροι κ.λπ.), ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση του οροσήμου της 1ης.1.2025 για την πλήρη εφαρμογή του νέου λογιστικού πλαισίου (π.δ. 54/2018).

5.2. Αξιοποίηση Δημόσιας Περιουσίας

Η στοχοθεσία για τη διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, όπως αυτή καταγράφεται στην Εισηγητική Έκθεση επί του Προϋπολογισμού 2022, αποσκοπεί στη βέλτιστη αξιοποίησή της έτσι ώστε να εξασφαλιστούν σημαντικά και σταθερά έσοδα για το Δημόσιο σε μακροπρόθεσμη βάση, να απομειωθεί το δημόσιο χρέος και να δημιουργηθεί πρόσθετο αναπτυξιακό όφελος για την Ελληνική Οικονομία.

Οι επιμέρους στόχοι που τέθηκαν για την επίτευξη των ανωτέρω εντάσσονται σε **τέσσερις βασικούς άξονες**:

(α) καταγραφή της δημόσιας ακίνητης περιουσίας (βελτίωση του πληροφοριακού συστήματος των Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων και του Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας, που στην τελική του μορφή θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο εντοπισμού και καταγραφής της ακίνητης περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου με τη σταδιακή λειτουργική μετατροπή του σε Δημόσιο Κτηματολόγιο, καθώς και ο εντοπισμός δημοσίων ακινήτων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή ιδιαίτερης οικονομικής ή πολιτιστικής σημασίας, η αξιοποίηση των οποίων αναμένεται να αποφέρει σημαντικά οφέλη για το Δημόσιο).

(β) προστασία της δημόσιας ακίνητης περιουσίας (αξιοποίηση της καταγραφής στο πληροφοριακό σύστημα των Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων των χωρικών μεταβολών αυτής λόγω φυσικών φαινομένων, ρυμοτομικών αλλαγών, καταπατήσεων κ.λπ. έτσι ώστε οι Κτηματικές Υπηρεσίες να μπορούν να αποφαίνονται επί της νομιμότητας των μεταβολών αυτών).

(γ) αξιοποίηση της δημόσιας ακίνητης περιουσίας (αξιοποίηση των ακινήτων κυριότητας του Υπουργείου Οικονομικών - άρθρο 196 του ν. 4389/2016, Α' 94, - τον εξορθολογισμό των αναγκών στέγασης των υπηρεσιών του Δημοσίου και την τακτοποίηση κατεχόμενων και ανταλλάξιμων κτημάτων).

(δ) εκσυγχρονισμός και απλοποίηση των υφιστάμενων διαδικασιών και νομικού πλαισίου (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων κ.λπ.).

Περαιτέρω, σχεδιάστηκαν **επιμέρους παρεμβάσεις** για την ταχεία εκκαθάριση των σχολαζουσών κληρονομιών προκειμένου να εξασφαλιστούν άμεσα έσοδα, την ενεργοποίηση των μηχανισμών ελέγχου επί των ιδρυμάτων και κληροδοτημάτων ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική υλοποίηση του κοινωνικού έργου και η εκπλήρωση του σκοπού που έχουν αναλάβει σύμφωνα με την επιθυμία του διαθέτη, την επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας στις χορηγούμενες από τα ιδρύματα υποτροφίες, καθώς και την αξιοποίηση των αιγιαλών και παραλιών μέσω της διενέργειας ηλεκτρονικών δημοπρασιών.

Κατά το έτος 2022 σημειώθηκε πρόοδος στην επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της λειτουργικότητας των Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων, επιτεύχθηκε πλήρως η ενημέρωσή τους με πληροφορίες από τους δασικούς χάρτες (κυρωθέντες και αναρτηθέντες τα έτη 2021 και 2022) και ο επιμέρους σχετικός στόχος της ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων, ενώ είναι σε εξέλιξη η υλοποίηση της διαλειτουργικότητας του συστήματος με το TAXIS (η δυνατότητα άντλησης πληροφοριών από το Ε9 εκκρεμεί στην Α.Α.Δ.Ε.). Δεν καταγράφεται πρόοδος στην υλοποίηση της διαλειτουργικότητας Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων - Τ.Π.Δ., για το οποίο έχει εκτιμηθεί ως χαμηλότερης προτεραιότητας ενόψει του περιορισμένου αριθμού υποθέσεων που αφορά.

Είναι σε εξέλιξη η υλοποίηση της διαλειτουργικότητας του Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας με αρκετές υπηρεσίες, έχει εμπλουτιστεί με αναφορές Business Intelligence που διευκολύνουν το έργο των αρμοδίων υπηρεσιών και σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην επικαιροποίηση του Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας μέσω των Κτηματικών Υπηρεσιών.

Σημαντικό έλλειμμα καταγράφεται ως προς την επίτευξη του ήδη από το έτος 2020 «υπό προγραμματισμό» στόχου του εντοπισμού ακινήτων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή πολιτιστικής και οικονομικής αξίας, για την επίτευξη του οποίου δεν καταγράφεται καμία ενέργεια, παρά το γεγονός ότι η αξιοποίηση τέτοιων ακινήτων θα μπορούσε να αποφέρει σημαντικά έσοδα στο Δημόσιο.

Παρατηρείται πρόοδος στην επίτευξη του στόχου της αξιοποίησης πληροφοριών σχετικών με γεωχωρικές μεταβολές των δημοσίων κτημάτων από την ενημέρωση του συστήματος Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων από το Ελληνικό Κτηματολόγιο, καθώς οι σχετικές πληροφορίες καταχωρούνται ανά τρίμηνο, ενώ **οργανώθηκε και η εκπαίδευση** των χρηστών των κτηματικών υπηρεσιών για τη σύνταξη των διαγραμμάτων γεωμετρικών μεταβολών των δημοσίων κτημάτων μέσω εξειδικευμένων ψηφιακών εργαλείων.

Δεν παρατηρείται πρόοδος στην επίτευξη του στόχου του εξορθολογισμού και της εξοικονόμησης δαπανών για τη στέγαση των δημοσίων υπηρεσιών, ενώ είναι μικρός ο αριθμός των κτιρίων του Δημοσίου που αξιοποιήθηκαν προς αυτήν την κατεύθυνση.

Παρατηρείται πρόοδος στην απλοποίηση του νομικού πλαισίου με την ψήφιση των νόμων 4949/2022 (Α' 126), με τα άρθρα 14 έως 21 του οποίου απλοποιούνται οι διαδικασίες του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων, και 5024/2023 (Α' 41) για την τακτοποίηση των ανταλλάξιμων κτημάτων, καθώς και στην ταχύτερη εκκαθάριση των σχολαζουσών κληρονομιών και στην ενεργοποίηση των μηχανισμών ελέγχου επί των ιδρυμάτων και κληροδοτημάτων, ενώ έχει επιτευχθεί πλήρως ο στόχος της διεύρυνσης της δημοσιότητας των χορηγούμενων από τα ιδρύματα υποτροφιών, με την ανάρτησή τους στις ιστοσελίδες των Υπουργείων Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων.

5.3 Υπόλογος Συμψηφισμών

Επισκόπηση των λογαριασμών διαχείρισης του Υπολόγου Συμψηφισμών

Το Τμήμα Υπολόγου Συμψηφισμών υπάγεται στη Διεύθυνση Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης, της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού του Γ.Λ.Κ.. Το έργο του Τμήματος συνίσταται αποκλειστικά στη λογιστική διαχείριση των συναλλαγών (εισπράξεων και πληρωμών) των Γενικών Διευθύνσεων της Κεντρικής

Διοίκησης (Κ.Δ.) και των Γ.Δ.Ο.Υ., που διενεργούνται κατόπιν εντολών των υπηρεσιών του Γ.Λ.Κ. και μέσω διεπαφών της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ)⁸⁵.

Ο έλεγχος επί της διαχείρισης των λογαριασμών του Υπολόγου Συμψηφισμών για το έτος 2022 επικεντρώθηκε στην επαλήθευση και στη διαπίστωση της ύπαρξης συμφωνίας μεταξύ των υπολοίπων των τραπεζικών λογαριασμών της Κεντρικής Διοίκησης που άπτονται των αρμοδιοτήτων του με τα υπόλοιπα των οικείων λογαριασμών της γενικής λογιστικής, καθώς και στη διακρίβωση της ορθότητας των διενεργούμενων λογιστικών εγγραφών⁸⁶.

Η συμφωνία⁸⁷ των υπολοίπων τρέχουσας κίνησης των τραπεζικών λογαριασμών της Κεντρικής Διοίκησης⁸⁸ με τα αντίστοιχα υπόλοιπα των λογαριασμών της γενικής λογιστικής για το έτος 2022 αποτυπώνεται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα.

Κατά την επαλήθευση των υπολοίπων των λογαριασμών διαχείρισης του Υπολόγου Συμψηφισμών με τα στοιχεία που τηρεί η Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και με τα στοιχεία των αντίστοιχων πληροφοριακών εφαρμογών του SAP και του Ισοζυγίου Λογιστικής, δεν διαπιστώθηκαν αποκλίσεις σε επίπεδο μεταβολών επί της τρέχουσας κίνησης του έτους 2022.

Πίνακας 14

Πίνακας απεικόνισης συμφωνιών των υπολοίπων των λογαριασμών της ΤτΕ και των λογαριασμών γενικής λογιστικής (Ποσά σε Ευρώ)

"200" : Ε.Λ. - Συγκέντρωση Εισπράξεων και Πληρωμών «Ε.Λ.Σ.Ε.Π.» Υπολόγου			
4.2.2.01.02	42.270.965.592,07	42.361.870.488,87	90.904.896,80
ΔΙΑΦΟΡΑ			-
"200850": Εθνική Συγχρηματοδότηση Διαρθρωτικών Ταμείων & Ταμείων Συνοχής			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμος ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
200850	5.416.169.532,54	5.175.840.495,67	240.329.036,87
4.2.2.01.03	5.737.721.295,99	5.978.050.332,86	240.329.036,87
ΔΙΑΦΟΡΑ			-
"201150": Εθνική Συγχρηματοδότηση Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας & Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης & Ένταξης			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμος ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
201150	254.155.719,20	260.000.978,00	5.845.258,80
4.2.2.01.04	260.000.978,00	254.155.719,20	5.845.258,80
ΔΙΑΦΟΡΑ			-

⁸⁵ Βλ. άρθρο.47 του π.δ/τος 142/2017 (Α' 181), το οποίο καταργήθηκε, στις 23.09.2022, με το άρθρο 151 παρ. 4 του ν. 4972/2022 (Α' 181).

⁸⁶ Επισημαίνεται ότι, ο αναφερόμενος έλεγχος δεν επεκτείνεται στη διαπίστωση της τήρησης των αρχών της νομιμότητας και κανονικότητας, καθώς και της πιστής εφαρμογής των προαπαιτούμενων νομικών διατυπώσεων και δημοσιονομικών διαδικασιών που απαιτούνται (λ.χ. σύναψη σύμβασης, εκταμίευση – εισπράξη χρηματικών ποσών) για την πραγματοποίηση της εκάστοτε συναλλαγής, αλλά εστιάζει αποκλειστικά στη λογιστική διαχείριση όλων των συναλλαγών της δημόσιας ληψοδοσίας.

⁸⁷ Η χρέωση/πίστωση του εκάστοτε λογαριασμού γενικής λογιστικής αντιστοιχεί στις εισπράξεις/πληρωμές του λογαριασμού που τηρείται στην ΤτΕ αντίστοιχα και ως εκ τούτου η διαφορά υπολογίζεται σε επίπεδο «μεταβολής».

⁸⁸ Εκτός των υπολογαριασμών Δ.Ο.Υ. και των Στρατιωτικών Ταμείων.

"2340131": Ε.Α. - Τρεχούμενος λογαριασμός Έργων Υποδομής ΝΑΤΟ			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμος ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
2340131	29.979.000,00	40.442.196,97	10.463.196,97
4.2.2.01.07	40.442.196,97	29.979.000,00	10.463.196,97
ΔΙΑΦΟΡΑ			-
"2341149800": Λογ/σμος παρακολούθησης επιστρεφόμενων ποσών κατά την εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων από τις ΥΔΕ			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμοι ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
2341149800	21.051.073,21	20.699.841,01	351.232,20
4.2.2.01.09	947.083,20	1.298.315,40	351.232,20
ΔΙΑΦΟΡΑ			-
"201350": Χρηματοδοτική συνδρομή από το πρόγραμμα SURE			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμοι ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
201350	898.155.000,00	898.156.656,08	1.656,08
4.2.2.01.12	898.156.656,08	898.155.000,00	1.656,08
ΔΙΑΦΟΡΑ			-
"201550": Συγχρηματοδότηση Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ε.Ε.			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμοι ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
201550	2.843.203.079,20	3.150.000.000,00	306.796.920,80
4.2.2.01.13	3.150.000.000,00	2.843.203.079,20	306.796.920,80
ΔΙΑΦΟΡΑ			-
Αποθεματικοί λογαριασμοί εμπορικών τραπεζών στην ΤτΕ για τη χορήγηση δανείων από πόρους του Τ.Α.Α.			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμοι ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΙ Λ/ΜΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	231.129.857,63	2.628.674.473,96	2.397.544.616,33
4.2.2.01.14	2.628.507.237,47	230.962.621,14	2.397.544.616,33
ΔΙΑΦΟΡΑ			-

Εξαίρεση αποτελεί η απόκλιση, συνολικού ποσού 2.476.021,30 ευρώ, που διαπιστώθηκε μεταξύ του υπολοίπου τρέχουσας κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού 234001 «Λογαριασμός Πεδίου Βολής Κρήτης (Π.Β.Κ.)» που τηρεί η Τράπεζα της Ελλάδος και του υπολοίπου του αντίστοιχου λογαριασμού γενικής λογιστικής 4.2.2.01.08 «ΤτΕ – Λογαριασμός Π.Β.Κ.».

Η διαφορά αυτή οφείλεται στο ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δεν αποστέλλει πλήρη στοιχεία σχετικά με το ύψος των δαπανών (εντός και εκτός Προϋπολογισμού) του Π.Β.Κ. στο Γ.Λ.Κ., ώστε το τελευταίο να προβεί στη σχετική λογιστικοποίησή τους.

Πίνακας 15**Απεικόνιση απόκλισης των υπολοίπων των λογαριασμών της ΤτΕ και των λογαριασμών γενικής λογιστικής (Ποσά σε Ευρώ)**

"234001": ΤτΕ - Λογαριασμός Πεδίου Βολής Κρήτης (Π.Β.Κ.)			
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΙΝΗΣΗ ΕΤΟΥΣ			
Λογ/σμοί ΤτΕ / Υπολ. Συμφ.	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΤΟΥΣ
234001	11.165.668,58 €	7.766.892,63 €	3.398.775,95 €
4.2.2.01.08	7.785.445,58 €	8.708.200,23 €	922.754,65 €
ΔΙΑΦΟΡΑ			2.476.021,30 €

Αποτέλεσμα της μη λογιστικοποίησης ενός μέρους των δαπανών του Π.Β.Κ. είναι η εμφάνιση διαχρονικών αποκλίσεων μεταξύ των κινήσεων της Τράπεζας της Ελλάδος και της λογιστικής σε κάθε οικονομική χρήση. Υπογραμμίζεται ωστόσο ότι, το ορθό ποσό του υπολοίπου τρέχουσας κίνησης της 31ης.12.2022 του εν λόγω λογαριασμού, ανέρχεται σε 3.398.775,95 ευρώ και αποτυπώνεται στο τηρούμενο αρχείο της Τράπεζας της Ελλάδος καθώς και στην αντίστοιχη λειτουργική εφαρμογή του SAP περί παρακολούθησης των κινήσεων του εν λόγω τραπεζικού λογαριασμού.

Κατά το έτος 2022, το Τμήμα Υπολόγου Συμψηφισμών του Γ.Λ.Κ. προέβη στη λογιστική διαχείριση των εισπράξεων και των πληρωμών της Κεντρικής Διοίκησης αξίας περίπου 1,24⁸⁹ τρις ευρώ και 1,29⁹⁰ τρις ευρώ, αντίστοιχα, έναντι 1,26 τρις ευρώ και 1,27 τρις ευρώ του προηγούμενου έτους. Το μεγαλύτερο ποσοστό εξ αυτών, **τόσο από άποψη αξίας όσο και όγκου συναλλαγών**, πραγματοποιήθηκε μέσω του **κεντρικού τραπεζικού λογαριασμού του Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου (ΕΛΘ) [«200» - ΕΔ Συγκέντρωση Εισπράξεων και Πληρωμών (ΕΔΣΕΠ)]**.

Κατά την επισκόπηση των λογαριασμών διαχείρισης του Υπολόγου Συμψηφισμών και ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος λογιστικών ημερολογιακών εγγραφών της Κεντρικής Διοίκησης για το έτος 2022, δεν διαπιστώθηκαν αποκλίσεις μεταξύ των υπολοίπων τρέχουσας κίνησης των τραπεζικών λογαριασμών, με τα αντίστοιχα υπόλοιπα των λογαριασμών της γενικής λογιστικής, εκτός της διαφοράς, συνολικού ποσού 2.476.021,30 ευρώ, μεταξύ του υπολοίπου τρέχουσας κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού 234001 «Λογαριασμός Πεδίου Βολής Κρήτης (Π.Β.Κ.)» της Τράπεζας της Ελλάδος και του αντίστοιχου υπολοίπου του λογαριασμού γενικής λογιστικής 4.2.2.01.08 «ΤτΕ - Λογαριασμός Π.Β.Κ.».

⁸⁹ Συμπεριλαμβανομένου συνολικού ποσού περίπου 51,7 δις ευρώ, το οποίο αφορά στην αξία «κλεισίματος» (μηδενισμός πιστωτικού υπολοίπου) των λογαριασμών και στην ισόποση μεταφορά τους στην Καθαρή Θέση Πολιτών.

⁹⁰ Συμπεριλαμβανομένου συνολικού ποσού περίπου 100,3 δις ευρώ, το οποίο αφορά στην αξία «κλεισίματος» (μηδενισμός χρεωστικού υπολοίπου) των λογαριασμών και στην ισόποση μεταφορά τους στην Καθαρή Θέση Πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	2022	2021
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	20.068.492.982,36	20.783.734.294,09
Απαιτήσεις	9.585.659.102,86	8.356.421.915,60
Προκαταβολές	2.920.104.043,09	3.277.726.815,34
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	32.574.256.128,31	32.417.883.025,03
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	22.311.522.058,88	23.447.709.603,63
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	16.327.472.214,44	9.915.087.539,75
Υποδομές	0,00	0,00
Εξοπλισμός	0,00	0,00
Λοιπά στοιχεία	0,00	0,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	38.638.994.273,32	33.362.797.143,38
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	71.213.250.401,63	65.780.680.168,41
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Πληρωτέες υποχρεώσεις	14.483.672.746,83	13.497.615.541,61
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	61.724.502.300,43	48.757.000.000,43
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	7.153.800.135,12	8.044.211.517,55
Άλλες υποχρεώσεις	194.129.113,23	258.921.744,46
Παροχές σε εργαζόμενους	3.877.449,70	1.723.845,03
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	83.559.981.745,31	70.559.472.649,08
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμα δάνεια	333.323.322.749,11	333.811.381.141,85
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0,00	5.118.326.643,08
Άλλες υποχρεώσεις	8.676.613.891,45	8.472.283.351,59
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	341.999.936.640,56	347.401.991.136,52
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	425.559.918.385,87	417.961.463.785,60
ΚΑΘΑΡΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ/ΘΕΣΗ		
Διαφορές Απογραφής	549.652.975,27	310.531.283,47
Σωρευμένο πλεόνασμα/(έλλειμμα)	(352.180.783.617,19)	(340.567.486.400,68)
Έλλειμμα περιόδου	(2.715.537.342,32)	(11.923.828.499,98)
Σύνολο Καθαρής Περιουσίας/Θέσης	(354.346.667.984,24)	(352.180.783.617,19)

6.1. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

6.1.1. Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία

6.1.1.1. Ενσώματα και Άυλα Πάγια

Σύμφωνα με την παρ. 30 της Λογιστικής Πολιτικής Πρώτης Εφαρμογής (ΛΠΠΕ), τα ενσώματα και άυλα πάγια που αποκτώνται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, αλλά πριν να καταστεί εφικτή η τήρηση των απαραίτητων για την αναγνώριση και επιμέτρησή τους λογιστικών αρχείων και μητρώων, καταχωρούνται μεν στους προβλεπόμενους λογαριασμούς, πλην όμως μεταφέρονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης της περιόδου αναφοράς που πραγματοποιήθηκαν, ως έξοδα.

Σε προηγούμενες Διαδηλώσεις του το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει επανειλημμένα επισημάνει⁹¹ την αναγκαιότητα δημιουργίας μηχανισμού συνολικής καταγραφής όλων των ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, την πληρότητα της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης μέσω αυτής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και την προστασία και διαφύλαξη της δημόσιας περιουσίας.

Για το οικονομικό έτος 2022 διαπιστώθηκε για μια ακόμη φορά ότι δεν υφίσταται τέτοιος μηχανισμός συστηματικής αναγνώρισης, αποτίμησης και καταγραφής όλων των ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης..

Σύμφωνα με το Γ.Λ.Κ., ελλείψει των απαραίτητων λογιστικών αρχείων και μητρώων, η Κεντρική Διοίκηση δεν είναι επί του παρόντος τεχνικά σε θέση να αναγνωρίσει και αποτιμήσει παρά μέρος μόνο των περιουσιακών στοιχείων που έχει στον έλεγχό της. Για να καταστεί δυνατή η ορθή καταγραφή και επιμέτρηση των ενσώματων και άυλων παγίων είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, η προσαρμογή των λογιστικών πρακτικών, καθώς και η πραγματοποίηση των απαραίτητων προσαρμογών στο πληροφοριακό σύστημα.

Ωστόσο, αν και η μεταβατική περίοδος για την πλήρη εφαρμογή του νέου Λογιστικού Πλαισίου (π.δ. 54/2018) έχει ξεκινήσει, όσον αφορά την Κεντρική Διοίκηση, από 1.1.2019, εντούτοις στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

Κατά το έτος 2022, τα ποσά των ενσώματων και άυλων στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης (Υποδομές – Εξοπλισμός – Ακίνητα - Άυλα και Λοιπά στοιχεία) ανήλθαν σε 3,81 δις ευρώ και μεταφέρθηκαν στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης ως έξοδα («Αποσβέσεις»), επιβαρύνοντας ισόποσα το αποτέλεσμα της οικονομικής χρήσης.

⁹¹ Βλ. ενδεικτικά σελ. 59 και 70 των Εκθέσεων επί του Απολογισμού, του Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31ης Δεκεμβρίου 2020 και 31^{ης} Δεκεμβρίου 2021, αντίστοιχα.

Η μη συμπερίληψη της αξίας όλων των ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης (Ισολογισμό) θέτει ζήτημα πληρότητας της Κατάστασης αυτής, ενώ επηρεάζει αρνητικά τη συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης και, κατ' αποτέλεσμα, το ύψος στο οποίο διαμορφώνεται η Καθαρή Θέση των Πολιτών, η οποία αποτελεί το υπολειμματικό μέγεθος εάν από τα περιουσιακά στοιχεία αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις.

6.1.1.2. Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Στον λογαριασμό «Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες» παρακολουθούνται: (α) οι οντότητες στις οποίες η Κεντρική Διοίκηση ασκεί έλεγχο, υπό την έννοια της κατοχής (άμεσα ή έμμεσα) άνω του 50% των δικαιωμάτων ψήφου, (β) οι οντότητες στις οποίες η Κεντρική Διοίκηση ασκεί ουσιαστική επιρροή (συγγενείς), υπό την έννοια της δυνατότητας συμμετοχής της στις αποφάσεις της οικονομικής και επιχειρησιακής πολιτικής της οντότητας και (γ) οι κοινοπραξίες, οι συμφωνίες δηλαδή όπου τα μέρη έχουν από κοινού τον έλεγχο, καθώς και τα δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της οντότητας.

Σύμφωνα με τις παρ. 15 και 16 της ΛΠΠΕ, οι επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους, ενώ μεταγενέστερα επιμετρώνται στο κόστος κτήσης μείον ζημίες απομείωσης.

Η αξία των επενδύσεων σε ελεγχόμενες και συγγενείς οντότητες κατά την 31η.12.2022 ανέρχεται σε 22,31 δις ευρώ έναντι 23,45 δις ευρώ της αντίστοιχης ημερομηνίας του προηγούμενου έτους.

Η αξία τους αναλύεται στον παρακάτω Πίνακα ως εξής:

Πίνακας 16
Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	Αξία της 31/12/2022	Αξία της 31/12/2021	Μεταβολή 2022-2021
Μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	149.158.466,81	819.451.466,81	-670.293.000,00
Μετοχές συγγενών εισηγμένων στο Χ.Α.	824.192.160,76	872.542.161,99	-48.350.001,23
Σύνολο οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	973.350.627,57	1.691.993.628,80	-718.643.001,23
Μη εισηγμένες μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εσωτερικού	21.336.955.682,08	21.754.500.225,60	-417.544.543,52
Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών εσωτερικού	1.215.749,23	1.215.749,23	0,00
Σύνολο οντοτήτων μη εισηγμένων στο Χ.Α.	21.338.171.431,31	21.755.715.974,83	-417.544.543,52
Γενικό Σύνολο	22.311.522.058,88	23.447.709.603,63	-1.136.187.544,75

Η αξία των επενδύσεων σε οντότητες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο (ελεγχόμενες και συγγενείς) μειώθηκε κατά 718,64 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με την προηγούμενη οικονομική χρήση. Η μεταβολή αυτή οφείλεται: α) στη μεταβίβαση του συνόλου των μετοχών της ΔΕΗ που κατείχε το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), ποσοστού 17% και αξίας 670,29 εκατ. ευρώ, στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. (Ε.Ε.Συ.Π.), χωρίς αντάλλαγμα και μη υποκείμενη σε κανένα φόρο ή τέλος, και β) στην παρακολούθηση της συμμετοχής,

ύψους 48 εκατ. ευρώ, του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς (ΟΛΠ) πλέον στην κατηγορία «Λοιπές Επενδύσεις σε Εισηγμένες», λόγω μεταβίβασης του 16% της ΟΛΠ ΑΕ στην COSCO SHIPPING (Hong Kong) Co Ltd και της διαμόρφωσης του ποσοστού που κατέχει το Ελληνικό Δημόσιο μέσω του ΤΑΙΠΕΔ σε 7,14% (από 23,14%).

Όσον αφορά την αξία των επενδύσεων σε οντότητες μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο (ελεγχόμενες και συγγενείς), αυτή μειώθηκε κατά 417,54 εκατ. ευρώ. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως: α) στην πώληση του 65% των μετοχών της Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου ΑΕ ύψους 495 εκατ. ευρώ (διαγραφή/μείωση), β) στην καταβολή ποσού 48 εκατ. ευρώ στην εταιρεία Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ (προσθήκη/αύξηση), γ) στην καταβολή ποσού 21 εκατ. ευρώ στην εταιρεία Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ (προσθήκη/αύξηση) και δ) στην καταβολή ποσού 5 εκατ. ευρώ στην Εθνικό Δίκτυο Τεχνολογίας και Έρευνας ΑΕ (προσθήκη/αύξηση).

6.1.1.3. Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία

Ως Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία θεωρούνται οι επενδύσεις της Κεντρικής Διοίκησης σε: α) οντότητες που δεν ταξινομούνται στις ελεγχόμενες, συγγενείς ή κοινοπραξίες, β) συμμετοχές σε Διεθνείς Οργανισμούς, γ) μακροπρόθεσμους τίτλους και δάνεια, δ) λοιπούς συμμετοχικούς τίτλους (Τράπεζα της Ελλάδος), ε) εισπρακτέα προκαταβολή και στ) παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα.

Η αξία τους αναλύεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 17
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία

	2022	2021	Μεταβολή	%
Λοιπές επενδύσεις σε μη εισηγμένες	895.359,89	696.655,57	198.704,32	28,52
Λοιπές επενδύσεις σε εισηγμένες	116.706.467,10	98.473.340,81	18.233.126,29	18,52
Συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς	5.890.732.796,16	5.835.704.706,14	55.028.090,02	0,94
Λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι	1.059.700.000,00	1.050.200.000,00	9.500.000,00	0,90
Λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια	4.648.569,33	4.648.569,33	0,00	0,00
Μακροπρόθεσμα δάνεια προς επιχειρήσεις από διαχείριση πόρων Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	214.409.303,19	0,00	214.409.303,19	-
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (ΤτΕ)	29.715.974,00	29.982.087,20	-266.113,20	0,89
Εισπρακτέα προκαταβολή	1.806.445.554,77	2.895.382.180,70	1.088.936.625,93	-37,61
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	7.204.218.190,00	0,00	7.204.218.190,00	-
Σύνολο	16.327.472.214,44	9.915.087.539,75	6.412.384.674,69	64,67

Όπως φαίνεται από τον ανωτέρω Πίνακα, παρουσιάζεται αύξηση κατά 6,41 δις ευρώ ή ποσοστό 64,67% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση της εύλογης αξίας των Παράγωγων Χρηματοοικονομικών Μέσων κατά 7,2 δις ευρώ. Η αύξηση αυτή αντισταθμίστηκε εν μέρει με την αναγνώριση ως ανακτήσιμου μέρους της Επιστρεπτέας Προκαταβολής που χορηγήθηκε σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου Covid-19,

ποσού 1,81 δις ευρώ περίπου, μειωμένου κατά 1,09 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση (το τελευταίο ποσό επιστράφηκε κατά την περίοδο αναφοράς).

Ειδικότερα, η Κεντρική Διοίκηση συνάπτει συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και επιτοκίου (interest rate swaps) με τη μορφή Παράγωγων Χρηματοοικονομικών Μέσων⁹², με σκοπό την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου.

Στις 31.12.2022 τα παράγωγα επιμετρήθηκαν στην εύλογη αξία τους, σύμφωνα με την παρ. 24 της ΛΠΠΕ, η οποία ανήλθε σε 7,20 δις ευρώ (θετική εύλογη αξία), έναντι - 5,12 δις ευρώ (αρνητική εύλογη αξία) κατά την προηγούμενη περίοδο (31.12.2021). Η θετική διαφορά, ύψους 12,32 δις ευρώ, αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα χρήσης.

Στον Πίνακα που ακολουθεί απεικονίζεται η συμφωνία του λογαριασμού «Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα» και, ειδικότερα, η επιμέτρηση των παραγώγων κατά τον Ισολογισμό έναρξης (1.1.2022) και λήξης (31.12.2022), καθώς και οι σχετικές εισπράξεις και πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν εντός του έτους 2022.

Πίνακας 18
Λογαριασμός «Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα»
(Ποσά σε ευρώ)

Λογαριασμός "Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα"	
Εύλογη αξία παραγώγων Ισολογισμού Έναρξης (1/1/2022)	-5.118.326.643,08
Εισπράξεις έτους 2022	-529.396.383,23
Πληρωμές έτους 2022	1.551.253.064,44
Διαφορά εύλογης αξίας της 31/12/2022 (με ισόποση αύξηση των αποτελεσμάτων)	11.300.688.151,87
Εύλογη αξία παραγώγων της 31/12/2022	7.204.218.190,00

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων της 31ης.12.2022 ποσού 7,20 δις ευρώ εμφανίζεται ως απαίτηση (θετική αποτίμηση), με τη μεταβολή αυτή να οφείλεται στη σημαντική αύξηση του κυμαινόμενου επιτοκίου δανεισμού σε σχέση με το έτος 2021, με αποτέλεσμα οι υφιστάμενες πράξεις διαχείρισης να εμφανίζουν θετική παρούσα αξία των υπολειπόμενων μελλοντικών ροών τους.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες κατηγορίες που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία», δεν παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές. Αναλυτικότερα:

⁹² Τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με ένα συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο ή δείκτη ή εμπόρευμα, μέσω του οποίου είναι δυνατή η αγοραπωλησία συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών κινδύνων αυτόνομα σε χρηματοοικονομικές αγορές.

- α) Οι λοιπές επενδύσεις σε εισηγμένες παρουσιάζουν αύξηση κατά 18,23 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 18,52%.
- β) Οι συμμετοχές σε Διεθνείς Οργανισμούς παρουσιάζουν αύξηση ύψους 55,03 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 0,94%.
- γ) Οι λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι παρουσιάζουν μικρή μεταβολή (αύξηση) ύψους 9,5 εκ. ευρώ.
- δ) Τα λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια αφορούν σε δάνειο που έχει χορηγηθεί προς τη Δημοκρατία της Αλβανίας (χωρίς μεταβολή).
- ε) Οι λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι, οι οποίοι αφορούν συμμετοχή της Κεντρικής Διοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος, παρουσιάζουν μείωση κατά 266,11 εκατ. ευρώ, γεγονός που οφείλεται στην αρνητική διαφορά αποτίμησης σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση.

(α) Η επιμέτρηση των λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων και των λοιπών μακροπρόθεσμων δανείων της Κεντρικής Διοίκησης, ύψους 1,06 δις ευρώ και 4,65 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 - δηλαδή στην ονομαστική τους αξία - και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 18 της ΛΠΠΕ (επιμέτρηση στην εύλογη αξία ή στο αποσβέσιμο κόστος, κατά περίπτωση), διότι, κατά το Γ.Λ.Κ., δεν ήταν εφικτή η ανάκτηση των σχετικών πληροφοριών. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

(β) Δεν έχουν γνωστοποιηθεί στο Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων τα εγκεκριμένα αλλά μη ακόμη καταβληθέντα κεφάλαια σε Διεθνείς Οργανισμούς από το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να επιτευχθεί ορθότερη αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής θέσης της Κεντρικής Διοίκησης⁹³ (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

6.1.2. Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία

6.1.2.1. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που αναγνωρίστηκαν κατά την ημερομηνία αναφοράς πληρούν τον ορισμό του περιουσιακού στοιχείου, σύμφωνα με την παρ. 14 της ΛΠΠΕ. Αυτά ανήλθαν σε 20,07 δις ευρώ έναντι 20,78 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση (2021), παρουσιάζοντας αρνητική μεταβολή κατά 715,24 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 3,44%.

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα απεικονίζονται και αναλύονται στον παρακάτω Πίνακα:

⁹³ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το εγκεκριμένο μη καταβληθέν κεφάλαιο στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) ανέρχεται σε 17,42 δις ευρώ και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) σε 154,39 εκατ. ευρώ. Τα εν λόγω ποσά μπορούν ανά πάσα στιγμή να απαιτηθούν από τους Οργανισμούς αυτούς, με τον ορισμό κατάλληλης χρονικής περιόδου για την καταβολή τους.

Πίνακας 19

Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα			
Κατηγορία	2022	2021	Μεταβολή 2022 - 2021
Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ)	18.227.506.357,70	17.094.954.339,56	1.132.552.018,14
Εμπορικές Τράπεζες	198.952.769,77	40.077.250,78	158.875.518,99
Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων	586.953.372,24	713.706.640,53	-126.753.268,29
Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR)	1.009.878.552,63	2.890.423.685,67	-1.880.545.133,04
Ταμειακά διαθέσιμα Δ.Ο.Υ.	45.201.930,02	44.572.377,55	629.552,47
Σύνολο	20.068.492.982,36	20.783.734.294,09	-715.241.311,73

6.1.2.2. Απαιτήσεις

Για τις απομειώσεις των σωρευμένων απαιτήσεων της 31^{ης}.12.2022 προσδιορίστηκε ο Μέσος Όρος Εισπραξιμότητας για τις περιόδους 2018-2022. Το συνολικό ποσό των απομειώσεων που προέκυψε και το οποίο ανήλθε σε 118,25 δις ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών απαιτήσεων, επιβάρυνε την Καθαρή Θέση των Πολιτών.

Ως απαιτήσεις αναγνωρίστηκαν τα ποσά που βεβαιώθηκαν από τις αρμόδιες αρχές (Δ.Ο.Υ. κ.λπ.), τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί και δεν έχουν διαγραφεί/παραγραφεί.

Λογιστικά, οι απαιτήσεις επιμετρώνται στο χρηματοοικονομικά ανακτήσιμο ποσό κατά το τέλος του οικονομικού έτους, δηλαδή εκείνο που εύλογα αναμένεται να εισπραχθεί. Πρακτικά, υπολογίζεται ένας συντελεστής εισπραξιμότητας της τελευταίας πενταετίας συμπεριλαμβανομένης της περιόδου αναφοράς, ο οποίος δηλώνει το ποσοστό των εισπραχθέντων στην κάθε περίοδο αναφοράς προς τις συνολικά υφιστάμενες απαιτήσεις κατά την προηγούμενη ημερομηνία αναφοράς. Στο τέλος υπολογίζεται ο μέσος όρος του εν λόγω συντελεστή της τελευταίας πενταετίας με βάση τον οποίο αναγνωρίζεται το εισπράξιμο ποσό το οποίο θα εγγραφεί ως απαιτήσεις στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης. Επισημαίνεται πάντως ότι η ανωτέρω επιμέτρηση δεν επηρεάζει τις έννομες διεκδικήσεις της Κεντρικής Διοίκησης έναντι τρίτων και δεν προδικάζει την τελική εισπραξιμότητα των εξατομικευμένων απαιτήσεων.

Κατ' εφαρμογή της παραπάνω μεθόδου, από το σύνολο των απαιτήσεων που αναγνωρίστηκαν κατά την 31η.12.2022, οι οποίες ανήλθαν σε 122,45 δις ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών απαιτήσεων, ως εισπράξιμο εγγράφηκε το ποσό των 4,20 δις ευρώ (έναντι ποσού 4,03 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση), μετά την αφαίρεση του απομειωθέντος, το οποίο ανήλθε σε 118,25 δις ευρώ.

Ο Συντελεστής Εισπραξιμότητας (Μέσος Όρος για τις περιόδους 2018-2022), ενδεικτικά, είναι 28,45% για τις απαιτήσεις από τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας (υψηλότερος συντελεστής), 11,66% για τις απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και μόλις 0,36% για τις απαιτήσεις από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς.

Επίσης, στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης εγγράφηκαν και λοιπές απαιτήσεις συνολικού ποσού 5,39 δις ευρώ (έναντι ποσού 4,33 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση). Αυτές περιλαμβάνουν, κυρίως, ενδιάμεσους - δοσοληπτικούς λογαριασμούς διαχειριστών, καθώς και απαιτήσεις από μεταβιβάσεις προς το Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων covid-19.

Οι συνολικές απαιτήσεις κατά την ημερομηνία αναφοράς ανήλθαν σε 9,59 δις ευρώ, όπως προκύπτει από το άθροισμα του εισπράξιμου ποσού των 4,20 δις ευρώ και του ποσού των 5,39 δις ευρώ των λοιπών απαιτήσεων.

Οι Απαιτήσεις αναλύονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 20
Εισπράξιμο ποσό απαιτήσεων

Εισπράξιμο ποσό	2022	2021	Μεταβολή	Ποσοστό %
Απαιτήσεις	4.199.846.077,42	4.026.589.169,20	173.256.908,22	4,63
Λοιπές απαιτήσεις	5.385.813.025,44	4.329.832.746,40	1.055.980.279,04	19,61
Σύνολο	9.585.659.102,86	8.356.421.915,60	1.229.237.187,26	14,71

Από τον παραπάνω Πίνακα προκύπτει ότι κατά την περίοδο αναφοράς υπάρχει μία αύξηση των απαιτήσεων κατά 1,23 δις ευρώ ή ποσοστό 14,71%, οφειλόμενη κυρίως στην αύξηση του λογαριασμού «Λοιπές απαιτήσεις» κατά 1,05 δις ευρώ ή ποσοστό 19,61%.

(α) Η αναγνώριση των απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 (εισπρακτέο ποσό κατά την επόμενη χρήση) και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 19 της ΛΠΠΕ, διότι, κατά το Γ.Λ.Κ., για να καταστεί εφικτή η εφαρμογή των προβλεπόμενων στη ΛΠΠΕ, είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση και ο επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, η οργάνωση των λογιστικών πρακτικών, η συγκέντρωση των αναγκαίων πληροφοριών και η κατάλληλη αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

(β) Στις λοιπές απαιτήσεις δεν περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις των Στρατιωτικών Νοσοκομείων, που συνιστούν Υπηρεσίες (μονάδες) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, κατά του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., από την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών σε ασφαλισμένους του. Οι σχετικές απαιτήσεις κατά την 31^η.12.2022 ανέρχονταν σε 189,70 εκατ. ευρώ.

6.1.2.3. Προκαταβολές

Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Προκαταβολές» της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης ανέρχεται σε 2,92 δις ευρώ, μειωμένο κατά 357,62 εκατ. ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση.

Οι Προκαταβολές επιμετρώνται στο ανακτήσιμο ποσό τους. Στον λογαριασμό αυτό περιλαμβάνονται κατά κύριο λόγο: α) Οι «Προκαταβολές παροχών σε εργαζόμενους» ύψους 410,41 εκατ. ευρώ, όπου αναγνωρίζεται η μισθοδοσία του προσωπικού και οι καταβαλλόμενες από την Κεντρική Διοίκηση συντάξεις, που σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις προκαταβάλλονται και β) οι «Προκαταβολές σε δημόσιους διαχειριστές» ύψους 2,46 δις ευρώ, όπου αναγνωρίζονται τα ποσά που έχουν τεθεί στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, υπό την ευθύνη υπολόγων διαχειριστών (μέσω παγίων προκαταβολών ή χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής) και δεν αναγνωρίζονται ως ταμειακά διαθέσιμα.

6.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

6.2.1. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, συνολικού ποσού 83,56 δις ευρώ, περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι κατηγορίες «Πληρωτέες υποχρεώσεις», «Άλλες υποχρεώσεις» και «Παροχές σε εργαζομένους».

6.2.1.1. Πληρωτέες υποχρεώσεις

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες αναγνωρίστηκαν με βάση τα στοιχεία του Μητρώου Δεσμεύσεων. Αυτό σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών αναγνωρίζονται με τη λήψη τιμολογίου ή ισοδύναμου παραστατικού⁹⁴ που αποδεικνύει την ύπαρξη της οφειλής.

Σύμφωνα, όμως, με την παρ. 27 της ΛΠΠΕ, η οποία δεν εφαρμόστηκε εν προκειμένω, η υποχρέωση καθίσταται δεδουλευμένη όταν η οντότητα αποκτά έλεγχο επί των αγαθών ή λαμβάνει τις υπηρεσίες. Ο έλεγχος επί των αγαθών, κατά (μαχητό) τεκμήριο, προκύπτει κατά τη διαπιστωμένη φυσική παραλαβή τους. Επομένως, βάσει της ΛΠΠΕ, η υποχρέωση αναγνωρίζεται ως δεδουλευμένη με τη φυσική παραλαβή των αγαθών ή τη λήψη των υπηρεσιών, καθίσταται δε πληρωτέα με τη λήψη του τιμολογίου ή ισοδύναμου παραστατικού.

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις από κοινωνικές παροχές, επιδοτήσεις και μεταβιβάσεις, αυτές αναγνωρίζονται όταν η Κεντρική Διοίκηση δεσμεύεται για την καταβολή τους.

Τέλος, για τις υποχρεώσεις από τόκους, δεν εφαρμόστηκε η παρ. 25 της ΛΠΠΕ για τον υπολογισμό αυτών με τη μέθοδο του αποτελεσματικού επιτοκίου, που προϋποθέτει την αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία, μειωμένη με τα κόστη συναλλαγής, και τη μεταγενέστερη επιμέτρηση στο αποσβέσιμο κόστος των δανείων, ομολόγων κ.λπ., λόγω των οποίων οφείλονται οι τόκοι.

⁹⁴ Βλ. ιδίως άρθρο 8 του π.δ/τος 80/2016.

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις από τόκους ανήλθαν σε 14,40 δις ευρώ, αυξημένοι κατά 1,01 δις ευρώ ή ποσοστό 7,51% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι δεδουλευμένοι τόκοι αφορούν κυρίως σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ποσού 2,51 δις ευρώ και μακροπρόθεσμα δάνεια ποσού 11,95 δις ευρώ. Η μεταβολή αυτή οφείλεται, κυρίως, στην αύξηση των δεδουλευμένων τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού λόγω της αναβολής καταβολής τόκων για δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), καθώς και στην αύξηση των επιτοκίων δανεισμού και του ύψους του χρέους.

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις, που ανήλθαν κατά την περίοδο αναφοράς σε 14,48 δις ευρώ, σημειώνοντας αύξηση ύψους 986,06 εκατ. ευρώ έναντι του προηγούμενου έτους, αναλύονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 21
Πληρωτέες υποχρεώσεις

Κατηγορία	2022	2021	Μεταβολή
Υποχρεώσεις από κοινωνικές παροχές	235.370,11	3.687.711,32	-3.452.341,21
Υποχρεώσεις από μεταβιβάσεις	4.310.411,62	10.883.364,80	-6.572.953,188
Υποχρεώσεις από αγορές αγαθών & υπηρεσιών	77.059.551,06	79.373.313,63	-2.313.762,57
Υποχρεώσεις από επιδοτήσεις	984.786,89	8.356.616,04	-7.371.829,15
Υποχρεώσεις από τόκους	14.401.082.627,15	13.395.314.535,82	1.005.768.091,33
Σύνολο πληρωτέων υποχρεώσεων	14.483.672.746,83	13.497.615.541,61	986.057.205,22

(α) Η επιμέτρηση των πληρωτέων υποχρεώσεων από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών και από τόκους δεν πραγματοποιήθηκε με βάση τα οριζόμενα στις παρ. 27 και 25 της ΛΠΠΕ, αντίστοιχα, διότι, κατά το Γ.Λ.Κ., απαιτείται η προσαρμογή του πληροφοριακού συστήματος και των λογιστικών πρακτικών. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ'εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

(β) Το ύψος των πληρωτέων υποχρεώσεων είναι υποεκτιμημένο κατά 349,03 εκατ. ευρώ και ειδικότερα: (i) Κατά 273,13 εκατ. ευρώ, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Δεσμεύσεων της 31ης.12.2022, το ποσό των απλήρωτων υποχρεώσεων των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης ανέρχεται σε 360,55 εκατ. ευρώ, ενώ στις οικονομικές καταστάσεις οι πληρωτέες υποχρεώσεις, πλην υποχρεώσεων από τόκους, ανέρχονται σε 87,42 εκατ. ευρώ. Οι απλήρωτες υποχρεώσεις των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης αφορούν σε εκκρεμείς δεσμεύσεις για τις οποίες έχει παραδοθεί τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, αλλά δεν έχει εκδοθεί αντίστοιχος τίτλος πληρωμής. Δεδομένης της ύπαρξης τιμολογίου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, οι αρμόδιες υπηρεσίες δύνανται να προσδιορίσουν το είδος της δαπάνης που πρέπει να επιβαρυνθεί σύμφωνα με την προβλεπόμενη οικονομική ταξινόμηση. Σε κάθε περίπτωση η Κεντρική Διοίκηση οφείλει να προβαίνει στη διενέργεια εγγραφών προσαρμογής και διορθωτικών εγγραφών, για την ορθή απεικόνιση των πληρωτέων υποχρεώσεων στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, υιοθετώντας, όπου απαιτείται, πρόσθετες δικλίδες εφόσον εντοπίζονται αυξημένοι κίνδυνοι σφάλματος. (ii) Κατά 75,90 εκατ. ευρώ που αφορά σε απλήρωτες υποχρεώσεις εκτός Μητρώου

Δεσμεύσεων⁹⁵. Κατά συνέπεια, οι ζημίες της ελεγχόμενης χρήσης είναι υποεκτιμημένες ισόποσα και αντίστοιχα η Καθαρή Θέση Πολιτών υπερεκτιμημένη ισόποσα.

6.2.1.2. Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των άλλων βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 22
Άλλες Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	2022	2021	Μεταβολή
Υποχρεώσεις από απορρίψεις μισθοδοσίας	391.175,53	391.175,53	0,00
Λοιπές υποχρεώσεις	193.737.937,70	258.530.568,93	- 64.792.631,23
Σύνολο	194.129.113,23	258.921.744,46	- 64.792.631,23

Οι υποχρεώσεις από καταβολή μισθοδοσίας αφορούν ποσά τα οποία επιστρέφουν στους λογαριασμούς της Κεντρικής Διοίκησης λόγω προβλημάτων στους τραπεζικούς λογαριασμούς των δικαιούχων.

Στις λοιπές υποχρεώσεις περιλαμβάνονται υποχρεώσεις από εισφορές στο Ν.Α.Τ.Ο. για την πραγματοποίηση δαπανών σε εγκαταστάσεις του στην Ελλάδα, καθώς και υποχρεώσεις από εισπράξεις ποσών για λογαριασμό τρίτων, που στη συνέχεια αποδίδονται σε αυτούς.

Κατά την περίοδο αναφοράς παρατηρείται μείωση κατά 64,79 εκατ. ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

6.2.1.3. Παροχές σε εργαζόμενους

Στην κατηγορία αυτή αναγνωρίζονται οι δεδουλευμένες υποχρεώσεις από μισθοδοσία εργαζομένων. Κατά την ημερομηνία αναφοράς το ποσό των υποχρεώσεων αυτών ανήλθε σε 3,88 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας θετική μεταβολή ύψους 2,15 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

6.2.2. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης συνιστά το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών υποχρεώσεων αυτής, όπως εμφανίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, ανερχόμενες σε 425,56 δις ευρώ.

⁹⁵ Βλ. Κεφάλαιο 3, παρ. 3.2.

Πίνακας 23
(Ποσά σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιο Χρέος ⁹⁶	31/12/2022	31/12/2021	Μεταβολή	% Μεταβολή	% επί του συνόλου ΔΧ 2022
Είδος Υποχρέωσης	[1]	[2]	[3]=[1]-[2]	[4]=[3]/[2]	
Χρεωστικοί τίτλοι	96.733,38	92.594,01	4.139,37	4,47%	24,17
Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	11.800,00	11.800,00	0,00	0,00%	2,95
Έντοκα γραμμάτια	11.800,00	11.800,00	0,00	0,00%	2,95
Μακροπρόθεσμοι τίτλοι	84.933,38 ⁹⁷	80.794,01	4.139,37	5,12%	21,22
Δάνεια	303.543,67	295.867,39	7.676,27	2,59%	75,83
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	49.924,50	36.957,00	12.967,50	35,09%	12,74
Μακροπρόθεσμα δάνεια	253.619,16 ⁹⁸	258.910,39	-5.291,23	-2,04%	63,36
Έναντι εσωτερικού	666,47	1.152,54	-486,07	-42,17%	0,17
Έναντι εξωτερικού (ΕΤΧΣ/ΕΜΣ/ΔΝΤ/Λοιπά)	252.952,69	257.757,85	-4.805,16	-1,86%	63,19
Γενικό σύνολο	400.277,04	388.461,40	11.815,64	3,04%	100,00

Την 31η.12.2022 το υπόλοιπο του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης⁹⁹ ανήλθε σε 400,28 δις ευρώ και είναι αυξημένο σε σχέση με εκείνο των 388,46 δις ευρώ του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά 11,82 δις ευρώ ή ποσοστό 3,04%.

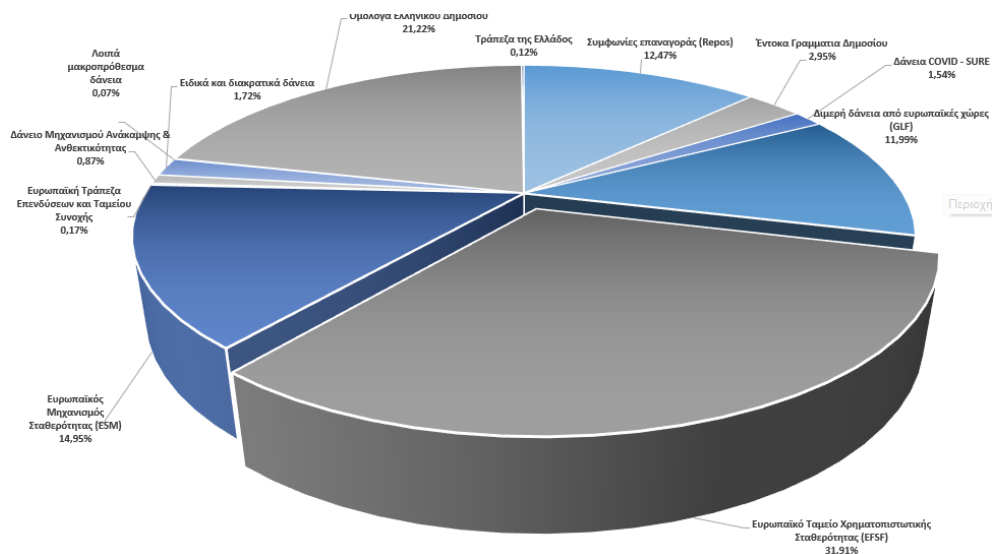
⁹⁶ Δεν περιλαμβάνονται πράξεις παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων.

⁹⁷ Περιλαμβάνεται ποσό 4,52 δις ευρώ που αφορά στο βραχυπρόθεσμο μέρος των μακροπρόθεσμων δανείων και ειδικότερα σε Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου

⁹⁸ Περιλαμβάνεται ποσό 2,63 δις που αφορά στο βραχυπρόθεσμο μέρος των μακροπρόθεσμων δανείων

⁹⁹ Το Χρέος της Κεντρικής Διοίκησης διαφέρει από το Χρέος της Γενικής Κυβέρνησης (Χρέος κατά Μάαστριχτ) κατά το ποσό του ενδοκυβερνητικού χρέους και των λοιπών στοιχείων που προβλέπονται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA 2010).

Γράφημα 7
Ανάλυση Δημοσίου Χρέους Κεντρικής Διοίκησης ανά Φορέα Δανεισμού

Η μεσοσταθμική διάρκεια του νέου δανεισμού για το έτος 2022 διαμορφώθηκε στα 5,49 έτη, έναντι διάρκειας 9,8 ετών για το έτος 2021, ενώ το μεσοσταθμικό κόστος του νέου δανεισμού - εκτός των τίτλων με συμφωνία επαναγοράς (repas) - ανήλθε σε 1,33%, έναντι κόστους 0,32% το έτος 2021.

Το μεσοσταθμικό κόστος εξυπηρέτησης του χρέους το έτος 2022, σε ταμειακή βάση, ανήλθε σε 1,54% (2021:1,57%), η δε μεσοσταθμική διάρκειά του διαμορφώθηκε στα 17,54 έτη (2021:18,7 έτη).

Το μερίδιο των μεσομακροπρόθεσμων υποχρεώσεων στο τέλος του έτους 2022 αποτελεί το 82,79% του συνολικού χαρτοφυλακίου, με τον επίσημο τομέα να κατέχει το 76% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης με μέσο σταθμικό επιτόκιο 1,02%¹⁰⁰ (2021:0,7%) .

Λόγω της διευρυμένης χρήσης χρηματοοικονομικών παραγώγων, ο επιτοκιακός κίνδυνος με τη συμμετοχή υποχρεώσεων κυμαινόμενου επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους εξαλείφθηκε για το έτος 2022, έναντι 1,05% για το έτος 2021. Περαιτέρω, η αύξηση του κυμαινόμενου επιτοκίου Euribor κατά την διάρκεια του 2022 είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους ανταλλαγών κυμαινόμενου - σταθερού επιτοκίου και την εξασφάλιση θετικών αξιών μέσω της εκτέλεσης αντίστροφων συμφωνιών σε υφιστάμενες θέσεις επιτοκιακών παραγώγων.

Το απόθεμα (stock) των εντόκων γραμματίων παρέμεινε σταθερό σε σχέση με το προηγούμενο έτος (11,80 δις ευρώ), ενώ το απόθεμα των τίτλων με συμφωνία

¹⁰⁰ Συνυπολογιζόμενων των δεδουλευμένων τόκων των δανείων του EFSF, των οποίων έχει αναβληθεί η καταβολή τους έως το 2032.

επαναγοράς (repas) αυξήθηκε κατά 12,97 δις ευρώ και στο τέλος του 2022 διαμορφώθηκε σε 49,92 δις ευρώ.

Η αρχική αναγνώριση και η μεταγενέστερη επιμέτρηση των υποχρεώσεων που σχετίζονται με το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 25 της ΛΠΠΕ, διότι, σύμφωνα με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ., απαιτούνται προσαρμογές στις λογιστικές πρακτικές και στα πληροφοριακά συστήματα. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

6.2.2.1. Σχέση Δημοσίου Χρέους και Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ)

Ο «Δείκτης Χρέους/ΑΕΠ» βελτιώθηκε σημαντικά κατά την περίοδο αναφοράς (2022), καθώς ανήλθε σε ποσοστό 193,73% (400,28/206,62) έναντι 214,03% (388,46/181,50) το έτος 2021 (βάσει της αναθεωρημένης εκτίμησης για το ΑΕΠ). Το αποτέλεσμα αυτό υπερβαίνει τη σχετική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού, καθώς τα μεγέθη του δημοσίου χρέους και του ΑΕΠ που είχαν προβλεφθεί για το 2022 θα οδηγούσαν σε $\Delta X/\text{ΑΕΠ}=208,89\%$.

Η σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης σε σχέση με το ΑΕΠ από το 2011 έως το 2022, ως «Δείκτης Πιστωτικής Επιβάρυνσης της Εθνικής Οικονομίας», παρουσιάζεται στον Πίνακα 6 του Παραρτήματος Ι.

Ο δείκτης Δημοσίου Χρέους/ΑΕΠ την 31^η.12.2022 υπολογίστηκε σε ποσοστό 193,73% και παρότι το ΑΕΠ βαίνει βελτιούμενο στο πλαίσιο μίας επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής εν μέσω έντονων πληθωριστικών τάσεων και επαναφοράς της οικονομίας σε αναπτυξιακή τροχιά, ο Δείκτης Χρέους/ΑΕΠ παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα.

6.2.3. Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των άλλων μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 24
Άλλες Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	2022	2021	Μεταβολή
Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDRs)	3.896.996.706,16	3.849.003.518,16	47.993.187,93
Κέρματα σε κυκλοφορία	91.412.472,48	58.912.472,48	32.500.000,00
Υποχρεώσεις στην ΤτΕ για συμμετοχή στο κεφάλαιο του ΔΝΤ	4.688.204.712,88	4.564.367.360,95	123.837.351,93
Σύνολο	8.676.613.891,45	8.472.283.351,59	204.330.539,86

Στο λογαριασμό «Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDRs) εμφανίζεται η υποχρέωση της Κεντρικής Διοίκησης προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο από Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, η οποία δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος.

6.2.4. Προβλέψεις

Σύμφωνα με την παρ. 11 της ΛΠΠΕ, η Κεντρική Διοίκηση κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου οφείλει να αναπτύξει το λογιστικό της σύστημα ώστε να καταρτίσει μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων που απορρέουν από τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς κινδύνους (π.χ. εισπραξιμότητα απαιτήσεων, καταπτώσεις εγγυήσεων, δικαστικές διεκδικήσεις τρίτων), για τους οποίους θα πρέπει να αναγνωρίζονται οι αναλογούσες απομειώσεις και προβλέψεις. Συναφώς, στην παρ. 33 της ΛΠΠΕ ορίζεται ότι η Κεντρική Διοίκηση αναγνωρίζει προβλέψεις για υποχρεώσεις που αφορούν την περίοδο αναφοράς, οι οποίες βαρύνουν τα αποτελέσματα και, περαιτέρω, γνωστοποιεί τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις και τα ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, χωρίς όμως να τα αναγνωρίζει.

Κατά την περίοδο αναφοράς δεν προέκυψε ότι έχουν καταρτισθεί μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων και, συνεπώς, δεν έχουν υπολογισθεί και αναγνωρισθεί τυχόν προβλέψεις από καταπτώσεις εγγυήσεων ή δικαστικές διεκδικήσεις τρίτων. Συναφώς, στο Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων δεν περιέχεται οποιαδήποτε γνωστοποίηση ενδεχόμενων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Σε σχέση με τα ανωτέρω αναφέρεται ενδεικτικά ότι:

(α) Το ανεξόφλητο υπόλοιπο των δανείων που έχουν δοθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθε την 31^η.12.2022 σε 27,68 δις ευρώ. Ειδικά οι εγγυήσεις που χορηγήθηκαν σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων¹⁰¹ στο πλαίσιο του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» ανήλθαν κατά την ίδια ημερομηνία σε 17,91 δις ευρώ. Για τα ποσά αυτά δεν αναγνωρίστηκαν προβλέψεις για καταπτώσεις εγγυήσεων ούτε υπάρχει σαφής ισχυρισμός της Κεντρικής Διοίκησης περί της ανυπαρξίας κινδύνου

¹⁰¹ Ως «τιτλοποίηση απαιτήσεων» νοείται η μεταβίβαση απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένων απαιτήσεων σε προσωρινή ή οριστική καθυστέρηση ή ρύθμιση, από δάνεια ή πιστώσεις ή από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) που έχουν χορηγηθεί από πιστωτικά ιδρύματα εξαιρουμένων των «εγγυημένων απαιτήσεων», σε συνδυασμό με την έκδοση και διάθεση ομολογίων.

κατάπτωσης έστω μέρους των εγγυήσεων αυτών. Συναφώς σημειώνεται ότι κατά την τελευταία πενταετία οι καταπτώσεις από εγγυήσεις ανέρχονται κατά μέσο όρο σε 492,18 εκατ. ευρώ.

(β) Η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ Α.Ε.) είναι άμεση θυγατρική της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ Α.Ε.), της οποίας μέτοχος σε ποσοστό 100% είναι το Ελληνικό Δημόσιο. Σύμφωνα με το Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της ΕΤΑΔ οικονομικού έτους 2021¹⁰², εκκρεμούν σε βάρος της Διαιτητικές Αποφάσεις επί αγωγών της εταιρείας ΑΤΤΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ Α.Ε. (τις οποίες άσκησε μαζί με τις εταιρείες ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε. και ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΛΙΟΣ Α.Ε.) για επιδικασθέντα ποσά συνολικού ύψους 573 εκατ. ευρώ περίπου, χωρίς τους αναλογούντες τόκους¹⁰³. Ενόψει της νομικής σχέσης του Ελληνικού Δημοσίου με την ΕΤΑΔ Α.Ε. και την ΕΕΣΥΠ Α.Ε., δεν προκύπτει ότι έχουν αξιολογηθεί από την Κεντρική Διοίκηση τυχόν ενδεχόμενες υποχρεώσεις της λόγω των ως άνω δικαστικών διεκδικήσεων ούτε υπάρχει εκτίμηση ότι από την ανωτέρω αιτία δεν μπορεί να προκύψει οποιαδήποτε υποχρέωση για το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς στο Προσάρτημα δεν περιέχεται κάποια σχετική γνωστοποίηση.

6.2.5. Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου

Το ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείων, που έχουν δοθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, ανήλθε την 31^η.12.2022 στο ποσό των 27,68 δις ευρώ, μειωμένο κατά 1,16 δις ευρώ ή ποσοστό 4,03% έναντι του προηγούμενου έτους (2021), κατά το οποίο το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο είχε διαμορφωθεί στο ποσό των 28,84 δις ευρώ.

Στο υπόλοιπο αυτό περιλαμβάνονται κυρίως εγγυήσεις συνολικού ποσού 17,91 δις ευρώ σε τιτλοποιήσεις απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ». Κατά την περίοδο αναφοράς το Ελληνικό Δημόσιο εισέπραξε προμήθειες ασφαλείας¹⁰⁴ ποσού 125,54 εκατ. ευρώ για την παροχή εγγύησης στα πλαίσια του ανωτέρω προγράμματος.

Τα υπόλοιπα των εγγυήσεων απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα.

¹⁰² Για το οικονομικό έτος 2022 δεν προκύπτει ότι έχουν δημοσιευθεί οικονομικές καταστάσεις.

¹⁰³ Πρόκειται για τις Διαιτητικές Αποφάσεις 20/2019 (58 εκατ. ευρώ περίπου), 24/2019 (66 εκατ. ευρώ περίπου), 03/2020 (68 εκατ. ευρώ περίπου), 04/2020 (27,5 εκατ. ευρώ περίπου), 01/2020 (294 εκατ. ευρώ περίπου), 02/2020 (45 εκατ. ευρώ περίπου) και 28/2019 (15 εκατ. ευρώ περίπου). Βλ. σχετικά το Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της ΕΤΑΔ οικονομικού έτους 2021.

¹⁰⁴ Αυτές υπολογίζονται επί των εκάστοτε ανεξόφλητων εγγυημένων υπολοίπων.

Πίνακας 25
Υπόλοιπα των Εγγυήσεων που έχει αναλάβει το Ελληνικό Δημόσιο
ανά κατηγορία δανειοληπτών

ΕΙΤΥΗΣΕΙΣ Ε.Δ. ΓΙΑ ΑΝΕΞΟΦΑΝΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΗΝ 31.12.2022					
Κατηγορία εγγυήσεων	31/12/2022	31/12/2021	Μεταβολή	% Μεταβολή	% επί του συνόλου των εγγυήσεων
ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΥΣ	4.683.241.400,25	4.793.756.074,63	-110.514.674,38	-2,31%	16,92
ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΜΕ ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ από τη Δ/ση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων	60.805.153,60	91.328.558,24	-30.523.404,64	-33,42%	0,22
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΑΓΡΟΤΕΣ & ΛΟΙΠΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	2.810.483.174,14	3.065.006.918,09	-254.523.743,95	-8,30%	10,15
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΜΕ & MidCaps - ΔΑΝΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΕΠ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΤΥΗΣΗ ΤΟΥ Ε.Δ.	1.477.798.004,74	1.635.527.681,64	-157.729.676,90	-9,64%	5,34
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΗΡΑΚΛΗΣ"	17.905.421.228,21	18.560.227.930,80	-654.806.702,59	-3,53%	64,69
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "SURE"	342.618.750,00	352.996.758,77	-10.378.008,77	-2,94%	1,24
ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΙΤΥΗΣΕΩΝ	352.996.758,77	342.618.750,00	10.378.008,77	3,03%	1,28
ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ	45.269.735,00	-	45.269.735,00		0,16
Γενικό σύνολο	27.678.634.204,71	28.841.462.672,17	-1.162.828.467,46	-4,03%	100

Οι παρασχεθείσες εγγυήσεις συνολικού ποσού 17,91 δις ευρώ υπέρ τιτλοποιημένων απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στα πλαίσια του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» (ποσοστό 64,69% του συνόλου) εμπεριέχουν δημοσιονομικούς κινδύνους που πηγάζουν από το ενδεχόμενο κατάπτωσης της εγγύησης, ενώ εφαρμόζονται στο πλαίσιο προγραμμάτων με σκοπό τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τελούν υπό την έγκριση και τη σύμφωνη γνώμη των αρμοδίων ευρωπαϊκών θεσμών και εποπτικών μηχανισμών.

Οι νέες εγγυήσεις που χορήγησε η Κεντρική Διοίκηση για δάνεια κατά την περίοδο αναφοράς αναλύονται ως ακολούθως:

- (α) Εγγυήσεις ύψους 367 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκαν προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση Δημοσίων Οργανισμών.
 (β) Εγγυήσεις ύψους 166,75 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκαν προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Ενίσχυσης Επιχειρηματικότητας, Ενεργειακής Απόδοσης και Χρηματοδοτικής Μίσθωσης.

Οι πληρωμές για καταπτώσεις εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου για δάνεια τρίτων ανήλθαν σε 291,34 εκατ. ευρώ και υπολείπονται της αρχικής πρόβλεψης του Προϋπολογισμού κατά 588,64 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 66,89%. Σε σχέση με το

προηγούμενο οικονομικό έτος παρουσιάζεται αύξηση των πληρωμών κατά 112,92 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 63,29%, καθώς έχει τεθεί χρονοδιάγραμμα εκκαθάρισης των εκκρεμών αιτημάτων καταπτώσεων, το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2024 από την αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ.. Εντούτοις, ο αριθμός εκκρεμών αιτημάτων καταπτώσεων φυσικών προσώπων, που δεν έχουν ακόμα εξεταστεί, ανέρχεται σε 378.103¹⁰⁵, παραμένοντας σε υψηλά επίπεδα, αν και παρουσιάζει μείωση σε ποσοστό 40,27% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

(α) Η μείωση κατά 4,03% του ανεξόφλητου υπολοίπου δανείων υπέρ των οποίων έχει εγγυηθεί το Ελληνικό Δημόσιο έως την 31^η.12.2022, συγκριτικά με το 2021, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των εγγυήσεων στα πλαίσια του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» (από 18,56 δις ευρώ διαμορφώθηκαν σε 17,91 δις ευρώ).

(β) Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 11, 26 και 28 της ΛΠΠΕ: (i) δεν πραγματοποιήθηκε με τη μορφή προβλέψεων η αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων που παρέχονται από την Κεντρική Διοίκηση μετά την έναρξη της μεταβατικής περιόδου στην εύλογη αξία και η μεταγενέστερη επιμέτρηση αυτών στην παρούσα αξία των καθαρών αναμενόμενων ζημιών, (ii) δεν γνωστοποιήθηκε στο Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων για το σύνολο των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων το ύψος των χρηματοοικονομικών κινδύνων που αυτές ενέχουν, (iii) δεν έχει καταρτιστεί μητρώο εγγυήσεων ομαδοποιημένων ως προς τους κινδύνους που ενέχουν καθώς και μητρώο παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων που απορρέουν από τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως είναι και οι καταπτώσεις εγγυήσεων και (iv) δεν παρακολουθούνται σε δεδουλευμένη βάση οι σχετικοί λογαριασμοί γενικής λογιστικής που αφορούν σε καταπτώσεις εγγυήσεων, διότι, σύμφωνα με το Γ.Λ.Κ., απαιτούνται προσαρμογές στις λογιστικές πρακτικές και στα πληροφοριακά συστήματα. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021) ως προς τα ζητήματα αυτά, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

(γ) Δεν κατέστη δυνατή η παροχή στοιχείων αναφορικά με: α) το συνολικό ποσό των ένδικων αξιώσεων, τον αριθμό των αγωγών και τους αναλογούντες τόκους που ασκούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα και τις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, λόγω της εκ μέρους των ανωτέρω επίκλησης της κατάπτωσης των εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου για δάνεια σε επιχειρήσεις και β) τις δικαστικές αποφάσεις που σχετίζονται με τις πληρωμές λόγω καταπτώσεων εγγυήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του ελεγχόμενου οικονομικού έτους, καθώς η αρμόδια Διεύθυνση δεν διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρησης παρακολούθησης των ενδίκων μέσων.

6.2.6. Εγγυήσεις Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (πρώην ΕΤΕΑΝ & Ταμείων που διαχειρίζεται το ΕΤΕΑΝ)

Οι εγγυήσεις της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (ΕΑΤ ΑΕ)¹⁰⁶ υπέρ του πρώην Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ ΑΕ) και συναφών ταμείων, όπως το Ταμείο Επιχειρηματικότητας και το Ταμείο Εγγυοδοσίας COVID-19,

¹⁰⁵ Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πλάνο εκκαθάρισης της 31ης.12.2022.

¹⁰⁶ Βλ. ν. 4608/2019 (Α' 66).

δεν παρακολουθούνται από το Υπουργείο Οικονομικών. Ωστόσο, αποτυπώνονται στα Δελτία Δημοσίου Χρέους που δημοσιεύει στον ιστότοπό του ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. και, σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, το συνολικό ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο την 31^η.12.2022 ανερχόταν σε 1,88 δις ευρώ¹⁰⁷. Σημειώνεται ότι, σε ενδεχόμενο κατάπτωσης των εγγυήσεων της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, δεν υπάρχει επίπτωση στο δημόσιο χρέος παρά μόνο στο έλλειμμα, δηλαδή στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα του Κράτους.

¹⁰⁷ Το ύψος του εγγυημένου από το Ελληνικό Δημόσιο χρέους της ΕΑΤ ΑΕ είναι αναθεωρημένο, σύμφωνα με τα ενημερωμένα στοιχεία της ΕΑΤ για το 2020. Επιπλέον, το ποσό του εγγυημένου χρέους του Ταμείου Εγγυοδοσίας COVID-19 ανέρχεται σε 1,80 δις ευρώ το 2022 και αναφέρεται στο ανώτατο όριο εγγυήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2022	Από 1.1. έως 31.12.2021
Έσοδα		
Φόροι	50.929.284.648,60	45.466.953.513,45
Κοινωνικές εισφορές	54.602.035,70	54.656.175,70
Μεταβιβάσεις	6.627.595.575,54	8.840.946.810,22
Πωλήσεις	877.671.469,93	610.124.745,78
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	5.080.450.493,45	4.108.114.286,41
Σύνολο εσόδων	63.569.604.223,22	59.080.795.531,56
Έξοδα		
Παροχές σε εργαζόμενους	(10.878.347.930,36)	(10.614.935.542,97)
Κοινωνικές παροχές	(547.014.495,71)	(427.692.673,46)
Μεταβιβάσεις	(46.474.848.331,65)	(44.944.166.707,67)
Αναλώσεις αγαθών και υπηρεσιών	(2.870.189.194,44)	(2.245.537.681,67)
Επιδότησεις	(1.896.205.432,10)	(1.308.361.943,54)
Τόκοι	(6.107.581.858,43)	(5.824.159.972,00)
Λοιπές δαπάνες	(54.533.740,84)	(52.760.646,79)
Αποσβέσεις	(3.814.720.903,58)	(2.741.181.054,64)
Σύνολο Εξόδων	(72.643.441.887,11)	(68.158.796.222,74)
Λειτουργικό αποτέλεσμα	(9.073.837.663,89)	(9.078.000.691,18)
Λοιπά έσοδα και κέρδη	12.533.719.110,92	
Λοιπά έξοδα και ζημίες	(6.175.418.789,35)	
Αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημίες	6.358.300.321,57	(2.845.827.808,80)
Καθαρό πλεόνασμα ή έλλειμμα περιόδου	(2.715.537.342,32)	(11.923.828.499,98)

Κατά το οικονομικό έτος 2022, το αποτέλεσμα από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ύψους 9,07 δις ευρώ, χωρίς να παρουσιάζει ουσιώδη μεταβολή σε σύγκριση με το οικονομικό έτος 2021, κατά το οποίο εμφανιζόταν αντίστοιχο έλλειμμα ύψους 9,08 δις ευρώ.

Το αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημίες εμφανίζεται θετικό κατά 6,36 δις ευρώ, βελτιωμένο κατά 9,20 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Η θετική αυτή μεταβολή οφείλεται κατά κύριο λόγο στο θετικό αποτέλεσμα της επιμέτρησης στην εύλογη αξία των Παράγωγων Χρηματοοικονομικών Μέσων, όπου

προέκυψαν κέρδη 11,30 δις ευρώ, ενώ την προηγούμενη οικονομική χρήση εμφανίζονταν κέρδη ύψους 2,44 δις ευρώ. Συνεπώς, το συνολικό θετικό αποτέλεσμα από την αιτία αυτή ανήλθε κατά την ελεγχόμενη χρήση σε 8,86 δις ευρώ.

Κατ' επέκταση, οι συνολικές ζημίες της χρήσης 2022 ανήλθαν σε 2,72 δις ευρώ, μειωμένες κατά 9,21 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Το καθαρό έλλειμμα κατά το έτος 2022 ανήλθε σε 2,72 δις ευρώ, μειωμένο κατά 77,23% σε σχέση με το έλλειμμα των 11,92 δις ευρώ για το έτος 2021.

Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 2 του Κεφαλαίου 2.5 της Ενότητας Δ «Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία» του Παραρτήματος Β του π.δ. 54/2018 εντοπίζεται λάθος ταξινόμησης ποσού ύψους 1,34 δις ευρώ, το οποίο αφορά σε εγγραφές αντιστροφής απομειώσεων απαιτήσεων παρελθουσών χρήσεων που απεικονίζεται λανθασμένα σε λογαριασμούς εσόδων της Ομάδας 1 αντί να καταχωρηθεί σε λογαριασμούς αποτελεσμάτων της Ομάδας 7.6, με αποτέλεσμα το λειτουργικό αποτέλεσμα της ελεγχόμενης χρήσης να είναι υπερεκτιμημένο ισόποσα και αντίστοιχα υποεκτιμημένο ισόποσα το αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημίες της ελεγχόμενης χρήσης. Ωστόσο, από την εν λόγω εσφαλμένη ταξινόμηση δεν επηρεάζεται το τελικό αποτέλεσμα της χρήσης (2,72 δις ευρώ έλλειμμα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2022

(σε ευρώ)	2022	2021
Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες		
Εισπράξεις		
Εισπράξεις από φόρους	49.353.975.179,61	43.181.498.527,50
Εισπράξεις από κοινωνικές εισφορές	54.600.040,59	55.318.981,40
Εισπράξεις από μεταβιβάσεις	6.359.460.902,83	8.711.763.516,62
Εισπράξεις από πωλήσεις	871.260.022,55	597.629.745,61
Εισπράξεις από λοιπά τρέχοντα έσοδα	3.086.979.029,56	2.371.329.126,50
Σύνολο Εισπράξεων	59.726.275.175,14	54.917.539.897,63
Πληρωμές		
Πληρωμές για παροχές σε εργαζόμενους	(10.876.176.078,89)	(10.614.926.018,11)
Πληρωμές για κοινωνικές παροχές	(552.580.410,28)	(427.792.389,30)
Πληρωμές για μεταβιβάσεις	(45.776.646.765,97)	(46.456.708.530,64)
Πληρωμές για αγορές αγαθών και υπηρεσιών	(2.920.310.626,34)	(2.278.448.983,63)
Πληρωμές για επιδοτήσεις	(1.903.577.261,25)	(1.308.361.943,54)
Πληρωμές για τόκους	(5.038.913.015,47)	(4.873.461.617,66)
Πληρωμές για λοιπά έξοδα	(54.533.761,43)	(52.760.646,79)
Σύνολο Πληρωμών	(67.122.737.919,63)	(66.012.460.129,67)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές) από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(80.378.303,04)	(312.824.243,32)
Καθαρές ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(7.476.841.047,53)	(11.407.744.475,36)
Ταμειακές ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες		
Πληρωμές για απόκτηση παγίων	(4.503.865.190,11)	(3.408.280.446,76)
Εισπράξεις από πώληση παγίων	11.914.398,33	4.473.029,05
Πληρωμές για απόκτηση επενδύσεων	(329.278.484,85)	(413.176.399,45)
Εισπράξεις από πώληση επενδύσεων	504.297.563,15	873.907.794,01
Καθαρές ταμειακές ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες	(4.316.931.713,48)	(2.943.076.023,15)
Καθαρές ταμειακές ροές από Λειτουργικές & Επενδυτικές Δραστηριότητες	(11.793.772.761,01)	(14.350.820.498,51)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από δάνεια	1.174.813.988.651,87	1.136.487.466.654,54
Εξοφλήσεις δανείων	(1.164.304.295.669,38)	(1.120.381.327.403,50)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές)	32.500.000,00	15.099.479,42
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	10.542.192.982,49	16.121.238.730,46
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	-1.251.579.778,51	1.770.418.231,95
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	20.783.734.294,09	18.778.508.836,25
Συναλλαγματικές διαφορές	24.977.539,79	63.330.683,12
Διαθέσιμα εξ απογραφής	511.360.926,99	171.476.542,77
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στη λήξη της περιόδου	20.068.492.982,36	20.783.734.294,09

Οι καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης παρουσιάζουν συνολικό έλλειμμα ύψους 11,79 δις ευρώ, μειωμένο κατά 2,56 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Οι καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζουν πλεόνασμα 10,54 δις ευρώ, έναντι πλεονάσματος 16,12 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση.

Οι καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες¹⁰⁸ της Κεντρικής Διοίκησης για το οικονομικό έτος 2022 παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο και ανέρχονται σε -7,48 δις ευρώ, βελτιωμένες κατά 3,93 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Οι καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες παραμένουν αρνητικές (-4,32 δις ευρώ) και μάλιστα εμφανίζουν επιπλέον αύξηση δαπανών κατά 1,37 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Στις καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζεται σημαντικό πλεόνασμα (10,54 δις ευρώ), το οποίο όμως είναι μειωμένο κατά 5,58 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Κατά τη διενέργεια του ελέγχου στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις οικ. έτους 2022 διαπιστώθηκαν διαφορές μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π.-SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET, προκειμένου για το «Εισπρακτέο Υπόλοιπο» των Δ.Ο.Υ., καθώς και των αντίστοιχων στοιχείων που αντλούνται από το πληροφοριακό σύστημα τελωνείων, προκειμένου για τα βεβαιωθέντα και ανείσπρακτα τελωνειακά έσοδα κατά τη λήξη του οικονομικού έτους¹⁰⁹. Οι ανωτέρω παρατηρήσεις λήφθηκαν υπόψη από το Γ.Λ.Κ., το οποίο προέβη: α) στη διενέργεια διορθωτικών εγγραφών σε αποκατάσταση του τεχνικού προβλήματος και στην κατάρτιση των τελικώς διαμορφωμένων πινάκων του Απολογισμού Εσόδων, και β) στην τροποποίηση των ακόλουθων κατηγοριών της Κατάστασης Ταμειακών Ροών: α) «Εισπράξεις από φόρους» με αύξηση ποσού 31,51 εκατ. ευρώ, β) «Εισπράξεις από πωλήσεις παγίων» με αύξηση ποσού 321,81 χιλ. ευρώ και γ) «Εισπράξεις από λοιπά τρέχοντα έσοδα με αύξηση ποσού 35,05 χιλ. ευρώ και συνολικού ποσού 31,87 εκατ. ευρώ για την ορθή απεικόνιση των ταμειακών εισροών και εκροών της οικονομικής χρήσης 2022.

Εντούτοις, οι ως άνω διορθωτικές εγγραφές δεν αιτιολογούνται επαρκώς, δεδομένου ότι: α) οι αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π.-SAP και των αντίστοιχων που εξάγονται από το TAXISNET κατά την 31^η.12.2022, εντοπίζονται στο «Εισπρακτέο Υπόλοιπο» μεταξύ των δύο συστημάτων, για ενενήντα πέντε (95) Δ.Ο.Υ., και ανέρχονται σε 44,16 εκατ. ευρώ και β) εντοπίζεται μη αιτιολογημένη διαφορά ποσού 9,72 χιλ. ευρώ μεταξύ του ποσού των εισπραχθέντων εσόδων μετά από μείωση φόρων για τον ΑΛΕ R31 «Πάγια περιουσιακά στοιχεία» και του κονδυλίου «Εισπράξεις από πωλήσεις παγίων» της Κατάστασης Ταμειακών Ροών.

¹⁰⁸ Στο κονδύλι «Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές) από Λειτουργικές δραστηριότητες» εντοπίζεται διαφορά ποσού 4.281,99 ευρώ και ειδικότερα στον λογαριασμό Γ.Λ. «4.9.2.02.02 - Πάγιες Προκαταβολές», καθώς η μεταβολή του ανωτέρου λογαριασμού στο ελεγχόμενο οικονομικό έτος ανέρχεται σε 5.975.807,57 ευρώ αντί 5.971.525,58 ευρώ που υπολογίστηκε στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών.

¹⁰⁹ Βλ. και Κεφάλαιο 1, παρ. 1.1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών Έτους 2022 (σε ευρώ)

(σε ευρώ)	Σωρευμένο πλεόνασμα /(έλλειμμα)	Σύνολο Καθαρής Θέσης
Υπόλοιπα 1.1.2021	(340.567.486.400,68)	(340.567.486.400,68)
Πλεόνασμα/έλλειμμα περιόδου	(11.923.828.499,98)	(11.923.828.499,98)
Διαφορές απογραφής	310.531.283,47	310.531.283,47
Σύνολο καθαρής θέσης 31.12.2021	(352.180.783.617,19)	(352.180.783.617,19)
Σύνολο καθαρής θέσης (απογραφή έναρξης) 1.1.2022	(352.180.783.617,19)	(352.180.783.617,19)
Πλεόνασμα/έλλειμμα περιόδου	(2.715.537.342,32)	(2.715.537.342,32)
Διαφορές απογραφής	549.652.975,27	549.652.975,27
Σύνολο καθαρής θέσης 31.12.2022	(354.346.667.984,24)	(354.346.667.984,24)

Η Καθαρή Θέση Πολιτών διαμορφώνεται σε αρνητική κατά το ποσό των 354,35 δις ευρώ, επιβαρυνμένη σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση κατά 2,16 δις ευρώ.

Η επιβάρυνση αυτή αντανακλά κατά βάση το καθαρό έλλειμμα της περιόδου, το οποίο ανήλθε σε 2,72 δις ευρώ, λόγω κυρίως των υψηλών εγχώριων μεταβιβάσεων, των σημαντικών απομειώσεων των απαιτήσεων, καθώς επίσης και των αυξημένων, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Επίσης, αναγνωρίστηκαν και διαφορές απογραφής ύψους 549,65 εκατ. ευρώ, οι οποίες επηρεάζουν θετικά την Καθαρή Θέση, εκ των οποίων 514,08 εκατ. ευρώ αφορούν σε αναγνώριση διαθεσίμων της Κεντρικής Διοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα οποία δεν παρακολουθούνται αναλυτικά, ενώ 35,57 εκατ. ευρώ αφορούν σε τακτοποιητικές εγγραφές συμμετοχών.

Στο κονδύλι “Διαφορές Απογραφής” της Κατάστασης Μεταβολών της Καθαρής Θέσης Πολιτών 2022 περιλαμβάνεται ποσό 514,08 εκατ. ευρώ το οποίο δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί, λόγω ελλιπούς τεκμηρίωσης της σχετικής εγγραφής από το Γ.Λ.Κ. (προέλευση, ιστορικό μεταβολών).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, αφού έλαβε υπόψη:

Ως προς τον Απολογισμό του οικονομικού έτους 2022, τις εκθέσεις δημοσιονομικών επιδόσεων και τα αποτελέσματα των ελέγχων των απολογιστικών στοιχείων και των συστημάτων δημοσιονομικής διαχείρισης που διενήργησαν οι αρμόδιες Υπηρεσίες Επιτρόπου στους φορείς Κεντρικής Διοίκησης.

Ως προς τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους της 31ης.12.2022 και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, τις διαπιστώσεις που προέκυψαν από την εξέταση των τηρούμενων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους λογιστικών αρχείων.

Αποφαίνεται:

Υπέρ της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2022, καθώς και του Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Κράτους της 31ης.12.2022, με την επιφύλαξη των σημαντικών παρατηρήσεων που διατυπώνονται στα επιμέρους Κεφάλαια της Έκθεσης αυτής.

Συστήνει:

Την ανάληψη των κατάλληλων δράσεων επίσπευσης της Λογιστικής Μεταρρύθμισης, ώστε να διασφαλισθεί η τήρηση της 1ης.1.2025 ως ημερομηνίας όπου η Κεντρική Διοίκηση θα έχει υιοθετήσει και θα εφαρμόζει πλήρως το νέο λογιστικό πλαίσιο (π.δ. 54/2018).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1
Ανακεφαλαίωση Εξόδων Προϋπολογισμού
(μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών)
Οικονομικό Έτος 2022 (Ποσά σε ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C2	Δαπάνες	64.472.822.000,00	70.663.643.727,72	67.122.324.039,34	4,11%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.610.168.000,00	13.950.364.610,16	13.720.482.290,70	0,81%
C211	Μικτές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης	32.354.000,00	34.128.501,83	33.072.860,98	2,22%
C212	Μικτές αποδοχές τακτικών υπαλλήλων	11.269.278.865,00	11.514.868.251,91	11.351.265.522,04	0,73%
C213	Μικτές αποδοχές υπαλλήλων ορισμένου χρόνου και κληρωτών	193.671.176,00	261.022.531,73	241.498.060,67	24,69%
C219	Εργοδοτικές εισφορές επί τακτικών και πρόσθετων αποδοχών	2.114.863.959,00	2.140.345.324,69	2.094.645.847,01	-0,96%
C22	Κοινωνικές παροχές	220.643.000,00	603.520.927,03	552.580.410,28	150,44%
C223	Κοινωνικές παροχές εργοδοτών σε χρήμα	72.970.000,00	78.679.802,95	36.687.972,90	-49,72%
C224	Κοινωνικές παροχές εργοδοτών σε είδος	54.093.000,00	72.190.306,00	71.077.641,80	31,40%
C225	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε χρήμα	90.572.000,00	288.127.039,00	280.554.131,03	209,76%
C226	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε είδος	3.008.000,00	164.523.779,08	164.260.664,55	5.360,79%
C23	Μεταβιβάσεις	30.583.382.000,00	43.624.468.007,95	42.931.926.673,87	40,38%
C231	Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις	27.011.545.350,00	31.620.587.714,25	31.319.294.277,74	15,95%
C232	Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε)	2.154.100.000,00	2.650.069.959,58	2.646.258.768,35	22,85%
C233	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε φορείς του εξωτερικού	172.692.650,00	177.618.298,66	166.630.965,60	-3,51%
C234	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	214.590.000,00	6.382.843.788,84	6.378.806.632,23	2.872,56%

ΑΑΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C236	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εξωτερικού	1.360.000,00	1.360.000,00	0,00	-100,00%
C239	Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	1.029.094.000,00	2.791.988.246,62	2.420.936.029,95	135,25%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.355.222.000,00	3.438.706.996,91	2.920.310.626,34	115,49%
C241	Αγορές αγαθών	444.159.690,00	1.332.259.739,39	1.064.891.593,21	139,75%
C242	Αμοιβές για υπηρεσίες	710.818.162,00	1.835.901.353,96	1.602.319.582,06	125,42%
C243	Προμήθειες	40.122.000,00	27.418.258,22	27.332.525,38	-31,88%
C244	Μισθώματα	160.122.148,00	243.127.645,34	225.766.925,69	41,00%
C25	Επιδότησεις	80.060.000,00	1.996.741.228,75	1.903.577.261,25	2.277,69%
C251	Επιδότησεις προϊόντων και υπηρεσιών	18.060.000,00	1.712.284.151,56	1.682.056.424,68	9.213,71%
C252	Επιδότησεις στην παραγωγή	62.000.000,00	284.457.077,19	221.520.836,57	257,29%
C26	Τόκοι	4.600.450.000,00	5.053.095.750,59	5.038.913.015,47	9,53%
C262	Τόκοι βραχυπρόθεσμων τίτλων	0,00	108.334.000,00	108.334.000,00	-
C263	Τόκοι μακροπρόθεσμων τίτλων	2.427.000.000,00	2.404.377.081,99	2.404.377.081,99	-0,93%
C264	Τόκοι βραχυπρόθεσμων δανείων	680.000.000,00	749.509.481,50	749.509.481,50	10,22%
C265	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων	1.493.100.000,00	1.690.500.778,10	1.690.425.215,35	13,22%
C269	Λοιποί Τόκοι	350.000,00	100.374.409,00	86.267.236,63	24.547,78%
C27	Λοιπές δαπάνες	101.387.000,00	90.472.021,26	54.533.761,43	-46,21%
C273	Ενοίκια φυσικών πόρων	1.377.000,00	1.369.846,00	1.357.191,82	-1,44%
C274	Πρόστιμα	0,00	39.071.956,26	38.879.371,26	-
C279	Επιστροφές εσόδων	100.010.000,00	50.030.219,00	14.297.198,35	-85,70%

ΑΑΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	13.921.510.000,00	1.906.274.185,07	0,00	-
C291	Πιστώσεις υπό κατανομή	13.921.510.000,00	1.906.274.185,07	0,00	-
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	3.455.763.000,00	4.603.148.222,93	4.503.865.190,11	30,33%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.455.707.000,00	4.602.595.622,93	4.503.315.400,83	30,32%
C311	Κτίρια και συναφείς υποδομές	11.757.000,00	842.942.065,22	833.275.209,05	6.987,48%
C312	Μηχανήματα και εξοπλισμός	47.300.765,00	138.732.714,55	105.511.587,19	123,07%
C313	Οπλικά συστήματα	3.375.830.000,00	3.417.374.440,00	3.407.746.088,30	0,95%
C314	Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας	8.724.800,00	33.802.707,90	28.626.876,77	228,11%
C315	Μη παραγόμενα περιουσιακά στοιχεία	0,00	64.788.155,75	33.606.839,17	-
C317	Πάγια υπό κατασκευή	12.094.435,00	104.955.539,51	94.548.800,35	681,75%
C33	Αγορές τιμαλφών	56.000,00	552.600,00	549.789,28	881,77%
C332	Αντίκες και λοιπά αντικείμενα τέχνης	56.000,00	552.600,00	549.789,28	881,77%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	67.928.585.000,00	75.266.791.950,65	71.626.189.229,45	5,44%

Πίνακας 2
Καθαρή θέση συμφωνιών ανταλλαγής
(Ποσά σε Ευρώ)

ΚΑΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Προϋπολογισμός (1)	Απολογισμός (2)	ΑΠΟΚΛΙΣΗ (3)=(2)-(1)	% ΑΠΟΚΛΙΣΗ (4)=(3)/(1)
R5710101	Εισπράξεις χρεολυσίων συμφωνίας ανταλλαγής Δανείων	-	227.618.631	227.618.631	-
C5710101	Πληρωμές συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων	-	-106.604.862	-106.604.862	-
	Καθαρή θέση συμφωνίας ανταλλαγής κεφαλαίων	-	121.013.769	121.013.769	-
R5710102	Εισπράξεις τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων	-	301.777.752	301.777.752	-
C5710102	Πληρωμές τόκων συμφωνιών ανταλλαγής	-1.400.000.000	-1.444.648.202	-44.648.202	3,19%
	Καθαρή θέση συμφωνίας ανταλλαγής επιτοκίων	-1.400.000.000	-1.142.870.450	257.129.550	-18,37%

Πίνακας 3
ΑΛΕ υπό κατανομή
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ υπό κατανομή οικονομικού έτους 2022				
ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	Προϋπολογισμός (1)	Διαμόρφωση (2)	Πληρωμές (3)
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	13.921.510.000,00	1.906.274.185,07	0,00
C291	Πιστώσεις υπό κατανομή	13.921.510.000,00	1.906.274.185,07	0,00
C29101	Αποθεματικό	1.000.100.000,00	50.987.971,00	0,00
C29102	Πιστώσεις υπό κατανομή για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	232.983.000,00	171.554.638,00	0,00
C29103	Πιστώσεις υπό κατανομή για λοιπές δαπάνες αποδοχών	214.956.000,00	213.664.443,00	0,00
C29104	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση κοινοτικών και λοιπών προγραμμάτων	5.228.048.828,00	436.148.851,33	0,00
C29105	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις	212.198.000,00	100.000.980,00	0,00
C29106	Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	7.033.224.172,00	933.917.301,74	0,00

Πίνακας 4
Βαθμός Υλοποίησης Εγκεκριμένων προγραμμάτων ΤΑΑ

Υπουργείο	Προϋπολογισμός	Πληρωμές Έτους
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	3.755.725.225	1.268.561.470
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	2.497.904.112	415.788.714
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.175.610.847	226.707.217
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	1.471.197.552	418.658.992
ΥΓΕΙΑΣ	1.317.924.773	207.701.160
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.166.719.213	36.247.862
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	812.470.308	84.768.807
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	592.336.960	25.295.368
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	511.592.466	134.910.471
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	397.130.610	4.112.193
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	370.127.474	36.270
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	281.749.078	5.441.061
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	177.419.242	937.299
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	121.321.395	1.798.118
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	102.447.121	12.238.077
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	25.025.980	0
Γενικό Άθροισμα	15.776.702.356	2.843.203.079

Πίνακας 5
Απολογισμός και ΑΕΠ

Επισκόπηση ετήσιων Απολογιστικών Στοιχείων ως % του ΑΕΠ έτους 2022	
	Απολογισμός 2022 σε % επί του ΑΕΠ
1. Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	28,91%
2. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (πλην τόκων Δ.Χ.)	32,23%
3. Τόκοι Δημοσίου Χρέους	2,44%
Πρωτογενές Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) (1-2)	-3,32%
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) (1-2-3)	-5,75%
4. Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών συναλλαγών	5,19%
Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (1-2-3+4)	0,57%
ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ	206.620
Μεταβολή ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ	25.120
% Μεταβολή ΑΕΠ	13,84%

Πίνακας 6
Σχέση Δημοσίου Χρέους/ ΑΕΠ

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ	Α.Ε.Π.	Δ.Χ. /Α.Ε.Π.
2011	367,98	203,31	181,00%
2012	305,54	188,38	162,19%
2013	321,48	179,88	178,71%
2014	324,13	177,24	182,87%
2015	321,33	177,37	182,18%
2016	326,36	174,49	187,03%
2017	328,70	176,90	185,71%
2018	359,32	179,56	200,11%
2019	356,32	183,35	194,33%
2020	374,11	165,02	226,71%
2021	388,46	181,50	214,03%
2022	400,28	206,62	193,73%
Δ (2011-2022)	32,30	3,31	
% Δ (2011-2022)	8,78%	1,63%	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΜΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 01.01.2022 ΕΩΣ 31.12.2022

(άρθρο 167 παρ. 1 του ν.4270/2014)

1. Εισαγωγή

Ο Απολογισμός οικονομικού έτους 2022 και οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του Κράτους με περίοδο αναφοράς 01/01/2022 έως 31/12/2022 καταρτίστηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) σύμφωνα με: α) τις διατάξεις των άρθρων 163-166 του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α'143) και β) τις αρχές και τους κανόνες του ισχύοντος Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης (ΛΠΓΚ) ήτοι π.δ.54/2018 (Α'103), και τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή (ΛΠΠΕ) του ΛΠΓΚ [αριθ. 2/30886/ΔΛΓΚ/23-7-2020 απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών (ΦΕΚ 3136/τ. Β'/30-7-2020)], και υποβλήθηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο για έλεγχο.

Με τον Απολογισμό παρουσιάζονται τα στοιχεία της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού και επιτελείται η λογοδοσία της Κυβέρνησης αναφορικά με τις αρχικές προβλέψεις.

Σημειώνεται ότι η οντότητα αναφοράς Κράτος ή «Κεντρική Διοίκηση» (ΚΔ) είναι η πρώτη από τις οντότητες αναφοράς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ, η οποία την εφαρμόζει από 01/01/2019, σταδιακά και με μεταβατική περίοδο έξι ετών.

Ως μέρος του ΛΠΓΚ, η εν λόγω Λογιστική Πολιτική παρέχει, όπως και τα αντίστοιχα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, καθοδήγηση για την κατάρτιση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων κατά τη μεταβατική περίοδο, με σκοπό να δοθεί επαρκής χρόνος στην οντότητα για να οργανώσει τις διαδικασίες και τις δομές, να καταρτίσει τα απαραίτητα λογιστικά αρχεία και μητρώα και να αναπτύξει κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα για την υποστήριξη της λογιστικής πλήρους δεδουλευμένης βάσης.

Με τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, παρουσιάζεται μια δομημένη απεικόνιση της χρηματοοικονομικής θέσης, της χρηματοοικονομικής επίδοσης και των ταμειακών ροών για την ΚΔ, σύμφωνα με το ισχύον ΛΠΓΚ.

Η αρμόδια για τον έλεγχο Υπηρεσία Επιτρόπου «Απολογισμός και Ισολογισμός του Κράτους» του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού τις έλεγξε, τις επέστρεψε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μαζί με την σχετική έκθεσή της (παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 4270/2014).

Στην έκθεση της προαναφερόμενης Υπηρεσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γίνεται ~~μία~~ ανασκόπηση των δημοσιονομικών στοιχείων της περιόδου αναφοράς 2022 και καταγράφονται σχόλια, παρατηρήσεις και ελεγκτικές διαπιστώσεις επί του Απολογισμού των Εσόδων- Εξόδων του Κράτους και των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Μέρος αυτών αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση και μέρος τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση για τις σχετικές συναλλαγές και γεγονότα.

Επί των σχολίων και παρατηρήσεων της έκθεσης σημειώνονται απόψεις και σχόλια ως ακολούθως:

2. Επί του Απολογισμού των Εσόδων- Εξόδων του Κράτους

2.1 Επισκόπηση αποτελεσμάτων Κρατικού Προϋπολογισμού

Η υλοποίηση του Κρατικού Προϋπολογισμού (ΚΠ) έτους 2022 ως προς το σκέλος των εσόδων, πλην των εσόδων από χρηματοοικονομικές συναλλαγές, σύμφωνα με την κατάσταση Προϋπολογισμού/Απολογισμού περιόδου αναφοράς 01/01/2022 έως 31/12/2022 με βάση την οποία δημιουργήθηκε ο πίνακας εκτέλεσης του ΚΠ που ακολουθεί, εμφανίζει υπέρβαση κατά 2.637 εκατ. Ευρώ, που οφείλεται κυρίως στα αυξημένα έσοδα από φόρους και από τα λοιπά τρέχοντα έσοδα.

Ως προς το σκέλος των δαπανών, πλην των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, ο ΚΠ υλοποιήθηκε εντός των ορίων των πιστώσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν εντός του οικονομικού έτους 2022, μετά την ψήφιση των δύο (2) συμπληρωματικών προϋπολογισμών, συνολικού ύψους 5.500 εκατ. Ευρώ, τις μεταφορές πιστώσεων μεταξύ των ΑΛΕ και τις εγγραφές σε ύψος πίστωσης ύστερα από την είσπραξη ισόποσου εσόδου, σύμφωνα με το πλαίσιο κανόνων όπως αυτοί ορίζονται στον ν. 4270/2014.

Το έλλειμμα του ΚΠ από δραστηριότητες πλην των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, διαμορφώθηκε στο ποσό των 11.889 εκατ. Ευρώ, αυξημένο κατά 1.062 εκατ. Ευρώ έναντι της αρχικής πρόβλεψης.

Τα συνολικά έσοδα και έξοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές υπερέβησαν τις αντίστοιχες προβλέψεις του ΚΠ, λόγω των αυξημένων ταμειακών εισροών και ταμειακών εκροών στην κατηγορία «Δάνεια».

Το πλεόνασμα του ΚΠ από χρηματοοικονομικές συναλλαγές διαμορφώθηκε στο ποσό των 10.718 εκατ. Ευρώ, αυξημένο κατά 10.006 εκατ. Ευρώ έναντι των αρχικών προβλέψεων του ΚΠ 2022.

Πίνακας Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2022

(Σε εκατ. ευρώ)	Αρχικές Προβλέψεις (α)	Διαμόρφωση (β)	Απολογισμός (γ)	Διαφορές (δ) = (γ) - (β)	Εκτέλεση % (ε) = (γ) / (α)
A1 Έσοδα προϋπολογισμού					
11 Φόροι	45.654	45.654	49.354	3.700	108,10%
12 Κοινωνικές εισφορές	55	55	55	0	100,00%
13 Μεταβιβάσεις	7.376	7.376	6.359	-1.017	86,21%
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2.092	2.092	871	-1.221	41,63%
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.911	1.911	3.087	1.176	161,54%
Σύνολο (A1)	57.088	57.088	59.726	2.638	104,62%
A2 Πάγια και τιμαλή					
31 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	13	13	12	-1	92,31%
33 Πωλήσεις τιμαλφών	0	0	0	0	-
Σύνολο (A2)	13	13	12	-1	92,31%
Σύνολο Εσόδων Α = (A1 + A2)	57.101	57.101	59.738	2.637	104,62%
B1 Έξοδα προϋπολογισμού					
21 Παροχές σε εργαζόμενους	13.610	13.950	13.720	-230	100,81%
22 Κοινωνικές παροχές	221	604	553	-51	250,23%
23 Μεταβιβάσεις	30.583	43.624	42.932	-692	140,38%
24 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.355	3.439	2.920	-519	215,50%
25 Επιδοτήσεις	80	1.997	1.904	-93	2380,00%
26 Τόκοι	4.600	5.053	5.039	-14	109,54%
27 Λοιπές δαπάνες	101	90	55	-35	54,46%
29 Πιστώσεις υπό κατανομή	13.922	1.906	0	-1.906	0,00%
Σύνολο (B1)	64.472	70.663	67.123	-3.540	104,11%
B2 Πάγια και τιμαλή					
31 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.456	4.603	4.503	-100	130,30%
33 Αγορές τιμαλφών	0	1	1	0	-
Σύνολο (B2)	3.456	4.604	4.504	-100	130,32%
Σύνολο Εξόδων Β = (B1 + B2)	67.928	75.267	71.627	-3.640	105,45%
Γ Αποτέλεσμα προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή έλλειμμα) (Α-Β)	-10.827	-18.166	-11.889	6.277	109,81%
Δ Έσοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:					
41 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
43 Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	31	31	31	0	100,00%
44 Χορηγήθηκαν δάνεια	0	0	0	0	-
45 Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	687	687	504	-183	73,36%
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	0	22	22	-
51 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
52 Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	6	6	33	27	550,00%
53 Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	36.954	36.954	31.602	-5.352	85,52%
54 Δάνεια	701.846	701.846	1.142.652	440.806	162,81%
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	0	529	529	-
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-
81 Κεφάλαιο (Αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	-
Σύνολο (Δ)	739.524	739.524	1.175.373	435.849	158,94%
Ε Έξοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:					
41 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
43 Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	0	-
44 Χορηγήσεις δανείων	3.510	3.510	224	-3.286	6,38%
45 Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	1.062	154	115	-39	10,83%
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	24	22	-2	-
51 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
52 Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	0	-
53 Χρεωστικούς τίτλους	29.153	27.752	27.752	0	95,19%
54 Δάνεια	703.687	1.134.991	1.134.991	0	161,29%
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.400	1.551	1.551	0	110,79%
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-
81 Κεφάλαιο (Μειώσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	-
Σύνολο (Ε)	738.812	1.167.982	1.164.655	-3.327	157,64%
ΣΤ Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών συναλλαγών (Δ-Ε)	712	-428.458	10.718	439.176	1505,34%

Σημ. 1: Στη στήλη (β), ως προς το σκέλος των εσόδων αναγράφονται οι προβλέψεις του ψηφισμένου προϋπολογισμού, ενώ ως προς το σκέλος των εξόδων οι τελικά διαμορφωθείσες πιστώσεις αυτού. Επισημαίνεται ότι στην κατηγορία 29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση δαπανών και οι πιστώσεις της μεταφέρονται σε άλλες κατηγορίες κατά την εκτέλεση του ΚΠ.

Σημ. 2: Ειδικά για τα έσοδα των κατηγοριών 53 και 54 στη στήλη (β), τα σχετικά ποσά εξισωθεί με τις πραγματοποιηθείσες εισπράξεις, κατά αναλογία με τα ισχύοντα (άρθ. 60, παρ. 4, ν.4270/14) για τα αντίστοιχα έξοδα (δαπάνες της ΚΔ για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους).

2.2 Γενικά σχόλια

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του ΚΠ, πλην των εσόδων από χρηματοοικονομικές συναλλαγές, ανήλθαν στο ποσό των 59.738 εκατ. Ευρώ υπερβαίνοντας τις αρχικές εκτιμήσεις κατά 2.637 εκατ. Ευρώ, με το ποσοστό υλοποίησης να διαμορφώνεται στο 104,62%. Η υπέρβαση έναντι του στόχου εντοπίζεται κυρίως:

α) στην κατηγορία «Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών» η οποία εμφανίζεται αυξημένη κατά 2.386 εκατ. Ευρώ έναντι της πρόβλεψης του προϋπολογισμού και

β) στην κατηγορία «Φόρος εισοδήματος» η οποία εμφανίζεται αυξημένη έναντι του στόχου κατά 1.146 εκατ. Ευρώ. Η αύξηση αυτή προέρχεται από τον φόρο εισοδήματος πληρωτέο από φυσικά πρόσωπα (ΦΠ) κατά 674 εκατ. Ευρώ και από τον φόρο εισοδήματος πληρωτέο από εταιρίες (ΝΠ) κατά 373 εκατ. Ευρώ.

Οι δαπάνες του ΚΠ για μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές υλοποιήθηκαν εντός των ορίων των πιστώσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν εντός του οικονομικού έτους 2022, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στην παρ. 2.1.

Ειδικότερα, τα έξοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 71.627 εκατ. Ευρώ, αυξημένα μεν κατά 3.699 εκατ. Ευρώ έναντι των αρχικών πιστώσεων του ΚΠ 2022, μειωμένα δε κατά 3.640 εκατ. Ευρώ έναντι των τελικά διαμορφωμένων πιστώσεων.

Τα έσοδα και έξοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές υπερέβησαν τις αντίστοιχες προβλέψεις του ΚΠ κυρίως λόγω των αυξημένων εισπράξεων και πληρωμών στην κατηγορία «Δάνεια». Σημειώνεται ότι, όπως προβλέπεται στο άρθρο 60, παρ.4 του ν.4270/2014, όταν οι δαπάνες της ΚΔ για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους υπερβαίνουν τις σχετικές πιστώσεις στον ΚΠ, δύνανται να εγγραφούν και να αναληφθούν πρόσθετες πιστώσεις, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών.

3. Σχόλια επί του Απολογισμού – Ισολογισμού & των Λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

3.1 Επί των Παρατηρήσεων των Εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3.1.1 Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 12 της Έκθεσης σχετικά με την ύπαρξη αποκλίσεων μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π.-SAP και των αντίστοιχων που εξάγονται από το TAXISNET, καθώς και μεταξύ των στοιχείων βεβαιωθέντων και ανείσπρακτων τελωνειακών εσόδων κατά τη λήξη του οικονομικού έτους, που απεστάλησαν από τη Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών στο Γ.Λ.Κ. για χειρόγραφη καταχώριση, και εκείνων που αντλήθηκαν από το πληροφοριακό σύστημα παρακολούθησής τους για το ίδιο διάστημα.

Το εν λόγω θέμα είναι τεχνικό και αφορά στη διεπαφή μεταξύ του TAXISNET και του Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP, κατόπιν της εφαρμογής των διατάξεων του π.δ.54/2018. Οι αρμόδιες υπηρεσίες σε συνεργασία προσπαθούν να το επιλύσουν. Σε κάθε περίπτωση οριστικά θα λυθεί με την υλοποίηση του Gov-ERP από 1/1/2026.

Για την περίοδο αναφοράς 2022, μετά τον εντοπισμό της διαφοράς μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET και τις διορθωτικές εγγραφές που πραγματοποιήθηκαν σε αποκατάσταση του τεχνικού προβλήματος, ακολουθούν οι τελικώς διαμορφωμένοι πίνακες του Απολογισμού Εσόδων.

**1. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ
2022**

	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΠΡΟ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ (6)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ (8)
11 Φόροι	55.246.046.432,43	49.353.975.179,61
12 Κοινωνικές εισφορές	56.093.957,20	54.600.040,59
13 Μεταβιβάσεις	6.359.957.366,16	6.359.460.902,83
εκ των οποίων ΠΔΕ	3.308.354.500,15	3.308.354.500,15
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	882.869.512,69	871.260.022,55
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	3.333.597.664,87	3.086.979.029,56
εκ των οποίων ΠΔΕ	292.770.594,83	292.770.594,83
31 Πωλήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων	11.947.651,97	11.924.118,33
33 Πωλήσεις Τιμαλφών		
A) Έσοδα Μη Χρηματοοικονομικών συναλλαγών	65.890.512.585,32	59.738.199.293,47
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)		
43 Χρεωστικοί τίτλοι	30.523.404,64	30.523.404,64
εκ των οποίων ΠΔΕ		
44 Δάνεια		
45 Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	504.297.563,15	504.297.563,15
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	22.435.420,63	22.435.420,63
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)		
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	32.500.000,00	32.500.000,00
53 Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	31.602.070.000,00	31.602.070.000,00
54 Δάνεια	1.142.651.998.864,00	1.142.651.998.864,00
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	529.396.383,23	529.396.383,23
B) Έσοδα Χρημ/κών συναλλαγών	1.175.373.221.635,65	1.175.373.221.635,65
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (A+B)	1.241.263.734.220,97	1.235.111.420.929,12

ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Οικονομικό έτος 2022

ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΣΘΕΝΤΑ (1)	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ (2)	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ (3)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ			ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ (7)	ΑΛΕ
					ΠΡΟ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ (4)	ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΝΤΑ (5)	ΜΕΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ (6)		
R1	Έσοδα	57.088.498.000,00	212.406.316.096,86	24.010.273.967,76	65.878.564.933,35	6.152.289.758,21	59.726.275.175,14	122.517.477.195,75	R1
R11	Φόροι	45.654.498.000,00	90.890.983.875,54	820.293.230,65	55.246.046.432,43	5.892.071.252,82	49.353.975.179,61	34.824.644.212,46	R11
R12	Κοινωνικές εισφορές	55.000.000,00	62.702.784,14		56.093.957,20	1.493.916,61	54.600.040,59	6.608.826,94	R12
R13	Μεταβιβάσεις	7.376.000.000,00	19.638.410.907,85	332.794.179,52	6.359.957.366,16	496.463,33	6.359.460.902,83	12.945.659.362,17	R13
R14	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2.092.000.000,00	1.969.239.960,41	1.358.165,65	882.869.512,69	11.609.490,14	871.260.022,55	1.085.012.282,07	R14
R15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.911.000.000,00	99.844.978.568,92	22.855.828.391,94	3.333.597.664,87	246.618.635,31	3.086.979.029,56	73.655.552.512,11	R15
R3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	13.000.000,00	12.471.908,91	4,38	11.947.651,97	23.533,64	11.924.118,33	524.252,56	R3
R31	Πάγια περιουσιακά στοιχεία	13.000.000,00	12.471.908,91	4,38	11.947.651,97	23.533,64	11.924.118,33	524.252,56	R31
R33	Τιμαλφή	0,00							R33
R4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	718.000.000,00	686.857.888,32		557.256.388,42		557.256.388,42	129.601.499,90	R4
R41	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00							R41
R43	Χρεωστικοί τίτλοι	31.000.000,00	38.482.423,34		30.523.404,64		30.523.404,64	7.959.018,70	R43
R44	Δάνεια	0,00							R44
R45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	687.000.000,00	625.940.044,35		504.297.563,15		504.297.563,15	121.642.481,20	R45
R49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0,00	22.435.420,63		22.435.420,63		22.435.420,63	0,00	R49
R5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	738.806.000.000,00	1.174.815.965.576,85		1.174.815.965.247,23		1.174.815.965.247,23	329,62	R5
R51	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00							R51
R52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	6.000.000,00	32.500.000,00		32.500.000,00		32.500.000,00	0,00	R52
R53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	36.954.000.000,00	31.602.070.000,00		31.602.070.000,00		31.602.070.000,00	0,00	R53
R54	Δάνεια	701.846.000.000,00	1.142.651.999.193,62		1.142.651.998.864,00		1.142.651.998.864,00	329,62	R54
R57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0,00	529.396.383,23		529.396.383,23		529.396.383,23	0,00	R57
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		796.625.498.000,00	1.387.921.611.470,94	24.010.273.972,14	1.241.263.734.220,97	6.152.313.291,85	1.235.111.420.929,12	122.647.603.277,83	

(6)=(4)-(5)

(7)=(2)-(3)-(4)

ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Οικονομικό έτος 2022

ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΥΠΟΛ/ΕΝΤΑ (1)	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ (2)	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ (3)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ			ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ (7)
					ΠΡΟ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ (4)	ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΝΤΑ (5)	ΜΕΤΑ ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ (6)	
R1	Έσοδα	57.088.498.000,00	212.406.316.096,86	24.010.273.967,76	65.878.564.933,35	6.152.289.758,21	59.726.275.175,14	122.517.477.195,75
R11	Φόροι	45.654.498.000,00	90.890.983.875,54	820.293.230,65	55.246.046.432,43	5.892.071.252,82	49.353.975.179,61	34.824.644.212,46
R111	Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	25.799.498.000,00	47.612.843.170,95	201.267.656,84	31.592.652.157,98	3.407.606.636,15	28.185.045.521,83	15.818.923.356,13
R11101	Φόροι προστιθέμενης αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ	10.215.000.000,00	28.307.088.830,07	125.917.957,04	13.935.097.810,30	3.278.636.164,19	10.656.461.646,11	14.246.073.062,73
R1110101	ΦΠΑ επί υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά	0,00	114.035,03		340,57		340,57	113.694,46
R1110101001	ΦΠΑ επί υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά	0,00	114.035,03		340,57		340,57	113.694,46
R1110102	ΦΠΑ στις νέες οικοδομές	3.000.000,00	6.580.481,31	696.184,81	5.860.747,22	358.496,56	5.502.250,66	23.549,28
R1110102001	ΦΠΑ στις νέες οικοδομές	3.000.000,00	6.580.481,31	696.184,81	5.860.747,22	358.496,56	5.502.250,66	23.549,28
R1110189	ΦΠΑ λουτών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ	10.212.000.000,00	28.140.053.248,98	125.221.772,23	13.834.097.714,08	3.278.277.665,96	10.555.820.048,12	14.180.733.762,67
R1110189001	ΦΠΑ λουτών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ	10.212.000.000,00	28.140.053.248,98	125.221.772,23	13.834.097.714,08	3.278.277.665,96	10.555.820.048,12	14.180.733.762,67
R1110103	Φ.Π.Α. από ηλεκτρονικό εμπόριο	0,00	160.341.064,75		95.139.008,43	1,67	95.139.006,76	65.202.056,32
R1110103001	Φ.Π.Α. μη ενωσιακού καθεστώτος από ηλεκτρονικό εμπόριο για τ	0,00	19.005.657,99		11.228.704,81	1,34	11.228.703,47	7.776.953,18
R1110103002	Φ.Π.Α. ενωσιακού καθεστώτος από ηλεκτρονικό εμπόριο για την	0,00	141.335.406,76		83.910.303,62	0,33	83.910.303,29	57.425.103,14
R11102	Φόροι προστιθέμενης αξίας που	5.986.000.000,00	7.750.249.814,76		7.493.949.908,81	29.092,83	7.493.920.815,98	256.299.905,95

	εισπράττονται από τελωνεία							
R1110201	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών	1.963.000.000,00	2.577.881.979,51		2.559.892.700,35		2.559.892.700,35	17.989.279,16
R1110201001	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών - προϊόντα εγχώ	1.945.000.000,00	2.502.169.668,84		2.484.229.369,72		2.484.229.369,72	17.940.299,12
R1110201002	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών - εισαγόμενα πρ	18.000.000,00	75.712.310,67		75.663.330,63		75.663.330,63	48.980,04
R1110202	ΦΠΑ στα οχήματα	374.000.000,00	406.795.284,41		405.665.213,87	4.276,90	405.660.936,97	1.130.070,54
R1110202001	ΦΠΑ στα οχήματα	374.000.000,00	406.795.284,41		405.665.213,87	4.276,90	405.660.936,97	1.130.070,54
R1110203	ΦΠΑ στην αιθυλική αλκοόλη	249.000.000,00	303.628.862,58		280.010.759,60	3.693,07	280.007.066,53	23.618.102,98
R1110203001	ΦΠΑ στην αιθυλική αλκοόλη	249.000.000,00	303.628.862,58		280.010.759,60	3.693,07	280.007.066,53	23.618.102,98
R1110204	ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο	13.000.000,00	12.129.953,73		11.555.346,33		11.555.346,33	574.607,40
R1110204001	ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο	13.000.000,00	12.129.953,73		11.555.346,33		11.555.346,33	574.607,40
R1110205	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων	663.000.000,00	677.912.772,23		661.116.339,55		661.116.339,55	16.796.432,68
R1110205001	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων - εγχώρια και από Ε.Ε.	654.000.000,00	665.811.121,74		649.014.689,06		649.014.689,06	16.796.432,68
R1110205002	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων - εισαγόμενα από τρίτες χώρες	9.000.000,00	12.101.650,49		12.101.650,49		12.101.650,49	0,00
R1110206	ΦΠΑ εισαγωγής από ηλεκτρονικό εμπόριο	1.000.000,00	42.935.721,82		23.753.020,04		23.753.020,04	19.182.701,78
R1110206001	ΦΠΑ εισαγωγής από το ειδικό καθεστώς εισαγωγής -IOSS	0,00	38.378.275,38		19.195.573,60		19.195.573,60	19.182.701,78
R1110206002	ΦΠΑ εισαγωγής από τις ειδικές ρυθμίσεις special arrangements	1.000.000,00	4.557.446,44		4.557.446,44		4.557.446,44	0,00
R1110289	ΦΠΑ λουτών περιπτώσεων που	2.723.000.000,00	3.728.965.240,48		3.551.956.529,07	21.122,86	3.551.935.406,21	177.008.711,41

	εισπράττεται μέσω τελωνείων							
R1110289001	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω τελωνείων - προ	244.000.000,00	267.736.006,21		262.142.438,18	2.595,26	262.139.842,92	5.593.568,03
R1110289002	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω τελωνείων - εισ	2.479.000.000,00	3.461.229.234,27		3.289.814.090,89	18.527,60	3.289.795.563,29	171.415.143,38
R11103	Ειδικοί φόροι κατανάλωσης	7.015.000.000,00	7.453.757.078,68	1.077.849,59	6.983.704.116,27	77.055.140,31	6.906.648.975,96	468.975.112,82
R1110301	ΕΦΚ υγραερίων	106.000.000,00	93.443.840,63		92.118.710,25		92.118.710,25	1.325.130,38
R1110301001	ΕΦΚ υγραερίων - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	104.000.000,00	88.694.737,89		87.585.444,71		87.585.444,71	1.109.293,18
R1110301002	ΕΦΚ υγραερίων - εισαγόμενα προϊόντα	2.000.000,00	4.749.102,74		4.533.265,54		4.533.265,54	215.837,20
R1110302	ΕΦΚ βενζινών	2.137.000.000,00	1.950.039.182,33		1.943.747.621,38		1.943.747.621,38	6.291.560,95
R1110302001	ΕΦΚ βενζινών - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	2.137.000.000,00	1.945.051.261,22		1.939.662.194,29		1.939.662.194,29	5.389.066,93
R1110302002	ΕΦΚ βενζινών - εισαγόμενα προϊόντα	0,00	4.987.921,11		4.085.427,09		4.085.427,09	902.494,02
R1110303	ΕΦΚ diesel κίνησης	1.381.000.000,00	1.609.004.567,52		1.492.368.312,73	77.038.792,21	1.415.329.520,52	116.636.254,79
R1110303001	ΕΦΚ diesel κίνησης - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	1.175.000.000,00	1.303.373.163,40		1.246.041.612,87	77.038.792,21	1.169.002.820,66	57.331.550,53
R1110303002	ΕΦΚ diesel κίνησης - εισαγόμενα προϊόντα	206.000.000,00	305.631.404,12		246.326.699,86		246.326.699,86	59.304.704,26
R1110304	ΕΦΚ diesel θέρμανσης	359.000.000,00	387.301.360,90		387.301.192,05		387.301.192,05	168,85
R1110304001	ΕΦΚ diesel θέρμανσης - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	281.000.000,00	367.034.362,95		367.034.222,95		367.034.222,95	140,00
R1110304002	ΕΦΚ diesel θέρμανσης - εισαγόμενα προϊόντα	78.000.000,00	20.266.997,95		20.266.969,10		20.266.969,10	28,85
R1110305	ΕΦΚ στην ηλεκτρική ενέργεια	166.000.000,00	164.935.052,78		160.510.740,10		160.510.740,10	4.424.312,68
R1110305001	ΕΦΚ στην ηλεκτρική ενέργεια	166.000.000,00	164.935.052,78		160.510.740,10		160.510.740,10	4.424.312,68
R1110306	ΕΦΚ στο φυσικό αέριο	34.000.000,00	34.369.847,53		34.369.847,53		34.369.847,53	0,00
R1110306001	ΕΦΚ στο φυσικό αέριο	34.000.000,00	34.369.847,53		34.369.847,53		34.369.847,53	0,00

R1110309	ΕΦΚ λοιπών ενεργειακών προϊόντων	42.000.000,00	39.222.604,92		37.892.965,32		37.892.965,32	1.329.639,60
R1110309001	ΕΦΚ λοιπών ενεργειακών προϊόντων - εγχώρια και από Ε.Ε.	25.000.000,00	27.453.253,19		26.679.209,14		26.679.209,14	774.044,05
R1110309002	ΕΦΚ λοιπών ενεργειακών προϊόντων - εισαγόμενα από τρίτες χώ	17.000.000,00	11.769.351,73		11.213.756,18		11.213.756,18	555.595,55
R1110310	ΕΦΚ στα προϊόντα καπνού	2.142.000.000,00	2.402.075.226,80		2.149.076.603,96		2.149.076.603,96	252.998.622,84
R1110310001	ΕΦΚ στα προϊόντα καπνού - εγχώρια και από Ε.Ε.	2.132.000.000,00	2.186.357.741,05		2.138.135.176,59		2.138.135.176,59	48.222.564,46
R1110310002	ΕΦΚ στα προϊόντα καπνού - εισαγόμενα από τρίτες χώρες	10.000.000,00	215.485.459,56		10.720.215,08		10.720.215,08	204.765.244,48
R1110310003	Ειδική εισφορά στα εγχώρια τσιγάρα	0,00	232.026,19		221.212,29		221.212,29	10.813,90
R1110311	ΕΦΚ αιθυλικής αλκοόλης και αλκοολούχων προϊόντων	291.000.000,00	409.456.003,35		335.382.893,26		335.382.893,26	74.073.110,09
R1110311001	ΕΦΚ αιθυλικής αλκοόλης και αλκοολούχων προϊόντων - προϊόντα	289.000.000,00	370.425.096,64		332.436.643,39		332.436.643,39	37.988.453,25
R1110311002	ΕΦΚ αιθυλικής αλκοόλης και αλκοολούχων προϊόντων - εισαγόμεν	2.000.000,00	39.030.906,71		2.946.249,87		2.946.249,87	36.084.656,84
R1110312	ΕΦΚ στη μύρα	197.000.000,00	193.876.113,11		189.678.128,92		189.678.128,92	4.197.984,19
R1110312001	ΕΦΚ στη μύρα - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	197.000.000,00	193.628.175,07		189.432.033,01		189.432.033,01	4.196.142,06
R1110312002	ΕΦΚ στη μύρα - εισαγόμενα προϊόντα	0,00	247.938,04		246.095,91		246.095,91	1.842,13
R1110313	ΕΦΚ στο κρασί	1.000.000,00	3.643.892,28		1.172.721,00		1.172.721,00	2.471.171,28
R1110313001	ΕΦΚ στο κρασί - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	1.000.000,00	3.629.175,93		1.158.004,65		1.158.004,65	2.471.171,28

R1110313002	ΕΦΚ στο κρασί - εισαγόμενα προϊόντα	0,00	14.716,35		14.716,35		14.716,35	0,00
R1110314	Φόρος κατανάλωσης στον καφέ	140.000.000,00	136.567.107,37		136.068.191,48		136.068.191,48	498.915,89
R1110314001	Φόρος κατανάλωσης στον καφέ - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.	89.000.000,00	87.977.636,83		87.558.248,47		87.558.248,47	419.388,36
R1110314002	Φόρος κατανάλωσης στον καφέ - εισαγόμενα προϊόντα	51.000.000,00	48.589.470,54		48.509.943,01		48.509.943,01	79.527,53
R1110315	Φόρος κατανάλωσης στο ηλεκτρονικό τσιγάρο	4.000.000,00	6.352.895,38		6.114.040,03		6.114.040,03	238.855,35
R1110315001	Φόρος κατανάλωσης στο ηλεκτρονικό τσιγάρο - προϊόντα εγχώρια	4.000.000,00	5.262.098,67		5.023.243,32		5.023.243,32	238.855,35
R1110315002	Φόρος κατανάλωσης στο ηλεκτρονικό τσιγάρο - εισαγόμενα προΐ	0,00	1.090.796,71		1.090.796,71		1.090.796,71	0,00
R1110316	Ειδικός φόρος πολυτελείας επιβατικών αυτοκινήτων	0,00	178.166,42					178.166,42
R1110316001	Ειδικός φόρος πολυτελείας επιβατικών αυτοκινήτων	0,00	178.166,42					178.166,42
R1110317	Εφάπαξ εισφορά στα φορτηγά Ι.Χ. που μπαίνουν σε κυκλοφορία	10.000.000,00	9.653.829,79	22.483,43	9.162.299,50	12.202,96	9.150.096,54	469.046,86
R1110317001	Εφάπαξ εισφορά στα φορτηγά Ι.Χ. που μπαίνουν σε κυκλοφορία	10.000.000,00	9.653.829,79	22.483,43	9.162.299,50	12.202,96	9.150.096,54	469.046,86
R1110318	Ειδικός φόρος πολυτελείας εμπορευμάτων	5.000.000,00	10.015.058,95	1.055.366,16	8.735.300,62	4.145,14	8.731.155,48	224.392,17
R1110318001	Ειδικός φόρος πολυτελείας εμπορευμάτων - χωρών της Ε.Ε. και	3.000.000,00	6.592.550,79	1.055.366,16	5.347.332,05	4.145,14	5.343.186,91	189.852,58
R1110318002	Ειδικός φόρος πολυτελείας	2.000.000,00	3.422.508,16		3.387.968,57		3.387.968,57	34.539,59

	εμπορευμάτων - εισαγομένων από τρί							
R1110389	ΕΦΚ λοιπών προϊόντων	0,00	3.622.328,62		4.548,14		4.548,14	3.617.780,48
R1110389001	ΕΦΚ λοιπών προϊόντων - εγχώρια και από Ε.Ε.	0,00	2.735.940,37		4.548,14		4.548,14	2.731.392,23
R1110389002	ΕΦΚ λοιπών προϊόντων - εισαγόμενα από τρίτες χώρες	0,00	886.388,25					886.388,25
R11104	Φόροι με μορφή χαρτοσήμου	262.000.000,00	752.743.906,41	15.676.387,34	326.406.514,38	15.717.499,47	310.689.014,91	410.661.004,69
R1110401	Τέλη χαρτοσήμου σε μισθώματα από ακίνητα	127.000.000,00	229.226.232,95	1.890.756,34	123.645.342,45	2.376.021,72	121.269.320,73	103.690.134,16
R1110401001	Τέλη χαρτοσήμου σε μισθώματα από ακίνητα	127.000.000,00	229.226.232,95	1.890.756,34	123.645.342,45	2.376.021,72	121.269.320,73	103.690.134,16
R1110402	Τέλη χαρτοσήμου σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις	1.000.000,00	1.912.867,59	440,16	413.498,21		413.498,21	1.498.929,22
R1110402001	Τέλη χαρτοσήμου σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις	1.000.000,00	1.912.867,59	440,16	413.498,21		413.498,21	1.498.929,22
R1110403	Πρόσθετο ποσοστό 20% στα τέλη χαρτοσήμου	33.000.000,00	142.941.776,85	3.403.036,11	54.810.167,07	3.287.187,42	51.522.979,65	84.728.573,67
R1110403001	Πρόσθετο ποσοστό 20% στα τέλη χαρτοσήμου	33.000.000,00	142.941.776,85	3.403.036,11	54.810.167,07	3.287.187,42	51.522.979,65	84.728.573,67
R1110489	Λοιπά τέλη χαρτοσήμου	101.000.000,00	378.663.029,02	10.382.154,73	147.537.506,65	10.054.290,33	137.483.216,32	220.743.367,64
R1110489001	Λοιπά τέλη χαρτοσήμου	101.000.000,00	378.663.029,02	10.382.154,73	147.537.506,65	10.054.290,33	137.483.216,32	220.743.367,64
R11105	Φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλαγών	460.000.000,00	715.471.651,00	12.567.669,21	642.258.450,43	11.042.933,64	631.215.516,79	60.645.531,36
R1110501	Φόρος στη μεταβίβαση οικοπέδων και αγροκτημάτων	78.000.000,00	129.303.708,47	3.363.217,96	112.617.275,13	2.588.443,52	110.028.831,61	13.323.215,38
R1110501001	Φόρος στη μεταβίβαση	78.000.000,00	129.303.708,47	3.363.217,96	112.617.275,13	2.588.443,52	110.028.831,61	13.323.215,38

	οικοπέδων και αγροκτημάτων							
R1110502	Φόρος στη μεταβίβαση οικοδομών	274.000.000,00	415.093.886,39	8.848.185,44	371.244.746,99	7.217.365,20	364.027.381,79	35.000.953,96
R1110502001	Φόρος στη μεταβίβαση οικοδομών	274.000.000,00	415.093.886,39	8.848.185,44	371.244.746,99	7.217.365,20	364.027.381,79	35.000.953,96
R1110503	Φόρος στη συγκέντρωση κεφαλαίων	36.000.000,00	37.644.903,15	234.401,18	31.256.808,57	1.013.794,16	30.243.014,41	6.153.693,40
R1110503001	Φόρος στη συγκέντρωση κεφαλαίων	36.000.000,00	37.644.903,15	234.401,18	31.256.808,57	1.013.794,16	30.243.014,41	6.153.693,40
R1110504	Δικαιώματα-Τέλη άμισθων υποθηκοφυλακείων	0,00	32.069.378,89	2.106,52	28.625.249,70	37.612,35	28.587.637,35	3.442.022,67
R1110504001	Δικαιώματα-Τέλη άμισθων υποθηκοφυλακείων	0,00	32.069.378,89	2.106,52	28.625.249,70	37.612,35	28.587.637,35	3.442.022,67
R1110505	Δικαιώματα-Τέλη έμμισθων υποθηκοφυλακείων	0,00	23.007.858,60		23.007.304,03	5.211,78	23.002.092,25	554,57
R1110505001	Δικαιώματα-Τέλη έμμισθων υποθηκοφυλακείων	0,00	23.007.858,60		23.007.304,03	5.211,78	23.002.092,25	554,57
R1110507	Φόρος επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών	42.000.000,00	40.642.097,64	13.997,23	40.607.422,64	266,23	40.607.156,41	20.677,77
R1110507001	Φόρος επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών	42.000.000,00	40.642.097,64	13.997,23	40.607.422,64	266,23	40.607.156,41	20.677,77
R1110589	Λοιποί Φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλα	30.000.000,00	37.709.817,86	105.760,88	34.899.643,37	180.240,40	34.719.402,97	2.704.413,61
R1110589001	Λοιποί Φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλα	30.000.000,00	37.709.817,86	105.760,88	34.899.643,37	180.240,40	34.719.402,97	2.704.413,61
R11106	Φόροι ταξινόμησης οχημάτων	292.498.000,00	383.541.260,38		370.404.346,32		370.404.346,32	13.136.914,06
R1110601	Τέλος ταξινόμησης στα επιβατικά αυτοκίνητα	239.498.000,00	320.104.554,68		307.199.672,31		307.199.672,31	12.904.882,37
R1110601001	Τέλος ταξινόμησης στα επιβατικά	212.498.000,00	272.600.373,27		265.118.565,36		265.118.565,36	7.481.807,91

	αυτοκίνητα - εγχώρια και απ							
R1110601002	Τέλος ταξινόμησης στα επιβατικά αυτοκίνητα - εισαγόμενα από	27.000.000,00	47.504.181,41		42.081.106,95		42.081.106,95	5.423.074,46
R1110602	Τέλος ταξινόμησης στα φορτηγά αυτοκίνητα	39.000.000,00	39.108.760,12		38.940.925,43		38.940.925,43	167.834,69
R1110602001	Τέλος ταξινόμησης στα φορτηγά αυτοκίνητα - εγχώρια και από Ε	28.000.000,00	24.559.582,98		24.428.330,15		24.428.330,15	131.252,83
R1110602002	Τέλος ταξινόμησης στα φορτηγά αυτοκίνητα - εισαγόμενα από τρ	11.000.000,00	14.549.177,14		14.512.595,28		14.512.595,28	36.581,86
R1110609	Τέλος ταξινόμησης λουπών οχημάτων	11.000.000,00	11.376.340,58		11.312.993,58		11.312.993,58	63.347,00
R1110609001	Τέλος ταξινόμησης λουπών οχημάτων - εγχώρια και από Ε.Ε.	8.000.000,00	7.360.837,12		7.358.111,82		7.358.111,82	2.725,30
R1110609002	Τέλος ταξινόμησης λουπών οχημάτων - εισαγόμενα από τρίτες χώ	3.000.000,00	4.015.503,46		3.954.881,76		3.954.881,76	60.621,70
R1110610	Έκτακτο περιβαλλοντικό τέλος οχημάτων	3.000.000,00	12.951.605,00		12.950.755,00		12.950.755,00	850,00
R1110610001	Έκτακτο περιβαλλοντικό τέλος οχημάτων	3.000.000,00	12.951.605,00		12.950.755,00		12.950.755,00	850,00
R11108	Λοιποί φόροι επί συγκεκριμένων υπηρεσιών	1.406.000.000,00	1.922.150.682,12	45.765.862,56	1.614.878.284,28	25.058.556,25	1.589.819.728,03	261.506.535,28
R1110801	Φόροι στα κρατικά λαχεία	5.000.000,00	905.114,93		900.111,04		900.111,04	5.003,89
R1110801001	Φόροι στα κρατικά λαχεία	5.000.000,00	905.114,93		900.111,04		900.111,04	5.003,89
R1110802	Φόροι στα μικτά κέρδη των καζίνο	45.000.000,00	66.271.839,19	4.627.633,85	39.484.804,63	2.762.348,53	36.722.456,10	22.159.400,71
R1110802001	Φόροι στα μικτά κέρδη των καζίνο Κέρκυρας και Πάργης	10.000.000,00	10.091.145,73		10.091.145,73		10.091.145,73	0,00

R1110802002	Φόροι στα μικτά κέρδη των λουπών καζίνο	35.000.000,00	56.180.693,46	4.627.633,85	29.393.658,90	2.762.348,53	26.631.310,37	22.159.400,71
R1110803	Φόροι στα μικτά κέρδη τυχερών παιγνίων	380.000.000,00	562.477.699,67	36.928.952,14	515.104.151,49	21.374.887,78	493.729.263,71	10.444.596,04
R1110803001	Φόροι στα μικτά κέρδη τυχερών παιγνίων	380.000.000,00	562.477.699,67	36.928.952,14	515.104.151,49	21.374.887,78	493.729.263,71	10.444.596,04
R1110804	Φόροι στα εισιτήρια των καζίνο	0,00	4.544.120,07	1.184.891,00	766.776,73	703.182,12	63.594,61	2.592.452,34
R1110804001	Φόροι στα εισιτήρια των καζίνο	0,00	4.544.120,07	1.184.891,00	766.776,73	703.182,12	63.594,61	2.592.452,34
R1110809	Λοιποί Ειδικοί Φόροι σε Τυχερά Παιγνία	0,00	4.982,34	0,07	4.982,27		4.982,27	0,00
R1110809001	Λοιποί Ειδικοί Φόροι σε Τυχερά Παιγνία	0,00	4.982,34	0,07	4.982,27		4.982,27	0,00
R1110810	Τέλη Eurocontrol	66.000.000,00	126.017.995,12		117.693.992,17	58,00	117.693.934,17	8.324.002,95
R1110810001	Τέλη Eurocontrol	66.000.000,00	126.017.995,12		117.693.992,17	58,00	117.693.934,17	8.324.002,95
R1110811	Τέλη εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης αερολιμένων	38.000.000,00	54.475.286,31		51.203.287,76		51.203.287,76	3.271.998,55
R1110811001	Τέλη εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης αερολιμένων	38.000.000,00	54.475.286,31		51.203.287,76		51.203.287,76	3.271.998,55
R1110813	Τέλος ΑμεΑ στα αεροπορικά εισιτήρια	1.000.000,00	1.492.647,16		1.492.647,16		1.492.647,16	0,00
R1110813001	Τέλος ΑμεΑ στα αεροπορικά εισιτήρια	1.000.000,00	1.492.647,16		1.492.647,16		1.492.647,16	0,00
R1110814	Τέλη ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών	0,00	1.205.325,62	0,70	169.851,24	4.452,92	165.398,32	1.035.473,68
R1110814001	Τέλη ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών	0,00	1.205.325,62	0,70	169.851,24	4.452,92	165.398,32	1.035.473,68
R1110815	Τέλος Πλοίων Αναψυχής και Ημερόπλοιων και Επαγγελματικών Πλο	9.000.000,00	10.241.080,38		10.240.929,49	13.238,23	10.227.691,26	150,89
R1110815001	Τέλος Πλοίων Αναψυχής και Ημερόπλοιων (ΤΕ.Π.Α.Η.)	9.000.000,00	10.240.789,38		10.240.638,49	13.238,23	10.227.400,26	150,89
R1110815002	Τέλος Επαγγελματικού Πλοίου Αναψυχής		291,00		291,00		291,00	0,00

	σύμφωνα με τοΔίκαιο Άλλ							
R1110820	Φόρος ασφαλιστρων	485.000.000,00	540.146.521,82	2.182.162,35	492.802.557,68	3.282,18	492.799.275,50	45.161.801,79
R1110820001	Φόρος ασφαλιστρων	485.000.000,00	540.146.521,82	2.182.162,35	492.802.557,68	3.282,18	492.799.275,50	45.161.801,79
R1110821	Ειδικός φόρος στις διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλε	13.000.000,00	27.278.941,13	15.034,38	14.548.644,75	3.333,32	14.545.311,43	12.715.262,00
R1110821001	Ειδικός φόρος στις διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλε	13.000.000,00	27.278.941,13	15.034,38	14.548.644,75	3.333,32	14.545.311,43	12.715.262,00
R1110822	Τέλη συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας	74.000.000,00	70.051.017,77	3.040,61	69.999.288,02	123,70	69.999.164,32	48.689,14
R1110822001	Τέλη συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας	74.000.000,00	70.051.017,77	3.040,61	69.999.288,02	123,70	69.999.164,32	48.689,14
R1110823	Τέλη συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας	146.000.000,00	158.368.933,85	142,50	153.810.812,02	4,46	153.810.807,56	4.557.979,33
R1110823001	Τέλη συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας	146.000.000,00	158.368.933,85	142,50	153.810.812,02	4,46	153.810.807,56	4.557.979,33
R1110824	Τέλος στη συνδρομητική Τηλεόραση	10.000.000,00	8.524.448,51	699,42	8.344.180,73		8.344.180,73	179.568,36
R1110824001	Τέλος στη συνδρομητική Τηλεόραση	10.000.000,00	8.524.448,51	699,42	8.344.180,73		8.344.180,73	179.568,36
R1110825	Φόρος στη Διαμονή	134.000.000,00	161.291.435,42	706.782,75	136.768.856,23	161.079,59	136.607.776,64	23.815.796,44
R1110825001	Φόρος στη Διαμονή	134.000.000,00	161.291.435,42	706.782,75	136.768.856,23	161.079,59	136.607.776,64	23.815.796,44
R1110826	Τέλη λειτουργίας υδατοδρομίων	0,00						
R1110826001	Τέλη λειτουργίας υδατοδρομίων	0,00						
R1110889	Λοιποί ειδικοί φόροι σε υπηρεσίες	0,00	128.853.292,83	116.522,79	1.542.410,87	32.565,42	1.509.845,45	127.194.359,17
R1110889001	Λοιποί ειδικοί φόροι σε υπηρεσίες	0,00	128.853.292,83	116.522,79	1.542.410,87	32.565,42	1.509.845,45	127.194.359,17
R11109	Λοιποί Φόροι επί αγαθών	163.000.000,00	327.839.947,53	261.931,10	225.952.727,19	67.249,46	225.885.477,73	101.625.289,24
R1110901	Εισφορά στο λάδι και στις ελιές για κάλυψη εξόδων δακοκτονία	5.000.000,00	6.634.710,46	13.327,11	4.113.075,59	474,35	4.112.601,24	2.508.307,76
R1110901001	Εισφορά στο λάδι και στις ελιές για κάλυψη εξόδων δακοκτονία	5.000.000,00	6.634.710,46	13.327,11	4.113.075,59	474,35	4.112.601,24	2.508.307,76

R1110902	Ειδικοί Φόροι στη διακίνηση καυσίμων	44.000.000,00	102.785.915,80	161,17	86.489.791,98	45.210,00	86.444.581,98	16.295.962,65
R1110902001	Ειδικοί Φόροι στη διακίνηση καυσίμων	44.000.000,00	102.785.915,80	161,17	86.489.791,98	45.210,00	86.444.581,98	16.295.962,65
R1110903	Περιβαλλοντικά τέλη και εισφορές	11.000.000,00	27.951.369,94	246.581,84	25.294.677,50	21.563,47	25.273.114,03	2.410.110,60
R1110903001	Περιβαλλοντικό τέλος πλαστικής σακούλας	11.000.000,00	15.076.706,16	67.471,89	13.762.675,52	11.697,04	13.750.978,48	1.246.558,75
R1110903002	Εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος για τα πλαστικά προϊόντ	0,00	12.784.126,18	172.731,80	11.461.648,54	9.866,43	11.451.782,11	1.149.745,84
R1110903003	Τέλος ανακύκλωσης για τα προϊόντα η συσκευασία τυποποιών περ		90.537,60	6.378,15	70.353,44		70.353,44	13.806,01
R1110989	Λοιποί Ειδικοί Φόροι και τέλη σε προϊόντα	0,00	80.442.700,40	1.860,98	36.039,65	1,64	36.038,01	80.404.799,77
R1110989001	Λοιποί Ειδικοί Φόροι και τέλη σε προϊόντα	0,00	80.442.700,40	1.860,98	36.039,65	1,64	36.038,01	80.404.799,77
R1110904	Πράσινο τέλος στο diesel κίνησης	103.000.000,00	110.025.250,93		110.019.142,47		110.019.142,47	6.108,46
R1110904001	Πράσινο τέλος στο diesel κίνησης	103.000.000,00	110.025.250,93		110.019.142,47		110.019.142,47	6.108,46
R112	Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	297.000.000,00	502.729.800,89		431.344.048,49	225,00	431.343.823,49	71.385.752,40
R11201	Δασμοί	297.000.000,00	502.729.800,89		431.344.048,49	225,00	431.343.823,49	71.385.752,40
R1120101	Δασμοί κοινού δασμολογίου	289.000.000,00	472.390.705,28		413.494.456,64	225,00	413.494.231,64	58.896.248,64
R1120101001	Δασμοί κοινού δασμολογίου	289.000.000,00	472.390.705,28		413.494.456,64	225,00	413.494.231,64	58.896.248,64
R1120102	Δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί	8.000.000,00	29.831.009,50		17.849.591,85		17.849.591,85	11.981.417,65
R1120102001	Δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί	8.000.000,00	29.831.009,50		17.849.591,85		17.849.591,85	11.981.417,65
R1120103	Εισφορές και λοιπά τέλη Κοινής Οργάνωσης Αγορών της Ζάχαρης	0,00						
R1120103001	Εισφορές και λοιπά τέλη Κοινής Οργάνωσης Αγορών της Ζάχαρης	0,00						

R1120189	Λοιποί φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	0,00	508.086,11					508.086,11
R1120189001	Λοιποί φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	0,00	508.086,11					508.086,11
R113	Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	2.597.000.000,00	5.441.218.549,74	84.078.148,13	2.696.505.890,97	29.569.750,40	2.666.936.140,57	2.660.634.510,64
R11301	Τακτικοί φόροι επί της ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας	2.597.000.000,00	5.441.218.549,74	84.078.148,13	2.696.505.890,97	29.569.750,40	2.666.936.140,57	2.660.634.510,64
R1130101	Φόρος στην ακίνητη περιουσία (ΦΑΠ)	4.000.000,00	209.114.871,73	10.572.858,01	15.777.266,56	2.194.945,72	13.582.320,84	182.764.747,16
R1130101001	Φόρος στην ακίνητη περιουσία (ΦΑΠ)	4.000.000,00	209.114.871,73	10.572.858,01	15.777.266,56	2.194.945,72	13.582.320,84	182.764.747,16
R1130102	Ενιαίο τέλος ακινήτων	1.000.000,00	15.124.734,84	44.762,95	678.074,33	85.049,78	593.024,55	14.401.897,56
R1130102001	Ενιαίο τέλος ακινήτων	1.000.000,00	15.124.734,84	44.762,95	678.074,33	85.049,78	593.024,55	14.401.897,56
R1130103	Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών	14.000.000,00	226.275.503,77	114.009,05	19.104.158,18	57.958,73	19.046.199,45	207.057.336,54
R1130103001	Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών	14.000.000,00	226.275.503,77	114.009,05	19.104.158,18	57.958,73	19.046.199,45	207.057.336,54
R1130104	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ)	2.577.000.000,00	4.970.117.827,66	72.089.284,48	2.659.928.578,36	27.189.699,27	2.632.738.879,09	2.238.099.964,82
R1130104001	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ)	2.577.000.000,00	4.970.117.827,66	72.089.284,48	2.659.928.578,36	27.189.699,27	2.632.738.879,09	2.238.099.964,82
R1130189	Λοιποί φόροι στην ακίνητη περιουσία	1.000.000,00	20.585.611,74	1.257.233,64	1.017.813,54	42.096,90	975.716,64	18.310.564,56
R1130189001	Λοιποί φόροι στην ακίνητη περιουσία	1.000.000,00	20.585.611,74	1.257.233,64	1.017.813,54	42.096,90	975.716,64	18.310.564,56
R114	Λοιποί φόροι επί παραγωγής	942.000.000,00	2.646.147.230,14	14.168.053,64	1.166.404.705,06	58.370.666,93	1.108.034.038,13	1.465.574.471,44
R11401	Επιχειρηματικές και επαγγελματικές άδειες	505.000.000,00	1.801.503.143,51	13.108.616,11	584.675.775,06	58.173.289,77	526.502.485,29	1.203.718.752,34
R1140101	Τέλος επιτηδεύματος	449.000.000,00	1.717.099.924,95	11.753.737,35	514.315.212,24	57.725.497,79	456.589.714,45	1.191.030.975,36
R1140101001	Τέλος επιτηδεύματος	449.000.000,00	1.717.099.924,95	11.753.737,35	514.315.212,24	57.725.497,79	456.589.714,45	1.191.030.975,36

R1140102	Άδειες παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων	17.000.000,00	31.585.634,42		31.585.634,42		31.585.634,42	0,00
R1140102001	Άδειες παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων	17.000.000,00	31.585.634,42		31.585.634,42		31.585.634,42	0,00
R1140103	Ειδικά τέλη διενέργειας τεχνικού ελέγχου οχημάτων	17.000.000,00	18.680.357,23		18.658.033,70	31.997,99	18.626.035,71	22.323,53
R1140103001	Ειδικά τέλη διενέργειας τεχνικού ελέγχου οχημάτων	17.000.000,00	18.680.357,23		18.658.033,70	31.997,99	18.626.035,71	22.323,53
R1140104	Έσοδα από εκδόσεις πολεοδομικών αδειών	4.000.000,00	10.462.469,40	1.001.678,01	4.251.736,67	58.505,34	4.193.231,33	5.209.054,72
R1140104001	Έσοδα από εκδόσεις πολεοδομικών αδειών	4.000.000,00	10.462.469,40	1.001.678,01	4.251.736,67	58.505,34	4.193.231,33	5.209.054,72
R1140105	Ειδικό τέλος για άδειες λειτουργίας καζίνο	1.000.000,00	4.271.734,32	352.289,88	1.875.386,17	214.197,66	1.661.188,51	2.044.058,27
R1140105001	Ειδικό τέλος για άδειες λειτουργίας καζίνο	1.000.000,00	4.271.734,32	352.289,88	1.875.386,17	214.197,66	1.661.188,51	2.044.058,27
R1140106	Τέλη χορήγησης αδειών από τις λιμενικές αρχές	2.000.000,00	2.011.814,95		2.006.278,05	35.968,10	1.970.309,95	5.536,90
R1140106001	Τέλη χορήγησης αδειών από τις λιμενικές αρχές	2.000.000,00	2.011.814,95		2.006.278,05	35.968,10	1.970.309,95	5.536,90
R1140107	Άδειες για την λειτουργία εταιριών κινητής τηλεφωνίας	0,00	1.251.086,00		1.251.086,00		1.251.086,00	0,00
R1140107001	Άδειες για την λειτουργία εταιριών κινητής τηλεφωνίας	0,00	1.251.086,00		1.251.086,00		1.251.086,00	0,00
R1140189	Λοιπές Επιχειρηματικές και επαγγελματικές άδειες	15.000.000,00	16.140.122,24	910,87	10.732.407,81	107.122,89	10.625.284,92	5.406.803,56
R1140189001	Λοιπές Επιχειρηματικές και επαγγελματικές άδειες	15.000.000,00	16.140.122,24	910,87	10.732.407,81	107.122,89	10.625.284,92	5.406.803,56
R11409	Διάφοροι άλλοι φόροι επί παραγωγής	437.000.000,00	844.644.086,63	1.059.437,53	581.728.930,00	197.377,16	581.531.552,84	261.855.719,10
R1140901	Γενική εισφορά ΕΛ.Γ.Α. σε γεωργικές επιχειρήσεις	0,00	1.835.138,27	324,89	110.059,84	2.920,03	107.139,81	1.724.753,54

R1140901001	Γενική εισφορά ΕΛ.Γ.Α. σε γεωργικές επιχειρήσεις	0,00	1.835.138,27	324,89	110.059,84	2.920,03	107.139,81	1.724.753,54
R1140902	Έσοδα Ελληνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.)	13.000.000,00	27.069.579,10	10.000,01	13.975.062,43	18.775,76	13.956.286,67	13.084.516,66
R1140902001	Έσοδα Ελληνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.)	13.000.000,00	27.069.579,10	10.000,01	13.975.062,43	18.775,76	13.956.286,67	13.084.516,66
R1140903	Τέλη υπέρ ΕΟΦ ετοιμότητας των ιατροτεχνολογικών προϊόντων	3.000.000,00	4.425.964,94	0,11	4.251.176,20	2.942,46	4.248.233,74	174.788,63
R1140903001	Τέλη υπέρ ΕΟΦ ετοιμότητας των ιατροτεχνολογικών προϊόντων	3.000.000,00	4.425.964,94	0,11	4.251.176,20	2.942,46	4.248.233,74	174.788,63
R1140904	Τέλη Διεύθυνσης Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελματιών του Υ.ΠΕ.Χ	1.000.000,00	744.705,06		740.125,06	17.360,00	722.765,06	4.580,00
R1140904001	Τέλη Διεύθυνσης Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελματιών του Υ.ΠΕ.Χ	1.000.000,00	744.705,06		740.125,06	17.360,00	722.765,06	4.580,00
R1140905	Κρατήσεις σε κρατικές προμήθειες	0,00	34.708,76		21.561,40		21.561,40	13.147,36
R1140905001	Κρατήσεις σε κρατικές προμήθειες	0,00	34.708,76		21.561,40		21.561,40	13.147,36
R1140906	Εισφορές σε χρήμα για επιχειρηματικά πάρκα	0,00	1.742.076,60	699.010,22	19.476,87	44.661,36	-25.184,49	1.023.589,51
R1140906001	Εισφορές σε χρήμα για επιχειρηματικά πάρκα	0,00	1.742.076,60	699.010,22	19.476,87	44.661,36	-25.184,49	1.023.589,51
R1140907	Κράτηση στις δαπάνες έργων των Ο.Τ.Α. για την Τ.Υ.Δ.Κ.	1.000.000,00	744.717,85	113,38	710.900,93	1.659,34	709.241,59	33.703,54
R1140907001	Κράτηση στις δαπάνες έργων των Ο.Τ.Α. για την Τ.Υ.Δ.Κ.	1.000.000,00	744.717,85	113,38	710.900,93	1.659,34	709.241,59	33.703,54
R1140908	Κράτηση στις συμβάσεις της Επιτροπής Προμηθειών Υγείας	0,00	33.835.612,43		33.835.612,43		33.835.612,43	0,00

R1140908001	Κράτηση στις συμβάσεις της Επιτροπής Προμηθειών Υγείας	0,00	33.835.612,43		33.835.612,43		33.835.612,43	0,00
R1140909	Τέλη ελέγχων εισαγομένων και εξαγομένων φυτών και φυτικών πρ	0,00	1.360.095,76	0,07	1.175.576,02	1.473,10	1.174.102,92	184.519,67
R1140909001	Τέλη ελέγχων εισαγομένων και εξαγομένων φυτών και φυτικών πρ	0,00	1.360.095,76	0,07	1.175.576,02	1.473,10	1.174.102,92	184.519,67
R1140910	Άδειες ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών Σταθμών	21.000.000,00	40.336.784,56	340.161,47	23.904.526,41	49.838,53	23.854.687,88	16.092.096,68
R1140910001	Άδειες ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών Σταθμών	21.000.000,00	40.336.784,56	340.161,47	23.904.526,41	49.838,53	23.854.687,88	16.092.096,68
R1140911	Συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος	383.000.000,00	499.078.585,72		499.078.585,72		499.078.585,72	0,00
R1140911001	Συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος	383.000.000,00	499.078.585,72		499.078.585,72		499.078.585,72	0,00
R1140912	Αμοιβή χορήγησης δικαιωμάτων και προνομίων στο Διεθνή Αερολι	10.000.000,00	1.842.572,57	5.995,11	53.012,78		53.012,78	1.783.564,68
R1140912001	Αμοιβή χορήγησης δικαιωμάτων και προνομίων στο Διεθνή Αερολι	10.000.000,00	1.842.572,57	5.995,11	53.012,78		53.012,78	1.783.564,68
R1140913	Κράτηση ύψους 0,02% στις αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων	0,00	29.257,61		29.257,61		29.257,61	0,00
R1140913001	Κράτηση ύψους 0,02% στις αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων έργων,	0,00	28.488,19		28.488,19		28.488,19	0,00
R1140913002	Κράτηση ύψους 0,02% στις αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων προμηθ		769,42		769,42		769,42	0,00
R1140989	Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	5.000.000,00	231.564.287,40	3.832,27	3.823.996,30	57.746,58	3.766.249,72	227.736.458,83

R1140989001	Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	5.000.000,00	231.564.287,40	3.832,27	3.823.996,30	57.746,58	3.766.249,72	227.736.458,83
R115	Φόρος εισοδήματος	14.520.000.000,00	31.571.256.674,72	416.028.180,76	17.025.364.776,20	1.359.135.812,07	15.666.228.964,13	14.129.863.717,76
R11501	Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από Φυσικά Πρόσωπα (ΦΠ)	9.834.000.000,00	18.422.966.618,59	294.840.193,35	11.060.695.821,54	552.648.855,05	10.508.046.966,49	7.067.430.603,70
R1150101	Φόρος στο εισόδημα ΦΠ - εκκαθάριση δηλώσεων	2.088.000.000,00	7.520.523.420,30	244.397.875,18	2.481.341.002,79	36.253.787,34	2.445.087.215,45	4.794.784.542,33
R1150101001	Φόρος στο εισόδημα ΦΠ - εκκαθάριση δηλώσεων	2.088.000.000,00	7.520.523.420,30	244.397.875,18	2.481.341.002,79	36.253.787,34	2.445.087.215,45	4.794.784.542,33
R1150102	Φόρος στο εισόδημα ΦΠ - προκαταβολή	240.000.000,00	1.309.873.249,61	14.497.858,65	323.041.103,46	46.552.267,48	276.488.835,98	972.334.287,50
R1150102001	Φόρος στο εισόδημα ΦΠ - προκαταβολή	240.000.000,00	1.309.873.249,61	14.497.858,65	323.041.103,46	46.552.267,48	276.488.835,98	972.334.287,50
R1150103	Φόρος στο εισόδημα από μισθούς - παρακράτηση	4.179.000.000,00	5.322.500.642,24	15.352.214,97	4.816.720.505,46	451.966.913,51	4.364.753.591,95	490.427.921,81
R1150103001	Φόρος στο εισόδημα από μισθούς - παρακράτηση	4.179.000.000,00	5.322.500.642,24	15.352.214,97	4.816.720.505,46	451.966.913,51	4.364.753.591,95	490.427.921,81
R1150104	Φόρος στο εισόδημα από συντάξεις - παρακράτηση	1.872.000.000,00	1.915.309.220,42	72,36	1.914.561.768,58		1.914.561.768,58	747.379,48
R1150104001	Φόρος στο εισόδημα από συντάξεις - παρακράτηση	1.872.000.000,00	1.915.309.220,42	72,36	1.914.561.768,58		1.914.561.768,58	747.379,48
R1150105	Φόρος στο εισόδημα ΦΠ (πλην μισθών και συντάξεων) - παρακράτ	789.000.000,00	1.196.854.921,95	9.414.482,16	880.970.350,85	1.269.422,00	879.700.928,85	306.470.088,94
R1150105001	Φόρος στο εισόδημα ΦΠ (πλην μισθών και συντάξεων) - παρακράτ	789.000.000,00	1.196.854.921,95	9.414.482,16	880.970.350,85	1.269.422,00	879.700.928,85	306.470.088,94
R1150106	Ειδική εισφορά αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας	262.000.000,00	260.079.834,13	43.876,32	254.001.805,56	5.965,55	253.995.840,01	6.034.152,25
R1150106001	Ειδική εισφορά αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας	262.000.000,00	260.079.834,13	43.876,32	254.001.805,56	5.965,55	253.995.840,01	6.034.152,25

R1150107	Ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα ΦΠ	401.000.000,00	792.562.043,73	9.005.012,14	378.762.222,68	16.250.397,77	362.511.824,91	404.794.808,91
R1150107001	Ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα ΦΠ	401.000.000,00	792.562.043,73	9.005.012,14	378.762.222,68	16.250.397,77	362.511.824,91	404.794.808,91
R1150108	Φόρος στο εισόδημα από μερίσματα και κέρδη αλλοδαπών εταιρει	0,00	2.518.795,91	10.943,13	950.334,08	27.649,68	922.684,40	1.557.518,70
R1150108001	Φόρος στο εισόδημα από μερίσματα και κέρδη αλλοδαπών εταιρει	0,00	2.518.795,91	10.943,13	950.334,08	27.649,68	922.684,40	1.557.518,70
R1150110	Φόρος από εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει σ	2.000.000,00	8.417.156,81	8.695,57	8.390.726,37	1.846,01	8.388.880,36	17.734,87
R1150110001	Φόρος από εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει σ	2.000.000,00	7.580.000,00		7.580.000,00		7.580.000,00	0,00
R1150110002	Φόρος από εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει σ	0,00	837.156,81	8.695,57	810.726,37	1.846,01	808.880,36	17.734,87
R1150189	Λοιποί φόροι στο εισόδημα ΦΠ	1.000.000,00	94.327.333,49	2.109.162,87	1.956.001,71	320.605,71	1.635.396,00	90.262.168,91
R1150189001	Λοιποί φόροι στο εισόδημα ΦΠ	1.000.000,00	94.327.333,49	2.109.162,87	1.956.001,71	320.605,71	1.635.396,00	90.262.168,91
R11502	Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρίες (ΝΠ)	3.533.000.000,00	11.580.929.010,99	100.523.668,34	4.629.435.526,83	723.041.450,54	3.906.394.076,29	6.850.969.815,82
R1150201	Φόρος στο εισόδημα ΝΠ κερδοσκοπικού χαρακτήρα - εκκαθάριση δ	1.141.000.000,00	4.543.145.475,34	26.738.784,28	1.623.485.014,77	429.917.064,01	1.193.567.950,76	2.892.921.676,29
R1150201001	Φόρος στο εισόδημα ΝΠ κερδοσκοπικού χαρακτήρα - εκκαθάριση δ	1.141.000.000,00	4.543.145.475,34	26.738.784,28	1.623.485.014,77	429.917.064,01	1.193.567.950,76	2.892.921.676,29
R1150202	Φόρος στο εισόδημα ΝΠ κερδοσκοπικού χαρακτήρα - προκαταβολή	1.570.000.000,00	4.853.430.185,36	37.565.707,41	2.007.279.128,51	229.256.979,91	1.778.022.148,60	2.808.585.349,44

R1150202001	Φόρος στο εισόδημα ΝΠ κερδοσκοπικού χαρακτήρα - προκαταβολή	1.570.000.000,00	4.853.430.185,36	37.565.707,41	2.007.279.128,51	229.256.979,91	1.778.022.148,60	2.808.585.349,44
R1150203	Φόρος στο εισόδημα κοινοπραξιών και λοιπών νομικών οντοτήτων	226.000.000,00	823.998.232,59	4.826.428,46	336.765.948,56	31.196.258,23	305.569.690,33	482.405.855,57
R1150203001	Φόρος στο εισόδημα κοινοπραξιών και λοιπών νομικών οντοτήτων	226.000.000,00	823.998.232,59	4.826.428,46	336.765.948,56	31.196.258,23	305.569.690,33	482.405.855,57
R1150204	Φόρος στο εισόδημα κοινοπραξιών και λοιπών νομικών οντοτήτων	334.000.000,00	822.054.938,57	19.466.032,00	427.072.006,42	28.073.290,54	398.998.715,88	375.516.900,15
R1150204001	Φόρος στο εισόδημα κοινοπραξιών και λοιπών νομικών οντοτήτων	334.000.000,00	822.054.938,57	19.466.032,00	427.072.006,42	28.073.290,54	398.998.715,88	375.516.900,15
R1150205	Φόρος επί των διανεμόμενων κερδών των ημεδαπών εταιριών	252.000.000,00	272.457.707,35	1.853.072,55	219.366.793,06	3.275.282,67	216.091.510,39	51.237.841,74
R1150205001	Φόρος επί των διανεμόμενων κερδών των ημεδαπών εταιριών	252.000.000,00	272.457.707,35	1.853.072,55	219.366.793,06	3.275.282,67	216.091.510,39	51.237.841,74
R1150206	Εφάπαξ φόροι εισοδήματος ΝΠ	1.000.000,00	14.345.744,14	17.271,22	754.176,72	115.149,81	639.026,91	13.574.296,20
R1150206001	Εφάπαξ φόροι εισοδήματος ΝΠ	1.000.000,00	14.345.744,14	17.271,22	754.176,72	115.149,81	639.026,91	13.574.296,20
R1150289	Λοιποί φόροι στο εισόδημα εταιριών	9.000.000,00	251.496.727,64	10.056.372,42	14.712.458,79	1.207.425,37	13.505.033,42	226.727.896,43
R1150289001	Λοιποί φόροι στο εισόδημα εταιριών	9.000.000,00	251.496.727,64	10.056.372,42	14.712.458,79	1.207.425,37	13.505.033,42	226.727.896,43
R11503	Φόροι επί κερδών διακράτησης	44.000.000,00	60.270.975,28	218.369,29	17.266.148,82	101.793,97	17.164.354,85	42.786.457,17
R1150301	Φόρος στο εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης ακινήτων	0,00	3.176.111,17		429.147,83		429.147,83	2.746.963,34
R1150301001	Φόρος στο εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης ακινήτων	0,00	3.176.111,17		429.147,83		429.147,83	2.746.963,34

R1150302	Φόρος μεταβίβασης επιχειρήσεων και χρηματοοικονομικών στοιχείων	44.000.000,00	54.430.728,76	208.414,77	16.776.959,64	101.793,97	16.675.165,67	37.445.354,35
R1150302001	Φόρος μεταβίβασης επιχειρήσεων και χρηματοοικονομικών στοιχείων	44.000.000,00	54.430.728,76	208.414,77	16.776.959,64	101.793,97	16.675.165,67	37.445.354,35
R1150389	Λοιποί φόροι επί κερδών διακράτησης	0,00	2.664.135,35	9.954,52	60.041,35		60.041,35	2.594.139,48
R1150389001	Λοιποί φόροι επί κερδών διακράτησης	0,00	2.664.135,35	9.954,52	60.041,35		60.041,35	2.594.139,48
R11504	Φόροι επί κερδών από λαχεία και τυχερά παίγνια	101.000.000,00	188.940.530,79	157.505,89	167.419.295,52	63.748.693,60	103.670.601,92	21.363.729,38
R1150489	Λοιποί φόροι επί κερδών από λαχεία και τυχερά παίγνια	101.000.000,00	188.940.530,79	157.505,89	167.419.295,52	63.748.693,60	103.670.601,92	21.363.729,38
R1150489001	Λοιποί φόροι επί κερδών από λαχεία και τυχερά παίγνια	101.000.000,00	188.940.530,79	157.505,89	167.419.295,52	63.748.693,60	103.670.601,92	21.363.729,38
R11505	Φόρος εισοδήματος κατοίκων αλλοδαπής	54.000.000,00	76.238.294,06	1.312.786,44	69.972.369,19	1.042.594,26	68.929.774,93	4.953.138,43
R1150501	Φόρος εισοδήματος αλλοδαπής για πνευματικά και άλλα δικαιώματα	54.000.000,00	75.120.116,52	1.297.615,33	68.989.452,26	605.982,12	68.383.470,14	4.833.048,93
R1150501001	Φόρος εισοδήματος αλλοδαπής για πνευματικά και άλλα δικαιώματα	54.000.000,00	75.120.116,52	1.297.615,33	68.989.452,26	605.982,12	68.383.470,14	4.833.048,93
R1150502	Φόρος εισοδήματος αλλοδαπής από τόκους	0,00	1.108.483,48	15.171,11	982.912,87	436.612,14	546.300,73	110.399,50
R1150502001	Φόρος εισοδήματος αλλοδαπής από τόκους	0,00	1.108.483,48	15.171,11	982.912,87	436.612,14	546.300,73	110.399,50
R1150589	Λοιποί φόροι εισοδήματος κατοίκων αλλοδαπής	0,00	9.694,06		4,06		4,06	9.690,00
R1150589001	Λοιποί φόροι εισοδήματος κατοίκων αλλοδαπής	0,00	9.694,06		4,06		4,06	9.690,00
R11506	Φόρος εισοδήματος ειδικών κατηγοριών	954.000.000,00	1.241.911.245,01	18.975.657,45	1.080.575.614,30	18.552.424,65	1.062.023.189,65	142.359.973,26
R1150601	Φόρος πλοίων	163.000.000,00	272.345.675,30	10.753.009,98	222.197.350,95	4.936.330,94	217.261.020,01	39.395.314,37

R1150601001	Φόρος πλοίων	163.000.000,00	272.345.675,30	10.753.009,98	222.197.350,95	4.936.330,94	217.261.020,01	39.395.314,37
R1150602	Φόρος επί των τόκων των καταθέσεων, συμφωνιών επαναγοράς, ομ	351.000.000,00	363.638.457,75	1.187.193,81	322.003.423,53	1.904.732,12	320.098.691,41	40.447.840,41
R1150602001	Φόρος επί των τόκων των καταθέσεων, συμφωνιών επαναγοράς, ομ	351.000.000,00	363.638.457,75	1.187.193,81	322.003.423,53	1.904.732,12	320.098.691,41	40.447.840,41
R1150603	Φόρος επί των τόκων από αποταμιεύσεις κατοίκων Ελλάδος στο ε	0,00	326.566,82	5.416,30	25.234,03	5.416,31	19.817,72	295.916,49
R1150603001	Φόρος επί των τόκων από αποταμιεύσεις κατοίκων Ελλάδος στο ε	0,00	326.566,82	5.416,30	25.234,03	5.416,31	19.817,72	295.916,49
R1150604	Φόρος στο εισόδημα νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτή	14.000.000,00	42.791.303,75	3.320.769,44	20.987.442,00	5.767.943,62	15.219.498,38	18.483.092,31
R1150604001	Φόρος στο εισόδημα νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτή	14.000.000,00	42.791.303,75	3.320.769,44	20.987.442,00	5.767.943,62	15.219.498,38	18.483.092,31
R1150605	Φόρος στο εισόδημα νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτή	14.000.000,00	44.125.179,29	1.940.562,71	32.474.334,08	3.929.928,92	28.544.405,16	9.710.282,50
R1150605001	Φόρος στο εισόδημα νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτή	14.000.000,00	44.125.179,29	1.940.562,71	32.474.334,08	3.929.928,92	28.544.405,16	9.710.282,50
R1150689	Λοιποί φόροι εισοδήματος ειδικών κατηγοριών	412.000.000,00	518.684.062,10	1.768.705,21	482.887.829,71	2.008.072,74	480.879.756,97	34.027.527,18
R1150689001	Λοιποί φόροι εισοδήματος ειδικών κατηγοριών	412.000.000,00	518.684.062,10	1.768.705,21	482.887.829,71	2.008.072,74	480.879.756,97	34.027.527,18
R116	Φόροι κεφαλαίου	166.000.000,00	719.386.853,69	102.618.636,31	226.047.222,05	3.735.015,16	222.312.206,89	390.720.995,33
R11601	Φόροι κληρονομιών, γονικών παροχών και δωρεών	166.000.000,00	719.386.853,69	102.618.636,31	226.047.222,05	3.735.015,16	222.312.206,89	390.720.995,33
R1160101	Φόροι και τέλη κληρονομιών	143.000.000,00	527.898.681,45	11.779.008,96	183.657.154,19	2.225.474,04	181.431.680,15	332.462.518,30

R1160101001	Φόροι και τέλη κληρονομιών	143.000.000,00	527.898.681,45	11.779.008,96	183.657.154,19	2.225.474,04	181.431.680,15	332.462.518,30
R1160102	Φόροι και τέλη δωρεών, γονικών και λοιπών παροχών	23.000.000,00	186.535.768,10	90.741.414,40	42.344.553,30	1.468.314,75	40.876.238,55	53.449.800,40
R1160102001	Φόροι και τέλη δωρεών, γονικών και λοιπών παροχών	23.000.000,00	186.535.768,10	90.741.414,40	42.344.553,30	1.468.314,75	40.876.238,55	53.449.800,40
R1160189001	Λοιποί φόροι κληρονομιών, γονικών παροχών και δωρεών	0,00	4.952.404,14	98.212,95	45.514,56	41.226,37	4.288,19	4.808.676,63
R119	Λοιποί τρέχοντες φόροι	1.333.000.000,00	2.397.401.595,41	2.132.554,97	2.107.727.631,68	1.033.653.147,11	1.074.074.484,57	287.541.408,76
R11901	Φόροι οχημάτων	1.233.000.000,00	1.185.800.862,20	1.232.456,88	947.108.147,44	1.001.719,34	946.106.428,10	237.460.257,88
R1190101	Τέλη κυκλοφορίας	1.227.000.000,00	1.167.137.981,53	1.209.626,07	942.334.314,68	989.727,53	941.344.587,15	223.594.040,78
R1190101001	Τέλη κυκλοφορίας	1.227.000.000,00	1.167.137.981,53	1.209.626,07	942.334.314,68	989.727,53	941.344.587,15	223.594.040,78
R1190189	Λοιπά τέλη και εισφορές στα οχήματα	6.000.000,00	18.662.880,67	22.830,81	4.773.832,76	11.991,81	4.761.840,95	13.866.217,10
R1190189001	Λοιπά τέλη και εισφορές στα οχήματα	6.000.000,00	18.662.880,67	22.830,81	4.773.832,76	11.991,81	4.761.840,95	13.866.217,10
R11902	Τρέχοντες φόροι επί κινητής περιουσίας	34.000.000,00	87.384.453,62	803.684,60	38.587.382,82	2.305.173,28	36.282.209,54	47.993.386,20
R1190201	Φόρος πολυτελούς διαβίωσης	34.000.000,00	84.337.769,91	800.375,47	38.384.706,07	2.247.550,82	36.137.155,25	45.152.688,37
R1190201001	Φόρος πολυτελούς διαβίωσης	34.000.000,00	84.337.769,91	800.375,47	38.384.706,07	2.247.550,82	36.137.155,25	45.152.688,37
R1190289	Λοιποί φόροι κινητής περιουσίας	0,00	3.046.683,71	3.309,13	202.676,75	57.622,46	145.054,29	2.840.697,83
R1190289001	Λοιποί φόροι κινητής περιουσίας	0,00	3.046.683,71	3.309,13	202.676,75	57.622,46	145.054,29	2.840.697,83
R11903	Γενικές και ειδικές άδειες νοικοκυριών	48.000.000,00	68.949.894,38		68.931.993,54	316.484,81	68.615.508,73	17.900,84
R1190301	Έσοδα από ιατρικές εξετάσεις οδηγών	48.000.000,00	68.949.894,38		68.931.993,54	316.484,81	68.615.508,73	17.900,84
R1190301001	Έσοδα από ιατρικές εξετάσεις οδηγών	48.000.000,00	68.949.894,38		68.931.993,54	316.484,81	68.615.508,73	17.900,84
R11909	Διάφοροι άλλοι τρέχοντες φόροι	18.000.000,00	1.055.266.385,21	96.413,49	1.053.100.107,88	1.030.029.769,68	23.070.338,20	2.069.863,84
R1190901	Λοιπά μη ταξινομημένα φορολογικά έσοδα	18.000.000,00	1.055.128.407,61	96.413,49	1.053.000.589,34	1.030.029.769,68	22.970.819,66	2.031.404,78

R1190901001	Λοιπά μη ταξινομημένα φορολογικά έσοδα	18.000.000,00	1.055.128.407,61	96.413,49	1.053.000.589,34	1.030.029.769,68	22.970.819,66	2.031.404,78
R1190989	Διάφοροι άλλοι τρέχοντες φόροι	0,00	137.977,60		99.518,54		99.518,54	38.459,06
R1190989001	Διάφοροι άλλοι τρέχοντες φόροι	0,00	137.977,60		99.518,54		99.518,54	38.459,06
R12	Κοινωνικές εισφορές	55.000.000,00	62.702.784,14		56.093.957,20	1.493.916,61	54.600.040,59	6.608.826,94
R121	Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	0,00	4.206,55		4.206,55		4.206,55	0,00
R12106	Εισφορές συνταξιούχων	0,00	4.206,55		4.206,55		4.206,55	0,00
R1210605	Εισφορές συνταξιούχων για παροχές υγείας	0,00	4.206,55		4.206,55		4.206,55	0,00
R1210605001	Εισφορές συνταξιούχων για παροχές υγείας	0,00	4.206,55		4.206,55		4.206,55	0,00
R122	Λοιπές κοινωνικές εισφορές	55.000.000,00	62.698.577,59		56.089.750,65	1.493.916,61	54.595.834,04	6.608.826,94
R12201	Εισφορές εργαζομένων	55.000.000,00	62.698.577,59		56.089.750,65	1.493.916,61	54.595.834,04	6.608.826,94
R1220101	Εισφορές εργαζομένων για συνταξιοδότηση από το Δημόσιο	3.000.000,00	7.298.632,22		788.711,03	1.493.335,51	-704.624,48	6.509.921,19
R1220101001	Εισφορές εργαζομένων για συνταξιοδότηση από το Δημόσιο	3.000.000,00	7.298.632,22		788.711,03	1.493.335,51	-704.624,48	6.509.921,19
R1220102	Εισφορές εργαζομένων για παροχές υγείας από το Δημόσιο	52.000.000,00	55.268.066,53		55.170.072,78	581,10	55.169.491,68	97.993,75
R1220102001	Εισφορές εργαζομένων για παροχές υγείας από το Δημόσιο	52.000.000,00	55.268.066,53		55.170.072,78	581,10	55.169.491,68	97.993,75
R1220189	Λοιπές εισφορές εργαζομένων	0,00	131.878,84		130.966,84		130.966,84	912,00
R1220189001	Λοιπές εισφορές εργαζομένων	0,00	131.878,84		130.966,84		130.966,84	912,00
R13	Μεταβιβάσεις	7.376.000.000,00	19.638.410.907,85	332.794.179,52	6.359.957.366,16	496.463,33	6.359.460.902,83	12.945.659.362,17
R131	Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις	45.000.000,00	518.572.015,00	41.199,92	502.146.398,38	60.383,13	502.086.015,25	16.384.416,70

R13104	Μεταβιβάσεις από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)	0,00	21.988,62		34,59		34,59	21.954,03
R1310489	Λοιπές μεταβιβάσεις από ΟΤΑ	0,00	21.988,62		34,59		34,59	21.954,03
R1310489001	Λοιπές μεταβιβάσεις από ΟΤΑ	0,00	21.988,62		34,59		34,59	21.954,03
R13108	Μεταβιβάσεις από λοιπά νομικά πρόσωπα	45.000.000,00	508.152.313,74		501.813.636,24	60.383,13	501.753.253,11	6.338.677,50
R1310801	Μέρισμα ΕΕΤΤ	24.000.000,00	31.411.948,33		31.411.948,33		31.411.948,33	0,00
R1310801001	Μέρισμα ΕΕΤΤ	24.000.000,00	31.411.948,33		31.411.948,33		31.411.948,33	0,00
R1310802	Απολήψεις από Ν.Π.Δ.Δ.	0,00	52.710.471,51		52.709.863,59		52.709.863,59	607,92
R1310802001	Απολήψεις από Ν.Π.Δ.Δ.	0,00	52.710.471,51		52.709.863,59		52.709.863,59	607,92
R1310803	Έσοδα από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερ	0,00	398.045.943,57		391.709.066,80		391.709.066,80	6.336.876,77
R1310803001	Έσοδα από πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερ	0,00	398.045.943,57		391.709.066,80		391.709.066,80	6.336.876,77
R1310889	Λοιπές μεταβιβάσεις από νομικά πρόσωπα	21.000.000,00	25.983.950,33		25.982.757,52	60.383,13	25.922.374,39	1.192,81
R1310889001	Λοιπές μεταβιβάσεις από νομικά πρόσωπα	21.000.000,00	25.983.950,33		25.982.757,52	60.383,13	25.922.374,39	1.192,81
R13109	Λοιπές Μεταβιβάσεις	0,00	10.397.712,64	41.199,92	332.727,55		332.727,55	10.023.785,17
R1310901	Μη φορολογικά χρέη που επαναβεβαιώνονται σε βάρος οφειλετών	0,00	2.797.452,35		1.985,70		1.985,70	2.795.466,65
R1310901001	Μη φορολογικά χρέη που επαναβεβαιώνονται σε βάρος οφειλετών	0,00	2.797.452,35		1.985,70		1.985,70	2.795.466,65
R1310902	Ποσά που βεβαιώνονται σε βάρος υπολόγων για ελλείμματα δημόσ	0,00	7.600.260,29	41.199,92	330.741,85		330.741,85	7.228.318,52

R1310902001	Ποσά που βεβαιώνονται σε βάρος υπολόγων για ελλείμματα δημόσι	0,00	7.600.260,29	41.199,92	330.741,85		330.741,85	7.228.318,52
R132	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ε.	15.000.000,00	661.616.843,16		661.616.002,25		661.616.002,25	840,91
R13201	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κοινοτικά Ταμεία	15.000.000,00	17.196.843,16		17.196.002,25		17.196.002,25	840,91
R1320101	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εσ	0,00						
R1320101001	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εσ	0,00						
R1320102	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Να	0,00						
R1320102001	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Να	0,00						
R1320103	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εθ	0,00						
R1320103001	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εθ	0,00						
R1320104	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών λοιπών υπουργείων	0,00						

R1320104001	Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών λουτών υπουργείων	0,00						
R1320189	Λουτές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κοινοτικά ταμεία	15.000.000,00	17.196.843,16		17.196.002,25		17.196.002,25	840,91
R1320189001	Λουτές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κοινοτικά ταμεία	15.000.000,00	17.196.843,16		17.196.002,25		17.196.002,25	840,91
R13202	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε.	0,00	644.420.000,00		644.420.000,00		644.420.000,00	0,00
R1320201	Επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA)	0,00	644.420.000,00		644.420.000,00		644.420.000,00	0,00
R1320201001	Επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA)	0,00	644.420.000,00		644.420.000,00		644.420.000,00	0,00
R1320202	Επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (SMP)	0,00						
R1320202001	Επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (SMP)	0,00						
R1320289	Λουτές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.	0,00						
R1320289001	Λουτές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.	0,00						
R133	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από φορείς του εξωτερικού	2.000.000,00	6.200.439,50		6.200.439,50		6.200.439,50	0,00
R13301	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από Διεθνείς Οργανισμούς	1.000.000,00	4.076.688,12		4.076.688,12		4.076.688,12	0,00
R1330101	Απολήψεις Ν.Α.Τ.Ο. για παροχή αγαθών και υπηρεσιών	0,00	2.000.000,00		2.000.000,00		2.000.000,00	0,00

R1330101001	Απολήψεις Ν.Α.Τ.Ο. για παροχή αγαθών και υπηρεσιών	0,00	2.000.000,00		2.000.000,00		2.000.000,00	0,00
R1330102	Εισφορές Ν.Α.Τ.Ο. για δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης στα	0,00	1.320.000,00		1.320.000,00		1.320.000,00	0,00
R1330102001	Εισφορές Ν.Α.Τ.Ο. για δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης στα	0,00	1.320.000,00		1.320.000,00		1.320.000,00	0,00
R1330103	Λοιπά έσοδα από Ν.Α.Τ.Ο.	0,00						
R1330103001	Λοιπά έσοδα από Ν.Α.Τ.Ο.	0,00						
R1330189	Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από Διεθνείς Οργανισμούς	1.000.000,00	756.688,12		756.688,12		756.688,12	0,00
R1330189001	Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από Διεθνείς Οργανισμούς	1.000.000,00	756.688,12		756.688,12		756.688,12	0,00
R13309	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από λοιπούς φορείς του εξωτερικού	1.000.000,00	2.123.751,38		2.123.751,38		2.123.751,38	0,00
R1330901	Μεταβιβάσεις από ξένες χώρες	1.000.000,00	2.123.751,38		2.123.751,38		2.123.751,38	0,00
R1330901001	Μεταβιβάσεις από ξένες χώρες	1.000.000,00	2.123.751,38		2.123.751,38		2.123.751,38	0,00
R134	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	30.000.000,00	16.456.286,24		16.456.286,24		16.456.286,24	0,00
R13409	Λοιπές Επιχορηγήσεις επενδύσεων	30.000.000,00	16.456.286,24		16.456.286,24		16.456.286,24	0,00
R1340901	Έσοδα από συνεισφορές για εκτέλεση έργων επενδύσεων	30.000.000,00	16.456.286,24		16.456.286,24		16.456.286,24	0,00
R1340901001	Έσοδα από συνεισφορές για εκτέλεση έργων επενδύσεων	30.000.000,00	16.456.286,24		16.456.286,24		16.456.286,24	0,00
R135	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ε.Ε.	7.236.000.000,00	5.010.652.020,48		5.010.652.020,48		5.010.652.020,48	0,00
R13501	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από κοινοτικά ταμεία	7.236.000.000,00	5.010.652.020,48		5.010.652.020,48		5.010.652.020,48	0,00

R1350101	Απολήψεις από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	1.681.000.000,00	1.445.785.482,61		1.445.785.482,61		1.445.785.482,61	0,00
R1350101001	Απολήψεις από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	1.681.000.000,00	1.445.785.482,61		1.445.785.482,61		1.445.785.482,61	0,00
R1350102	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων	0,00						
R1350102001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων	0,00						
R1350103	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	650.000.000,00	848.537.058,95		848.537.058,95		848.537.058,95	0,00
R1350103001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	650.000.000,00	848.537.058,95		848.537.058,95		848.537.058,95	0,00
R1350104	Απολήψεις από το Ταμείο Συνοχής	441.000.000,00	305.142.804,70		305.142.804,70		305.142.804,70	0,00
R1350104001	Απολήψεις από το Ταμείο Συνοχής	441.000.000,00	305.142.804,70		305.142.804,70		305.142.804,70	0,00
R1350105	Απολήψεις από το Χρηματοδοτικό Μέσο Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χ	0,00	2.696.071,92		2.696.071,92		2.696.071,92	0,00
R1350105001	Απολήψεις από το Χρηματοδοτικό Μέσο Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χ	0,00	2.696.071,92		2.696.071,92		2.696.071,92	0,00
R1350106	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	863.000.000,00	510.195.053,52		510.195.053,52		510.195.053,52	0,00
R1350106001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	863.000.000,00	510.195.053,52		510.195.053,52		510.195.053,52	0,00
R1350107	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θαλάσσιας Αλιείας (ΕΤΘΑ)	62.000.000,00	61.755.385,39		61.755.385,39		61.755.385,39	0,00
R1350107001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θαλάσσιας Αλιείας (ΕΤΘΑ)	62.000.000,00	61.755.385,39		61.755.385,39		61.755.385,39	0,00

R1350108	Απολήψεις από τα Ταμεία Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης κα	45.000.000,00						
R1350108001	Απολήψεις από τα Ταμεία Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης κα	45.000.000,00						
R1350109	Απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	3.436.000.000,00	1.717.761.118,00		1.717.761.118,00		1.717.761.118,00	0,00
R1350109001	Απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	3.436.000.000,00	1.717.761.118,00		1.717.761.118,00		1.717.761.118,00	0,00
R1350189	Λοιπές Απολήψεις για τη μελέτη ή εκτέλεση διαφόρων προγραμμάτων	58.000.000,00	118.779.045,39		118.779.045,39		118.779.045,39	0,00
R1350189001	Λοιπές Απολήψεις για τη μελέτη ή εκτέλεση διαφόρων προγραμμάτων	58.000.000,00	118.779.045,39		118.779.045,39		118.779.045,39	0,00
R139	Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	48.000.000,00	13.424.913.303,47	332.752.979,60	162.886.219,31	436.080,20	162.450.139,11	12.929.274.104,56
R13901	Έσοδα από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων	30.000.000,00	12.317.708.453,72	332.728.550,80	36.572.743,50	428.919,93	36.143.823,57	11.948.407.159,42
R1390101	Έσοδα από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων	25.000.000,00	12.308.628.208,15	332.686.327,88	30.906.104,52	428.919,93	30.477.184,59	11.945.035.775,75
R1390101001	Έσοδα από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων	25.000.000,00	12.308.628.208,15	332.686.327,88	30.906.104,52	428.919,93	30.477.184,59	11.945.035.775,75
R1390189	Λοιπά έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων	5.000.000,00	9.080.245,57	42.222,92	5.666.638,98		5.666.638,98	3.371.383,67
R1390189001	Λοιπά έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων	5.000.000,00	9.080.245,57	42.222,92	5.666.638,98		5.666.638,98	3.371.383,67
R13904	Έσοδα από δωρεές	7.000.000,00	55.378.215,13	24.428,80	13.620.351,19	7.160,27	13.613.190,92	41.733.435,14
R1390489	Έσοδα από κάθε χαριστική πράξη υπέρ του Δημοσίου	7.000.000,00	55.378.215,13	24.428,80	13.620.351,19	7.160,27	13.613.190,92	41.733.435,14

R1390489001	Έσοδα από κάθε χαριστική πράξη υπέρ του Δημοσίου	7.000.000,00	55.378.215,13	24.428,80	13.620.351,19	7.160,27	13.613.190,92	41.733.435,14
R13905	Έσοδα από αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων	0,00	28.704.656,46		133.148,27		133.148,27	28.571.508,19
R1390589	Λοιπά έσοδα από αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων	0,00	28.704.656,46		133.148,27		133.148,27	28.571.508,19
R1390589001	Λοιπά έσοδα από αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων	0,00	28.704.656,46		133.148,27		133.148,27	28.571.508,19
R13909	Έσοδα από λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	11.000.000,00	1.023.121.978,16		112.559.976,35		112.559.976,35	910.562.001,81
R1390901	Έσοδα από την ανάκτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων	0,00	909.023.532,21					909.023.532,21
R1390901001	Έσοδα από την ανάκτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων	0,00	909.023.532,21					909.023.532,21
R1390902	Έσοδα από την περιέλευση αδρανών καταθέσεων στο Ελληνικό Δημ	9.000.000,00	9.865.869,52		9.865.869,52		9.865.869,52	0,00
R1390902001	Έσοδα από την περιέλευση αδρανών καταθέσεων στο Ελληνικό Δημ	9.000.000,00	9.865.869,52		9.865.869,52		9.865.869,52	0,00
R1390989	Λοιπά έσοδα από λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	2.000.000,00	104.232.576,43		102.694.106,83		102.694.106,83	1.538.469,60
R1390989001	Λοιπά έσοδα από λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	2.000.000,00	104.232.576,43		102.694.106,83		102.694.106,83	1.538.469,60
R14	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2.092.000.000,00	1.969.239.960,41	1.358.165,65	882.869.512,69	11.609.490,14	871.260.022,55	1.085.012.282,07
R141	Πωλήσεις αγαθών	2.000.000,00	2.617.600,70		1.321.868,55		1.321.868,55	1.295.732,15
R14101	Πωλήσεις αγαθών	2.000.000,00	2.617.600,70		1.321.868,55		1.321.868,55	1.295.732,15
R1410189	Λοιπές Πωλήσεις Αγαθών	2.000.000,00	2.437.280,70		1.141.548,55		1.141.548,55	1.295.732,15
R1410189001	Λοιπές Πωλήσεις Αγαθών	2.000.000,00	2.437.280,70		1.141.548,55		1.141.548,55	1.295.732,15

R1410101	Έσοδα από δημεύσεις για τις παραβάσεις της νομοθεσίας για τα	0,00	180.320,00		180.320,00		180.320,00	0,00
R1410101001	Έσοδα από δημεύσεις για τις παραβάσεις της νομοθεσίας για τα	0,00	180.320,00		180.320,00		180.320,00	0,00
R142	Παροχή υπηρεσιών	191.000.000,00	507.474.880,58	154.091,23	338.049.326,22	912.052,94	337.137.273,28	169.271.463,13
R14202	Παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης	0,00	621.595,05		619.855,05	381,00	619.474,05	1.740,00
R1420201	Έσοδα ΥΠΑ από παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης	0,00	621.595,05		619.855,05	381,00	619.474,05	1.740,00
R1420201001	Έσοδα ΥΠΑ από παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης	0,00	621.595,05		619.855,05	381,00	619.474,05	1.740,00
R14203	Παροχή δικαστικών υπηρεσιών	39.000.000,00	151.980.785,41	118.913,70	41.029.157,56	735.687,12	40.293.470,44	110.832.714,15
R1420301	Δικαστικά έξοδα επιβαλλόμενα από τα ποινικά δικαστήρια	5.000.000,00	107.148.862,58	109.106,04	4.998.219,05	33.791,19	4.964.427,86	102.041.537,49
R1420301001	Δικαστικά έξοδα επιβαλλόμενα από τα ποινικά δικαστήρια	5.000.000,00	107.148.862,58	109.106,04	4.998.219,05	33.791,19	4.964.427,86	102.041.537,49
R1420302	Αντίτιμο δικαστικού ενσήμου σε αγωγές και προσωρινά μέτρα	33.000.000,00	34.987.569,00		34.961.685,99	699.645,55	34.262.040,44	25.883,01
R1420302001	Αντίτιμο δικαστικού ενσήμου σε αγωγές και προσωρινά μέτρα	33.000.000,00	34.987.569,00		34.961.685,99	699.645,55	34.262.040,44	25.883,01
R1420389	Λοιπά έσοδα από παροχή δικαστικών υπηρεσιών	1.000.000,00	9.844.353,83	9.807,66	1.069.252,52	2.250,38	1.067.002,14	8.765.293,65
R1420389001	Λοιπά έσοδα από παροχή δικαστικών υπηρεσιών	1.000.000,00	9.844.353,83	9.807,66	1.069.252,52	2.250,38	1.067.002,14	8.765.293,65
R14204	Παροχή υπηρεσιών ελέγχου	97.000.000,00	147.760.347,47	0,32	145.291.662,00	23.754,50	145.267.907,50	2.468.685,15
R1420401	Έσοδα από την παροχή τελωνειακών υπηρεσιών	92.000.000,00	141.805.287,21		140.045.853,03		140.045.853,03	1.759.434,18
R1420401001	Έσοδα από την παροχή τελωνειακών υπηρεσιών	92.000.000,00	141.805.287,21		140.045.853,03		140.045.853,03	1.759.434,18
R1420402	Έσοδα από τη διενέργεια γεωτεχνικών ελέγχων	3.000.000,00	3.280.498,03	0,26	2.701.414,87	8.390,45	2.693.024,42	579.082,90

R1420402001	Έσοδα από τη διενέργεια γεωτεχνικών ελέγχων	3.000.000,00	3.280.498,03	0,26	2.701.414,87	8.390,45	2.693.024,42	579.082,90
R1420403	Έσοδα από τη διενέργεια χημικών ελέγχων	0,00	545.915,04		476.039,99		476.039,99	69.875,05
R1420403001	Έσοδα από τη διενέργεια χημικών ελέγχων	0,00	545.915,04		476.039,99		476.039,99	69.875,05
R1420489	Λοιπά έσοδα από υπηρεσίες ελέγχου	2.000.000,00	2.128.647,19	0,06	2.068.354,11	15.364,05	2.052.990,06	60.293,02
R1420489001	Λοιπά έσοδα από υπηρεσίες ελέγχου	2.000.000,00	2.128.647,19	0,06	2.068.354,11	15.364,05	2.052.990,06	60.293,02
R14206	Παροχή υπηρεσιών από τα προξενεία	35.000.000,00	125.893.368,34	898,59	81.237.127,20	401,42	81.236.725,78	44.655.342,55
R1420601	Τέλη και λοιπά έσοδα έμμισθων προξενείων	35.000.000,00	125.228.951,18	150,00	80.788.307,91		80.788.307,91	44.440.493,27
R1420601001	Τέλη και λοιπά έσοδα έμμισθων προξενείων	35.000.000,00	125.228.951,18	150,00	80.788.307,91		80.788.307,91	44.440.493,27
R1420602	Τέλη και λοιπά έσοδα άμισθων προξενείων	0,00	40.843,35		39.479,00	330,00	39.149,00	1.364,35
R1420602001	Τέλη και λοιπά έσοδα άμισθων προξενείων	0,00	40.843,35		39.479,00	330,00	39.149,00	1.364,35
R1420603	Προξενικά ναυτιλιακά τέλη	0,00	623.573,81	748,59	409.340,29	71,42	409.268,87	213.484,93
R1420603001	Προξενικά ναυτιλιακά τέλη	0,00	623.573,81	748,59	409.340,29	71,42	409.268,87	213.484,93
R14209	Λοιπές παρεχόμενες υπηρεσίες	20.000.000,00	81.218.784,31	34.278,62	69.871.524,41	151.828,90	69.719.695,51	11.312.981,28
R1420901	Έσοδα ΥΠΑ από τέλη χρήσης αερολιμένων.	1.000.000,00	3.839.015,78		3.838.425,78		3.838.425,78	590,00
R1420901001	Έσοδα ΥΠΑ από τέλη χρήσης αερολιμένων.	1.000.000,00	3.839.015,78		3.838.425,78		3.838.425,78	590,00
R1420902	Έσοδα από τη διάθεση μετεωρολογικών δεδομένων και προϊόντων,	0,00	166.146,36		166.146,36	103,20	166.043,16	0,00
R1420902001	Έσοδα από τη διάθεση μετεωρολογικών δεδομένων και προϊόντων,	0,00	166.146,36		166.146,36	103,20	166.043,16	0,00
R1420989	Έσοδα από προσφορά λοιπών υπηρεσιών	19.000.000,00	77.213.622,17	34.278,62	65.866.952,27	151.725,70	65.715.226,57	11.312.391,28
R1420989001	Έσοδα από προσφορά λοιπών υπηρεσιών	19.000.000,00	77.213.622,17	34.278,62	65.866.952,27	151.725,70	65.715.226,57	11.312.391,28

R143	Μισθώματα	1.516.000.000,00	456.236.328,92	287.634,79	26.426.155,06	1.423.986,30	25.002.168,76	429.522.539,07
R14301	Μισθώματα κτιρίων και υποδομών	1.515.000.000,00	94.239.422,56	251.241,70	25.721.644,95	1.422.454,75	24.299.190,20	68.266.535,91
R1430101	Έσοδα ΥΠΑ από Μισθώματα	4.000.000,00	25.814.940,21		6.068.951,95	4,61	6.068.947,34	19.745.988,26
R1430101001	Έσοδα ΥΠΑ από Μισθώματα	4.000.000,00	25.814.940,21		6.068.951,95	4,61	6.068.947,34	19.745.988,26
R1430189	Λοιπά μισθώματα κτιρίων και υποδομών	1.511.000.000,00	68.424.482,35	251.241,70	19.652.693,00	1.422.450,14	18.230.242,86	48.520.547,65
R1430189001	Λοιπά μισθώματα κτιρίων και υποδομών	1.511.000.000,00	68.424.482,35	251.241,70	19.652.693,00	1.422.450,14	18.230.242,86	48.520.547,65
R14309	Λοιπά μισθώματα	1.000.000,00	361.996.906,36	36.393,09	704.510,11	1.531,55	702.978,56	361.256.003,16
R1430901	Έσοδα από μισθώματα μέσω Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (	1.000.000,00	39.603.743,15	36.393,03	490.153,78	204,97	489.948,81	39.077.196,34
R1430901001	Έσοδα από μισθώματα γενικά μέσω Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (	1.000.000,00	36.136.695,92	36.393,03	435.780,67	204,97	435.575,70	35.664.522,22
R1430901002	Έσοδα από μισθώματα στα Δωδεκάνησα μέσω Εταιρείας Ακινήτων Δ	0,00	3.425.619,90		54.373,11		54.373,11	3.371.246,79
R1430901003	Έσοδα από μισθώματα ανταλλάξιμης περιουσίας μέσω Εταιρείας	0,00	41.427,33					41.427,33
R1430989	Έσοδα από λοιπά μισθώματα	0,00	322.393.163,21	0,06	214.356,33	1.326,58	213.029,75	322.178.806,82
R1430989001	Έσοδα από λοιπά μισθώματα	0,00	322.393.163,21	0,06	214.356,33	1.326,58	213.029,75	322.178.806,82
R144	Προμήθειες	251.000.000,00	770.922.486,62	607.754,47	340.965.457,85	3.942,59	340.961.515,26	429.349.274,30
R14401	Προμήθειες σε εισπράξεις-πληρωμές υπέρ τρίτων	89.000.000,00	121.945.060,87	408,58	120.805.905,26	3.942,59	120.801.962,67	1.138.747,03
R1440101	Προμήθειες εισπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της Ε.Ε.	74.000.000,00	107.576.961,80		107.576.718,17		107.576.718,17	243,63
R1440101001	Προμήθειες εισπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της Ε.Ε.	74.000.000,00	107.576.961,80		107.576.718,17		107.576.718,17	243,63

R1440103	Προμήθειες για βεβαίωση και είσπραξη εσόδων τρίτων	15.000.000,00	14.368.099,07	408,58	13.229.187,09	3.942,59	13.225.244,50	1.138.503,40
R1440103001	Προμήθειες για βεβαίωση και είσπραξη εσόδων τρίτων	15.000.000,00	14.368.099,07	408,58	13.229.187,09	3.942,59	13.225.244,50	1.138.503,40
R14402	Προμήθειες για παροχή εγγυήσεων (πλην τραπεζών)	136.000.000,00	624.138.075,88	607.345,89	195.320.224,72		195.320.224,72	428.210.505,27
R1440201	Προμήθειες λόγω παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου	120.000.000,00	607.702.456,17	607.345,89	178.884.605,01		178.884.605,01	428.210.505,27
R1440201001	Προμήθειες λόγω παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου	120.000.000,00	607.702.456,17	607.345,89	178.884.605,01		178.884.605,01	428.210.505,27
R1440202	Προμήθειες λόγω παροχής της Εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου	16.000.000,00	16.435.619,71		16.435.619,71		16.435.619,71	0,00
R1440202001	Προμήθειες λόγω παροχής της Εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου	16.000.000,00	16.435.619,71		16.435.619,71		16.435.619,71	0,00
R14403	Προμήθειες από σχήματα στήριξης τραπεζών	26.000.000,00	24.839.349,87		24.839.327,87		24.839.327,87	22,00
R1440301	Προμήθειες από παροχή εγγυήσεων για την στήριξη Τραπεζών	0,00	22,00					22,00
R1440301001	Προμήθειες από παροχή εγγυήσεων για την στήριξη Τραπεζών	0,00	22,00					22,00
R1440302	Προμήθειες από παροχή ειδικών ομολόγων για την στήριξη Τραπε	0,00						
R1440302001	Προμήθειες από παροχή ειδικών ομολόγων για την στήριξη Τραπε	0,00						

R1440303	Προμήθειες από προνομιούχες μετοχές για την στήριξη Τραπεζών	0,00						
R1440303001	Προμήθειες από προνομιούχες μετοχές για την στήριξη Τραπεζών	0,00						
R1440304	Προμήθειες από παροχή εγγυήσεων στα πλαίσια του ELA	0,00						
R1440304001	Προμήθειες από παροχή εγγυήσεων στα πλαίσια του ELA	0,00						
R1440305	Προμήθειες Εγγυημένης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.	26.000.000,00	24.839.327,87		24.839.327,87		24.839.327,87	0,00
R1440305001	Προμήθειες Εγγυημένης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.	26.000.000,00	24.839.327,87		24.839.327,87		24.839.327,87	0,00
R145	Διοικητικές αμοιβές	130.000.000,00	228.044.271,41	308.685,16	172.174.960,64	9.268.400,49	162.906.560,15	55.560.625,61
R14501	Παράβολα	130.000.000,00	228.044.271,41	308.685,16	172.174.960,64	9.268.400,49	162.906.560,15	55.560.625,61
R1450101	Παράβολα για τη χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής αλλοδα	20.000.000,00	50.682.528,27		39.058.171,39	610.860,00	38.447.311,39	11.624.356,88
R1450101001	Παράβολα για τη χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής αλλοδα	20.000.000,00	50.682.528,27		39.058.171,39	610.860,00	38.447.311,39	11.624.356,88
R1450102	Παράβολα πολιτογράφησης	2.000.000,00	2.523.975,16		2.523.500,16	99.800,00	2.423.700,16	475,00
R1450102001	Παράβολα πολιτογράφησης	2.000.000,00	2.523.975,16		2.523.500,16	99.800,00	2.423.700,16	475,00
R1450103	Παράβολα αιτήσεων ρύθμισης αυθαιρέτων κατασκευών ή αλλαγών χ	40.000.000,00	32.326.569,13		32.326.569,13		32.326.569,13	0,00
R1450103001	Παράβολα αιτήσεων ρύθμισης αυθαιρέτων κατασκευών ή αλλαγών χ	40.000.000,00	32.326.569,13		32.326.569,13		32.326.569,13	0,00

R1450104	Παράβολα υπέρ ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.	0,00	117.955,12		104.999,82	31.217,75	73.782,07	12.955,30
R1450104001	Παράβολα υπέρ ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.	0,00	117.955,12		104.999,82	31.217,75	73.782,07	12.955,30
R1450105	Έσοδα ΥΠΑ από Παράβολα	0,00	2.076.118,50		2.076.118,50	76.658,69	1.999.459,81	0,00
R1450105001	Έσοδα ΥΠΑ από Παράβολα	0,00	2.076.118,50		2.076.118,50	76.658,69	1.999.459,81	0,00
R1450106	Παράβολα για εξετάσεις ιδιωτικών σχολείων	0,00	3.261,70		3.261,70	150,00	3.111,70	0,00
R1450106001	Παράβολα για εξετάσεις ιδιωτικών σχολείων	0,00	3.261,70		3.261,70	150,00	3.111,70	0,00
R1450107	Παράβολα κοινοποιήσεων για τα προϊόντα καπνού και τα ηλεκτρο	0,00	106.376,00		74.300,00		74.300,00	32.076,00
R1450107001	Παράβολα κοινοποιήσεων για τα προϊόντα καπνού και τα ηλεκτρο	0,00	106.376,00		74.300,00		74.300,00	32.076,00
R1450108	Ποσοστό επί των εισπραττόμενων παραβόλων για τη χορήγηση εγκ	0,00	48.669,39		48.669,39	511,77	48.157,62	0,00
R1450108001	Ποσοστό επί των εισπραττόμενων παραβόλων για τη χορήγηση εγκ	0,00	48.669,39		48.669,39	511,77	48.157,62	0,00
R1450109	Παράβολα προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομικής τιμολόγησης	0,00	42.100,00		42.100,00	30,00	42.070,00	0,00
R1450109001	Παράβολα προέγκρισης μεθοδολογίας ενδοομικής τιμολόγησης	0,00	42.100,00		42.100,00	30,00	42.070,00	0,00
R1450110	Παράβολα Πράσινου Ταμείου εγγραφής των ενεργειακών επιθεωρητών	0,00	1.588.425,00		1.588.425,00	1.915,00	1.586.510,00	0,00
R1450110001	Παράβολα Πράσινου Ταμείου εγγραφής	0,00	1.588.425,00		1.588.425,00	1.915,00	1.586.510,00	0,00

	των ενεργειακών επιθεωρητών							
R1450111	Παράβολα για τη χορήγηση βεβαιώσεων τεχνικής επικαιροποίησης	0,00						
R1450111001	Παράβολα για τη χορήγηση βεβαιώσεων τεχνικής επικαιροποίησης	0,00						
R1450112	Παράβολα για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης ή λειτουργίας, για μ	0,00						
R1450112001	Παράβολα για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης ή λειτουργίας, για μ	0,00						
R1450189	Λοιπά παράβολα	68.000.000,00	138.003.319,85	308.685,16	93.803.872,26	8.442.836,28	85.361.035,98	43.890.762,43
R1450189001	Λοιπά παράβολα	68.000.000,00	138.003.319,85	308.685,16	93.803.872,26	8.442.836,28	85.361.035,98	43.890.762,43
R1450113	Παράβολα για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας υπό καθεστ	0,00	328.673,29		328.673,29	3.521,00	325.152,29	0,00
R1450113001	Παράβολα για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας υπό καθεστ	0,00	242.177,36		242.177,36	3.100,00	239.077,36	0,00
R1450113002	Ποσοστό 20% επί των παραβόλων για την άσκηση οικονομικής δρα	0,00	86.495,93		86.495,93	421,00	86.074,93	0,00
R1450114	Παράβολο κάθε μεταγενέστερης της πρώτης αίτησης από αιτούντα	0,00	196.300,00		196.300,00	900,00	195.400,00	0,00
R1450114001	Παράβολο κάθε μεταγενέστερης της πρώτης αίτησης από αιτούντα	0,00	196.300,00		196.300,00	900,00	195.400,00	0,00
R149	Λοιπές πωλήσεις	2.000.000,00	3.944.392,18		3.931.744,37	1.107,82	3.930.636,55	12.647,81
R14909	Έσοδα από λοιπές πωλήσεις	2.000.000,00	3.944.392,18		3.931.744,37	1.107,82	3.930.636,55	12.647,81

R1490901	Έσοδα από εκποίηση κατασχεμένων τροχοφόρων	1.000.000,00	2.779.175,73		2.774.592,74		2.774.592,74	4.582,99
R1490901001	Έσοδα από εκποίηση κατασχεμένων τροχοφόρων	1.000.000,00	2.779.175,73		2.774.592,74		2.774.592,74	4.582,99
R1490902	Έσοδα από εκποίηση κατασχεμένων πλωτών μέσων	0,00	599.791,90		599.791,90		599.791,90	0,00
R1490902001	Έσοδα από εκποίηση κατασχεμένων πλωτών μέσων	0,00	599.791,90		599.791,90		599.791,90	0,00
R1490903	Έσοδα από εκποίηση λουπών κατασχεμένων αγαθών	0,00	372.108,52		372.108,52		372.108,52	0,00
R1490903001	Έσοδα από εκποίηση λουπών κατασχεμένων αγαθών	0,00	372.108,52		372.108,52		372.108,52	0,00
R1490904	Παρακράτηση από Φ.Π.Α. ειδικού καθεστώτος 47γ	0,00						
R1490904001	Παρακράτηση από Φ.Π.Α. ειδικού καθεστώτος 47γ	0,00						
R1490989	Έσοδα από λουπές πωλήσεις διάφορες	1.000.000,00	193.316,03		185.251,21	1.107,82	184.143,39	8.064,82
R1490989001	Έσοδα από λουπές πωλήσεις διάφορες	1.000.000,00	193.316,03		185.251,21	1.107,82	184.143,39	8.064,82
R15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.911.000.000,00	99.844.978.568,92	22.855.828.391,94	3.333.597.664,87	246.618.635,31	3.086.979.029,56	73.655.552.512,11
R151	Τόκοι	117.000.000,00	142.913.110,73	1.119.552,73	101.159.520,67	14.031,05	101.145.489,62	40.634.037,33
R15101	Τόκοι καταθέσεων	4.000.000,00	62.257.815,76		62.229.977,38		62.229.977,38	27.838,38
R1510101	Τόκοι καταθέσεων στο Ελληνικό Δημόσιο	0,00	9.283,90		31,90		31,90	9.252,00
R1510101001	Τόκοι καταθέσεων στο Ελληνικό Δημόσιο	0,00	9.283,90		31,90		31,90	9.252,00
R1510102	Τόκοι καταθέσεων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων	0,00						
R1510102001	Τόκοι καταθέσεων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων	0,00						

R1510103	Τόκοι καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος	0,00	56.867.613,37		56.867.613,37		56.867.613,37	0,00
R1510103001	Τόκοι καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος	0,00	56.867.613,37		56.867.613,37		56.867.613,37	0,00
R1510188	Τόκοι καταθέσεων σε λοιπές τράπεζες εσωτερικού	0,00	25.956,08		8.117,70		8.117,70	17.838,38
R1510188001	Τόκοι καταθέσεων σε λοιπές τράπεζες εσωτερικού	0,00	25.956,08		8.117,70		8.117,70	17.838,38
R1510189	Τόκοι καταθέσεων σε λοιπές τράπεζες εξωτερικού	4.000.000,00	5.354.962,41		5.354.214,41		5.354.214,41	748,00
R1510189001	Τόκοι καταθέσεων σε λοιπές τράπεζες εξωτερικού	4.000.000,00	5.354.962,41		5.354.214,41		5.354.214,41	748,00
R15102	Τόκοι βραχυπρόθεσμων τίτλων	0,00						
R1510201	Τόκοι εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου	0,00						
R1510201001	Τόκοι εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου	0,00						
R1510289	Τόκοι από λοιπούς βραχυπρόθεσμους τίτλους	0,00						
R1510289001	Τόκοι από λοιπούς βραχυπρόθεσμους τίτλους	0,00						
R15103	Τόκοι μακροπρόθεσμων τίτλων	112.000.000,00	75.862.936,34		38.062.773,84		38.062.773,84	37.800.162,50
R1510301	Τόκοι από ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου	112.000.000,00	39.234.613,44		37.990.827,58		37.990.827,58	1.243.785,86
R1510301001	Τόκοι από ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου	112.000.000,00	39.234.613,44		37.990.827,58		37.990.827,58	1.243.785,86
R1510302	Τόκοι από ομόλογα ΔΕΚΟ	0,00	36.628.322,90		71.946,26		71.946,26	36.556.376,64
R1510302001	Τόκοι από ομόλογα ΔΕΚΟ	0,00	36.628.322,90		71.946,26		71.946,26	36.556.376,64

R1510389	Τόκοι από λοιπούς μακροπρόθεσμους τίτλους	0,00						
R1510389001	Τόκοι από λοιπούς μακροπρόθεσμους τίτλους	0,00						
R15104	Τόκοι βραχυπρόθεσμων δανείων	1.000.000,00	188.773,99		188.138,77		188.138,77	635,22
R1510401	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς το Ελληνικό Δημόσιο	0,00						
R1510401001	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς το Ελληνικό Δημόσιο	0,00						
R1510402	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΔΕΚΟ	0,00						
R1510402001	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΔΕΚΟ	0,00						
R1510403	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						
R1510403001	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						
R1510404	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΟΤΑ	0,00						
R1510404001	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΟΤΑ	0,00						
R1510405	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΟΚΑ	0,00						
R1510405001	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΟΚΑ	0,00						
R1510406	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια προς υπαλλήλους	0,00						
R1510406001	Τόκοι από βραχυπρόθεσμα	0,00						

	δάνεια προς υπαλλήλους							
R1510489	Τόκοι από λοιπά βραχυπρόθεσμα δάνεια	1.000.000,00	188.773,99		188.138,77		188.138,77	635,22
R1510489001	Τόκοι από λοιπά βραχυπρόθεσμα δάνεια	1.000.000,00	188.773,99		188.138,77		188.138,77	635,22
R15105	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων	0,00	1.476.045,12		391.031,76		391.031,76	1.085.013,36
R1510501	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς το Ελληνικό Δημόσιο	0,00	27.390,04		75,65		75,65	27.314,39
R1510501001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς το Ελληνικό Δημόσιο	0,00	27.390,04		75,65		75,65	27.314,39
R1510502	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΔΕΚΟ	0,00						
R1510502001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΔΕΚΟ	0,00						
R1510503	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						
R1510503001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						
R1510504	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΟΤΑ	0,00						
R1510504001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΟΤΑ	0,00						
R1510505	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΟΚΑ	0,00						
R1510505001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΟΚΑ	0,00						
R1510506	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς υπαλλήλους	0,00						

R1510506001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια προς υπαλλήλους	0,00						
R1510589	Τόκοι από λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια	0,00	1.435.550,91		377.851,94		377.851,94	1.057.698,97
R1510589001	Τόκοι από λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια	0,00	1.435.550,91		377.851,94		377.851,94	1.057.698,97
R1510507	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμ	0,00						
R1510507001	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμ	0,00						
R1510508	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων προς επιχειρήσεις απόδιαχείριση	0,00	13.104,17		13.104,17		13.104,17	0,00
R1510508001	Τόκοι από μακροπρόθεσμα δάνεια που χορηγήθηκαν σε επιχειρήσε	0,00	13.104,17		13.104,17		13.104,17	0,00
R15109	Λοιποί Τόκοι	0,00	3.127.539,52	1.119.552,73	287.598,92	14.031,05	273.567,87	1.720.387,87
R1510901	Τόκοι εμπορικών πιστώσεων	0,00						
R1510901001	Τόκοι εμπορικών πιστώσεων	0,00						
R1510902	Τόκοι από την επιστρεπτέα προκαταβολή	0,00	3.127.539,52	1.119.552,73	287.598,92	14.031,05	273.567,87	1.720.387,87
R1510902001	Τόκοι από την επιστρεπτέα προκαταβολή ατομικών επιχειρήσεων	0,00	711.378,97	281.033,01	65.887,40	3.649,12	62.238,28	364.458,56
R1510902002	Τόκοι από την επιστρεπτέα προκαταβολή	0,00	2.416.160,55	838.519,72	221.711,52	10.381,93	211.329,59	1.355.929,31

	ιδιωτικών επιχειρήσεων							
R152	Διανεμόμενο εισόδημα εταιριών	130.000.000,00	339.143.054,26	0,33	295.288.600,38	6.479,91	295.282.120,47	43.854.453,55
R15201	Διανεμόμενο εισόδημα μετοχών εισηγμένων σε χρηματιστήριο	19.000.000,00	95.322.234,30		95.321.900,96		95.321.900,96	333,34
R1520101	Διανεμόμενο εισόδημα μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθ	19.000.000,00	95.322.234,30		95.321.900,96		95.321.900,96	333,34
R1520101001	Διανεμόμενο εισόδημα μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθ	19.000.000,00	95.322.234,30		95.321.900,96		95.321.900,96	333,34
R15202	Διανεμόμενο εισόδημα μετοχών μη εισηγμένων σε χρηματιστήριο	69.000.000,00	58.002.242,33		58.002.242,33		58.002.242,33	0,00
R1520201	Διανεμόμενο εισόδημα μετοχών μη εισηγμένων σε χρηματιστήριο	69.000.000,00	58.002.242,33		58.002.242,33		58.002.242,33	0,00
R1520201001	Διανεμόμενο εισόδημα μετοχών μη εισηγμένων σε χρηματιστήριο	69.000.000,00	58.002.242,33		58.002.242,33		58.002.242,33	0,00
R15203	Διανεμόμενο εισόδημα λοιπών συμμετοχών	42.000.000,00	185.818.577,63	0,33	141.964.457,09	6.479,91	141.957.977,18	43.854.120,21
R1520301	Διανεμόμενο εισόδημα συμμετοχών υπό εκκαθάριση ή καταργούμεν	7.000.000,00	44.844.575,26	0,33	990.608,05	6.479,91	984.128,14	43.853.966,88
R1520301001	Διανεμόμενο εισόδημα συμμετοχών υπό εκκαθάριση ή καταργούμεν	7.000.000,00	44.844.575,26	0,33	990.608,05	6.479,91	984.128,14	43.853.966,88
R1520389	Διανεμόμενο εισόδημα λοιπών συμμετοχών	35.000.000,00	140.974.002,37		140.973.849,04		140.973.849,04	153,33
R1520389001	Διανεμόμενο εισόδημα λοιπών συμμετοχών	35.000.000,00	140.974.002,37		140.973.849,04		140.973.849,04	153,33

R153	Ενοίκια φυσικών πόρων	30.000.000,00	50.329.381,67	708.815,95	25.986.338,19	245.139,69	25.741.198,50	23.634.227,53
R15301	Ενοίκια πόρων υπεδάφους	5.000.000,00	7.147.303,10	5.306,72	1.867.457,25	461,02	1.866.996,23	5.274.539,13
R1530101	Ενοίκια από δικαιώματα μεταλλειοκτησίας	5.000.000,00	6.517.311,19		1.428.186,90		1.428.186,90	5.089.124,29
R1530101001	Ενοίκια από δικαιώματα μεταλλειοκτησίας	5.000.000,00	6.517.311,19		1.428.186,90		1.428.186,90	5.089.124,29
R1530102	Ενοίκια από δικαιώματα εξόρυξης υδρογονανθράκων	0,00	2.671,47		2.671,47		2.671,47	0,00
R1530102001	Ενοίκια από δικαιώματα εξόρυξης υδρογονανθράκων	0,00	2.671,47		2.671,47		2.671,47	0,00
R1530103	Ενοίκια λατομείων και αμμοληψίας	0,00	373.819,84	5.306,72	193.286,23	461,02	192.825,21	175.226,89
R1530103001	Ενοίκια λατομείων και αμμοληψίας	0,00	373.819,84	5.306,72	193.286,23	461,02	192.825,21	175.226,89
R1530104	Ενοίκια γεωθερμικού δυναμικού σε πεδία τοπικού ενδιαφέροντος	0,00	253.500,60		243.312,65		243.312,65	10.187,95
R1530104001	Ενοίκια γεωθερμικού δυναμικού σε πεδία τοπικού ενδιαφέροντος	0,00	253.500,60		243.312,65		243.312,65	10.187,95
R15302	Ενοίκια γης	18.000.000,00	35.856.934,44	703.509,23	16.793.736,81	244.678,67	16.549.058,14	18.359.688,40
R1530201	Ενοίκια καλλιεργήσιμης γης	0,00						
R1530201001	Ενοίκια καλλιεργήσιμης γης	0,00						
R1530202	Ενοίκια δασών και δασικών εκτάσεων	0,00						
R1530202001	Ενοίκια δασών και δασικών εκτάσεων	0,00						
R1530203	Ενοίκια γηπέδων & υπαίθριων χώρων	0,00						
R1530203001	Ενοίκια γηπέδων & υπαίθριων χώρων	0,00						
R1530204	Ενοίκια βοσκησίων εκτάσεων	0,00						
R1530204001	Ενοίκια βοσκησίων εκτάσεων	0,00						

R1530205	Ενοίκια θαλασσίων εκτάσεων για ιχθυοκαλλιέργεια	0,00	865.988,90		209.621,04		209.621,04	656.367,86
R1530205001	Ενοίκια θαλασσίων εκτάσεων για ιχθυοκαλλιέργεια	0,00	865.988,90		209.621,04		209.621,04	656.367,86
R1530289	Λοιπά μισθώματα γης	18.000.000,00	34.981.372,22	703.509,23	16.574.542,45	244.678,67	16.329.863,78	17.703.320,54
R1530289001	Λοιπά μισθώματα γης	18.000.000,00	34.981.372,22	703.509,23	16.574.542,45	244.678,67	16.329.863,78	17.703.320,54
R1530206	Τέλη και εισφορές για χρήση γης	0,00	9.573,32		9.573,32		9.573,32	0,00
R1530206001	Τέλος χρήσης για κυκλοφοριακές συνδέσεις με το εθνικό βασικό	0,00	9.573,32		9.573,32		9.573,32	0,00
R15309	Ενοίκια λοιπών φυσικών πόρων	7.000.000,00	7.325.144,13		7.325.144,13		7.325.144,13	0,00
R1530901	Άδειες ραδιοφάσματος κινητής τηλεφωνίας	7.000.000,00						
R1530901001	Άδειες ραδιοφάσματος κινητής τηλεφωνίας	7.000.000,00						
R1530902	Άδειες χρήσης ραδιοσυχνοτήτων επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής	0,00	7.325.144,13		7.325.144,13		7.325.144,13	0,00
R1530902001	Άδειες χρήσης ραδιοσυχνοτήτων επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής	0,00	7.325.144,13		7.325.144,13		7.325.144,13	0,00
R156	Πρόστιμα, ποινές και καταλογισμοί	788.000.000,00	94.895.308.783,31	22.601.723.381,53	1.171.306.788,22	244.945.649,81	926.361.138,41	71.122.278.613,56
R15601	Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις	618.000.000,00	82.368.193.892,00	20.744.845.195,80	892.802.141,66	222.540.966,97	670.261.174,69	60.730.546.554,54
R1560101	Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές σε φορολογικά έ	618.000.000,00	82.368.193.892,00	20.744.845.195,80	892.802.141,66	222.540.966,97	670.261.174,69	60.730.546.554,54
R1560101001	Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές σε φορολογικά έ	618.000.000,00	82.368.193.892,00	20.744.845.195,80	892.802.141,66	222.540.966,97	670.261.174,69	60.730.546.554,54
R15602	Τελωνειακά Πρόστιμα και προσαυξήσεις	18.000.000,00	5.915.315.027,64	552.762,25	22.670.439,85	56.336,62	22.614.103,23	5.892.091.825,54

R1560201	Πρόστιμα τελωνειακών παραβάσεων και λαθρεμπορίας	13.000.000,00	5.885.988.320,99	85.073,74	15.949.537,96	47.453,85	15.902.084,11	5.869.953.709,29
R1560201001	Πρόστιμα τελωνειακών παραβάσεων και λαθρεμπορίας	13.000.000,00	5.885.988.320,99	85.073,74	15.949.537,96	47.453,85	15.902.084,11	5.869.953.709,29
R1560202	Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής	4.000.000,00	15.359.414,94	422.112,23	5.492.633,84	3.563,86	5.489.069,98	9.444.668,87
R1560202001	Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής	4.000.000,00	15.359.414,94	422.112,23	5.492.633,84	3.563,86	5.489.069,98	9.444.668,87
R1560203	Τόκοι υπερημερίας	0,00	102.424,88		23.500,13		23.500,13	78.924,75
R1560203001	Τόκοι υπερημερίας	0,00	102.424,88		23.500,13		23.500,13	78.924,75
R1560204	Ποινές ανακριβούς δήλωσης	1.000.000,00	13.864.866,83	45.576,28	1.204.767,92	5.318,91	1.199.449,01	12.614.522,63
R1560204001	Ποινές ανακριβούς δήλωσης	1.000.000,00	13.864.866,83	45.576,28	1.204.767,92	5.318,91	1.199.449,01	12.614.522,63
R15604	Καταλογισμοί	8.000.000,00	260.101.041,69	3.931.381,00	9.935.738,26	100.552,40	9.835.185,86	246.233.922,43
R1560401	Καταλογισμοί για προγράμματα του Κοινωνικού Ταμείου	1.000.000,00	20.340.664,19	32.105,07	1.248.441,58	1,52	1.248.440,06	19.060.117,54
R1560401001	Καταλογισμοί για προγράμματα του Κοινωνικού Ταμείου	1.000.000,00	20.340.664,19	32.105,07	1.248.441,58	1,52	1.248.440,06	19.060.117,54
R1560402	Καταλογισμοί για προγράμματα του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου	0,00	52.823.578,44	2.420.769,65	458.136,64	16.289,06	441.847,58	49.944.672,15
R1560402001	Καταλογισμοί για προγράμματα του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου	0,00	52.823.578,44	2.420.769,65	458.136,64	16.289,06	441.847,58	49.944.672,15
R1560403	Καταλογισμοί για προγράμματα του Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτ	7.000.000,00	92.036.237,54	27.192,92	7.692.249,06	54.579,76	7.637.669,30	84.316.795,56
R1560403001	Καταλογισμοί για προγράμματα του Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτ	7.000.000,00	92.036.237,54	27.192,92	7.692.249,06	54.579,76	7.637.669,30	84.316.795,56
R1560404	Καταλογισμοί για προγράμματα του	0,00	464.949,83		91.538,80		91.538,80	373.411,03

	Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου							
R1560404001	Καταλογισμοί για προγράμματα του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου	0,00	464.949,83		91.538,80		91.538,80	373.411,03
R1560405	Καταλογισμοί για λοιπά προγράμματα της Ε.Ε.	0,00	2.520,00					2.520,00
R1560405001	Καταλογισμοί για λοιπά προγράμματα της Ε.Ε.	0,00	2.520,00					2.520,00
R1560406	Καταλογισμοί σε βάρος δημόσιων υπολόγων	0,00	94.433.091,69	1.451.313,36	445.372,18	29.682,06	415.690,12	92.536.406,15
R1560406001	Καταλογισμοί σε βάρος δημόσιων υπολόγων	0,00	94.433.091,69	1.451.313,36	445.372,18	29.682,06	415.690,12	92.536.406,15
R15609	Λοιπά πρόστιμα	144.000.000,00	6.351.698.821,98	1.852.394.042,48	245.898.468,45	22.247.793,82	223.650.674,63	4.253.406.311,05
R1560901	Πρόστιμα για αυθαίρετα κτίσματα	3.000.000,00	245.228.079,28	15.229.564,71	5.872.567,09	381.398,21	5.491.168,88	224.125.947,48
R1560901001	Πρόστιμα για αυθαίρετα κτίσματα	3.000.000,00	245.228.079,28	15.229.564,71	5.872.567,09	381.398,21	5.491.168,88	224.125.947,48
R1560902	Πρόστιμα από ελλυπείς θέσεις στάθμευσης σε κτίρια	1.000.000,00	2.096.081,18	4.726,88	1.770.285,21	12.774,35	1.757.510,86	321.069,09
R1560902001	Πρόστιμα από ελλυπείς θέσεις στάθμευσης σε κτίρια	1.000.000,00	2.096.081,18	4.726,88	1.770.285,21	12.774,35	1.757.510,86	321.069,09
R1560903	Πρόστιμα Πράσινου Ταμείου	2.000.000,00	26.673.817,21	656.460,42	2.343.668,57	332.774,32	2.010.894,25	23.673.688,22
R1560903001	Πρόστιμα Πράσινου Ταμείου	2.000.000,00	26.673.817,21	656.460,42	2.343.668,57	332.774,32	2.010.894,25	23.673.688,22
R1560904	Πρόστιμα Γαλάζιου Ταμείου	2.000.000,00	16.919.065,20	129.385,80	2.295.622,74	381.784,14	1.913.838,60	14.494.056,66
R1560904001	Πρόστιμα Γαλάζιου Ταμείου	2.000.000,00	16.919.065,20	129.385,80	2.295.622,74	381.784,14	1.913.838,60	14.494.056,66
R1560905	Πρόστιμα και χρηματικές ποινές επιβαλλόμενες από τα ποινικά	23.000.000,00	3.505.157.273,54	1.765.559.076,67	18.076.481,25	610.648,79	17.465.832,46	1.721.521.715,62
R1560905001	Πρόστιμα και χρηματικές ποινές επιβαλλόμενες από τα ποινικά	23.000.000,00	3.505.157.273,54	1.765.559.076,67	18.076.481,25	610.648,79	17.465.832,46	1.721.521.715,62

R1560906	Πρόστιμα για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας	5.000.000,00	24.772.707,82	317.603,09	6.380.011,47	135.709,14	6.244.302,33	18.075.093,26
R1560906001	Πρόστιμα για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας	5.000.000,00	24.772.707,82	317.603,09	6.380.011,47	135.709,14	6.244.302,33	18.075.093,26
R1560907	Πρόστιμα Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)	0,00	31.241.983,53	292.259,76	3.825.140,36	185.408,77	3.639.731,59	27.124.583,41
R1560907001	Πρόστιμα Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)	0,00	31.241.983,53	292.259,76	3.825.140,36	185.408,77	3.639.731,59	27.124.583,41
R1560908	Πρόστιμα για λιμενικές παραβάσεις	2.000.000,00	23.664.206,27	1.495.337,79	3.927.954,43	276.076,80	3.651.877,63	18.240.914,05
R1560908001	Πρόστιμα για λιμενικές παραβάσεις	2.000.000,00	23.664.206,27	1.495.337,79	3.927.954,43	276.076,80	3.651.877,63	18.240.914,05
R1560909	Πρόστιμα για την προστασία των καταναλωτών	0,00	7.861.444,00	30.900,54	468.834,04	561.250,00	-92.415,96	7.361.709,42
R1560909001	Πρόστιμα για την προστασία των καταναλωτών	0,00	7.861.444,00	30.900,54	468.834,04	561.250,00	-92.415,96	7.361.709,42
R1560910	Έσοδα από προϊόντα εγκληματικών ενεργειών κατά του Ελληνικού	0,00	117.874,33		117.874,33		117.874,33	0,00
R1560910001	Έσοδα από προϊόντα εγκληματικών ενεργειών κατά του Ελληνικού	0,00	117.874,33		117.874,33		117.874,33	0,00
R1560911	Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής μη φορολογικών εσόδων	23.000.000,00	159.745.324,68	27.615.979,85	28.373.110,93	3.850.904,96	24.522.205,97	103.756.233,90
R1560911001	Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής μη φορολογικών εσόδων	23.000.000,00	159.745.324,68	27.615.979,85	28.373.110,93	3.850.904,96	24.522.205,97	103.756.233,90
R1560912	Πρόστιμα για τροχαίες παραβάσεις	0,00	165.244,92	1.500,54	45.487,24		45.487,24	118.257,14
R1560912001	Πρόστιμα για τροχαίες παραβάσεις	0,00	165.244,92	1.500,54	45.487,24		45.487,24	118.257,14
R1560913	Πρόστιμα επιτροπής εποπτείας και ελέγχου παιγνίων	0,00	952.021,31		318.259,58		318.259,58	633.761,73

R1560913001	Πρόστιμα επιτροπής εποπτείας και ελέγχου παιγνίων	0,00	952.021,31		318.259,58		318.259,58	633.761,73
R1560914	Πρόστιμα ΟΑΣΘ	0,00	4.195.027,72	252.241,79	633.298,04	6.436,73	626.861,31	3.309.487,89
R1560914001	Πρόστιμα ΟΑΣΘ	0,00	4.195.027,72	252.241,79	633.298,04	6.436,73	626.861,31	3.309.487,89
R1560915	Πρόστιμα Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργει	0,00	2.583.924,87	48.534,70	656.641,61	29.497,55	627.144,06	1.878.748,56
R1560915001	Πρόστιμα Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργει	0,00	2.583.924,87	48.534,70	656.641,61	29.497,55	627.144,06	1.878.748,56
R1560916	Έσοδα από την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων	0,00	1.309.153,48		458.703,55		458.703,55	850.449,93
R1560916001	Έσοδα από την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων	0,00	1.309.153,48		458.703,55		458.703,55	850.449,93
R1560917	Πρόστιμα παραβάσεων για τη χρήση του οδικού δικτύου	0,00	330,00					330,00
R1560917001	Πρόστιμα παραβάσεων για τη χρήση του οδικού δικτύου	0,00	330,00					330,00
R1560918	Έσοδα από την επιβολή διοικητικών μέτρων κατά της βίας στο χ	0,00	157.675,55					157.675,55
R1560918001	Έσοδα από την επιβολή διοικητικών μέτρων κατά της βίας στο χ	0,00	157.675,55					157.675,55
R1560919	Πρόστιμα για την παραβίαση των διατάξεων για το κάπνισμα και	0,00	3.333.038,74	42.338,64	633.204,98	6.438,04	626.766,94	2.657.495,12
R1560919001	Πρόστιμα για την παραβίαση των διατάξεων για το κάπνισμα και	0,00	3.333.038,74	42.338,64	633.204,98	6.438,04	626.766,94	2.657.495,12

R1560920	Πρόστιμα για τη μη πιστοποίηση Επένδυσης Κινηματογραφικής Πα	0,00						
R1560920001	Πρόστιμα για τη μη πιστοποίηση Επένδυσης Κινηματογραφικής Πα	0,00						
R1560921	Καταπτώσεις εγγυητικών επιστολών	1.000.000,00	2.627.786,92		1.406.465,27		1.406.465,27	1.221.321,65
R1560921001	Καταπτώσεις εγγυητικών επιστολών	1.000.000,00	2.627.786,92		1.406.465,27		1.406.465,27	1.221.321,65
R1560922	Πρόστιμα για παραβάσεις σχετικές με την πρόληψη και καταστολ	0,00	581.739,84		556.499,82		556.499,82	25.240,02
R1560922001	Πρόστιμα για παραβάσεις σχετικές με την πρόληψη και καταστολ	0,00	581.739,84		556.499,82		556.499,82	25.240,02
R1560923	Πρόστιμα στο πλαίσιο των διαδικασιών έγκρισης τύπου οχημάτων	0,00						
R1560923001	Πρόστιμα στο πλαίσιο των διαδικασιών έγκρισης τύπου οχημάτων	0,00						
R1560924	Πρόστιμα για παραβάσεις της στρατολογικής νομοθεσίας και έσο	0,00	75.114.234,77	9.003.048,48	3.317.944,34	340.776,50	2.977.167,84	62.793.241,95
R1560924001	Πρόστιμα για παραβάσεις της στρατολογικής νομοθεσίας και έσο	0,00	75.114.234,77	9.003.048,48	3.317.944,34	340.776,50	2.977.167,84	62.793.241,95
R1560988	Λοιπά μη ταξινομημένα μη φορολογικά έσοδα	41.000.000,00	1.201.801.917,67	4.163.214,48	72.538.747,59	1.510.888,03	71.027.859,56	1.125.099.955,60
R1560988001	Λοιπά μη ταξινομημένα μη φορολογικά έσοδα	41.000.000,00	1.201.801.917,67	4.163.214,48	72.538.747,59	1.510.888,03	71.027.859,56	1.125.099.955,60
R1560989	Λοιπά πρόστιμα και χρηματικές ποινές	41.000.000,00	902.520.447,30	25.913.792,59	70.840.247,52	13.524.081,26	57.316.166,26	805.766.407,19
R1560989001	Λοιπά πρόστιμα και χρηματικές ποινές	41.000.000,00	902.520.447,30	25.913.792,59	70.840.247,52	13.524.081,26	57.316.166,26	805.766.407,19

R1560925	Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας και των κατεπειγόντων	0,00	112.637.413,38	1.638.075,75	21.033.529,14	100.946,23	20.932.582,91	89.965.808,49
R1560925001	Πρόστιμα για παραβάσεις των κατεπειγόντων μέτρων αντιμετώπισ	0,00	55.421.552,05	564.924,25	8.508.020,63	51.869,20	8.456.151,43	46.348.607,17
R1560925002	Πρόστιμα λόγω μη τήρησης της υποχρέωσης εμβολιασμού κατά του		57.215.861,33	1.073.151,50	12.525.508,51	49.077,03	12.476.431,48	43.617.201,32
R1560926	Έσοδα από χρηματικές ποινές ή μετατροπές ποινών για τις παρα	0,00	237.008,47		3.889,35		3.889,35	233.119,12
R1560926001	Έσοδα από χρηματικές ποινές ή μετατροπές ποινών για τις παρα	0,00	237.008,47		3.889,35		3.889,35	233.119,12
R1560927	Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας για τη μείωση κατανάλ		4.000,00		4.000,00		4.000,00	0,00
R1560927001	Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας για τη μείωση κατανάλ		2.000,00		2.000,00		2.000,00	0,00
R1560927003	Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας για τη μείωση κατανάλ		2.000,00		2.000,00		2.000,00	0,00
R159	Επιστροφές δαπανών	846.000.000,00	4.417.284.238,95	252.276.641,40	1.739.856.417,41	1.407.334,85	1.738.449.082,56	2.425.151.180,14
R15901	Επιστροφές αποδοχών	42.000.000,00	178.116.025,12	1.551.139,36	37.049.410,54	243.600,42	36.805.810,12	139.515.475,22
R1590189	Λοιπές επιστροφές αποδοχών	42.000.000,00	178.116.025,12	1.551.139,36	37.049.410,54	243.600,42	36.805.810,12	139.515.475,22
R1590189001	Λοιπές επιστροφές αποδοχών	42.000.000,00	178.116.025,12	1.551.139,36	37.049.410,54	243.600,42	36.805.810,12	139.515.475,22
R15903	Επιστροφές μεταβιβάσεων	601.000.000,00	3.764.870.797,82	250.422.337,69	1.380.723.438,13	1.061.223,66	1.379.662.214,47	2.133.725.022,00
R1590301	Επιστροφές ποσών από ΝΠΔΔ για εκτέλεση έργων επενδύσεων	135.000.000,00	140.130.169,21		139.082.037,14		139.082.037,14	1.048.132,07

R1590301001	Επιστροφές ποσών από ΝΠΔΔ για εκτέλεση έργων επενδύσεων	135.000.000,00	140.130.169,21		139.082.037,14		139.082.037,14	1.048.132,07
R1590302	Επιστροφές ποσών από φυσικά πρόσωπα για εκτέλεση έργων επεν	4.000.000,00	69.570.862,49	0,02	24.480.228,22	4.344,40	24.475.883,82	45.090.634,25
R1590302001	Επιστροφές ποσών από φυσικά πρόσωπα για εκτέλεση έργων επεν	4.000.000,00	69.570.862,49	0,02	24.480.228,22	4.344,40	24.475.883,82	45.090.634,25
R1590303	Επιστροφές από χρηματοδοτικά μέσα έργων επενδύσεων	0,00	120.000.000,00		120.000.000,00		120.000.000,00	0,00
R1590303001	Επιστροφές από χρηματοδοτικά μέσα έργων επενδύσεων	0,00	120.000.000,00		120.000.000,00		120.000.000,00	0,00
R1590304	Επιστροφές επιχορηγήσεων για διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρ	12.000.000,00	6.763.760,31		6.763.760,31		6.763.760,31	0,00
R1590304001	Επιστροφές επιχορηγήσεων για διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρ	12.000.000,00	6.763.760,31		6.763.760,31		6.763.760,31	0,00
R1590305	Επιστροφές μεταβιβάσεων με τη μορφή της επιστρεπτέας προκατα	447.000.000,00	3.425.815.913,69	250.422.337,67	1.089.397.867,95	1.056.879,26	1.088.340.988,69	2.085.995.708,07
R1590305001	Επιστροφές μεταβιβάσεων με τη μορφή της επιστρεπτέας προκατα	134.000.000,00	1.245.159.391,70	83.136.868,72	414.505.037,03	273.130,11	414.231.906,92	747.517.485,95
R1590305002	Επιστροφές μεταβιβάσεων με τη μορφή της επιστρεπτέας προκατα	313.000.000,00	2.180.656.521,99	167.285.468,95	674.892.830,92	783.749,15	674.109.081,77	1.338.478.222,12
R1590309	Λουτές επιστροφές από την εκτέλεση έργων επενδύσεων	3.000.000,00	2.590.092,12		999.544,51		999.544,51	1.590.547,61

R1590309001	Λοιπές επιστροφές από την εκτέλεση έργων επενδύσεων	3.000.000,00	2.590.092,12		999.544,51		999.544,51	1.590.547,61
R1590310	Επιστροφές ιδίων πόρων Ε.Ε.	0,00						
R1590310001	Επιστροφές ιδίων πόρων Ε.Ε.	0,00						
R1590320	Επιστροφές χρηματοδοτήσεων για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφ	0,00						
R1590320001	Επιστροφές χρηματοδοτήσεων για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφ	0,00						
R15904	Επιστροφές δαπανών για αγαθά και υπηρεσίες	0,00	335.612,19		335.612,19		335.612,19	0,00
R1590401	Επιστροφές δαπανών και λοιπών προμηθειών σύναψης και εξυπηρέ	0,00	335.612,19		335.612,19		335.612,19	0,00
R1590401001	Επιστροφές δαπανών και λοιπών προμηθειών σύναψης και εξυπηρέ	0,00	335.612,19		335.612,19		335.612,19	0,00
R15906	Επιστροφές δαπανών για τόκους	30.000.000,00	35.402.177,30		35.402.177,30		35.402.177,30	0,00
R1590601	Επιστροφές τόκων εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου	30.000.000,00	11.350.000,00		11.350.000,00		11.350.000,00	0,00
R1590601001	Επιστροφές τόκων εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου	30.000.000,00	11.350.000,00		11.350.000,00		11.350.000,00	0,00
R1590602	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	0,00						
R1590602001	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	0,00						
R1590603	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	0,00						
R1590603001	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	0,00						

R1590604	Επιστροφές τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εσω	0,00	18.930.136,97		18.930.136,97		18.930.136,97	0,00
R1590604001	Επιστροφές τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εσω	0,00	18.930.136,97		18.930.136,97		18.930.136,97	0,00
R1590605	Επιστροφές τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εξω	0,00						
R1590605001	Επιστροφές τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εξω	0,00						
R1590606	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	0,00						
R1590606001	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	0,00						
R1590607	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	0,00						
R1590607001	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	0,00						
R1590608	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	0,00	1.008.333,33		1.008.333,33		1.008.333,33	0,00
R1590608001	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	0,00	1.008.333,33		1.008.333,33		1.008.333,33	0,00
R1590609	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	0,00						
R1590609001	Επιστροφές τόκων βραχυπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	0,00						
R1590610	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	0,00	4.113.707,00		4.113.707,00		4.113.707,00	0,00
R1590610001	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	0,00	4.113.707,00		4.113.707,00		4.113.707,00	0,00

R1590611	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	0,00						
R1590611001	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	0,00						
R15907	Επιστροφές λοιπών δαπανών	173.000.000,00	438.559.626,52	303.164,35	286.345.779,25	102.510,77	286.243.268,48	151.910.682,92
R1590788	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π.	37.000.000,00	65.073.304,92	0,00	43.578.325,90	41,51	43.578.284,39	21.494.979,02
R1590788001	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π. τακτικού προϋπολο	21.000.000,00	43.967.275,21	0,00	43.518.726,04	41,51	43.518.684,53	448.549,17
R1590788002	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π. έργων επενδύσεων	16.000.000,00	15.601.195,34		7.740,11		7.740,11	15.593.455,23
R1590788003	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π. που εκδόθηκαν μέχ	0,00	5.504.834,37		51.859,75		51.859,75	5.452.974,62
R1590789	Λοιπές επιστροφές ποσών	136.000.000,00	373.486.321,60	303.164,35	242.767.453,35	102.469,26	242.664.984,09	130.415.703,90
R1590789001	Λοιπές επιστροφές ποσών	136.000.000,00	373.486.321,60	303.164,35	242.767.453,35	102.469,26	242.664.984,09	130.415.703,90
R3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	13.000.000,00	12.471.908,91	4,38	11.947.651,97	23.533,64	11.924.118,33	524.252,56
R31	Πάγια περιουσιακά στοιχεία	13.000.000,00	12.471.908,91	4,38	11.947.651,97	23.533,64	11.924.118,33	524.252,56
R311	Κτίρια και συναφείς υποδομές	13.000.000,00	11.422.113,63		11.412.393,63		11.412.393,63	9.720,00
R31101	Βελτιώσεις γης	0,00						
R3110189	Βελτιώσεις γης	0,00						
R3110189001	Εισπράξεις από πωλήσεις βελτιώσεων γης	0,00						
R31103	Λοιπά κτίρια	13.000.000,00	11.422.113,63		11.412.393,63		11.412.393,63	9.720,00
R3110389	Λοιπά Κτίρια	13.000.000,00	11.422.113,63		11.412.393,63		11.412.393,63	9.720,00
R3110389001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών κτιρίων	13.000.000,00	11.422.113,63		11.412.393,63		11.412.393,63	9.720,00

R31104	Υποδομές μεταφορών	0,00						
R3110401	Οδικοί άξονες	0,00						
R3110401001	Εισπράξεις από πωλήσεις οδικών αξόνων	0,00						
R3110402	Λιμενικές και ναυτικές εγκαταστάσεις	0,00						
R3110402001	Εισπράξεις από πωλήσεις λιμενικών και ναυτικών εγκαταστάσεων	0,00						
R3110403	Αεροπορικές εγκαταστάσεις	0,00						
R3110403001	Εισπράξεις από πωλήσεις αεροπορικών εγκαταστάσεων	0,00						
R3110404	Σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις	0,00						
R3110404001	Εισπράξεις από πωλήσεις σιδηροδρομικών εγκαταστάσεων	0,00						
R3110489	Λοιπές υποδομές μεταφορών	0,00						
R3110489001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών υποδομών μεταφορών	0,00						
R31109	Λοιπές Υποδομές	0,00						
R3110901	Δημόσια μνημεία	0,00						
R3110901001	Εισπράξεις από δημόσια μνημεία	0,00						
R3110989	Λοιπές υποδομές	0,00						
R3110989001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών υποδομών	0,00						
R312	Μηχανήματα και εξοπλισμός	0,00						
R31201	Μηχανήματα και εργαλεία	0,00						

R3120101	Βιομηχανικά μηχανήματα και εργαλεία	0,00						
R3120101001	Εισπράξεις από πωλήσεις βιομηχανικών μηχανημάτων και εργαλεί	0,00						
R3120102	Συσκευές θέρμανσης και κλιματισμού	0,00						
R3120102001	Εισπράξεις από πωλήσεις συσκευών θέρμανσης και κλιματισμού	0,00						
R3120103	Φωτοαντιγραφικά και λοιπές μηχανές γραφείου	0,00						
R3120103001	Εισπράξεις από πωλήσεις φωτοαντιγραφικών και λοιπών μηχανών	0,00						
R3120189	Λοιπά μηχανήματα και εργαλεία	0,00						
R3120189001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών μηχανημάτων και εργαλείων	0,00						
R31202	Μεταφορικά μέσα	0,00						
R3120201	Οδικά μέσα	0,00						
R3120201001	Εισπράξεις από πωλήσεις οδικών μέσων	0,00						
R3120202	Πλωτά μέσα	0,00						
R3120202001	Εισπράξεις από πωλήσεις πλωτών μέσων	0,00						
R3120203	Εναέρια μέσα	0,00						
R3120203001	Εισπράξεις από πωλήσεις εναέριων μέσων	0,00						
R3120204	Σιδηροδρομικά μέσα	0,00						
R3120204001	Εισπράξεις από πωλήσεις	0,00						

	σιδηροδρομικών μέσων							
R3120289	Λοιπά μεταφορικά μέσα	0,00						
R3120289001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών μεταφορικών μέσων	0,00						
R31203	Εξοπλισμός πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών	0,00						
R3120301	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και συναφής εξοπλισμός	0,00						
R3120301001	Εισπράξεις από πωλήσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών και συναφο	0,00						
R3120302	Τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός	0,00						
R3120302001	Εισπράξεις από πωλήσεις τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού	0,00						
R3120389	Λοιπός εξοπλισμός πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών	0,00						
R3120389001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπού εξοπλισμού πληροφορικής και	0,00						
R31204	Έπιπλα	0,00						
R3120489	Λοιπά έπιπλα	0,00						
R3120489001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών επίπλων	0,00						
R31209	Λοιπά μηχανήματα και εξοπλισμός	0,00						
R3120989	Λοιπά μηχανήματα και εξοπλισμός	0,00						
R3120989001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών μηχανημάτων και εξοπλισμού	0,00						
R313	Οπλικά συστήματα	0,00						

R31301	Οπλικά συστήματα	0,00						
R3130101	Οπλικά συστήματα	0,00						
R3130101001	Εισπράξεις από πωλήσεις οπλικών συστημάτων	0,00						
R314	Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας	0,00						
R31401	Έρευνα και ανάπτυξη	0,00						
R3140101	Έρευνα και ανάπτυξη	0,00						
R3140101001	Λοιπά έσοδα έρευνας και ανάπτυξης	0,00						
R31402	Έρευνες ορυκτών πόρων	0,00						
R3140201	Έρευνες ορυκτών πόρων	0,00						
R3140201001	Έσοδα ερευνών ορυκτών πόρων	0,00						
R31403	Λογισμικό υπολογιστών και βάσεις δεδομένων	0,00						
R3140301	Λογισμικό υπολογιστών	0,00						
R3140301001	Εισπράξεις από πωλήσεις λογισμικού υπολογιστών	0,00						
R3140302	Βάσεις δεδομένων	0,00						
R3140302001	Εισπράξεις από πωλήσεις βάσεων δεδομένων	0,00						
R31409	Λοιπά προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας	0,00						
R3140989	Λοιπά προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας	0,00						
R3140989001	Εισπράξεις από πωλήσεις λοιπών προϊόντων πνευματικής Ιδιοκτη	0,00						
R315	Μη παραγόμενα περιουσιακά στοιχεία	0,00	1.049.795,28	4,38	535.258,34	23.533,64	511.724,70	514.532,56
R31501	Γη	0,00	840.317,88	4,38	434.604,74		434.604,74	405.708,76

R3150101	Κτήματα	0,00	218.315,87	3,65	146.361,86		146.361,86	71.950,36
R3150101001	Εισπράξεις από πωλήσεις κτημάτων	0,00	218.315,87	3,65	146.361,86		146.361,86	71.950,36
R3150102	Δημόσια ανταλλάξιμα κτήματα	0,00	622.002,01	0,73	288.242,88		288.242,88	333.758,40
R3150102001	Εισπράξεις από πωλήσεις δημοσίων ανταλλάξιμων κτημάτων	0,00	622.002,01	0,73	288.242,88		288.242,88	333.758,40
R31502	Ορυκτά και ενεργειακά αποθέματα	0,00						
R3150201	Ορυκτά και ενεργειακά αποθέματα	0,00						
R3150201001	Εισπράξεις από πωλήσεις ορυκτών και ενεργειακών αποθεμάτων	0,00						
R31503	Μη καλλιεργούμενοι βιολογικοί πόροι	0,00						
R3150301	Μη καλλιεργούμενοι βιολογικοί πόροι	0,00						
R3150301001	Εισπράξεις από πωλήσεις μη καλλιεργούμενων βιολογικών πόρων	0,00						
R31504	Υδάτινοι πόροι	0,00						
R3150401	Υδάτινοι πόροι	0,00						
R3150401001	Εισπράξεις από πωλήσεις υδάτινων πόρων	0,00						
R31505	Ηλεκτρομαγνητικό φάσμα (ραδιοφάσμα)	0,00						
R3150501	Ηλεκτρομαγνητικό φάσμα (ραδιοφάσμα)	0,00						
R3150501001	Εισπράξεις από πωλήσεις ηλεκτρομαγνητικού φάσματος	0,00						
R31506	Λοιποί φυσικοί πόροι	0,00	209.477,40		100.653,60	23.533,64	77.119,96	108.823,80
R3150601	Λοιποί φυσικοί πόροι	0,00	209.477,40		100.653,60	23.533,64	77.119,96	108.823,80

R3150601001	Εισπράξεις από πωλήσεις λουπών φυσικών πόρων	0,00	209.477,40		100.653,60	23.533,64	77.119,96	108.823,80
R317	Πάγια υπό κατασκευή	0,00						
R31701	Ενσώματα πάγια υπό κατασκευή	0,00						
R3170101	Κατασκευές στρατιωτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων	0,00						
R3170101001	Έσοδα από κατασκευές στρατιωτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων	0,00						
R3170189	Λοιπά ενσώματα πάγια υπό κατασκευή	0,00						
R3170189001	Έσοδα από κατασκευές λοιπών κτιρίων	0,00						
R33	Τιμαλφή	0,00						
R332	Αντίκες και λοιπά αντικείμενα τέχνης	0,00						
R33201	Αντίκες	0,00						
R3320189	Λοιπές αντίκες	0,00						
R3320189001	Εισπράξεις από πωλήσεις αντικών	0,00						
R33202	Έργα τέχνης	0,00						
R3320289	Λοιπά έργα τέχνης	0,00						
R3320289001	Εισπράξεις από πωλήσεις έργων τέχνης	0,00						
R4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	718.000.000,00	686.857.888,32		557.256.388,42		557.256.388,42	129.601.499,90
R41	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R412	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R41201	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R4120101	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDR) HOLDINGS	0,00						

R4120101001	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDR) HOLDINGS	0,00						
R43	Χρεωστικοί τίτλοι	31.000.000,00	38.482.423,34		30.523.404,64		30.523.404,64	7.959.018,70
R432	Μακροπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	31.000.000,00	38.482.423,34		30.523.404,64		30.523.404,64	7.959.018,70
R43202	Μακροπρόθεσμοι τίτλοι έκδοσης Δημόσιων Επιχειρήσεων	31.000.000,00	38.466.009,27		30.523.404,64		30.523.404,64	7.942.604,63
R4320201	Ομόλογα Δημοσίων Επιχειρήσεων	31.000.000,00	38.466.009,27		30.523.404,64		30.523.404,64	7.942.604,63
R4320201001	Εισπράξεις ομολόγων Δημοσίων Επιχειρήσεων	31.000.000,00	38.466.009,27		30.523.404,64		30.523.404,64	7.942.604,63
R43209	Λοιποί Μακροπρόθεσμοι τίτλοι	0,00	16.414,07					16.414,07
R4320989	Λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι	0,00	16.414,07					16.414,07
R4320989001	Εισπράξεις λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων	0,00	16.414,07					16.414,07
R44	Δάνεια	0,00						
R441	Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	0,00						
R44102	Βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΙΔ	0,00						
R4410201	Βραχυπρόθεσμα δάνεια προς Ν.Π.Ι.Δ.	0,00						
R4410201001	Εισπράξεις χορηγούμενων βραχυπρόθεσμων δανείων προς Ν.Π.Ι.Δ.	0,00						
R4410202	Βραχυπρόθεσμα δάνεια προς πιστωτικά ιδρύματα	0,00						
R4410202001	Εισπράξεις χορηγούμενων βραχυπρόθεσμων ομολογιακών και λοιπών	0,00						
R44103	Βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						

R4410301	Βραχυπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						
R4410301001	Εισπράξεις χορηγούμενων βραχυπρόθεσμων δανείων προς ΝΠΔΔ	0,00						
R44109	Λοιπά Βραχυπρόθεσμα δάνεια	0,00						
R4410989	Λοιπά Βραχυπρόθεσμα δάνεια	0,00						
R4410989001	Εισπράξεις χορηγούμενων βραχυπρόθεσμων δανείων σε σπουδαστές	0,00						
R4410989002	Εισπράξεις χορηγούμενων βραχυπρόθεσμων δανείων σε λοιπά φύσι	0,00						
R4410989003	Εισπράξεις χορηγούμενων βραχυπρόθεσμων δανείων προς λοιπούς	0,00						
R442	Μακροπρόθεσμα Δάνεια	0,00						
R44202	Μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΙΔ	0,00						
R4420201	Μακροπρόθεσμα δάνεια προς Ν.Π.Ι.Δ.	0,00						
R4420201001	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων δανείων προς Ν.Π.Ι.Δ.	0,00						
R4420202	Μακροπρόθεσμα δάνεια προς πιστωτικά ιδρύματα	0,00						
R4420202001	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων ομολογιακών και λοιπών	0,00						
R44203	Μακροπρόθεσμα δάνεια προς ΝΠΔΔ	0,00						

R4420301	Μακροπρόθεσμα δάνεια προς Ν.Π.Δ.Δ.	0,00						
R4420301001	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων δανείων προς Ν.Π.Δ.Δ.	0,00						
R44209	Λοιπά Μακροπρόθεσμα δάνεια	0,00						
R4420989	Λοιπά Μακροπρόθεσμα δάνεια	0,00						
R4420989001	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων δανείων σε σπουδαστές	0,00						
R4420989002	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων δανείων σε λοιπά φυσικά	0,00						
R4420989003	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων ομολογιακών και λοιπών	0,00						
R4420901	Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	0,00						
R4420901001	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων δανείων προς το Διεθν	0,00						
R4420902	Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς επιχειρήσεις από διαχείριση πόρων	0,00						
R4420902001	Εισπράξεις χορηγούμενων μακροπρόθεσμων δανείων σε επιχειρήσεις	0,00						

R45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλ αίων	687.000.000,00	625.940.044,35		504.297.563,15		504.297.563,15	121.642.481,20
R451	Εισηγμένες μετοχές	3.000.000,00	3.043.137,50		3.043.137,50		3.043.137,50	0,00
R45101	Εισηγμένες μετοχές θυγατρικών	0,00						
R4510101	Μετοχές θυγατρικών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε.	0,00						
R4510101001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών θυγατρικών επιχειρήσεων ειση	0,00						
R4510102	Μετοχές θυγατρικών εισηγμένων σε χρηματιστήριο εξωτερικού	0,00						
R4510102001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών θυγατρικών επιχειρήσεων ειση	0,00						
R45102	Εισηγμένες μετοχές συγγενών	0,00						
R4510201	Μετοχές συγγενών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε.	0,00						
R4510201001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών συγγενών επιχειρήσεων εισηγμ	0,00						
R4510202	Μετοχές συγγενών εισηγμένων σε χρηματιστήριο εξωτερικού	0,00						
R4510202001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών συγγενών επιχειρήσεων εισηγμ	0,00						
R45103	Εισηγμένες μετοχές κοινοπραξιών	0,00						
R4510301	Μετοχές κοινοπραξιών εισηγμένων στο	0,00						

	Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε							
R4510301001	Ευπράξεις από πωλήσεις μετοχών κοινοπραξιών εισηγμένων στο Χ	0,00						
R4510302	Μετοχές κοινοπραξιών εισηγμένων σε χρηματιστήριο εξωτερικού	0,00						
R4510302001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών κοινοπραξιών εισηγμένων σε χ	0,00						
R45109	Λουπές εισηγμένες μετοχές	3.000.000,00	3.043.137,50		3.043.137,50		3.043.137,50	0,00
R4510901	Μετοχές λουπών επιχειρήσεων εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθ	3.000.000,00	3.043.137,50		3.043.137,50		3.043.137,50	0,00
R4510901001	Ευπράξεις από πωλήσεις μετοχών λουπών επιχειρήσεων εισηγμένων	3.000.000,00	3.027.900,00		3.027.900,00		3.027.900,00	0,00
R4510901002	Εισπράξεις από επιστροφές μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών ειση	0,00	15.237,50		15.237,50		15.237,50	0,00
R4510902	Μετοχές λουπών επιχειρήσεων εισηγμένων σε χρηματιστήριο εξωτ	0,00						
R4510902001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών λουπών επιχειρήσεων εισηγμέν	0,00						
R452	Μη εισηγμένες μετοχές	684.000.000,00	622.628.308,20		500.985.827,00		500.985.827,00	121.642.481,20
R45201	Μη εισηγμένες μετοχές θυγατρικών	0,00	495.032.603,81		495.032.603,81		495.032.603,81	0,00
R4520101	Μη εισηγμένες μετοχές θυγατρικών εσωτερικού	0,00	495.032.603,81		495.032.603,81		495.032.603,81	0,00
R4520101001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών	0,00	495.032.603,81		495.032.603,81		495.032.603,81	0,00

	Θυγατρικών επιχειρήσεων εσωτ							
R4520102	Μη εισηγμένες μετοχές θυγατρικών εξωτερικού	0,00						
R4520102001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών θυγατρικών επιχειρήσεων εξωτ	0,00						
R45202	Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών	0,00						
R4520201	Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών εσωτερικού	0,00						
R4520201001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών συγγενών επιχειρήσεων εσωτερ	0,00						
R4520202	Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών εξωτερικού	0,00						
R4520202001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών συγγενών επιχειρήσεων εξωτερ	0,00						
R45203	Μη εισηγμένες μετοχές κοινοπραξιών	0,00						
R4520301	Μη εισηγμένες μετοχές κοινοπραξιών εσωτερικού	0,00						
R4520301001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών μη εισηγμένων κοινοπραξιών ε	0,00						
R4520302	Μη εισηγμένες μετοχές κοινοπραξιών εξωτερικού	0,00						
R4520302001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών μη εισηγμένων κοινοπραξιών ε	0,00						
R45209	Λοιπές μη εισηγμένες μετοχές	684.000.000,00	127.595.704,39		5.953.223,19		5.953.223,19	121.642.481,20
R4520901	Λοιπές μη εισηγμένες μετοχές εσωτερικού	684.000.000,00	127.595.704,39		5.953.223,19		5.953.223,19	121.642.481,20

R4520901001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών λουπών επιχειρήσεων εσωτερικ	684.000.000,00	127.595.685,21		5.953.204,01		5.953.204,01	121.642.481,20
R4520901002	Εισπράξεις από επιστροφές μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών μη ε	0,00	19,18		19,18		19,18	0,00
R4520902	Λοιπές μη εισηγμένες μετοχές εξωτερικού	0,00						
R4520902001	Εισπράξεις από πωλήσεις μετοχών λουπών επιχειρήσεων εξωτερικ	0,00						
R453	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	0,00	268.598,65		268.598,65		268.598,65	0,00
R45309	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	0,00	268.598,65		268.598,65		268.598,65	0,00
R4530901	Συμμετοχές της χώρας στο κεφάλαιο Διεθνών Οργανισμών	0,00						
R4530901001	Εισπράξεις από επιστροφή συμμετοχών της χώρας στο κεφάλαιο Δ	0,00						
R4530902	Προνομιούχες μετοχές των πιστωτικών ιδρυμάτων του άρθρου 1 τ	0,00						
R4530902001	Εισπράξεις προνομιούχων μετοχών των πιστωτικών ιδρυμάτων του	0,00						
R4530989	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	0,00	268.598,65		268.598,65		268.598,65	0,00
R4530989001	Εισπράξεις από πώληση λοιπών συμμετοχικών τίτλων	0,00	268.598,65		268.598,65		268.598,65	0,00
R49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0,00	22.435.420,63		22.435.420,63		22.435.420,63	0,00
R494	Έξοδα τρίτων	0,00	22.435.420,63		22.435.420,63		22.435.420,63	0,00
R49402	Δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το NATO	0,00	22.435.420,63		22.435.420,63		22.435.420,63	0,00

R4940289	Λοιπές δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το NATO	0,00	22.435.420,63		22.435.420,63		22.435.420,63	0,00
R4940289001	Ειπράξεις από εισφορές Ν.Α.Τ.Ο. για την εκτέλεση έργων κοινού	0,00	14.548.629,00		14.548.629,00		14.548.629,00	0,00
R4940289004	Εισπράξεις από εισφορές Ν.Α.Τ.Ο. για χρήση του Πεδίου Βολής	0,00	7.886.791,63		7.886.791,63		7.886.791,63	0,00
R5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	738.806.000.000,00	1.174.815.965.576,85		1.174.815.965.247,23		1.174.815.965.247,23	329,62
R51	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R512	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R51201	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R5120101	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs) ALLOCATION	0,00						
R5120101001	Εισπράξεις από ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0,00						
R52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	6.000.000,00	32.500.000,00		32.500.000,00		32.500.000,00	0,00
R521	Υποχρεώσεις από νόμισμα σε κυκλοφορία	6.000.000,00	32.500.000,00		32.500.000,00		32.500.000,00	0,00
R52101	Υποχρεώσεις από κέρματα σε κυκλοφορία	6.000.000,00	32.500.000,00		32.500.000,00		32.500.000,00	0,00
R5210101	Μεταλλικά κέρματα σε κυκλοφορία	6.000.000,00	32.500.000,00		32.500.000,00		32.500.000,00	0,00
R5210101001	Κυκλοφορία μεταλλικών κερμάτων	6.000.000,00	32.500.000,00		32.500.000,00		32.500.000,00	0,00
R53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	36.954.000.000,00	31.602.070.000,00		31.602.070.000,00		31.602.070.000,00	0,00
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	24.800.000.000,00	23.400.000.000,00		23.400.000.000,00		23.400.000.000,00	0,00
R53101	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	24.800.000.000,00	23.400.000.000,00		23.400.000.000,00		23.400.000.000,00	0,00
R5310101	Έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου	24.800.000.000,00	23.400.000.000,00		23.400.000.000,00		23.400.000.000,00	0,00

R5310101001	Εισπράξεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	24.800.000.000,00	23.400.000.000,00		23.400.000.000,00		23.400.000.000,00	0,00
R5310189	Λοιποί βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	0,00						
R5310189001	Εισπράξεις λοιπών βραχυπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	0,00						
R53102	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού	0,00						
R5310289	Λοιποί βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού	0,00						
R5310289001	Εισπράξεις λοιπών βραχυπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	0,00						
R532	Μακροπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	12.154.000.000,00	8.202.070.000,00		8.202.070.000,00		8.202.070.000,00	0,00
R53201	Μακροπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	12.154.000.000,00	8.202.070.000,00		8.202.070.000,00		8.202.070.000,00	0,00
R5320101	Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου στην αγορά εσωτερικού	12.154.000.000,00	8.202.070.000,00		8.202.070.000,00		8.202.070.000,00	0,00
R5320101001	Εισπράξεις ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στην αγορά εσωτερικού	12.154.000.000,00	8.202.070.000,00		8.202.070.000,00		8.202.070.000,00	0,00
R5320189	Λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	0,00						
R5320189001	Εισπράξεις λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	0,00						
R53202	Μακροπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού	0,00						
R5320201	Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εξωτερικού	0,00						
R5320201001	Εισπράξεις ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εξωτερικού	0,00						
R5320289	Λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού	0,00						

R5320289001	Εισπράξεις λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	0,00						
R54	Δάνεια	701.846.000.000,00	1.142.651.999.193,62		1.142.651.998.864,00		1.142.651.998.864,00	329,62
R541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000,00	1.139.908.351.049,62		1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00	329,62
R54101	Βραχυπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού	700.000.000.000,00	1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00	0,00
R5410101	Δάνεια βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εσωτερικού	0,00						
R5410101001	Εισπράξεις δανείων βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εσω	0,00						
R5410102	Τίτλοι με σύμφωνο επαναγοράς	700.000.000.000,00	1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00	0,00
R5410102001	Εισπράξεις από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς	700.000.000.000,00	1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00		1.139.908.350.720,00	0,00
R54102	Βραχυπρόθεσμα δάνεια εξωτερικού	0,00	329,62					329,62
R5410201	Δάνεια βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού	0,00	329,62					329,62
R5410201001	Εισπράξεις δανείων βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξω	0,00	329,62					329,62
R5410289	Λοιπά βραχυπρόθεσμα δάνεια εξωτερικού	0,00						
R5410289001	Εισπράξεις λοιπών βραχυπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	0,00						
R542	Μακροπρόθεσμα δάνεια	1.846.000.000,00	2.743.648.144,00		2.743.648.144,00		2.743.648.144,00	0,00
R54201	Μακροπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού	0,00						
R5420101	Δάνεια με την Τράπεζα της Ελλάδος	0,00						

R5420101001	Εισπράξεις δανείων Τράπεζας της Ελλάδος	0,00						
R5420189	Λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού	0,00						
R5420189001	Εισπράξεις λοιπών μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	0,00						
R54202	Μακροπρόθεσμα δάνεια εξωτερικού	1.846.000.000,00	2.743.648.144,00		2.743.648.144,00		2.743.648.144,00	0,00
R5420201	Ειδικά και διακρατικά δάνεια	0,00	0,00					0,00
R5420201001	Εισπράξεις ειδικών και διακρατικών δανείων	0,00	0,00					0,00
R5420202	Δάνεια μηχανισμού στήριξης	0,00						
R5420202001	Εισπράξεις δανείων μηχανισμού στήριξης	0,00						
R5420203	Δάνεια τιτλοποιήσεων εξωτερικού	0,00						
R5420203001	Εισπράξεις δανείων τιτλοποιήσεων εξωτερικού	0,00						
R5420204	1000/R5420204	0,00	898.155.000,00		898.155.000,00		898.155.000,00	0,00
R5420204001	Δάνεια προγράμματος SURE	0,00	898.155.000,00		898.155.000,00		898.155.000,00	0,00
R5420204002	Δάνεια από το Ταμείο Ανασυγκρότησης Ε.Ε.	0,00						
R5420289	Λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια εξωτερικού	0,00						
R5420289001	Εισπράξεις λοιπών μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	0,00						
R5420205	Δάνεια Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	1.846.000.000,00	1.845.493.144,00		1.845.493.144,00		1.845.493.144,00	0,00
R5420205001	Δάνεια από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	1.846.000.000,00	1.845.493.144,00		1.845.493.144,00		1.845.493.144,00	0,00
R57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0,00	529.396.383,23		529.396.383,23		529.396.383,23	0,00
R571	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0,00	529.396.383,23		529.396.383,23		529.396.383,23	0,00

R57101	Συμβάσεις ανταλλαγής	0,00	529.396.383,23		529.396.383,23		529.396.383,23	0,00
R5710101	Συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων	0,00	227.618.631,41		227.618.631,41		227.618.631,41	0,00
R5710101001	Εισπράξεις συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων	0,00	227.618.631,41		227.618.631,41		227.618.631,41	0,00
R5710102	Τόκοι συμφωνιών ανταλλαγής	0,00	301.777.751,82		301.777.751,82		301.777.751,82	0,00
R5710102001	Εισπράξεις τόκων συμφωνιών ανταλλαγής	0,00	301.777.751,82		301.777.751,82		301.777.751,82	0,00
Συνολικό Αποτέλεσμα		796.625.498.000,00	1.387.921.611.470,94	24.010.273.972,14	1.241.263.734.220,97	6.152.313.291,85	1.235.111.420.929,12	122.647.603.277,83

ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ

Οικονομικό έτος 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ Δ.Ο.Υ.	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΠΡΟ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
002	ΔΟΥ Χολαργού εσ.	2.076.707.955,78	17.893.900,31	651.581.635,84	1.407.232.419,63
003	ΔΟΥ Αγ. Αναργύρων εσ.	2.593.154.089,97	14.224.459,10	356.263.500,72	2.222.666.130,15
005	ΔΟΥ Κατοίκων Εξωτ. Α' εσ.	17.365.824.248,07	32.220.528,15	17.141.752.864,56	191.850.855,36
020	ΔΟΥ Α' (Α,Β,Γ,) Αθηνών εσ.	4.525.336.234,58	28.485.550,84	1.050.756.271,80	3.446.094.411,94
024	ΔΟΥ Δ' Αθηνών εσ.	4.368.448.279,88	22.107.427,52	2.796.223.818,55	1.550.117.033,81
039	ΔΟΥ ΙΒ' Αθηνών εσ.	419.147.305,96	3.202.324,17	189.062.219,67	226.882.762,12
041	ΔΟΥ ΙΓ' Αθηνών εσ.	3.506.866.820,39	18.882.103,46	359.442.869,22	3.128.541.847,71
043	ΔΟΥ ΙΔ' Αθηνών εσ.	0,00	0,00		0,00
049	ΔΟΥ ΙΖ' Αθηνών εσ.	1.998.289.458,63	62.798.612,60	276.598.930,91	1.658.891.915,12
056	ΔΟΥ Κηφισίας εσ.	1.843.384.439,16	26.900.283,96	548.278.432,45	1.268.205.722,75
065	ΚΕΜΕΕΠ	11.455.084.633,70	502.921.952,07	170.332.284,71	10.781.830.396,92
066	ΔΟΥ Φ.Α.Ε. Αθηνών	37.512.966.857,85	139.829.415,86	12.394.623.935,21	24.978.513.506,78
142	ΔΟΥ Αιγάλεω εσ.	845.384.502,21	14.425.619,65	139.889.993,28	691.068.889,28
144	ΔΟΥ Αιγίου εσ.	177.286.971,60	2.331.025,56	60.327.890,61	114.628.055,43
154	ΔΟΥ Αλεξανδρούπολης εσ.	538.896.495,47	11.386.329,14	114.981.378,09	412.528.788,24
160	ΔΟΥ Αμπελοκήπων Θεσ. εσ.	1.306.253.598,15	8.769.104,42	142.957.609,78	1.154.526.883,95
162	ΔΟΥ Αμαλιάδας εσ.	228.960.640,10	1.639.898,19	56.344.319,28	170.976.422,63
164	ΔΟΥ Αμαρουσίου εσ.	1.364.706.639,53	19.586.798,00	812.386.197,95	532.733.643,58
176	ΔΟΥ Άργους εσ.	214.589.877,67	1.696.733,16	59.882.249,37	153.010.895,14
180	ΔΟΥ Άρτας εσ.	200.788.241,08	3.305.897,81	54.911.858,26	142.570.485,01
186	ΔΟΥ Αχαρνών εσ.	0,00			0,00
2104	ΔΥΕΕ Νομαρχίας Αθηνών	2.670.176,06		2.670.176,06	0,00
2105	ΔΥΕΕ Νομαρχίας Ανατολ. Αττικής	296.766,26		296.766,26	0,00
2106	ΔΥΕΕ Νομαρχίας Δυτικής Αττικής	28.260,45		28.260,45	0,00
2107	ΔΥΕΕ Νομαρχίας Πειραιά	293.744,49		293.744,49	0,00
2108	ΔΥΕΕ Νομού Αιτωλοακαρνανίας	27.643,15		27.643,15	0,00
2109	ΔΥΕΕ Νομού Αργολίδας	6.782,17		6.782,17	0,00
2110	ΔΥΕΕ Νομού Αρκαδίας	22.768,28		22.768,28	0,00
2111	ΔΥΕΕ Νομού Άρτας	4.547,32		4.547,32	0,00
2112	ΔΥΕΕ Νομού Αχαΐας	45.111,45		45.111,45	0,00
2113	ΔΥΕΕ Νομού Βοιωτίας	7.923,06		7.923,06	0,00
2114	ΔΥΕΕ Νομού Γρεβενών	4.799,71		4.799,71	0,00
2115	ΔΥΕΕ Νομού Δράμας	15.898,35		15.898,35	0,00
2116	ΔΥΕΕ Νομού Δωδεκανήσου	17.072,18		17.072,18	0,00
2117	ΔΥΕΕ Νομού Έβρου	41.173,28		41.173,28	0,00
2118	ΔΥΕΕ Νομού Εύβοιας	18.661,02		18.661,02	0,00

2119	ΔΥΕΕ Νομού Ευρυτανίας	1.552,67		1.552,67	0,00
2120	ΔΥΕΕ Νομού Ζακύνθου	3.641,66		3.641,66	0,00
2121	ΔΥΕΕ Νομού Ηλείας	15.680,92		15.680,92	0,00
2122	ΔΥΕΕ Νομού Ημαθίας	11.671,24		11.671,24	0,00
2123	ΔΥΕΕ Νομού Ηρακλείου	29.306,83		29.306,83	0,00
2124	ΔΥΕΕ Νομού Θεσπρωτίας	7.278,52		7.278,52	0,00
2125	ΔΥΕΕ Νομού Θεσσαλονίκης	265.077,49		265.077,49	0,00
2126	ΔΥΕΕ Νομού Ιωαννίνων	21.685,52		21.685,52	0,00
2127	ΔΥΕΕ Νομού Καβάλας	17.696,21		17.696,21	0,00
2128	ΔΥΕΕ Νομού Καρδίτσας	22.705,28		22.705,28	0,00
2129	ΔΥΕΕ Νομού Καστοριάς	9.880,29		9.880,29	0,00
2130	ΔΥΕΕ Νομού Κέρκυρας	22.079,19		22.079,19	0,00
2131	ΔΥΕΕ Νομού Κεφαλληνίας- Ιθάκης	2.737,72		2.737,72	0,00
2132	ΔΥΕΕ Νομού Κιλκίς	8.288,98		8.288,98	0,00
2133	ΔΥΕΕ Νομού Κοζάνης	54.185,69		54.185,69	0,00
2134	ΔΥΕΕ Νομού Κορινθίας	26.263,78		26.263,78	0,00
2135	ΔΥΕΕ Νομού Κυκλάδων	23.158,65		23.158,65	0,00
2136	ΔΥΕΕ Νομού Λακωνίας	4.144,83		4.144,83	0,00
2137	ΔΥΕΕ Νομού Λάρισας	37.563,20		37.563,20	0,00
2138	ΔΥΕΕ Νομού Ηρακλείου	13.841,99		13.841,99	0,00
2139	ΔΥΕΕ Νομού Λέσβου	18.708,94		18.708,94	0,00
214	ΔΟΥ Βόλου	927.064.479,08	8.756.683,18	254.410.321,33	663.897.474,57
2140	ΔΥΕΕ Νομού Λευκάδας	2.663,39		2.663,39	0,00
2141	ΔΥΕΕ Νομού Μαγνησίας	21.047,81		21.047,81	0,00
2142	ΔΥΕΕ Νομού Μεσσηνίας	36.783,57		36.783,57	0,00
2143	ΔΥΕΕ Νομού Ξάνθης	20.148,05		20.148,05	0,00
2144	ΔΥΕΕ Νομού Πέλλας	11.927,68		11.927,68	0,00
2145	ΔΥΕΕ Νομού Πιερίας	15.053,66		15.053,66	0,00
2146	ΔΥΕΕ Νομού Πρέβεζας	31.372,36		31.372,36	0,00
2147	ΔΥΕΕ Νομού Ρεθύμνου	12.713,67		12.713,67	0,00
2148	ΔΥΕΕ Νομού Ροδόπης	75.811,84		75.811,84	0,00
2149	ΔΥΕΕ Νομού Σάμου	4.326,47		4.326,47	0,00
2150	ΔΥΕΕ Νομού Σερρών	19.284,52		19.284,52	0,00
2151	ΔΥΕΕ Νομού Τρικάλων	308.094,92		308.094,92	0,00
2152	ΔΥΕΕ Νομού Φθιώτιδας	16.760,34		16.760,34	0,00
2153	ΔΥΕΕ Νομού Φλώρινας	3.302,76		3.302,76	0,00
2154	ΔΥΕΕ Νομού Φωκίδας	3.082,43		3.082,43	0,00
2155	ΔΥΕΕ Νομού Χαλκιδικής	15.188,81		15.188,81	0,00
2156	ΔΥΕΕ Νομού Χανίων	17.468,30		17.468,30	0,00
2157	ΔΥΕΕ Νομού Χίου	6.119,98		6.119,98	0,00
220	ΔΟΥ Ν. Ιωνίας Μαγνησίας εσ.	13.771.551,92	181.206,56	13.583.992,96	6.352,40

2203	ΓΔΟΥ Διοικ/κής Ανασυγκρότησης	74.901,53		74.901,53	0,00
2204	ΓΔΟΥ Υπουργείου Εσωτερικών	73.035,47		73.035,47	0,00
2205	ΓΔΟΥ Υπ. Εσ. Τομέας Μακ. Θράκης	17.615,72		17.615,72	0,00
2206	ΓΔΟΕΣ Υπ. Προστασίας του Πολίτη	3.556.653,70		3.556.653,70	0,00
2207	ΓΔΟΥ Υπουργείου Εξωτερικών	817.672,53		817.672,53	0,00
2208	ΓΔΟΥ Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	287.852,65		287.852,65	0,00
2209	ΓΔΟΥ Υπουργείου Υγείας	10.579.028,53		10.579.028,53	0,00
2210	ΓΔΟΥ Υπουργείου Δικαιοσύνης	789.340,00		789.340,00	0,00
2211	ΓΔΟΥ ΥΠ. Παιδείας και Θρησκευμ	2.248.957,39		2.248.957,39	0,00
2212	ΓΔΟΥ Υπουργείου Πολιτισμού	361.267,46		361.267,46	0,00
2213	ΓΔΟΥ Υπουργείου Οικονομικών	613.962,53		613.962,53	0,00
2214	ΓΔΟΥ Υπ. Αγροτ. Ανάπτ. & Τροφίμ	428.075,99		428.075,99	0,00
2215	ΓΔΟΥ Υπ. Περιβάλλοντος & Ενέργ	2.549.851,64		2.549.851,64	0,00
2216	ΓΔΟΥ Υπ. Εργασίας, Κοιν. Ασφαλ	389.499,20		389.499,20	0,00
2217	ΓΔΟΥ Υπ. Οικονομίας και Ανάπτ.	79.533,75		79.533,75	0,00
2218	ΓΔΟΥ Υπ. Υποδομών και Μεταφορών	4.538.355,06		4.538.355,06	0,00
2219	ΓΔΟΥ Υπ. Ναυτιλίας & Νησ. Πολ.	975.975,21		975.975,21	0,00
2220	ΓΔΟΥ Υπουργείου Τουρισμού	71.465,45		71.465,45	0,00
2221	ΓΔΟΥ Υπ. Μεταναστευτικής Πολ.	311.772,88		311.772,88	0,00
2222	ΓΔΟΥ Υπ. Ψηφ. Πολ. Τηλεπ. & Ενημέρ	2.669.687,34		2.669.687,34	0,00
2223	ΓΔΟΥ Γεν. Γρ. Αντεγκλημ. Πολ.	822.207,76		822.207,76	0,00
2225	ΓΔΟΥ Προεδρίας της Κυβέρνησης	95.281,17		95.281,17	0,00
2226	ΓΔΟΥ Υπ. Κλίμ Κρίσ & Πολ Προστ	3.297.699,48		3.297.699,48	0,00
2227	ΓΔΟΥ Προεδρίας της Δημοκρατίας	21.216,26		21.216,26	0,00
224	ΔΟΥ Βύρωνα εσ.	0,00			0,00
2241	Οικ. Υπ. Συνήγορου του Πολίτη	15.664,84		15.664,84	0,00
2242	Οικ. Υπ. ΑΣΕΠ	63.746,68		63.746,68	0,00
2244	Οικ. Υπ. Ελεγκτικού Συνέδριου	42.068,75		42.068,75	0,00
2245	Οικ Υπ. Αρχή Πρ. Δεδ. Προσ. Χαρ.	5.933,66		5.933,66	0,00
2246	Οικ. Υπ. Αρχή Διασφ. Απορ. Επικ	4.524,82		4.524,82	0,00
2247	Οικ. Υπ. Αρχή Διασφ. Π. Ανωτ. Εκπ	6.660,06		6.660,06	0,00
2248	Οικ. Υπ. Α. Α. Δημοσίων Εσόδων	1.885.493,47		1.885.493,47	0,00
2249	Οικ. Υ. Νομ. Συμβ. του Κράτους	134.798,14		134.798,14	0,00
2251	Οικ. Υ. Συνήγορου του Καταναλ	5.267,44		5.267,44	0,00
2253	Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων	11.344,47		11.344,47	0,00

2254	Εθνική Αρχή Διαφάνειας	31.175,05		31.175,05	0,00
2261	ΓΔΟΥ Αποκ. Διοίκησης Αττικής	42.038,89		42.038,89	0,00
2262	ΓΔΟΥ Α. Δ. Θ/λίας- Στ. Ελλάδας	31.105,76		31.105,76	0,00
2263	ΓΔΟΥ Α. Δ. Ηπ. - Δυτ. Μακεδον.	27.818,20		27.818,20	0,00
2264	ΓΔΟΥ Α.Δ. Πελ., Δυτ. Ελ. & Ιον	39.720,14		39.720,14	0,00
2265	ΓΔΟΥ Αποκ. Διοίκησης Αιγαίου	18.174,61		18.174,61	0,00
2266	ΓΔΟΥ Αποκ. Διοίκησης Κρήτης	26.797,11		26.797,11	0,00
2267	ΓΔΟΥ Α. Δ. Μακεδονίας - Θράκης	57.507,95		57.507,95	0,00
2281	ΓΔΟΥ Υπ. Πολιτισ. & Αθλητ. ΔΔ	1.034.193,94		1.034.193,94	0,00
2283	ΓΔΟΥ Υπ. Εργασίας Κοιν. Υπ. ΔΔ	25.469,91		25.469,91	0,00
2284	ΓΔΟΥ Υπουργείου Τουρισμού ΔΔ	66.942,56		66.942,56	0,00
2287	Οικ. Υπ. Α. Α. Δημοσ. Εσόδ. ΔΔ	48.962,48		48.962,48	0,00
2288	ΔΣΕΔ/ΕΕΔΠ Αττικής	3.337,46		3.337,46	0,00
2290	ΔΣΕΔ/ΕΕΔΠ Μακεδονίας-Θράκης	37.853,80		37.853,80	0,00
2291	ΔΣΕΔ/ΕΕΔΠ Ηπείρου-Δυτ. Μακεδον	44.933,37		44.933,37	0,00
2292	ΔΣΕΔ/ΕΕΔΠ Πελοπ.Δυτ. Ελλ.&Ιον	3,37		3,37	0,00
2293	ΔΣΕΔ/ΕΕΔΠ Αιγαίου	2.590,92		2.590,92	0,00
2294	ΔΣΕΔ/ΕΕΔΠ Κρήτης	959,28		959,28	0,00
236	ΔΟΥ Γιαννιτσών εσ.	269.474.974,51	7.865.505,53	67.574.726,67	194.034.742,31
238	ΔΟΥ Γλυφάδας εσ.	2.581.876.294,79	35.484.198,98	759.579.224,08	1.786.812.871,73
242	ΔΟΥ Γρεβενών εσ.	74.246.469,60	796.416,44	25.531.056,17	47.918.996,99
244	ΔΟΥ Γαλατσίου εσ.	0,00	3,36		-3,36
264	ΔΟΥ Δράμας εσ.	637.475.401,03	5.834.633,73	140.260.290,97	491.380.476,33
268	ΔΟΥ Ιωαννίνων εσ.	668.779.070,51	9.477.978,76	230.757.553,93	428.543.537,82
285	ΔΟΥ Έδεσσας εσ.	588.306.979,75	20.540.649,32	84.861.695,83	482.904.634,60
289	ΔΟΥ Ελευσίνας εσ.	2.041.571.108,26	8.595.336,32	261.511.359,09	1.771.464.412,85
293	ΔΟΥ Πτολεμαΐδας εσ.	222.918.637,41	2.086.726,00	55.768.922,66	165.062.988,75
299	ΔΟΥ Καρπενησιού εσ.	29.847.416,05	520.366,09	9.724.579,68	19.602.470,28
311	ΔΟΥ Ζακύνθου εσ.	381.153.384,09	7.574.760,78	114.555.952,72	259.022.670,59
319	ΔΟΥ Ηγουμένισας εσ.	188.673.702,75	1.669.535,94	53.339.574,51	133.664.592,30
321	ΔΟΥ Ηλιούπολης εσ.	11.581.828.820,12	10.045.010.737,02	389.672.581,37	1.147.145.501,73
323	ΔΟΥ Πύργου εσ.	321.160.739,19	2.664.592,58	59.743.700,53	258.752.446,08
325	ΔΟΥ Ηρακλείου Τμ. εσόδων	2.025.215.044,51	30.095.986,28	696.560.280,02	1.298.558.778,21
327	ΔΟΥ Βέροιας εσ.	986.878.520,50	10.530.843,20	151.733.849,57	824.613.827,73
345	ΔΟΥ Α' Θεσσαλονίκης .	299.084.911,11	4.916.038,08	294.104.671,36	64.201,67
351	ΔΟΥ Δ' Θεσ/νίκης .	2.858.524.776,94	18.423.026,29	323.010.166,52	2.517.091.584,13
353	ΔΟΥ Ε' Θεσ/νίκης εσ.	4.414.680.609,47	26.057.496,63	228.704.281,95	4.159.918.830,89
355	ΔΟΥ ΣΤ' Θεσ/νίκης .	0,92			0,92
357	ΔΟΥ Ζ' Θεσ/νίκης εσ.	1.492.268.849,93	49.528.277,89	303.370.600,12	1.139.369.971,92

358	ΔΟΥ Η' Θεσ/νίκης εσ.	1.745.854,99	19.703,11	1.726.151,86	0,02
365	ΔΟΥ Ιωνίας Θεσσαλονίκης εσ.	3.869.872.920,12	1.891.940.952,00	344.926.120,96	1.633.005.847,16
370	ΔΟΥ Φ.Α.Ε. Θεσσαλονίκης	5.152.701.272,62	31.640.917,93	995.389.631,41	4.125.670.723,28
391	ΔΟΥ Θήβας εσ.	591.754.367,93	2.795.018,63	164.691.718,17	424.267.631,13
393	ΔΟΥ Θήρας εσ.	312.661.723,92	7.684.520,70	206.855.093,63	98.122.109,59
410	ΔΟΥ Καλαμαριάς Θεσ/κης εσ.	1.599.151.956,17	8.556.542,51	247.581.250,17	1.343.014.163,49
413	ΔΟΥ Α' Καβάλας εσ.	978.551.109,65	23.626.016,70	201.567.269,43	753.357.823,52
419	ΔΟΥ Καλαμάτας εσ.	774.036.269,57	6.850.512,26	204.254.261,81	562.931.495,50
423	ΔΟΥ Καλλιθέας .	3.067.168.413,04	16.833.523,03	397.005.577,00	2.653.329.313,01
431	ΔΟΥ Καρδίτσας εσ.	632.777.258,31	10.972.683,77	100.838.603,41	520.965.971,13
445	ΔΟΥ Καστοριάς εσ.	200.489.021,78	2.727.786,26	47.372.057,43	150.389.178,09
453	ΔΟΥ Κερκύρας εσ.	938.824.904,38	11.840.842,16	261.079.059,49	665.905.002,73
457	ΔΟΥ Αργοστολίου εσ.	244.137.880,26	84.718.692,99	76.690.785,23	82.728.402,04
463	ΔΟΥ Κιλκίς εσ.	383.260.406,89	2.845.261,31	109.950.958,44	270.464.187,14
471	ΔΟΥ Κοζάνης εσ.	639.616.017,55	5.282.200,20	128.353.251,87	505.980.565,48
473	ΔΟΥ Κομοτηνής εσ.	371.554.025,60	9.829.354,29	102.222.114,96	259.502.556,35
477	ΔΟΥ Κορίνθου εσ.	1.126.383.511,10	46.685.511,61	200.245.248,67	879.452.750,82
485	ΔΟΥ Κορωπίου εσ.	724.944.179,40	6.411.528,34	280.772.055,76	437.760.595,30
491	ΔΟΥ Κύμης εσ.	111.750.528,38	2.426.373,24	41.559.800,69	67.764.354,45
497	ΔΟΥ Κω εσ.	387.551.416,38	5.684.452,83	135.223.641,24	246.643.322,31
519	ΔΟΥ Λαγκαδά εσ.	175.514.678,75	1.484.126,01	71.442.136,98	102.588.415,76
525	ΔΟΥ Σπάρτης εσ.	282.322.811,80	3.459.175,41	101.020.231,46	177.843.404,93
529	ΔΟΥ Α' Λάρισσας εσ.	1.675.903.353,00	11.558.966,04	446.616.659,76	1.217.727.727,20
534	ΔΟΥ Αγ Νικολάου Λασιθίου εσ.	326.102.278,59	3.591.067,48	140.673.240,52	181.837.970,59
542	ΔΟΥ Λιβαδειάς εσ.	485.551.481,46	10.858.548,16	73.523.102,23	401.169.831,07
546	ΔΟΥ Λευκάδας εσ.	122.466.157,69	1.685.747,94	56.394.680,14	64.385.729,61
574	ΔΟΥ Τρίπολης εσ.	494.762.516,84	4.711.341,54	121.351.080,70	368.700.094,60
596	ΔΟΥ Μεσολογγίου εσ.	10.233.835.342,63	10.011.712.114,54	57.413.607,47	164.709.620,62
605	ΔΟΥ Μοσχάτου εσ.	32.494.476,60	152.855,48	32.323.789,35	17.831,77
614	ΔΟΥ Μυτιλήνης εσ.	328.317.809,18	6.142.044,07	113.132.422,59	209.043.342,52
616	ΔΟΥ Μυκόνου εσ.	307.785.628,93	4.735.478,90	179.093.979,74	123.956.170,29
630	ΔΟΥ Νάξου εσ.	78.612.716,19	2.298.730,87	48.907.139,01	27.406.846,31
637	ΔΟΥ Ναυπλίου εσ.	350.060.445,06	4.418.615,26	90.956.179,90	254.685.649,90
643	ΔΟΥ Ν. Ιωνίας εσ.	2.289.171.155,75	17.302.948,24	352.525.434,92	1.919.342.772,59
645	ΔΟΥ Ν. Σμύρνης εσ.	0,00			0,00
659	ΔΟΥ Ν. Μουδανίων .	327.723.129,07	3.688.390,51	101.445.139,89	222.589.598,67
661	ΔΟΥ Νίκαιας εσ.	777.608.736,06	4.390.022,87	138.581.238,40	634.637.474,79
663	ΔΟΥ Πρέβεζας εσ.	228.374.544,82	4.433.028,45	66.720.562,48	157.220.953,89
675	ΔΟΥ Α' Ξάνθης εσ.	563.272.889,54	14.899.508,87	133.065.756,43	415.307.624,24
687	ΔΟΥ Ορεστιάδας εσ.	201.507.401,37	2.675.625,76	58.318.119,21	140.513.656,40

689	ΔΟΥ Παλλήνης εσ.	878.990.207,03	13.472.546,28	274.867.049,86	590.650.610,89
697	ΔΟΥ Παλαιού Φαλήρου εσ.	0,00			0,00
705	ΔΟΥ Άμφισσας εσ.	97.252.948,60	751.588,82	27.331.404,37	69.169.955,41
707	ΔΟΥ Πάρου εσ.	113.528.804,50	1.950.533,46	74.965.774,74	36.612.496,30
709	ΔΟΥ Α' Πατρών εσ.	1.859.560.901,10	20.974.133,73	345.051.473,36	1.493.535.294,01
715	ΔΟΥ Γ' Πατρών εσ.	64.464.396,17	882.643,45	63.528.203,76	53.548,96
734	ΔΟΥ Α' Πειραιά εσ.	1.929.692.721,68	13.192.962,61	335.214.235,76	1.581.285.523,31
741	ΔΟΥ Ε' Πειραιά εσ.	1.993.492.545,31	8.918.876,00	322.127.252,86	1.662.446.416,45
751	ΔΟΥ Πλοίων Πειραιά	1.021.575.117,17	11.927.037,85	631.437.959,80	378.210.119,52
753	ΔΟΥ Φ.Α.Ε. Πειραιά	8.582.246.530,68	28.477.095,75	2.136.497.121,62	6.417.272.313,31
770	ΔΟΥ Αγ. Δημητρίου εσ.	0,00	0,00		0,00
773	ΔΟΥ Περιστερίου Τμ. Εσόδων	1.311.324.225,02	8.031.915,96	266.854.051,52	1.036.438.257,54
775	ΔΟΥ Α' Περιστερίου εσ.	0,00			0,00
777	ΔΟΥ Β' Περιστερίου εσ.	0,00			0,00
779	ΔΟΥ Κατερίνης .	744.054.028,97	26.913.056,61	173.213.982,45	543.926.989,91
811	ΔΟΥ Ρεθύμνου εσ.	412.463.011,66	7.086.502,96	173.770.764,30	231.605.744,40
816	ΔΟΥ Ρόδου εσ.	1.306.539.506,08	16.495.851,05	394.926.805,15	895.116.849,88
824	ΔΟΥ Σάμου εσ.	118.526.284,79	1.420.090,40	50.282.285,41	66.823.908,98
834	ΔΟΥ Α' Σερρών εσ.	828.989.018,33	14.839.536,01	165.857.015,59	648.292.466,73
858	ΔΟΥ Σύρου εσ.	207.725.773,16	2.582.643,69	64.472.482,67	140.670.646,80
886	ΔΟΥ Τρικάλων εσ.	1.204.593.558,33	5.576.486,43	141.001.794,62	1.058.015.277,28
893	ΔΟΥ Αγρινίου εσ.	522.545.234,37	5.908.999,67	105.499.532,22	411.136.702,48
921	ΔΟΥ Λαμίας εσ.	808.905.878,26	10.613.666,81	161.637.325,15	636.654.886,30
933	ΔΟΥ Φλώρινας εσ.	186.795.949,15	1.728.360,77	46.124.927,65	138.942.660,73
945	ΔΟΥ Χαλανδρίου εσ.	0,01			0,01
947	ΔΟΥ Πολυγύρου εσ.	292.639.224,80	4.471.530,93	83.304.440,86	204.863.253,01
949	ΔΟΥ Χαλκίδας εσ.	1.013.791.074,96	11.583.868,03	217.538.450,93	784.668.756,00
953	ΔΟΥ Χανίων εσ.	1.049.686.144,79	14.084.307,23	370.406.089,82	665.195.747,74
959	ΔΟΥ Χίου εσ.	128.324.910,06	2.185.760,47	62.946.049,77	63.193.099,82
963	ΔΟΥ Ψυχικού Α' εσ.	927.213.681,74	14.771.129,23	496.049.418,33	416.393.134,18
968	Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π.	1.422.234.000,71	238.401.138,85	52.219.948,80	1.131.612.913,06
969	Δ/ΝΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ-ΤΜΗΜΑ ΣΤ	74.246,34		74.246,34	0,00
970	Τμήμα Γ2' - Ειδ. Καθεστώτ. ΦΠΑ	198.864.411,72		114.352.019,14	84.512.392,58
971	ΚΕ.Β.ΕΙΣ Αττικής Τμήμα Εσόδων	323.935.194,08	236.834,05	1.448.796,34	322.249.563,69
972	ΚΕ.Β.ΕΙΣ Θεσ/κης Τμήμα Εσόδων	63.349.819,43	5.181,84	1.205.395,79	62.139.241,80
990	Δ.ΤΑ.Π.Ν.	4.622.558,14		4.622.558,14	0,00
992	ΔΣΤ/Π.Α (Αθηνών)	6.552.258,94		6.314.677,61	237.581,33
993	ΔΣΤ/Π.Α (Λάρισας)	1.073.115,93		1.060.994,75	12.121,18
994	Ε' ΕΛΔΑΠ	14.917.638,77		14.917.638,77	0,00
995	100 ΕΛΔΑΠ	481.096,96		481.096,96	0,00

996	Δ' ΕΛΔΑΠ	1.090.965,68		1.090.965,68	0,00
998	Γ' ΕΛΔΑΠ	952.162,58		952.162,58	0,00
Δ24	Δ/ΝΣΗ ΛΟΓ/ΜΩΝ & ΤΑΜ. ΠΡΟΓΡΑΜΜ.	3.842.856.476,34		3.842.856.476,34	0,00
Δ25	Δ/ΝΣΗ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, ΕΓΓ.	532.720.129,24		532.720.129,24	0,00
ΔΔΧ	ΟΡΓ. ΔΙΑΧΕΙΡ. ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	1.174.824.477.442,41		1.174.824.477.442,41	0,00
ΔΛΓ*	Δ/ΝΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΓΕΝ. ΚΥΒΕΡΝ.	4.516.637.541,11		4.516.637.541,11	0,00
ΔΠΓ	Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΚ	308.616.037,71		308.616.037,71	0,00
ΕΑΠ	ΕΑΠ-Δ24	1.283.889.746,20		1.283.887.782,36	1.963,84
ΤΕΛ	ΤΕΛΩΝΕΙΑ ΕΚΤΟΣ Δ.Ο.Υ.	6.388.019.705,12			6.388.019.705,12
Συνολικό Αποτέλεσμα		1.387.921.611.470,94	24.010.273.972,14	1.241.263.734.220,97	122.647.603.277,83

* Οι διορθωτικές εγγραφές που πραγματοποιήθηκαν σε αποκατάσταση του τεχνικού προβλήματος που εμφανίστηκε στο σκέλος των εσόδων, δεν είναι δυνατό να καταχωριστούν ανά ΔΟΥ και ως εκ τούτου για λόγους εύλογης αποτύπωσης το ποσό των 49.125.734,73€ ενσωματώθηκε στον ανωτέρω πίνακα, στα ποσά της επιχειρησιακής περιοχής ΔΛΓ (Δ/νση Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης).

ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Οικονομικό έτος 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ Δ.Ο.Υ.	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΠΡΟ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ	ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ
002	ΔΟΥ Χολαργού εσ.	651.581.635,84	68.978.058,89	582.603.576,95
003	ΔΟΥ Αγ. Αναργύρων εσ.	356.263.500,72	32.150.843,05	324.112.657,67
005	ΔΟΥ Κατοίκων Εξωτ. Α' εσ.	17.141.752.864,56	82.211.316,77	17.059.541.547,79
020	ΔΟΥ Α' (Α,Β,Γ,) Αθηνών εσ.	1.050.756.271,80	84.950.780,68	965.805.491,12
024	ΔΟΥ Δ' Αθηνών εσ.	2.796.223.818,55	59.169.687,61	2.737.054.130,94
039	ΔΟΥ ΙΒ' Αθηνών εσ.	189.062.219,67	15.650.257,91	173.411.961,76
041	ΔΟΥ ΙΓ' Αθηνών εσ.	359.442.869,22	32.011.941,89	327.430.927,33
049	ΔΟΥ ΙΖ' Αθηνών εσ.	276.598.930,91	34.818.563,70	241.780.367,21
056	ΔΟΥ Κηφισίας εσ.	548.278.432,45	41.387.189,91	506.891.242,54
065	ΚΕΜΕΕΠ	170.332.284,71	283.295.341,95	-112.963.057,24
066	ΔΟΥ Φ.Α.Ε. Αθηνών	12.394.623.935,21	2.427.681.988,88	9.966.941.946,33
142	ΔΟΥ Αιγάλεω εσ.	139.889.993,28	11.308.380,29	128.581.612,99
144	ΔΟΥ Αιγίου εσ.	60.327.890,61	18.231.984,40	42.095.906,21
154	ΔΟΥ Αλεξανδρούπολης εσ.	114.981.378,09	14.952.327,82	100.029.050,27
160	ΔΟΥ Αμπελοκήπων Θεσ. εσ.	142.957.609,78	15.088.009,85	127.869.599,93
162	ΔΟΥ Αμαλιάδας εσ.	56.344.319,28	20.393.598,14	35.950.721,14
164	ΔΟΥ Αμαρουσίου εσ.	812.386.197,95	47.031.823,31	765.354.374,64
176	ΔΟΥ Άργους εσ.	59.882.249,37	17.518.767,71	42.363.481,66
180	ΔΟΥ Άρτας εσ.	54.911.858,26	11.145.663,50	43.766.194,76
214	ΔΟΥ Βόλου	254.410.321,33	54.866.277,94	199.544.043,39

220	ΔΟΥ Ν. Ιωνίας Μαγνησίας εσ.	13.583.992,96	5.750.118,99	7.833.873,97
236	ΔΟΥ Γιαννιτσών εσ.	67.574.726,67	26.205.888,98	41.368.837,69
238	ΔΟΥ Γλυφάδας εσ.	759.579.224,08	65.303.486,25	694.275.737,83
242	ΔΟΥ Γρεβενών εσ.	25.531.056,17	7.091.252,22	18.439.803,95
264	ΔΟΥ Δράμας εσ.	140.260.290,97	51.366.870,50	88.893.420,47
268	ΔΟΥ Ιωαννίνων εσ.	230.757.553,93	38.973.746,68	191.783.807,25
285	ΔΟΥ Έδεσσας εσ.	84.861.695,83	28.865.400,38	55.996.295,45
289	ΔΟΥ Ελευσίνας εσ.	261.511.359,09	23.810.415,16	237.700.943,93
293	ΔΟΥ Πτολεμαΐδας εσ.	55.768.922,66	7.474.024,29	48.294.898,37
299	ΔΟΥ Καρπενησίου εσ.	9.724.579,68	1.632.863,52	8.091.716,16
311	ΔΟΥ Ζακύνθου εσ.	114.555.952,72	13.752.180,84	100.803.771,88
319	ΔΟΥ Ηγουμενίτσας εσ.	53.339.574,51	11.049.231,56	42.290.342,95
321	ΔΟΥ Ηλιούπολης εσ.	389.672.581,37	36.460.580,28	353.212.001,09
323	ΔΟΥ Πύργου εσ.	59.743.700,53	11.287.410,77	48.456.289,76
325	ΔΟΥ Ηρακλείου Τμ. εσόδων	696.560.280,02	97.283.735,63	599.276.544,39
327	ΔΟΥ Βέροιας εσ.	151.733.849,57	52.462.451,26	99.271.398,31
345	ΔΟΥ Α' Θεσσαλονίκης .	294.104.671,36	21.510.480,26	272.594.191,10
351	ΔΟΥ Δ' Θεσ/νίκης .	323.010.166,52	34.157.222,28	288.852.944,24
353	ΔΟΥ Ε' Θεσ/νίκης εσ.	228.704.281,95	25.856.207,82	202.848.074,13
357	ΔΟΥ Ζ' Θεσ/νίκης εσ.	303.370.600,12	37.827.141,31	265.543.458,81
358	ΔΟΥ Η' Θεσ/νίκης εσ.	1.726.151,86	115.718,28	1.610.433,58
365	ΔΟΥ Ιωνίας Θεσσαλονίκης εσ.	344.926.120,96	26.334.321,80	318.591.799,16
370	ΔΟΥ Φ.Α.Ε. Θεσσαλονίκης	995.389.631,41	177.467.934,43	817.921.696,98
391	ΔΟΥ Θήβας εσ.	164.691.718,17	29.458.917,57	135.232.800,60
393	ΔΟΥ Θήρας εσ.	206.855.093,63	10.067.767,64	196.787.325,99
410	ΔΟΥ Καλαμαριάς Θεσ/κης εσ.	247.581.250,17	26.211.363,03	221.369.887,14
413	ΔΟΥ Α' Καβάλας εσ.	201.567.269,43	41.354.758,45	160.212.510,98
419	ΔΟΥ Καλαμάτας εσ.	204.254.261,81	27.144.683,13	177.109.578,68
423	ΔΟΥ Καλλιθέας .	397.005.577,00	40.809.791,51	356.195.785,49
431	ΔΟΥ Καρδίτσας εσ.	100.838.603,41	22.230.159,45	78.608.443,96
445	ΔΟΥ Καστοριάς εσ.	47.372.057,43	9.525.984,33	37.846.073,10
453	ΔΟΥ Κερκύρας εσ.	261.079.059,49	25.435.783,04	235.643.276,45
457	ΔΟΥ Αργοστολίου εσ.	76.690.785,23	13.641.380,09	63.049.405,14
463	ΔΟΥ Κιλκίς εσ.	109.950.958,44	32.615.822,75	77.335.135,69
471	ΔΟΥ Κοζάνης εσ.	128.353.251,87	29.371.535,22	98.981.716,65
473	ΔΟΥ Κομοτηνής εσ.	102.222.114,96	28.771.002,05	73.451.112,91
477	ΔΟΥ Κορίνθου εσ.	200.245.248,67	53.435.775,99	146.809.472,68
485	ΔΟΥ Κορωπίου εσ.	280.772.055,76	19.297.164,30	261.474.891,46
491	ΔΟΥ Κύμης εσ.	41.559.800,69	5.184.462,62	36.375.338,07
497	ΔΟΥ Κω εσ.	135.223.641,24	15.649.169,95	119.574.471,29

519	ΔΟΥ Λαγκαδά εσ.	71.442.136,98	13.727.390,47	57.714.746,51
525	ΔΟΥ Σπάρτης εσ.	101.020.231,46	26.246.790,23	74.773.441,23
529	ΔΟΥ Α' Λάρισσας εσ.	446.616.659,76	119.932.841,99	326.683.817,77
534	ΔΟΥ Αγ Νικολάου Λασιθίου εσ.	140.673.240,52	17.025.431,06	123.647.809,46
542	ΔΟΥ Λιβαδειάς εσ.	73.523.102,23	43.011.015,67	30.512.086,56
546	ΔΟΥ Λευκάδας εσ.	56.394.680,14	8.990.213,84	47.404.466,30
574	ΔΟΥ Τρίπολης εσ.	121.351.080,70	24.171.582,16	97.179.498,54
596	ΔΟΥ Μεσολογγίου εσ.	57.413.607,47	13.527.760,17	43.885.847,30
605	ΔΟΥ Μοσχάτου εσ.	32.323.789,35	3.559.937,06	28.763.852,29
614	ΔΟΥ Μυτιλήνης εσ.	113.132.422,59	26.909.186,28	86.223.236,31
616	ΔΟΥ Μυκόνου εσ.	179.093.979,74	9.243.866,50	169.850.113,24
630	ΔΟΥ Νάξου εσ.	48.907.139,01	4.754.958,39	44.152.180,62
637	ΔΟΥ Ναυπλίου εσ.	90.956.179,90	14.555.773,30	76.400.406,60
643	ΔΟΥ Ν. Ιωνίας εσ.	352.525.434,92	41.523.947,78	311.001.487,14
659	ΔΟΥ Ν. Μουδανίων .	101.445.139,89	18.536.136,11	82.909.003,78
661	ΔΟΥ Νίκαιας εσ.	138.581.238,40	12.260.473,54	126.320.764,86
663	ΔΟΥ Πρέβεζας εσ.	66.720.562,48	11.770.486,25	54.950.076,23
675	ΔΟΥ Α' Ξάνθης εσ.	133.065.756,43	25.437.104,26	107.628.652,17
687	ΔΟΥ Ορεστιάδας εσ.	58.318.119,21	11.795.585,02	46.522.534,19
689	ΔΟΥ Παλλήνης εσ.	274.867.049,86	39.816.278,86	235.050.771,00
705	ΔΟΥ Άμφισσας εσ.	27.331.404,37	5.366.433,51	21.964.970,86
707	ΔΟΥ Πάρου εσ.	74.965.774,74	6.396.335,95	68.569.438,79
709	ΔΟΥ Α' Πατρών εσ.	345.051.473,36	89.098.015,73	255.953.457,63
715	ΔΟΥ Γ' Πατρών εσ.	63.528.203,76	18.487.070,28	45.041.133,48
734	ΔΟΥ Α' Πειραιά εσ.	335.214.235,76	32.708.033,91	302.506.201,85
741	ΔΟΥ Ε' Πειραιά εσ.	322.127.252,86	42.040.764,60	280.086.488,26
751	ΔΟΥ Πλοίων Πειραιά	631.437.959,80	61.488.620,47	569.949.339,33
753	ΔΟΥ Φ.Α.Ε. Πειραιά	2.136.497.121,62	290.335.347,66	1.846.161.773,96
773	ΔΟΥ Περιστερίου Τμ. Εσόδων	266.854.051,52	24.089.726,66	242.764.324,86
779	ΔΟΥ Κατερίνης .	173.213.982,45	30.899.232,33	142.314.750,12
811	ΔΟΥ Ρεθύμνου εσ.	173.770.764,30	29.433.877,70	144.336.886,60
816	ΔΟΥ Ρόδου εσ.	394.926.805,15	40.658.535,96	354.268.269,19
824	ΔΟΥ Σάμου εσ.	50.282.285,41	5.462.246,76	44.820.038,65
834	ΔΟΥ Α' Σερρών εσ.	165.857.015,59	41.599.097,54	124.257.918,05
858	ΔΟΥ Σύρου εσ.	64.472.482,67	8.556.284,27	55.916.198,40
886	ΔΟΥ Τρικάλων εσ.	141.001.794,62	64.902.202,75	76.099.591,87
893	ΔΟΥ Αργινίου εσ.	105.499.532,22	27.479.596,24	78.019.935,98
921	ΔΟΥ Λαμίας εσ.	161.637.325,15	56.422.190,04	105.215.135,11
933	ΔΟΥ Φλώρινας εσ.	46.124.927,65	8.483.621,01	37.641.306,64
947	ΔΟΥ Πολυγύρου εσ.	83.304.440,86	22.971.604,25	60.332.836,61

949	ΔΟΥ Χαλκίδας εσ.	217.538.450,93	40.168.897,66	177.369.553,27
953	ΔΟΥ Χανίων εσ.	370.406.089,82	44.762.874,49	325.643.215,33
959	ΔΟΥ Χίου εσ.	62.946.049,77	10.606.425,44	52.339.624,33
963	ΔΟΥ Ψυχικού Α' εσ.	496.049.418,33	34.812.249,56	461.237.168,77
968	Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π.	52.219.948,80	22.846.095,98	29.373.852,82
969	Δ/ΝΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ-ΤΜΗΜΑ ΣΤ	74.246,34	344.737,77	-270.491,43
970	Τμήμα Γ2' - Ειδ. Καθεστώτ. ΦΠΑ	114.352.019,14	6.474,07	114.345.545,07
971	ΚΕ.Β.ΕΙΣ Αττικής Τμήμα Εσόδων	1.448.796,34	435,00	1.448.361,34
972	ΚΕ.Β.ΕΙΣ Θεσ/κης Τμήμα Εσόδων	1.205.395,79	2.496,51	1.202.899,28
Συνολικό Αποτέλεσμα*		55.880.973.094,09	6.152.313.291,85	49.728.659.802,24

*Ο ανωτέρω πίνακας, με δεδομένο ότι περιλαμβάνει τα "Εισπραχθέντα προ μείωσης επιστροφών" και τα "Εισπραχθέντα μετά μείωσης επιστροφών" αμειγώς ανά Δ.Ο.Υ. παραμένει αμετάβλητος διότι δεν είναι δυνατή η καταχώριση των διορθώσεων ανά Δ.Ο.Υ., συνεπώς το ποσό των 49.125.734,73€ που αφορά στη διόρθωση προς αποκατάσταση του τεχνικού προβλήματος που εντοπίστηκε, ενσωματώνεται στα ποσά της επιχειρησιακής περιοχής ΔΛΓ (Δ/ση Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης) όπως αποτυπώνεται στον πίνακα «ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ».

3.1.2 Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 12 της Έκθεσης σχετικά με τη διαπίστωση ότι, δύναται να πραγματοποιηθούν εγγραφές στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP και μετά την έκδοση των οριστικών οικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον Απολογισμό του Κράτους για το αντίστοιχο έτος:

Οι διορθωτικές κινήσεις ήταν απαραίτητο να διενεργηθούν προκειμένου να υπάρξει ορθή αποτύπωση των απολογιστικών στοιχείων της περιόδου αναφοράς 2021 και εξής, στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP.

Το συγκεκριμένο θέμα ομοίως είναι τεχνικό και αφορά στη διεπαφή μεταξύ του TAXISNET και του Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP, κατόπιν της εφαρμογής των διατάξεων του π.δ.54/2018. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες σε συνεργασία προσπαθούν να το επιλύσουν. Σε κάθε περίπτωση οριστικά θα λυθεί με την υλοποίηση του Gov-ERP από 1/1/2026.

3.1.3 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 15-17 της Έκθεσης σχετικά με τη διαδικασία εκτίμησης των εσόδων εξόδων κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού:

Αναφορικά με τη διαδικασία εκτίμησης των εσόδων-εξόδων κατά την κατάρτιση του ΚΠ επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Η αρχή της καθολικότητας εφαρμόζεται στο σύνολο των εσόδων και δαπανών του ΚΠ, πλην της περίπτωσης που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 74 του ν. 4270/2014, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται, με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών και κατά παρέκκλιση του κανόνα του μη ειδικού προορισμού των εσόδων της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 51 του ίδιου νόμου, η αύξηση πιστώσεων του προϋπολογισμού Υπουργείων και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, κατά ποσά ίσα με έσοδα του προϋπολογισμού που δεν είχαν προβλεφθεί και που προκύπτουν, μεταξύ άλλων από είσπραξη ποσών που προορίζονται βάσει ρητής διάταξης νόμου για την αντιμετώπιση ορισμένης δαπάνης (δαπάνη εις ύψος).

Επιπρόσθετα και όσον αφορά στις προβλέψεις που ενσωματώνονται στον προϋπολογισμό αναφορικά με τις εισπράξεις από τη σύμβαση παραχώρησης του Καζίνου στο Ελληνικό, καθώς και του μερίσματος αποδιδόμενου από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, αυτές προέρχονται από πληροφόρηση που λαμβάνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες, χωρίς την εμπλοκή του ΓΛΚ.

3.2 Επί των παρατηρήσεων των Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

3.2.1 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 24 και 25 της Έκθεσης σχετικά με τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τον τρόπο διάθεσης των πιστώσεων αυτών:

Σχετικά με την αναφορά του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου περί μη συμπερίληψης στα σχέδια των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, επικαιροποιημένων μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων, σε σχέση με εκείνες που περιλήφθηκαν στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού έτους 2022, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 60 του ν.4270/2014, το περιεχόμενο και η διάρθρωση, καθώς και οι διαδικασίες κατάρτισης του συμπληρωματικού ΚΠ μπορούν να διαφοροποιούνται από εκείνα του ετήσιου ΚΠ. Επιπρόσθετα το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο καθιστά σαφές ότι συμφωνεί με την ψήφιση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, αναγνωρίζοντας τον έκτακτο και επείγοντα χαρακτήρα των εμπεριεχομένων σε αυτούς, μέτρων. Σε κάθε περίπτωση, οι προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 60 του ν.4270/2014 πληρούνταν κατά την ψήφιση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών.

Σχετικά με την χρήση πιστώσεων του συμπληρωματικού προϋπολογισμού του άρθρου 230 ν.4920/2022 (Α' 74), για την ενίσχυση κατηγοριών δαπανών, οι οποίες δεν σχετίζονται με την ενεργειακή κρίση, επισημαίνεται ότι με τον ίδιο συμπληρωματικό προϋπολογισμό, ενισχύθηκαν ταυτόχρονα οι πιστώσεις του Αναλυτικού Λογαριασμού Εξόδων (ΑΛΕ) 2910601001 «Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων», οι οποίες εξυπηρέτησαν τα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Επειδή η εκτέλεση του ΚΠ αποτελεί μια δυναμική διαδικασία κατά την οποία οι ανάγκες μεταβάλλονται, και με δεδομένη την

προαναφερόμενη εξυπηρέτηση των ενεργειακών μέτρων, οι πιστώσεις του ΑΛΕ 2910101001 θεωρήθηκε ορθό, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού, να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις παρ. 1, 2 & 3 του άρθρου 59 του ν.4270/2014 για λοιπούς σκοπούς.

3.2.2 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 28 και 96 της Έκθεσης σχετικά με την παράβαση της αρχής της καθολικότητας σε ό,τι αφορά τις δαπάνες των Στρατιωτικών Νοσοκομείων, που συνιστούν Υπηρεσίες (μονάδες) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, κατά το μέρος που σχετίζονται με την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών σε ασφαλισμένους του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., καθώς και τις δαπάνες λοιπών οργανικών μονάδων του ανωτέρω Υπουργείου οι οποίες έχουν έσοδα από ίδια δραστηριότητα:

Σχετικά με τις ανωτέρω παρατηρήσεις, σημειώνονται τα ακόλουθα από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΘΑ:

α. Σε ό,τι αφορά τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται εις βάρος εσόδων τα οποία προκύπτουν από τις Στρατιωτικές Εκμεταλλεύσεις του ΥΠΕΘΑ (λέσχες, κυλικεία, Ιεροί Ναοί, κουρέια κ.λπ.), και τη διαχείριση αυτών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρετήσεως Προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων (Φ. 092.5/1/231730- ΦΕΚ Β' 181/1981). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 10 αυτού, τα σχηματιζόμενα κεφάλαια που προκύπτουν από τη λειτουργία των εκμεταλλεύσεων χαρακτηρίζονται γενικώς ως περιουσιακά στοιχεία εκτός ΚΠ και χρησιμοποιούνται κεχωρισμένως κατά κλάδο των Ένοπλων Δυνάμεων. Κατά συνέπεια οι συναφείς υποχρεώσεις δεν παρακολουθούνται από το Μητρώο Δεσμεύσεων του ΥΠΕΘΑ και δεν περιλαμβάνονται στις δημοσιονομικές αναφορές του.

β. Σχετικά με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται εις βάρος εσόδων τα οποία προκύπτουν από τη λειτουργία των Στρατιωτικών Νοσοκομείων (ΣΝ), μετά από έλεγχο που διενεργήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) του Υπ. Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών σε ΣΝ του ΥΠΕΘΑ, επισημάνθηκε η ανάγκη για την παρακολούθηση των Π/Υ τους με διακριτό τρόπο, με σκοπό τη σαφέστερη και ακριβέστερη απεικόνιση των εσόδων και των δαπανών τους και την ευχερέστερη εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική τους κατάσταση, αρχής γενομένης από το έτος 2016.

Στο πλαίσιο αυτό, με μέριμνα του ΓΕΕΘΑ, εκδόθηκε ο Γενικός Κανονισμός Διπλογραφικής Λογιστικής Στρατιωτικών Νοσοκομείων των Ενόπλων Δυνάμεων (Φ.800/189/210335/Σ.2482 –ΦΕΚ Β' 1205/2015). Για τη λογιστική παρακολούθηση των Π/Υ τους, τα ΣΝ ανέπτυξαν μηχανογραφικές εφαρμογές μέσα από τις οποίες είναι δυνατή η παρακολούθηση των Π/Υ Εσόδων και Εξόδων τους διακριτά ανά πηγή χρηματοδότησης (Τακτικός Π/Υ, Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, Ειδικές Διαχειρίσεις Εκμεταλλεύσεων Εξυπηρέτησης Προσωπικού).

Με βάση το υφιστάμενο καθεστώς λειτουργίας των ΣΝ, τα έσοδα από την παροχή νοσηλείας σε ασφαλισμένους άλλων φορέων κατατίθενται απευθείας από τους εν λόγω φορείς στα ΣΝ. Το γεγονός αυτό,

καθιστά αδύνατη την παρακολούθηση των αντικριζόμενων δαπανών εντός του Μητρώου Δεσμεύσεων του τακτικού Π/Υ του ΥΠΕΘΑ, αφού οι αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις δεν μπορούν να συσχετιστούν με πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του.

Κατά συνέπεια, προκειμένου να είναι δυνατή η παρακολούθηση της δημοσιονομικής διαχείρισης των ΣΝ, οι δαπάνες που αναλαμβάνονται εις βάρος των εσόδων που προέρχονται από τον ΕΟΠΥΥ παρακολουθούνται εκτός Μητρώου Δεσμεύσεων του Τακτικού Π/Υ, σε παράλληλα πληροφοριακά συστήματα.

Η συγκεκριμένη διαδικασία αποτελεί εντοπισμένη αδυναμία του συστήματος δημοσιονομικής διαχείρισης ΥΠΕΘΑ, η οποία έχει επισημανθεί και από το Υπ. Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών και αποτελεί πλέον αντικείμενο μελέτης κατά τον σχεδιασμό του νέου πληροφοριακού συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής (Gov ERP).

3.2.3 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 32 της Έκθεσης σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών της ΚΔ αναφορικά με την κατάρτιση του Προϋπολογισμού λαμβάνοντας υπόψη την προϋπολογισθείσα και την καταβληθείσα επιχορήγηση στον ΕΟΠΥΥ και τις αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων:

Κατά το έτος 2022, η επιχορήγηση στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) για την κάλυψη παροχών υγείας ανήλθε σε 750,21 εκατ. Ευρώ έναντι αρχικής πρόβλεψης ύψους 436 εκατ. Ευρώ.

Η αυξημένη επιχορήγηση κατά 314,2 εκατ. Ευρώ δεν χορηγήθηκε για την κάλυψη πάγιων και επαναλαμβανόμενων εξόδων αλλά για την κάλυψη έκτακτων αναγκών που προέκυψαν για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID19, αλλά και λοιπών έκτακτων δαπανών που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού έτους 2022.

Ειδικότερα, οι πιστώσεις που μεταφέρθηκαν στον ΑΛΕ 2310505001 «Επιχορήγηση στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) για την κάλυψη παροχών υγείας» από τις πιστώσεις του ΑΛΕ2910601058 «Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του κορωνοϊού» των Γενικών Κρατικών Δαπανών (ΓΚΔ) ανέρχονταν σε 115 εκατ. Ευρώ και αφορούσαν τη διάθεση στο Δημόσιο ιδιωτικών κλινικών και ιδιωτικών θεραπευτηρίων, την υγειονομική κάλυψη ανασφάλιστων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, την αμοιβή των φαρμακοποιών για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ενημέρωσης και επιβεβαίωσης της ημερομηνίας εμβολιασμού και διάθεσης self-test, την αποζημίωση ιδιωτών ιατρών για προγραμματισμό και διενέργεια εμβολιασμών και τηλεσυμβουλευτικής και την ένταξη απόρων και ανασφάλιστων ασθενών με χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου σε συμβεβλημένες με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. μονάδες αιμοκάθαρσης του ιδιωτικού τομέα.

Επιπλέον, μεταφέρθηκαν από:

- το τακτικό αποθεματικό (ΑΛΕ2910101001), πιστώσεις ύψους 32,2 εκατ. Ευρώ για την κάλυψη της δαπάνης που προκαλείται από την απαλλαγή των πρώην δικαιούχων ΕΚΑΣ από τη συμμετοχή τους στη φαρμακευτική δαπάνη ως αντισταθμιστικό μέτρο για την απώλεια του επιδόματος, σύμφωνα με το άρθρο τρίτο του Κεφαλαίου Α' του μέρους Β' του ν. 4771/2021 (ΦΕΚ Α' 16), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 168 του ν.4876/2021 (ΦΕΚ 251Α).
- τον ΑΛΕ 2910102003 (παρ. 7 του αρ.59 του ν. 4270/14) πιστώσεις ύψους 11 εκατ. Ευρώ για την κάλυψη της δαπάνης του θεσμού του προσωπικού ιατρού και ειδικότερα την κάλυψη της δαπάνης του ιδιωτών ιατρών, σύμφωνα με την παρ.2 του αρ.5 του ν.4238/2014 (ΦΕΚ Α' 38), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την παρ.3 του αρ.36 του ν.4931/2022 (Α' 94) και την ΚΥΑ Γ1α/ΓΠ.οικ.53427/21.09.2022 (ΦΕΚ Β' 3020).
- τον ΑΛΕ 2910601001 «Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων» πιστώσεις ύψους 6,5 εκατ. Ευρώ περίπου για την κάλυψη δαπάνης για ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη των μεταναστών για το έτος 2021 και για το α' εξάμηνο του 2022.

3.2.4 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 38 και 74 της Έκθεσης σχετικά με τις πιστώσεις ΠΔΕ που ψηφίστηκαν συγκεντρωτικά σε ΑΛΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» και τις αντίστοιχες αδιάθετες πιστώσεις στη λήξη του οικονομικού έτους:

Στις σελίδες 38 & 74 γίνεται αναφορά στις πιστώσεις ΠΔΕ που έμειναν αδιάθετες και ειδικότερα αναφέρεται ότι έμεινε αδιάθετο ποσό 84,21 εκατ. Ευρώ για δαπάνες δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το ποσό δεν είναι ακριβές και θα πρέπει να διαγραφεί η φράση «και τις πιστώσεις για δαπάνες δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (κατά ποσό 84,21 εκατ. Ευρώ)».

Το ύψος του αδιάθετου υπολοίπου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, περιλαμβάνεται στα ποσά των 436,15 εκατ. Ευρώ και των 425,42 εκατ. Ευρώ.

3.3 Αποθεματικό

3.3.1 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 39-46 της Έκθεσης σχετικά με την τριμηνιαία ενημέρωση του Υπ. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προς την Βουλή και την απουσία πίνακα διάθεσης πιστώσεων από το Ειδικό Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού και την ανάλυση των πιστώσεων του Τακτικού και Ειδικού Αποθεματικού:

Σχετικά με την απουσία πίνακα διάθεσης πιστώσεων από το Ειδικό Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού, στην τριμηνιαία ενημέρωση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προς

τη Βουλή, με κοινοποίηση προς το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 59 του ν.4270/2014, επισημαίνεται ότι η προαναφερθείσα παράγραφος παραπέμπει ευθέως στην παρ.2 του ιδίου άρθρου, η οποία δεν σχετίζεται με το Ειδικό Αποθεματικό της παρ.8. Σε κάθε περίπτωση, η αρμόδια υπηρεσία τηρεί αρχεία διάθεσης των πιστώσεων του Ειδικού Αποθεματικού, κατ' αναλογία με αυτά του Αποθεματικού της παρ.1 και μπορεί να τα προσκομίσει, όποτε ζητηθούν.

Σχετικά με την πληρωμή των δαπανών που προκύπτουν από την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων κατά κύριο λόγο από πιστώσεις του τακτικού αποθεματικού και την πρόβλεψη επαρκών πιστώσεων από τους φορείς, επισημαίνεται ότι παρότι η εξέταση των ιστορικών ετήσιων χρονοσειρών πληρωμών μπορεί να δώσει μια ένδειξη για το σύνολο της Κεντρικής Διοίκησης, αδυνατεί να δώσει ακριβή πρόβλεψη για τις ανάγκες ανά φορέα. Με δεδομένο ότι ο Προϋπολογισμός ψηφίζεται κατά μείζονα κατηγορία δαπανών και κατανέμεται εξ' αρχής από τον κάθε φορέα ξεχωριστά, είναι αδύνατον να γίνει μια ασφαλής αρχική κατανομή για την αντιμετώπιση των δικαστικών αποφάσεων ανά φορέα.

Η αρμόδια υπηρεσία του ΓΛΚ αξιολογεί κατά την υποβολή των αιτημάτων των φορέων την τήρηση των προϋποθέσεων των παρ.3 και 8 του άρθρου 59 του ν.4270/2014 για τη χορήγηση των πιστώσεων και εισηγείται ανάλογα στον αρμόδιο Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την ικανοποίηση ή όχι του αιτήματος.

3.4 Μητρώο Δεσμεύσεων.

3.4.1 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 47-49 της Έκθεσης σχετικά με τον τρόπο τήρησης των Μητρώου Δεσμεύσεων από τους φορείς Κεντρικής Διοίκησης, την ορθότητα και αξιοπιστία των παραγόμενων δημοσιονομικών αναφορών, καθώς και την έλλειψη διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων:

Τα θέματα τα οποία θίγονται στις σελίδες 47-49 στην έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου για τον Απολογισμό και Ισολογισμό του κράτους έτους 2022, αφορούν σε διαδικασίες αρμοδιότητας των Γενικών Διευθύνσεων Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων ΚΔ, καθώς και σε διαδικασίες μηχανογραφικής φύσεως. Όσον αφορά στα στοιχεία που συλλέγει η αρμόδια Διεύθυνση του ΓΛΚ, για την ανάγκη δημιουργίας μηνιαίων αναφορών σχετικά με το ύψος των μηνιαίων απλήρωτων και ληξιπρόθεσμων οφειλών του μητρώου δεσμεύσεων, είναι προσωρινής φύσεως, επομένως εξ ορισμού δεν ταυτίζονται με τα αντίστοιχα ετήσια απολογιστικά στοιχεία που συλλέγονται εκ των υστέρων και τα οποία αντλούνται ύστερα από σχετικές διορθώσεις και προσαρμογές.

3.5 Μισθοδοσία ΚΔ

3.5.1 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 56 – 66 (πλην του σημείου 8 σελ.62) της Έκθεσης σχετικά με τα υφιστάμενα συστήματα (βάσεις δεδομένων) απογραφής, εκκαθάρισης και πληρωμής της μισθοδοσίας στην ΚΔ και στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, την απουσία διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων που εμπλέκονται στην εκκαθάριση της μισθοδοσίας, την απουσία τακτικών και περιοδικών ελέγχων στις εν λόγω βάσεις δεδομένων, την απουσία δικλίδων αποτροπής του κινδύνου ακούσιων ή εκούσιων αχρεώστητων καταβολών απολαβών, τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση της Γ΄ Φάσης λειτουργίας της Ε.Α.Π. και τον τρόπο αντιμετώπισης τυχόν συστημικών αδυναμιών στις διαδικασίες πληρωμής των πάσης φύσεως αποδοχών, πρόσθετων αμοιβών, αποζημιώσεων και λοιπών αμοιβών του προσωπικού που υπάγεται στην αρμοδιότητα της ΕΑΠ επισημαίνονται τα κάτωθι:

Η Ενιαία Αρχή Πληρωμής (Ε.Α.Π) στην υφιστάμενη κατάσταση λειτουργίας της (Β΄ Φάση) δεν έχει την αρμοδιότητα ούτε από τον ιδρυτικό της νόμο (ν.3845 /2010) ούτε από το άρθρο 50 του π.δ.142/2017 να διερευνά την κατά νόμο υποχρέωση που έχει θεσπιστεί περί απογραφής του υπόχρεου προσωπικού των φορέων και των νομικών προσώπων που αναφέρονται τόσο στην περ. β της παρ. 1 του άρθρου δεύτερου του ν.3845/2010 όσο και στο άρθρο 1 της με αριθμ.2/37345/0004 κ.υ.α (Β΄ 784/) στο Μητρώο Ανθρωπίνου Δυναμικού του Ελληνικού Δημοσίου της Γενικής Γραμματείας Ανθρωπίνου Δυναμικού του Υπουργείου Εσωτερικών.

Εκ του ιδρυτικού της νόμου και της με αριθμ.2/37345/0004/2010 κ.υ.α (Β΄ 784) κανονιστικής διοικητικής πράξης η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση αυτού υποχρεούται να διενεργεί αποκλειστικά μέσω τραπεζικού λογαριασμού πληρωμές της μισθοδοσίας, των πάσης φύσεως αποδοχών και των πρόσθετων αμοιβών στο προσωπικό των φορέων που υπέχει υποχρέωση απογραφής στην κεντρική ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνου Δυναμικού του Υπουργείου Εσωτερικών σύμφωνα με τις περ.β. και δ. της παρ. 1. του άρθρου δεύτερου του ν.3845/2010 (Α΄65).

Σε ότι αφορά τις διασταυρώσεις (πίνακας 10 της έκθεσης) διενεργήθηκαν σύμφωνα με το εγχειρίδιο μεθοδολογίας διασταυρώσεων μισθολογικών στοιχείων της Ε.Α.Π. και αποτελούν πάγια υποχρέωση της χωρίς να προχωρεί η ίδια σε αξιολόγηση των ευρημάτων ή περαιτέρω επεξεργασία τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της όπως αυτές προβλέπονται στον οργανισμό του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης με στόχο την αντιμετώπιση των ανωτέρω παρατηρήσεων.

3.5.2 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 62-63 σχετικά με την ελλιπή ενημέρωση των στοιχείων της ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ τα οποία ανέδειξαν ελλείψεις και σφάλματα στα στοιχεία προσωπικού καθώς

και την παρατήρηση στην σελίδα 65 η οποία αφορά την απουσία διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων που εμπλέκονται στην εκκαθάριση της μισθοδοσίας:

Σχετικά με τις διαπιστώσεις που αναφέρονται στις σελίδες 62 σημείο 8 και 65 της έκθεσης της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον Απολογισμό – Ισολογισμό του Κράτους έτους 2022, επισημαίνονται τα ακόλουθα, αρμοδιότητας Υπ. Εσωτερικών (ΥΠΕΣ):

1. Στο σημείο 8 σελ. 62 της Έκθεσης, «Ελλιπής ενημέρωση των στοιχείων της ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ» αναδεικνύονται οι ελλείψεις και τα σφάλματα στα στοιχεία των απογεγραμμένων με ιδιαίτερη αναφορά στο στοιχείο της Θέσης Ευθύνης, καθώς και ετεροχρονισμοί στην επικαιροποίηση των δεδομένων του Μητρώου σε σύγκριση με τα συστήματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού των υπηρεσιών. Το συγκεκριμένο εύρημα της έκθεσης είναι ορθό και είναι σε γνώση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΥΠΕΣ ότι τα ποιοτικά δεδομένα της Απογραφής χρήζουν βελτίωσης. Για το λόγο αυτό, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΣ έχει αναγάγει την ποιοτική αναβάθμιση των στοιχείων της απογραφής σε ποσοτικοποιημένο στόχο στο πλαίσιο των δεικτών Προγραμμάτων Προϋπολογισμού Προγραμμάτων, με τιμή στόχο για το έτος 2023 τον έλεγχο 70.000 ΑΦΜ. Ωστόσο, για την καθυστέρηση στην επικαιροποίηση των δεδομένων του Μητρώου σε σύγκριση με την αντίστοιχη ενημέρωση των οικείων πληροφοριακών συστημάτων ανθρώπινου δυναμικού των φορέων, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΣ δεν δύναται να ενεργήσει με κάποιο τρόπο, δεδομένου ότι αυτά τα θέματα αφορούν την εσωτερική λειτουργία των υπηρεσιών.

2. Στο σημείο 10 της σελίδας 65 της Έκθεσης αναδεικνύεται η απουσία διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων που εμπλέκονται στην εκκαθάριση της μισθοδοσίας, υπό την έννοια ότι δεν υπάρχει ένα ενιαίο σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού που να τροφοδοτεί το σύστημα μισθοδοσίας με τα απαραίτητα στοιχεία για τον υπολογισμό της μισθοδοσίας. Η διαπίστωση αυτή είναι ορθή. Για να επιλυθεί αυτό το πρόβλημα, θα έπρεπε όλες οι υπηρεσίες να ενημερώνουν, είτε με απευθείας εισαγωγή δεδομένων, είτε με διαλειτουργικότητα από το τοπικό τους σύστημα, ένα σύστημα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο με τη σειρά του θα παρέχει όλα τα απαραίτητα δεδομένα σε ένα ενιαίο Σύστημα Εκκαθάρισης Μισθοδοσίας που θα υπολογίζει τις αποδοχές κάθε υπαλλήλου. Αυτό το εγχείρημα επιχειρείται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΣ, στο πλαίσιο της υλοποίησης του Συστήματος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (HRMS) με σύμβαση που υπεγράφη στις 14-3-2022, και με σχεδιασμό να παρέχει με διαλειτουργικότητα όλα τα απαραίτητα δεδομένα στο πληροφοριακό σύστημα της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών για την εκκαθάριση της μισθοδοσίας.

Σημειώνεται ωστόσο ότι, η χρήση ενός μοναδικού Συστήματος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού από όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς του Δημοσίου Τομέα προϋποθέτει, είτε ότι οι φορείς θα καταργήσουν τα τοπικά τους συστήματα, είτε ότι θα τα διατηρήσουν και θα ενημερώνουν το κεντρικό σύστημα μέσω διαλειτουργικότητας ή μέσω μαζικών ενημερώσεων. Οι φορείς του δημοσίου παρουσιάζουν σημαντικές

διαφοροποιήσεις στις ανάγκες για τη διαχείριση αλλά και τη μισθοδοσία του προσωπικού τους: για παράδειγμα ένα Νοσοκομείο έχει διαφορετικές λειτουργικές ανάγκες (π.χ. χρειάζεται λειτουργία παρακολούθησης εφημεριών) από ένα Υπουργείο, ή ένα Πανεπιστήμιο, ή ένα Δήμο. Συνεπώς φαίνεται ότι η διατήρηση τοπικών εφαρμογών και βάσεων δεδομένων είναι δύσκολο προς το παρόν να αποφευχθεί και η στόχευση είναι τουλάχιστον η ενημέρωση της Ενιαίας βάσης να μην γίνεται με εισαγωγή δεδομένων για κάθε ένα υπάλληλο, αλλά είτε μέσω διαλειτουργικότητας (η οποία προϋποθέτει κοινή κωδικοποίηση στα δεδομένα) είτε με μαζική εισαγωγή δεδομένων.

3. Στο σημείο 11 της σελίδας 65 της Έκθεσης επισημαίνεται η απουσία τακτικών ελέγχων στις βάσεις δεδομένων. Η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΣ αναγνωρίζει αυτή την έλλειψη και στοχεύει σε βελτίωση αυτών.

4. Στα σημεία 12 και 13 της σελίδας 65 της Έκθεσης αναφέρεται η έλλειψη εκτέλεσης δειγματοληπτικών ελέγχων ακρίβειας των στοιχείων της μισθοδοσίας και του διαχωρισμού καθηκόντων εκκαθαριστή και υπευθύνου για την ενημέρωση του μητρώου προσωπικού και της «Απογραφής». Η υπηρεσία του ΥΠΕΣ που εποπτεύει την εφαρμογή της «Απογραφής» δεν έχει αρμοδιότητα ελέγχου των καθηκόντων των υπαλλήλων των υπηρεσιών, λαμβανομένου υπόψη ότι, ιδίως σε μικρές υπηρεσίες με λίγους υπαλλήλους είναι πιθανή η συγκέντρωση διαφορετικών καθηκόντων σε ένα πρόσωπο.»

3.6 Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών και των επιμέρους φορέων της ΚΔ

3.6.1 Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 67 της Έκθεσης σχετικά με τα Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών και των επιμέρους φορέων της ΚΔ για τη διασφάλιση της δέσμευσής τους για την ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και τη συμμόρφωσή τους στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

Οι διαδικασίες και οι προθεσμίες της σύναψης των Μνημονίων Συνεργασίας, της στοχοθεσίας, του προγράμματος εκτέλεσης και παρακολούθησης του προϋπολογισμού των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης ορίζονται στις διατάξεις του ν.4270/2014 και ειδικότερα στα άρθρα 70, 147, 155Α, 157, 172, 173 και 175Α αυτού, καθώς και στην εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 70 και 147 αυτού αριθμ. 2/2179/ΔΠΓΚ/9.1.2018 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Στοχοθεσία – Πρόγραμμα εκτέλεσης προϋπολογισμού – Παρακολούθηση εκτέλεσης» (Β' 23), όπως τροποποιήθηκε με τις αριθμ. 2/94413/ΔΠΓΚ/21.12.2018 (Β' 5861) και 2/46304/ΔΠΓΚ/28.5.2019 (Β' 2025) όμοιες.

Συνεπώς οι εγκύκλιοι που εκδίδονται κάθε έτος και αφορούν στο συγκεκριμένο θέμα, έχουν ως μοναδικό σκοπό την παροχή οδηγιών και διευκρινίσεων καθώς και την υπενθύμιση των υποχρεώσεων

των φορέων και σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστούν τις διαδικασίες και τις προθεσμίες που έχουν καθοριστεί και ορίζονται στις διατάξεις του ν.4270/2014 .

3.7 Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

3.7.1 Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις σελίδες 37 και 72-83 της Έκθεσης σχετικά με την εκτέλεση του ΠΔΕ και την εξέλιξη της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:

Στις σελίδες 38 & 74 γίνεται αναφορά στις πιστώσεις ΠΔΕ που έμειναν αδιάθετες και ειδικότερα αναφέρεται ότι έμεινε αδιάθετο ποσό 84,21 εκατ. Ευρώ για δαπάνες δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το ποσό δεν είναι ακριβές κα θα πρέπει να διαγραφεί η φράση «και τις πιστώσεις για δαπάνες δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (κατά ποσό 84,21 εκατ. Ευρώ)».

Το ύψος του αδιάθετου υπολοίπου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, περιλαμβάνεται στα ποσά των 436,15 εκατ. Ευρώ και των 425,42 εκατ. Ευρώ.

3.8 Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού

3.8.1 Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 89 της έκθεσης, σχετικά με την εγγραφή εσφαλμένων ποσών στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Περιόδου Αναφοράς 2022 (Μέρος Β') συγκεκριμένα στην Κατάσταση Προϋπολογισμού/Απολογισμού:

Υποβάλλονται διορθωμένοι οι πίνακες του Προϋπολογισμού/Απολογισμού, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Συγκεντρωτική κατάσταση Προϋπολογισμού / Απολογισμού περιόδου αναφοράς 1/1/2022 έως 31/12/2022								
(Σε εκατ. ευρώ)	2022				2021			
	Αρχικά ποσά	Τελικά ποσά	Πραγματοποιηθέντα ποσά	Διαφορές	Αρχικά ποσά	Τελικά ποσά	Πραγματοποιηθέντα ποσά	Διαφορές
	(α)	(β)	(γ)	(δ)= (γ) – (β)	(α)	(β)	(γ)	(δ)= (γ) – (β)
A1 Έσοδα προϋπολογισμού								
11 Φόροι	45.654	45.654	49.354	3.700	43.587	43.587	43.181	-406
12 Κοινωνικές εισφορές	55	55	55	0	53	53	55	2
13 Μεταβιβάσεις	7.376	7.376	6.359	-1.017	6.951	6.951	8.712	1.761
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2.092	2.092	871	-1.221	595	595	598	3
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.911	1.911	3.087	1.176	1.454	1.454	2.371	917
Σύνολο (A1)	57.088	57.088	59.726	2.638	52.640	52.640	54.918	2.278
A2 Πάγια και τιμαλή								
31 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	13	13	12	-1	330	330	4	-326
33 Πωλήσεις τιμαλφών	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο (A2)	13	13	12	-1	330	330	4	-326
Σύνολο Εσόδων Α = (A1 + A2)	57.101	57.101	59.738	2.637	52.970	52.970	54.922	1.952
B1 Έξοδα προϋπολογισμού								
21 Παροχές σε εργαζόμενους	13.610	13.950	13.720	-230	13.544	13.759	13.578	-181
22 Κοινωνικές παροχές	221	604	553	-51	199	467	428	-39
23 Μεταβιβάσεις	30.583	43.624	42.932	-692	31.394	44.470	43.494	-976
24 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.355	3.439	2.920	-519	1.251	2.745	2.278	-466
25 Επιδοτήσεις	80	1.997	1.904	-93	80	1.339	1.308	-31
26 Τόκοι	4.600	5.053	5.039	-14	4.510	4.881	4.873	-8
27 Λοιπές δαπάνες	101	90	55	-35	91	106	53	-53
29 Πιστώσεις υπό κατανομή	13.922	1.906	0	-1.906	14.094	2.847	0	-2.847
Σύνολο (B1)	64.472	70.663	67.123	-3.540	65.164	70.614	66.013	-4.601
B2 Πάγια και τιμαλή								
31 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.456	4.603	4.503	-100	2.646	3.487	3.407	-80
33 Αγορές τιμαλφών	0	1	1	0	0	1	1	0
Σύνολο (B2)	3.456	4.604	4.504	-100	2.646	3.488	3.408	-80
Σύνολο Εξόδων Β = (B1 + B2)	67.928	75.267	71.627	-3.640	67.811	74.102	69.421	-4.680
Γ Αποτέλεσμα προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή έλλειμμα) (Α-Β)	-10.827	-18.166	-11.889	6.277	-14.841	-21.132	-14.499	6.632
Δ Έσοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:								
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	0	0
43 Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	31	31	31	0	31	31	31	0
44 Χορηγηθέντα δάνεια	0	0	0	0	0	0	0	0
45 Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	687	687	504	-183	1.453	1.453	874	-579
49 Προκαταβολές και λοιπές απατήσεις	0	0	22	22	0	0	19	19
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	2.818	2.818
52 Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	6	6	33	27	9	9	15	6
53 Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	36.954	36.954	31.602	-5.352	37.000	48.224	48.224	0
54 Δάνεια	701.846	701.846	1.142.652	440.806	701.700	1.084.730	1.084.730	0
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	0	529	529	0	0	684	684
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτ)	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Κεφάλαιο (Αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο (Δ)	739.524	739.524	1.175.373	435.849	740.192	1.134.447	1.137.395	2.949
Ε Έξοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:								
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	0	0
43 Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Χορηγήσεις δανείων	3.510	3.510	224	-3.286	0	0	0	0
45 Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	1.062	154	115	-39	1.562	776	413	-363
49 Προκαταβολές και λοιπές απατήσεις	0	24	22	-2	0	19	18	-1
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	0	0	0	0	0
53 Χρεωστικούς τίτλους	29.153	27.752	27.752	0	26.504	33.889	33.889	0
54 Δάνεια	703.687	1.134.991	1.134.991	0	704.871	1.084.405	1.084.405	0
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.400	1.551	1.551	0	1.450	2.087	2.087	0
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτ)	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Κεφάλαιο (Μειώσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο (Ε)	738.812	1.167.982	1.164.655	-3.327	734.388	1.121.177	1.120.813	-364
ΣΤ Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών συναλλαγών (Δ-Ε)	712	-428.458	10.718	439.176	5.805	13.270	16.582	3.313

Αναλυτική κατάσταση Προϋπολογισμού / Απολογισμού περιόδου αναφοράς 1/1/2022 έως 31/12/2022								
(Σε εκατ. ευρώ)	2022				2021			
	Αρχικά ποσά	Τελικά ποσά	Πραγματοποιηθέντα ποσά	Διαφορές	Αρχικά ποσά	Τελικά ποσά	Πραγματοποιηθέντα ποσά	Διαφορές
	(α)	(β)	(γ)	(δ) = (γ) - (β)	(α)	(β)	(γ)	(δ) = (γ) - (β)
A1 Έσοδα προϋπολογισμού								
11 Φόροι	45.654	45.654	49.354	3.700	43.587	43.587	43.181	-406
1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	25.799	25.799	28.185	2.386	23.796	23.796	24.238	442
εκ των οποίων: Φόροι Προστιθέμενης Αξίας	16.201	16.201	18.150	1.949	14.898	14.898	15.024	126
Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης	7.015	7.015	6.907	-108	6.599	6.599	6.652	53
2. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	297	297	431	134	290	290	305	15
3. Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	2.597	2.597	2.667	70	2.804	2.804	2.616	-188
4. Λοιποί φόροι επί παραγωγής	942	942	1.108	166	1.003	1.003	1.005	2
5. Φόρος εισοδήματος	14.520	14.520	15.666	1.146	14.220	14.220	13.315	-905
εκ των οποίων: Φόρος εισοδήματος από Φυσικά Πρόσωπα (ΦΠ)	9.834	9.834	10.508	674	9.918	9.918	9.622	-296
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρίες (ΝΠ)	3.533	3.533	3.906	373	3.222	3.222	2.575	-647
6. Φόροι Κεφαλαίου	166	166	222	56	209	209	194	-15
7. Λοιποί τρέχοντες φόροι	1.333	1.333	1.074	-259	1.269	1.269	1.508	239
12 Κοινωνικές εισφορές	55	55	55	0	53	53	55	2
13 Μεταβιβάσεις	7.376	7.376	6.359	-1.017	6.951	6.951	8.712	1.761
εκ των οποίων ΠΔΕ	3.830	3.830	3.308	-522	4.022	4.022	4.461	439
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	2.092	2.092	871	-1.221	595	595	598	3
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.911	1.911	3.087	1.176	1.454	1.454	2.371	917
εκ των οποίων ΠΔΕ	170	170	293	123	170	170	131	-39
Σύνολο (A1)	57.088	57.088	59.726	2.638	52.640	52.640	54.918	2.278
A2 Πάγια και τιμαλφή								
31 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	13	13	12	-1	330	330	4	-326
33 Πωλήσεις τιμαλφών	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο (A2)	13	13	12	-1	330	330	4	-326
Σύνολο Εσόδων A = (A1 + A2)	57.101	57.101	59.738	2.637	52.970	52.970	54.922	1.952
B1 Έξοδα προϋπολογισμού								
21 Παροχές σε εργαζόμενους	13.610	13.950	13.720	-230	13.544	13.759	13.578	-181
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	79	79	0	0	83	83	0
22 Κοινωνικές παροχές	221	604	553	-51	199	467	428	-39
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	162	162	0	0	146	146	0
23 Μεταβιβάσεις	30.583	43.624	42.932	-692	31.394	44.470	43.494	-976
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	7.848	7.846	-2	0	6.456	6.456	0
24 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.355	3.439	2.920	-519	1.251	2.745	2.278	-466
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	775	764	-11	0	281	281	0
25 Επιδότησεις	80	1.997	1.904	-93	80	1.339	1.308	-31
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	1.518	1.503	-15	0	962	962	0
26 Τόκοι	4.600	5.053	5.039	-14	4.510	4.881	4.873	-8
27 Λοιπές δαπάνες	101	90	55	-35	91	106	53	-53
29 Πιστώσεις υπό κατανομή	13.922	1.906	0	-1.906	14.094	2.847	0	-2.847
εκ των οποίων ΠΔΕ	10.999	946	0	-946	9.385	0	0	0
Σύνολο (B1)	64.472	70.663	67.123	-3.540	65.164	70.614	66.013	-4.601
B2 Πάγια και τιμαλφή								
31 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.456	4.603	4.503	-100	2.646	3.487	3.407	-80
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	1.007	1.007	0	0	735	735	0
33 Αγορές τιμαλφών	0	1	1	0	0	1	1	0
Σύνολο (B2)	3.456	4.604	4.504	-100	2.646	3.488	3.408	-80
Σύνολο Εξόδων B = (B1 + B2)	67.928	75.267	71.627	-3.640	67.811	74.102	69.421	-4.680
Γ Αποτέλεσμα προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή έλλειμμα) (A-B)	-10.827	-18.166	-11.889	6.277	-14.841	-21.132	-14.499	6.632

Συνέχεια αναλυτικής κατάστασης Προϋπολογισμού/Απολογισμού	2022				2021			
	Αρχικά ποσά (α)	Τελικά ποσά (β)	Πραγματοποιηθέντα ποσά (γ)	Διαφορές (γ)-(β)	Αρχικά ποσά (α)	Τελικά ποσά (β)	Πραγματοποιηθέντα ποσά (γ)	Διαφορές (γ)-(β)
Δ Έσοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:								
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	0	0
43 Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	31	31	31	0	31	31	31	0
44 Χορηγήθηκαν δάνεια	0	0	0	0	0	0	0	0
45 Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	687	687	504	-183	1.453	1.453	874	-579
49 Προκαταβολές και λοιπές απατήσεις	0	0	22	22	0	0	19	19
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	2.818	2.818
52 Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	6	6	33	27	9	9	15	6
53 Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	36.954	36.954	31.602	-5.352	37.000	48.224	48.224	0
54 Δάνεια	701.846	701.846	1.142.652	440.806	701.700	1.084.730	1.084.730	0
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	0	529	529	0	0	684	684
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Κεφάλαιο (Αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο (Δ)	739.524	739.524	1.175.373	435.849	740.192	1.134.447	1.137.395	2.949
Ε Έξοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:								
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	0	0
43 Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Χορηγήσεις δανείων	3.510	3.510	224	-3.286	0	0	0	0
45 Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	1.062	154	115	-39	1.562	776	413	-363
49 Προκαταβολές και λοιπές απατήσεις	0	24	22	-2	0	19	18	-1
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	0	0	0	0	0
53 Χρεωστικούς τίτλους	29.153	27.752	27.752	0	26.504	33.889	33.889	0
54 Δάνεια	703.687	1.134.991	1.134.991	0	704.871	1.084.405	1.084.405	0
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.400	1.551	1.551	0	1.450	2.087	2.087	0
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Κεφάλαιο (Μειώσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο (Ε)	738.812	1.167.982	1.164.655	-3.327	734.388	1.121.177	1.120.813	-364
ΣΤ Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών συναλλαγών (Δ-Ε)	712	-428.458	10.718	439.176	5.805	13.270	16.582	3.313

3.9 Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του Κράτους

3.9.1 Απαιτήσεις

Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 96 της έκθεσης, σχετικά με την αναγνώριση των απαιτήσεων της Κ.Δ. που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31/12/2018 και όχι με βάση τα οριζόμενα στο ΠΔ 54/2018 καθώς και στην Απόφαση 2/30886/2020/ΔΛΓΚ που αφορά τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης:

Στην παράγραφο 5.1.1.2.1 Απαιτήσεις, σημειώνεται γενικά ότι η αναγνώριση των απαιτήσεων του Κράτους δεν πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο π.δ.54/2018 καθώς και την Απόφαση 2/30886/2020/ΔΛΓΚ που αφορά τη ΛΠΠΕ του ΛΠΓΚ. Ο μηχανισμός απομειώσεων που εφαρμόστηκε από την οικονομική χρήση 2019 αφορά το Μέσο Όρο Εισπραξιμότητας της τελευταίας πενταετίας.

Προϋπόθεση για την εφαρμογή της παρ.19 της ΛΠΠΕ, όπως περιγράφεται στην ανωτέρω παρατήρηση, είναι η επιχειρησιακή αναδιάρθρωση των αρμόδιων υπηρεσιών της ΚΔ και η αναβάθμιση του πληροφοριακού

συστήματος. Δεδομένης της εξέλιξης του έργου της Λογιστικής Μεταρρύθμισης στη Γενική Κυβέρνηση, δεν υπήρξε κατά την περίοδο αναφοράς εφαρμόσιμη πρόοδος σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021). Ως εκ τούτου στο Προσάρτημα δεν περιέχεται σχετική γνωστοποίηση προόδου άξιας μνείας.

Επίσης, από την οικονομική χρήση 2020 ενσωματώνονται οι απαιτήσεις των Τελωνείων κατά την 31^η/12 της εκάστοτε περιόδου αναφοράς, με πρωτοβουλία του ΓΛΚ, διαδικασίες που έχουν αναπτυχθεί και τηρηθεί σύμφωνα με τις παρ. 19 & 23 της ΛΠΠΕ και το ΠΔ 54/2018 περί απαιτήσεων και απομειώσεων. Τα ποσά προέκυψαν από στοιχεία που εστάλησαν από την ΑΑΔΕ (Γεν. Δ/ση Τελωνείων και Ε.Φ.Κ., Δ/ση Τελωνειακών Διαδικασιών).

Επισημαίνεται η σημασία της υποστήριξης ενός αξιόπιστου πληροφοριακού συστήματος στην αναγνώριση και επιμέτρηση των λογιστικών γεγονότων και, καθώς είναι μείζονος σημασίας η ανωτέρω αναφορά, αποτελεί αντικείμενο των μελετών του μελλοντικού συστήματος πληροφορικής (Gov-ERP).

Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 96 της Έκθεσης σχετικά με τη διαπίστωση ότι, εμφανίζονται διαφορές μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET, προκειμένου για το Εισπρακτέο Υπόλοιπο» των Δ.Ο.Υ.:

Το εν λόγω θέμα είναι τεχνικό και αφορά στη διεπαφή μεταξύ του TAXISNET και του Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP, κατόπιν της εφαρμογής των διατάξεων του π.δ.54/2018. Οι αρμόδιες υπηρεσίες σε συνεργασία προσπαθούν να το επιλύσουν. Σε κάθε περίπτωση οριστικά θα λυθεί με την υλοποίηση του Gov-ERP από 1/1/2026.

Για την περίοδο αναφοράς 2022, μετά τον εντοπισμό της διαφοράς μεταξύ των στοιχείων που εμφανίζονται στο Ο.Π.Σ.Δ.Π. – SAP και εκείνων που εξάγονται από το TAXISNET και τις διορθωτικές εγγραφές που πραγματοποιήθηκαν σε αποκατάσταση του τεχνικού προβλήματος, ακολουθεί η τελικώς διαμορφωμένη κατάσταση Ταμειακών Ροών.

Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

περιόδου αναφοράς 1/1/2021 έως 31/12/2021

IV. Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	Σημ.	2022	2021
Εισπράξεις			
Εισπράξεις από φόρους		49.353.975.179,61	43.181.498.527,50
Εισπράξεις από κοινωνικές εισφορές		54.600.040,59	55.318.981,40
Εισπράξεις από μεταβιβάσεις		6.359.460.902,83	8.711.763.516,62
Εισπράξεις από πωλήσεις		871.260.022,55	597.629.745,61
Εισπράξεις από λοιπά τρέχοντα έσοδα		3.086.979.029,56	2.371.329.126,50
Σύνολο Εισπράξεων		59.726.275.175,14	54.917.539.897,63
Πληρωμές			
Πληρωμές για παροχές σε εργαζομένους		(10.876.176.078,89)	(10.614.926.018,11)
Πληρωμές για κοινωνικές παροχές		(552.580.410,28)	(427.792.389,30)
Πληρωμές για μεταβιβάσεις		(45.776.646.765,97)	(46.456.708.530,64)
Πληρωμές για αγορές αγαθών και υπηρεσιών		(2.920.310.626,34)	(2.278.448.983,63)
Πληρωμές για Επιδοτήσεις		(1.903.577.261,25)	(1.308.361.943,54)
Πληρωμές για τόκους		(5.038.913.015,47)	(4.873.461.617,66)
Πληρωμές για λοιπά έξοδα		(54.533.761,43)	(52.760.646,79)
Σύνολο Πληρωμών		(67.122.737.919,63)	(66.012.460.129,67)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές) από Λειτουργικές Δραστηριότητες		(80.378.303,04)	(312.824.243,32)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		(7.476.841.047,53)	(11.407.744.475,36)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές για απόκτηση παγίων		(4.503.865.190,11)	(3.408.280.446,76)
Εισπράξεις από πώληση παγίων		11.914.398,33	4.473.029,05
Πληρωμές για απόκτηση επενδύσεων		(329.278.484,85)	(413.176.399,45)
Εισπράξεις από πώληση επενδύσεων		504.297.563,15	873.907.794,01
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(4.316.931.713,48)	(2.943.076.023,15)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές & επενδυτικές δραστηριότητες		(11.793.772.761,01)	(14.350.820.498,51)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Εισπράξεις από δάνεια		1.174.813.988.651,87	1.136.487.466.654,54
Εξοφλήσεις δανείων		(1.164.304.295.669,38)	(1.120.381.327.403,50)
Εισπράξεις/επιστροφές από αυξήσεις μειώσεις κεφαλαίου		0,00	0,00
Διανομές μερισμάτων		0,00	0,00
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές)		32.500.000,00	15.099.479,42
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		10.542.192.982,49	16.121.238.730,46
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	21	-1.251.579.778,51	1.770.418.231,95
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		20.783.734.294,09	18.778.508.836,25
Συναλλαγματικές διαφορές	21	24.977.539,79	63.330.683,12
Διαθέσιμα εξ απογραφής	21	511.360.926,99	171.476.542,77
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην λήξη της περιόδου		20.068.492.982,36	20.783.734.294,09

3.9.2 Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία

Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 99 της Έκθεσης σχετικά με την επιμέτρηση των λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων, καθώς των λοιπών μακροπρόθεσμων δανείων της Κ.Δ. που πραγματοποιήθηκε στην ονομαστική τους αξία και όχι με βάση τα οριζόμενα στη παρ. 18 της Α.Π.Π.Ε.:

Η αναγνώριση και επιμέτρηση των λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων έχει γίνει με τα όσα ίσχυαν την 31^η.12.2018. Προκειμένου να είναι εφικτή η ανάκτηση των απαραίτητων πληροφοριών για την εφαρμογή της παρ.18 της ΑΠΠΕ και με δεδομένο ότι οι σχετικές πληροφορίες προέρχονται από διακριτές επιχειρησιακές μονάδες, απαιτείται η επιχειρησιακή αναδιάρθρωση των αρμόδιων υπηρεσιών της ΚΔ και η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος. Δεδομένης της εξέλιξης του έργου της Λογιστικής Μεταρρύθμισης στη Γενική Κυβέρνηση, δεν υπήρξε κατά την περίοδο αναφοράς εφαρμόσιμη πρόοδος σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021). Ως εκ τούτου στο Προσάρτημα δεν περιέχεται σχετική γνωστοποίηση προόδου αξίας μνείας.

Παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 100 της Έκθεσης σχετικά με τη μη γνωστοποίηση στο Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων των εγκεκριμένων, αλλά μη εισέτι καταβληθέντων κεφαλαίων σε Διεθνείς Οργανισμούς από το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να επιτευχθεί ορθότερη αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής θέσης της ΚΔ:

Μέχρι την 31^η.12.2022, το εγκεκριμένο μη καταβληθέν κεφάλαιο στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας ύψους 17,42 δις Ευρώ και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) ύψους 154,39 εκατ. Ευρώ όπως αναφέρεται στην Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δεν είχε καταστεί μέχρι το τέλος της χρήσεως απαιτητό για να καταβληθεί.

Σύμφωνα με την αρ.138 υποσημείωση της έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δεδομένης της αβεβαιότητας τόσο του ορισμού του χρόνου καταβολής, αλλά και της πιθανότητας αυτής καθεαυτής της καταβολής των εν λόγω ποσών, το ενδεχόμενο και ο χρόνος εκροής των σχετικών πόρων θεωρήθηκε απομακρυσμένος και ως εκ τούτου δεν κρίθηκε αναγκαία η γνωστοποίηση των σχετικών πληροφοριών.

3.9.3 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 101 της Έκθεσης σχετικά με τη μη επιμέτρηση/αναγνώριση των πληρωτέων υποχρεώσεων σε δεδουλευμένη βάση, σύμφωνα με την οποία η υποχρέωση αναγνωρίζεται με τη φυσική παραλαβή των αγαθών ή τη λήψη των υπηρεσιών και τη μη αναγνώριση των υποχρεώσεων από τόκους με την μέθοδο του αποτελεσματικού επιτοκίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 25 της Λ.Π.Π.Ε.:

Η αναγνώριση των πληρωτέων υποχρεώσεων για την περίοδο αναφοράς γίνεται με βάση τα διαθέσιμα από το ΟΠΣΔΠ στοιχεία. Στο πλαίσιο της υλοποίησης του Πληροφοριακού Συστήματος Gov-ERP, και της υποχρεωτικής χρήσης του Ηλεκτρονικού Τιμολογίου του ν.4601/2019 όπως ισχύει, τα σχετικά θέματα αντιμετωπίζονται.

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 101 της Έκθεσης σχετικά με το υποεκτιμημένο, κατά 349,03 εκατ. Ευρώ, ύψος των πληρωτέων υποχρεώσεων:

Σημειώνεται ότι, η αναγνώριση των πληρωτέων υποχρεώσεων για την περίοδο αναφοράς έγινε με βάση τα διαθέσιμα από το ΟΠΣΔΠ στοιχεία του Μητρώου Δεσμεύσεων τα οποία κατά την 31^η.12.2022 ανήλθαν σε 360,55 εκατ. Ευρώ, εκ των οποίων εμφανίζεται στις πληρωτέες υποχρεώσεις το ποσό των 86,41 εκατ. Ευρώ με την προκύπτουσα διαφορά να αναλύεται ως ακολούθως:

Το ποσό των 112,52 εκατ. Ευρώ, αφορά σε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις οι οποίες έχουν καταχωριστεί από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες του Κράτους στο Μητρώο Δεσμεύσεων σε ΑΛΕ C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή». Ως εκ τούτου δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί το είδος δαπάνης που θα έπρεπε να επιβαρυνθεί κατά την προβλεπόμενη οικονομική ταξινόμηση.

Το ποσό των 160,61 εκατ. Ευρώ, αφορά σε υποχρεώσεις από αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων. Επισημαίνουμε ότι δεδομένης της μεταβατικής διάταξης, που προβλέπει την πλήρη απόσβεση των αποκτηθέντων παγίων περιουσιακών στοιχείων εντός της περιόδου αναφοράς, η ακολουθούμενη διαδικασία απεικόνισης των απλήρωτων υποχρεώσεων θα απαιτούσε χειροκίνητες εγγραφές για την εμφάνιση των αποσβέσεων. Κατά την επόμενη περίοδο αναφοράς θα απαιτούνταν αντίστοιχες χειροκίνητες εγγραφές αντιλογισμού, γεγονός που θα αύξανε τον κίνδυνο σφάλματος. Ωστόσο διερευνάται ο σχεδιασμός σχετικής διαδικασίας για την επίλυση του θέματος.

Αναφορικά με το ποσό των 75,9 εκατ. Ευρώ, επισημαίνεται ότι το υφιστάμενο καθεστώς λειτουργίας των ΣΝ, καθιστά αδύνατη την παρακολούθηση των αντικριζόμενων δαπανών εντός του Μητρώου Δεσμεύσεων

του τακτικού Π/Υ του ΥΠΕΘΑ, αφού οι αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις δεν μπορούν να συσχετιστούν με πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του (σχετική παρ. 3.2.2). Η συγκεκριμένη διαδικασία αποτελεί εντοπισμένη αδυναμία του συστήματος δημοσιονομικής διαχείρισης του ΥΠΕΘΑ, η οποία έχει επισημανθεί και από το Υπ. Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών και αποτελεί πλέον αντικείμενο μελέτης κατά τον σχεδιασμό του νέου πληροφοριακού συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής (Gon ERP).

Ως προς την ανάλυση των πληρωτέων υποχρεώσεων από τόκους στο κείμενο της Έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην παράγραφο 5.1.2.1.1 (σελ.100), να διορθωθεί η πρόταση που εξηγεί την μεταβολή των δεδουλευμένων τόκων και να αντικατασταθεί με την ακόλουθη: «Η μεταβολή, οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ύψους του χρέους καθώς και στην αύξηση των επιτοκίων δανεισμού».

3.9.4 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 104 της Έκθεσης σχετικά με την αρχική αναγνώριση και τη μεταγενέστερη επιμέτρηση των υποχρεώσεων που σχετίζονται με το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 25 της Λ.Π.Π.Ε.:

Ως προς την ανάλυση του χρέους της ΚΔ στο κείμενο της Έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου (στην παράγραφο 5.1.2.2 (σελ. 103) στη δεύτερη παράγραφο σχετικά με τη μεσοσταθμική διάρκεια πρέπει να διορθωθεί το 19,78 (που αφορά γενική κυβέρνηση) και να αντικατασταθεί με το ορθό 17,54 καθώς το τελευταίο αφορά στοιχείο ΚΔ.

- Στη σελ. 103 στο γκρι πλαίσιο σχετικά με το επιτοκιακό κίνδυνο με τη συμμετοχή υποχρεώσεων κυμαινόμενου επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους πρέπει να διορθωθεί το ποσοστό 1,16% για το έτος 2021 (που αφορά ΓΚ) και να αντικατασταθεί με 1,05% που αφορά ΚΔ .»

Επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι, προϋπόθεση για την εφαρμογή της παρ. 25 της Λ.Π.Π.Ε. είναι η επιχειρησιακή αναδιάρθρωση των αρμόδιων υπηρεσιών της ΚΔ και η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος. Δεδομένης της εξέλιξης του έργου της Λογιστικής Μεταρρύθμισης στη Γενική Κυβέρνηση, δεν υπήρξε κατά την περίοδο αναφοράς εφαρμόσιμη πρόοδος σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2021). Ως εκ τούτου στο Προσάρτημα δεν περιέχεται σχετική γνωστοποίηση προόδου άξιας μνείας.

3.9.5 Προβλέψεις

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 106 της Έκθεσης σχετικά με τη μη κατάρτιση μητρώου παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων που απορρέουν από τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς κινδύνους όπως εισπραξιμότητα απαιτήσεων, καταπτώσεις εγγυήσεων, δικαστικές

διεκδικήσεις τρίτων για τους οποίους θα πρέπει να υπολογίζονται και να αναγνωρίζονται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις οι αναλογούσες απομειώσεις και προβλέψεις:

Προϋπόθεση για την εφαρμογή των παρ.11 και 26 της Λ.Π.Π.Ε. είναι η επιχειρησιακή αναδιάρθρωση των αρμόδιων υπηρεσιών της ΚΔ και η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος, από το οποίο και θα προκύψουν μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων, ώστε να μπορούν να καταγραφούν υπό μορφή προβλέψεων ή να γνωστοποιηθούν ως ενδεχόμενες υποχρεώσεις.

Ως προς το σημείο β της παρατήρησης, επισημαίνουμε ότι η Ε.Τ.Α.Δ. Α.Ε αποτελεί διακριτή οντότητα αναφοράς της Γενικής Κυβέρνησης και συνεπώς οι όποιες διεκδικήσεις προκύψουν από τις αγωγές της ΑΤΤΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ Α.Ε., θα αποτυπωθούν στις χρηματοοικονομικές της καταστάσεις βάσει του οικείου λογιστικού πλαισίου που αυτή εφαρμόζει.

3.9.6 Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 109 της Έκθεσης σχετικά με τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που έχει αναλάβει το Ελληνικό Δημόσιο για δάνεια τρίτων και οι οποίες εμπεριέχουν δημοσιονομικούς κινδύνους που πηγάζουν από το ενδεχόμενο κατάπτωσής τους, τη μη αναγνώριση στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της σχετικής πιστωτικής έκθεσης της Κεντρικής Διοίκησης, την ανάγκη δημιουργίας ενός ορθολογικότερου πλαισίου διαχείρισης των Κυβερνητικών Εγγυήσεων και την ανάγκη επισταμένης και συνεχούς παρακολούθησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων:

Στην σελίδα 106 της Έκθεσης, σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται από την αρμόδια υπηρεσία για την πενταετία 2018 – 2022, ο μ.ο. των καταπτώσεων είναι 475,56€.

Στην σελίδα 108 αναφέρεται ότι «οι πληρωμές για καταπτώσεις εγγυήσεων του Ε.Δ. για δάνεια τρίτων (ΑΛΕ C23901) ανήλθαν σε 291,34 εκατ. Ευρώ». Οι καταπτώσεις που διενεργήθηκαν από την αρμόδια υπηρεσία του ΓΛΚ ήταν 266,34 εκατ. Ευρώ και η διαφορά των 25 εκατ. Ευρώ αφορά κατάπτωση που έχει γίνει από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από άλλο φορέα της ΚΔ.

Τέλος στην ίδια σελίδα αναφέρεται ότι ο αριθμός εκκρεμών αιτημάτων καταπτώσεων φυσικών προσώπων ανέρχεται στις 31/12/2022 σε 378.103. Στις 31/07/2023 οι ανοικτές καταπτώσεις στα φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με στοιχεία που έχει διασταυρώσει η αρμόδια υπηρεσία του ΓΛΚ, ανήλθαν σε 616.388 αιτήματα, όσα συμπεριλαμβάνονται και στο αναθεωρημένο με ημερομηνία 28/09/2023 πλάνο της εκκαθάρισης που υλοποιεί η υπηρεσία.

Επισημαίνεται επιπρόσθετα ότι, προϋπόθεση για την εφαρμογή των παρ.11 και 26 της Λ.Π.Π.Ε. είναι η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος. Δεδομένης της εξέλιξης του έργου της Λογιστικής Μεταρρύθμισης στη Γενική Κυβέρνηση, δεν υπήρξε κατά την περίοδο αναφοράς εφαρμόσιμη πρόοδος σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη περίοδο αναφοράς (2021). Ως εκ τούτου στο Προσάρτημα δεν περιέχεται σχετική γνωστοποίηση προόδου άξιας μνείας.

3.9.7 Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης του Κράτους

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 112 της Έκθεσης σχετικά με τον εντοπισμό λάθους ταξινόμησης ποσού ύψους 1,34 δις, το οποίο αφορά σε εγγραφές αντιστροφής απομειώσεων απαιτήσεων παρελθουσών χρήσεων που απεικονίζεται λανθασμένα σε λογ/σμούς εσόδων της Ομάδας 1 αντί να καταχωρηθεί σε λογ/σμούς αποτελεσμάτων της Ομάδας 7.6:

Το ποσό ύψους 1,34 δις αφορά στις διαγραφές/παραγραφές προηγούμενων οικονομικών χρήσεων, που έγιναν κατά την περίοδο αναφοράς από τις Δ.Ο.Υ., καταγράφονται αφαιρετικά των απαιτήσεων της τρέχουσας χρήσης. Οι απαιτήσεις όμως των προηγούμενων χρήσεων, στις οποίες αφορούν οι συγκεκριμένες διαγραφές έχουν ήδη υποστεί τις σχετικές απομειώσεις, με βάση τη μέθοδο που ακολουθείται. Ως εκ τούτου οι προαναφερθείσες εγγραφές σκοπό έχουν την αποκατάσταση του ζητήματος που περιγράφεται ανωτέρω, πιστώνοντας μέχρι σήμερα τα έσοδα με τα ποσά των διαγραφών των προηγούμενων χρήσεων και χρεώνοντας τις απαιτήσεις, οι οποίες ακολούθως θα απομειωθούν με τη μέθοδο που εφαρμόζεται. Ωστόσο λαμβάνεται υπόψη ο προτεινόμενος λογιστικός χειρισμός για εφαρμογή του στην επόμενη περίοδο αναφοράς.

3.9.8 Καθαρή Θέση Πολιτών

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 115 της Έκθεσης σχετικά με τις μεταβολές που παρουσιάζουν τα στοιχεία της Καθαρής Θέσης Πολιτών και τη μη δυνατότητα επιβεβαίωσης ποσού ύψους 549,65 εκατ. Ευρώ με την περιγραφή «Λοιπές αναγνωρίσεις που δεν παρακολουθούνται αναλυτικά» στο κονδύλι «Διαφορές Απογραφής»:

Το ποσό ύψους 514,08 εκατ. Ευρώ αφορά στο ποσό της αναγνώρισης διαθεσίμων της ΚΔ στην ΤτΕ και στο ΤΠΔ, τα οποία δεν παρακολουθούνται αναλυτικά. Η αναλυτική παρακολούθησή τους θα υλοποιηθεί με την εφαρμογή του νέου πληροφοριακού συστήματος Gov-ERP και τη διασύνδεσή του με τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα. Το υπόλοιπο ποσό των 35,57εκατ.Ευρώ, αφορά σε τακτοποιητικές εγγραφές συμμετοχών που επηρέασαν την Καθαρή Θέση.

3.9.9 Υπόλογος Συμψηφισμών

Παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη σελίδα 133 της Έκθεσης σχετικά με την επισκόπηση των λογαριασμών διαχείρισης του Υπολόγου Συμψηφισμών για την απόκλιση μεταξύ του υπόλοιπου τρέχουσας κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού 234001 «Λογαριασμός Πεδίου Βολής Κρήτης (Π.Β.Κ.)» της ΤτΕ και του αντίστοιχου υπολοίπου του λογαριασμού γενικής λογιστικής 4.2.2.01.08 «ΤτΕ – Λογαριασμός Π.Β.Κ.»:

Η απόκλιση της τάξεως των 2.476.021,30€ που παρατηρείται μεταξύ του υπολοίπου τρέχουσας κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού 234001 "Λογαριασμός Πεδίου Βολής Κρήτης (Π.Β.Κ.)" που διαχειρίζεται η ΤτΕ και του αντίστοιχου λογαριασμού γενικής λογιστικής 4.2.2.01.08 "ΤτΕ – Λογαριασμός Π.Β.Κ." οφείλεται στο γεγονός ότι το ΓΛΚ δεν έχει πλήρη στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες για τις κινήσεις του εν λόγω τραπεζικού λογαριασμού προκειμένου να εμφανιστούν στη δημόσια ληψοδοσία. Το θέμα αντιμετωπίζεται με την εφαρμογή του νέου πληροφοριακού συστήματος Gov-ERP.

Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 2023

Ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών

Αθανάσιος Πετραλιάς

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ	ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ	ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ	ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Ε. ΧΡΙΣΤΟΥΔΟΥΛΕΛΛΗ	Α.ΜΑΚΚΑΣ	Ν.ΚΡΙΜΠΑΣ	Μ.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	Ε. ΛΥΓΚΟΥΡΗ	Ε. ΚΛΟΥΚΙΝΙΩΤΟΥ	Π. ΚΑΡΑΣΙΩΤΟΥ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε, στις 10 Νοεμβρίου 2023, με την εξής σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας, Βασιλική Προβίδη, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκόρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Χριστίνα Κούνα, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Ιωάννα Ρούλια, Άννα Παπαπαναγιώτου και Ευαγγελία Πασπάτη, Σύμβουλοι. Η Αντιπρόεδρος Άννα Λιγωμένου και οι Σύμβουλοι Γεώργιος Βοΐλης, Ελένη Λυκεσά, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Νικολέτα Ρένεση, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Δημήτριος Κοκοτσής, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Ιωάννης Καλακίκος, Ιωάννης Βασιλόπουλος, Ελένη Σκορδά και Νικόλαος Βόγκας απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Σταμάτιος Πουλής, Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Γεώργιος Καρασαββίδης, Προϊστάμενος Τμήματος της Υπηρεσίας Επιτρόπου «Γραμματεία».

Βάσει των άρθρων

- (1) 98 παρ. 1 (ε) και 79 παρ. 7 του Συντάγματος,
- (2) 31 και 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),
- (3) 27, 53 και 54 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου - ν. 4820/2021 (Α' 130),
- (4) 17 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Β' 4069) και

Αφού έλαβε υπόψη

- (α) Την 5/2023 Πράξη του Δέκατου Τμήματος Μελετών και Γνωμοδοτήσεων και

(β) την ενώπιον της Ολομέλειας εισήγηση του Συμβούλου Κωνσταντίνου Κρέπη, όπως διατυπώθηκε στην 22η συνεδρίαση αυτής της 10ης Νοεμβρίου 2023 (Θέμα Β').

Και άκουσε

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ενέκρινε ομόφωνα

Τη συνημμένη έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα οικονομικού έτους 2022, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ

**Για την ακρίβεια
Ο Γραμματέας**

Γεώργιος Καρασαββίδης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΤΟΥΣ 2022

**22η Συνεδρίαση της Ολομέλειας
του Ελεγκτικού Συνεδρίου
της 10^{ης} Νοεμβρίου 2023**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
1 ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	13
1.1 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και οι Συνιστώσες του – Προσεγγίση Δαπάνης	13
1.2 Πληθωρισμός	16
1.3 Απασχόληση - Ανεργία	17
1.4 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης – Πρωτογενές Ισοζύγιο	18
1.5 Κινδυνοί και Προκλήσεις	19
1.5.1 Το Έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	19
1.5.2 Επενδυτικό Έλλειμμα – Επενδυτικό Κενό.....	21
1.5.3 Μείωση Εργατικού Δυναμικού – Δημογραφικό.....	21
1.5.4 Η Κλιματική Αλλαγή	22
2 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ.....	27
2.1 Το Χρεός της Γενικής Κυβέρνησης	27
2.2 Η Πιστοληπτική Αξιολόγηση της Χώρας	30
2.3 ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	30
2.3.1 Ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή	30
2.3.2 Ανάλυση βιωσιμότητας χρέους από την Τράπεζα της Ελλάδας	31
2.4 Χρεός Κεντρικής Διοίκησης	31
2.5 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ 2022.....	34
2.6 Κινδυνοί και Προκλήσεις	34
3 ΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	39
3.1 Το Θεσμικό Πλαίσιο του «Ευρωπαϊκού Εξαμήνου».....	39
3.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ 2022	40
3.3 ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	40
3.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ 2023	42
3.5 Έκθεση 2023 της Επιτροπής	42
3.6 ΕΜΠΕΡΙΣΤΑΤΩΜΕΝΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	43
3.7 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ.....	44
4 ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	47
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	47
4.2 Τα κρίσιμα οικονομικά μεγέθη της δημόσιας ασφάλισης για το έτος 2022.....	47
4.3 ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΕΙΣ – ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ.....	48
4.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	51
5 ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ: Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ.....	55
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	55
5.2 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	55

5.3	ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	56
5.4	ΜΙΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	58
5.4.1	<i>Τα μεγέθη Ισολογισμού του ελληνικού τραπεζικού τομέα</i>	<i>58</i>
5.4.2	<i>Τα Αποτελέσματα Χρήσεως του ελληνικού τραπεζικού τομέα</i>	<i>60</i>
5.5	ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	62

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4820/2021, Α' 130) εισήγαγε μια σημαντική καινοτομία στο νέο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Δικαστηρίου, η οποία συνίσταται στην σύνταξη ειδικής έκθεσης με αντικείμενο την ενημέρωση της Βουλής για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

Η έκθεση αυτή, που προβλέπεται στο άρθρο 54 του ν. 4820/2021 και προσδιορίζεται ειδικότερα στο άρθρο 17 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΦΓ8/42900/29.6.2022 απόφαση της Ολομέλειας, Β' 4069), αντανakλά τη νέα φυσιογνωμία και το νέο στρατηγικό προσανατολισμό του Δικαστηρίου. Το τελευταίο επεκτείνει πλέον τη λειτουργία του σε τομείς μη αμιγώς ελεγκτικού ενδιαφέροντος, καθόσον η επίτευξη δημοσιονομικής βιωσιμότητας δεν είναι ζήτημα μόνον αποτύπωσης, επεξεργασίας και ελεγκτικής επαλήθευσης συγκεκριμένων αριθμητικών δεδομένων (για το έλλειμμα, το χρέος, τα έσοδα, τις δαπάνες, τις εγγυήσεις κ.λπ.), όπως αυτά αποτυπώνονται στη Διαδήλωση και τους λοιπούς λογαριασμούς του Κράτους, αλλά αυτή συναρτάται και με την παρακολούθηση, επεξεργασία και ανάλυση των δεικτών/δεδομένων που αφορούν σε πέντε βασικά χαρτοφυλάκια [«Πορεία Μακροοικονομικών Μεγεθών», «Δημόσιο Χρέος», «Τήρηση Δημοσιονομικών Υποχρεώσεων της Χώρας», «Βιωσιμότητα Δημόσιας Ασφάλισης» και «Συστηματικοί Δημοσιονομικοί Κίνδυνοι» (με έμφαση στις Τράπεζες)]. Στόχος αυτής της συστηματικής παρακολούθησης είναι η ανάδειξη από το Ελεγκτικό Συνέδριο των τάσεων, κινδύνων και μελλοντικών προκλήσεων που εμπεριέχονται στους συγκεκριμένους τομείς, ώστε η Βουλή, ως αποδέκτης της σχετικής ενημέρωσης, να αξιολογήσει αποτελεσματικά την τρέχουσα κατάσταση και τις προοπτικές της. Η σωστή και τεκμηριωμένη ενημέρωση της Βουλής από τον ανώτατο θεσμό δημοσιονομικού ελέγχου στη Χώρα (άρθρο 1 του ν.4820/2021), το Ελεγκτικό Συνέδριο, θα βοηθήσει στον καλύτερο δημοσιονομικό σχεδιασμό με πολυετή ορίζοντα, ο οποίος θα βασίζεται σε ρεαλιστικές μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, σε συμμόρφωση με τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους και τους λοιπούς δημοσιονομικούς κανόνες.

Τα ως άνω χαρτοφυλάκια συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους, καθώς οι τυχόν θετικές εξελίξεις στους παρακολουθούμενους δείκτες - μεγέθη εκάστου (π.χ. αύξηση του ΑΕΠ, μείωση της ανεργίας, πλήρης συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης κ.λπ.) κατατείνουν στην επίτευξη του στόχου διασφάλισης της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, η οποία αφορά στην ικανότητα της Χώρας να μπορεί να υποστηρίξει βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα τις τρέχουσες πολιτικές της (φορολογική και εισοδηματική πολιτική, κοινωνικές δαπάνες, ανάπτυξη της οικονομίας, ομαλή εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, βελτίωση της απασχόλησης κ.λπ.) χωρίς να απειλείται η φερεγγυότητά της και δίχως να απαιτείται η λήψη εκτεταμένων και ασυνήθιστων διορθωτικών μέτρων (είτε από την πλευρά των εσόδων είτε από την πλευρά των εξόδων) στο μέλλον.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα μακροοικονομικά μεγέθη, παρατηρείται ότι μια αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε πραγματικούς όρους, εκτός από τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, συνήθως επηρεάζει θετικά τα δημόσια έσοδα και την απασχόληση, ενώ συμβάλλει στην ομαλή εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους. Ο πληθωρισμός, ιδίως αν είναι εγχώριος, μπορεί να έχει δυσμενείς συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα της Χώρας (καθώς αυξάνει το κόστος των παραγόμενων προϊόντων και

υπηρεσιών), δυσχεραίνει τις επενδύσεις και τη χρηματοδότηση των παραγόντων της οικονομίας (νοικοκυριά και επιχειρήσεις) λόγω της αύξησης των επιτοκίων δανεισμού, ενώ μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις και στην «υγεία» του τραπεζικού συστήματος μέσω της αύξησης του δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων και της επιβάρυνσης της κερδοφορίας των τραπεζών. Από την άλλη, ο πληθωρισμός μπορεί να αυξήσει τα έσοδα από έμμεσους φόρους (π.χ. ΦΠΑ), καθώς αυτοί επιβάλλονται επί της αυξημένης λόγω πληθωρισμού τιμής, αλλά και τους άμεσους φόρους, ιδίως στην περίπτωση που δεν εφαρμόζονται πολιτικές τιμαριθμοποίησης της φορολογικής κλίμακας. Επειδή δε ο πληθωρισμός προκαλεί αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, μπορεί να λειτουργήσει θετικά στην αποκλιμάκωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ, καθώς μειώνει την αξία του σε πραγματικούς όρους. Ένα άλλο σημαντικό μακροοικονομικό μέγεθος, η ανεργία και δη η υψηλή, πέρα από το προφανές κοινωνικό κόστος, επηρεάζει αρνητικά τα δημόσια έσοδα και τις ασφαλιστικές εισφορές (αφού η μειωμένη απασχόληση σημαίνει ότι κάποια νοικοκυριά δεν αποκτούν εισόδημα και άρα δεν καταβάλλουν ούτε φόρους ούτε εισφορές), αλλά και τις δημόσιες δαπάνες λόγω της ανάγκης καταβολής επιδομάτων ανεργίας και άλλων κοινωνικών παροχών για τη στήριξη των νοικοκυριών που πλήττονται.

Το δημόσιο χρέος επηρεάζεται θετικά από την ανάπτυξη της οικονομίας, καθώς αυτή διευκολύνει την επίτευξη δημοσιονομικών πλεονασμάτων, τα οποία αποτρέπουν την αύξηση ή/και συντελούν στη μείωση αυτού ως ποσοστού του ΑΕΠ. Αντίθετα επηρεάζεται αρνητικά από την ύφεση της οικονομίας, που συνήθως προκαλεί αύξηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ιδίως αν συνοδεύεται από δημοσιονομικές πολιτικές στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους επηρεάζεται επίσης από τη νομισματική πολιτική και την εν γένει αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Χώρας, αφού όλα αυτά αντανακλώνται στο ύψος των επιτοκίων δανεισμού. Υψηλό επιτόκιο σημαίνει μεγαλύτερες δαπάνες εξυπηρέτησης του υφιστάμενου δημοσίου χρέους (ιδίως αν έχει εκδοθεί με κυμαινόμενο επιτόκιο και δεν έχουν εφαρμοστεί πολιτικές αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου), αλλά και αυξημένο κόστος για το τρέχον πρόγραμμα δανεισμού μέσω των αγορών.

Η ενημέρωση της Βουλής για την τήρηση των δημοσιονομικών υποχρεώσεων της Χώρας, ιδίως σε σχέση με τις ενωσιακές υποχρεώσεις, όπως αυτές αποτυπώνονται στην πρωτογενή και δευτερογενή ενωσιακή νομοθεσία, απαιτεί την εμπεριστατωμένη ανάλυση των αντίστοιχων εκθέσεων που παράγονται από τα ενωσιακά όργανα, οι οποίες δεν περιορίζονται μόνο στην κρίση περί της επίτευξης ή μη των δημοσιονομικών στόχων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (για το έλλειμμα και το χρέος) και στη διατύπωση αντίστοιχων συστάσεων, αλλά επεκτείνονται και σε άλλους δείκτες, εξίσου κρίσιμους για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα (π.χ. μακροοικονομικές ανισορροπίες, υγεία τραπεζικού συστήματος).

Η δημόσια ασφάλιση συνιστά σοβαρή πρόκληση για τη Χώρα τόσο σε μεσοπρόθεσμη όσο και σε μακροπρόθεσμη βάση. Απορροφά σημαντικούς δημόσιους πόρους με τη μορφή επιχορήγησης του αρμόδιου ασφαλιστικού οργανισμού (e-ΕΦΚΑ) για την καταβολή των συντάξεων, καθώς τα έσοδα που συγκεντρώνονται από τις εισφορές των εργοδοτών και των εργαζομένων είναι ανεπαρκή. Τυχόν δυσμενείς εξελίξεις στη δημόσια ασφάλιση, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το δημογραφικό πρόβλημα (σχέση απασχολούμενων/ συνταξιούχων, αριθμός γεννήσεων, προσδόκιμο ζωής κ.λπ.), μπορεί να απαιτήσει την κινητοποίηση ακόμη περισσότερων δημόσιων πόρων μελλοντικά για την ικανοποίηση των σχετικών αναγκών, καθώς αντίθετη επιλογή συνεπάγεται μεγάλο κοινωνικό κόστος με προφανείς συνέπειες στην κοινωνική συνοχή.

Τέλος, οι συστημικές (εμπορικές) τράπεζες έχουν κομβικό ρόλο όσον αφορά τη δημοσιονομική βιωσιμότητα. Οι δυσμενείς εξελίξεις στο συγκεκριμένο πεδίο, όπως οι σοβαρές τραπεζικές κρίσεις, μπορεί να απαιτήσουν την κινητοποίηση υψηλών δημόσιων πόρων για τη διάσωσή τους, κάτι που συνέβη στο πρόσφατο παρελθόν στη Χώρα μας. Σε κάθε περίπτωση ένα υγιές τραπεζικό σύστημα συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας μέσω της χρηματοδότησης νοικοκυριών και επιχειρήσεων για την πραγματοποίηση επενδυτικών και καταναλωτικών δαπανών και την παροχή ρευστότητας εν γένει. Η ομαλή χρηματοδότηση μέσω του τραπεζικού συστήματος εμφανίζεται περισσότερο αναγκαία σε οικονομίες, όπως αυτή της Ελλάδας, όπου οι κεφαλαιαγορές - ως εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης - δεν εμφανίζουν υψηλή ανάπτυξη ενόψει και του μικρού μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων. Έτσι, μέσω της ομαλής λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος προκαλείται αύξηση του ΑΕΠ, ενισχύονται τα δημόσια έσοδα αλλά και η απασχόληση και με τον τρόπο αυτό επηρεάζεται θετικά η δημοσιονομική βιωσιμότητα. Από την άλλη πλευρά, οι συστημικές τράπεζες εμφανίζουν εγγενείς λόγω της φύσεως τους κινδύνους (μεγάλο ύψος ενεργητικού σε σχέση με το μέγεθος της οικονομίας, ευαισθησία σε «φήμες» περί της ασφάλειας των τραπεζικών καταθέσεων, εξάρτηση από τις εξελίξεις στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ευαισθησία στις επιτοκιακές μεταβολές, υψηλός πιστωτικός κίνδυνος λόγω της ασύμμετρης πληροφόρησης κ.λπ.) και αυτό καθιστά περισσότερο επιτακτική και κοινωνικά επωφελή την αποτελεσματική εποπτεία τους (σε μικροπροληπτική και μακροπροληπτική βάση).

Η έκθεση για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα εκπονείται από το Δέκατο Τμήμα Μελετών και Γνωμοδοτήσεων και ενσωματώνεται στη Διαδήλωση, η οποία εγκρίνεται από την Πλήρη Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως αυτοτελές Μέρος αυτής. Συνιστά το αναγκαίο συμπλήρωμα της Έκθεσης επί του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους, η οποία εντάσσεται στις ελεγκτικές αρμοδιότητες του Δικαστηρίου. Δεν προϋποθέτει ούτε απαιτεί ελεγκτικές επαληθεύσεις, αλλά αποβλέπει, μέσω της άντλησης, επεξεργασίας και παρουσίας στη Βουλή με ευσύνοπτο και περιεκτικό τρόπο συγκεκριμένων ουσιαστών πληροφοριών, στη σφαιρική, αντικειμενική και πολύπλευρη (συνδυαστική) ενημέρωσή της επί ζητημάτων που άπτονται της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, ώστε το νομοθετικό σώμα, μετά από αξιολόγηση της παρεχόμενης πληροφόρησης, να μπορεί να προβεί με ασφάλεια στις δικές του εκτιμήσεις αναφορικά με την τρέχουσα κατάσταση, τους κινδύνους και τις προκλήσεις του μέλλοντος, αλλά και την ανάγκη λήψης ή μη διορθωτικών μέτρων.

Με τον τρόπο αυτό η Βουλή, εκτός από την έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού στη Βουλή καθώς και αυτές των λοιπών Οργανισμών και ερευνητικών ιδρυμάτων με συναφές αντικείμενο (ΚΕΠΕ, IOBE κ.λπ.), οπλίζεται με ένα νέο σημαντικό εργαλείο για τη συστηματική παρακολούθηση των παραμέτρων από τις οποίες εξαρτάται η δημοσιονομική βιωσιμότητα της Χώρας, έτσι ώστε η οικονομική, δημοσιονομική και κοινωνική πολιτική να εναρμονίζεται με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις και να μπορεί η Χώρα να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του μέλλοντος στηρίζοντας την πρόοδο προς μία πράσινη, ψηφιακή, συμπεριληπτική και ανθεκτική οικονομία.

Στην παρούσα έκθεση, που είναι η πρώτη που συντάσσεται από το Δικαστήριο, δεν περιλαμβάνεται η αξιολόγηση των επιπτώσεων που συνεπάγονται για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα οι δαπάνες του κοινωνικού κράτους, καθώς και η παρακολούθηση της επιβάρυνσης από μακροπρόθεσμα εξοπλιστικά προγράμματα. Τα χαρτοφυλάκια αυτά, για τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει προκαταρκτικές εργασίες, θα αποτελέσουν περιεχόμενο των εκθέσεων δημοσιονομικής βιωσιμότητας των επόμενων ετών.

«ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ»

1 ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

1.1 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και οι Συνιστώσες του – Προσέγγιση Δαπάνης

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛΣΤΑΤ)¹, το Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν² το οικονομικό έτος 2022 ανήλθε σε 190,7 δις ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 5,6% σε σχέση με το 2021³, ξεπερνώντας τα προ πανδημίας επίπεδα.

Αντίστοιχα, το Ονομαστικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν⁴ ανήλθε σε 206,6 δις ευρώ παρουσιάζοντας μία αύξηση 13,8% σε σχέση με το 2021⁵. Σε μεγάλο βαθμό η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα της αύξησης του γενικού επιπέδου των τιμών (πληθωρισμός).

Διάγραμμα 1: Διακύμανση Πραγματικού ΑΕΠ, περιόδου 2010 έως 2022

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Υπολογισμοί και Διάγραμμα ΕλΣυν

Η ανωτέρω αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ προήλθε, κυρίως, από τη μεταβολή της εγχώριας ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία αυξήθηκε το 2022 κατά 7,5% σε σχέση με το 2021 και ανήλθε σε 133,7 δις ευρώ.

Αντίστοιχα, η πραγματική δημόσια κατανάλωση ανήλθε σε 38,1 δις ευρώ το έτος 2022, αυξημένη κατά 2,1% σε σχέση με το 2021.

Το σύνολο της πραγματικής κατανάλωσης (δημόσιας και ιδιωτικής) για το 2022 ανήλθε σε 171,8 δις ευρώ ή ποσοστό 90% του ΑΕΠ, κάτι που αντανακλά και τη μεγάλη εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από την κατανάλωση (εγχώρια ζήτηση είτε από την πλευρά των ιδιωτών είτε από την πλευρά των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης).

¹ Βλ. την από 18.10.2023 ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ (2^η εκτίμηση των Ετήσιων Εθνικών Λογαριασμών έτους 2022 - προσωρινά στοιχεία).

² Το Πραγματικό ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του 2015 (προσέγγιση δαπάνης) δεν περιλαμβάνει τις ετήσιες μεταβολές των τιμών. Αυξάνεται μόνο όταν αυξάνονται οι παραγόμενες ποσότητες και όχι οι τιμές τους.

³ Το Πραγματικό ΑΕΠ του 2021 σε σταθερές τιμές του 2015 ανήλθε σε 180,6 δις ευρώ.

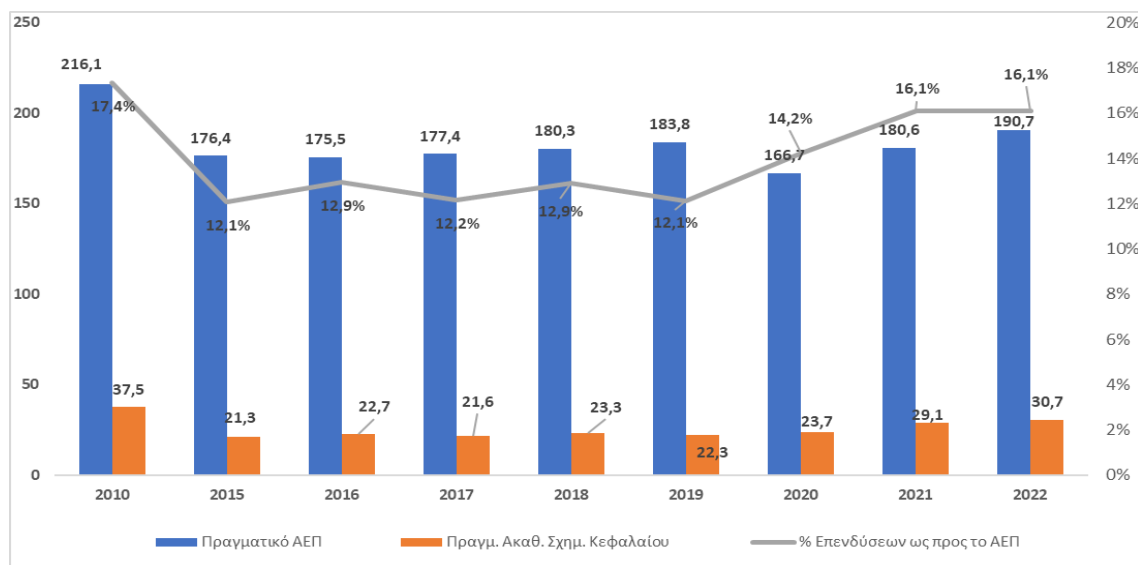
⁴ Το Ονομαστικό ΑΕΠ (σε αγοραίες τιμές) δείχνει την αξία των παραγόμενων ειδών συμπεριλαμβανομένης και της επίδρασης του πληθωρισμού σε αυτήν.

⁵ Το Ονομαστικό ΑΕΠ του 2021 σε αγοραίες τιμές ανήλθε σε 181,5 δις ευρώ.

Ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου ή αλλιώς συνολικές επενδύσεις⁶ διαμορφώθηκε το 2022 σε 30,7 δις ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 5,5% σε σχέση με το 2021. Η μεταβολή αυτή προήλθε κυρίως από την αύξηση κατασκευής νέων κατοικιών κατά 36,8%⁷ και την αύξηση του μεταφορικού εξοπλισμού κατά 37,3%. Το ποσοστό των συνολικών επενδύσεων ως ποσοστό του πραγματικού ΑΕΠ για το έτος 2022 ήταν 16,1%, επίδοση αντίστοιχη του 2021, η οποία αποτελεί και ένα από τα υψηλότερα ποσοστά επενδύσεων από το 2011.

Στο διάγραμμα 2 εμφανίζεται η διακύμανση του πραγματικού ΑΕΠ, των συνολικών επενδύσεων και το ποσοστό των επενδύσεων στο ΑΕΠ για την περίοδο 2010-2022.

Διάγραμμα 2: Επενδύσεις ως προς το ΑΕΠ, περιόδου 2010 έως 2022

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Υπολογισμοί και Διάγραμμα ΕλΣυν

Στον μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας συνεισφέρουν και οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις⁸, οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί ραγδαία. Αποτελούν σημαντικό τμήμα των επενδύσεων από το εξωτερικό, γιατί αφορούν μακροπρόθεσμα κεφάλαια τοποθέτησης σε παραγωγικές μονάδες της Ελλάδας. Ενδεικτικά, το 2010 οι ξένες άμεσες επενδύσεις ήταν μόλις 250 εκατ. ευρώ, ενώ στα χρόνια της κρίσης και ειδικότερα μετά το

⁶ Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου αποτελείται από τις επενδύσεις που κάνουν όλες οι επιχειρήσεις εκτός των χρηματοοικονομικών εταιρειών. Οι πραγματικές συνολικές επενδύσεις περιλαμβάνουν τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου και τη μεταβολή των αποθεμάτων των επιχειρήσεων.

⁷ Το 2022 οι επενδύσεις σε νέες κατοικίες ανήλθαν σε 3,1 δις ευρώ έναντι ποσού 2,3 δις ευρώ το 2021. Η αύξηση προέρχεται από το αυξανόμενο αγοραστικό ενδιαφέρον για νέες κατοικίες, τουριστικά καταλύματα και ξενοδοχεία. Πηγή: Στατιστικές - ELSTAT (statistics.gr).

⁸ Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος οι ξένες άμεσες επενδύσεις (ΞΑΕ) αποτελούν μέρος του ισοζυγίου πληρωμών και αντανακλούν την πρόθεση μιας οικονομικής οντότητας, κατοίκου μιας οικονομίας (άμεσος επενδυτής), να αποκτήσει διαρκές συμφέρον σε επιχείρηση κάτοικο μιας άλλης οικονομίας (επιχείρηση άμεσης επένδυσης). Ουσιαστικά φανερώνουν το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών να επενδύσουν μακροπρόθεσμα σε ελληνικές επιχειρήσεις.

2016 αυξήθηκαν σημαντικά. Το 2021 ανήλθαν σε 5,35 δις ευρώ, ενώ το 2022 έφτασαν στο ποσό ρεκόρ των 7,9 δις ευρώ⁹, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 48,2% σε σχέση με το 2021.

Όσον αφορά τις καθαρές εξαγωγές, αυτές παρουσιάζουν διαχρονικά αρνητικό πρόσημο (δηλαδή οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών υπερβαίνουν κατά πολύ τις αντίστοιχες εξαγωγές), κάτι που αποτελεί μόνιμη «ανοικτή πληγή» της ελληνικής οικονομίας, αντανακλώντας το οξύ πρόβλημα ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα, κατά το έτος αναφοράς οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, σε πραγματικούς όρους (όγκου), ανήλθαν σε 83,6 δις ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 7,2% σε σχέση με το 2021.

Αντίστοιχα, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, ομοίως σε πραγματικούς όρους, ανήλθαν σε 72,6 δις ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 6,2% σε σχέση με το 2021.

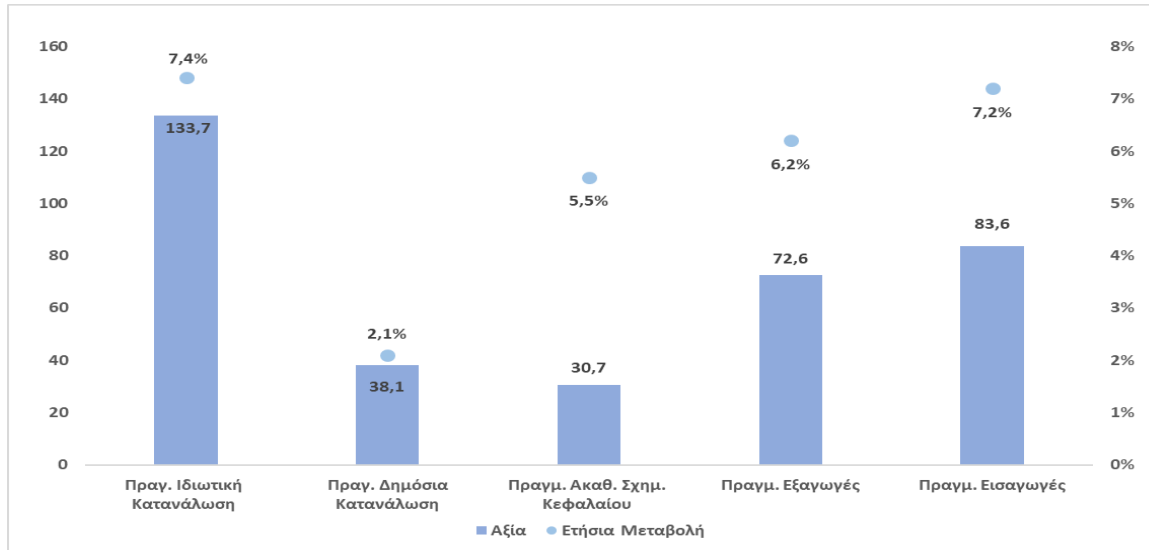
Παρατηρείται, δηλαδή, ότι ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών (7,2%) κατά το έτος αναφοράς υπερέβη έστω και για λίγο (1%) τον αντίστοιχο των εξαγωγών (6,2%).

Ο βαθμός εξωστρέφειας¹⁰ της ελληνικής οικονομίας το 2022 σε πραγματικούς όρους ανήλθε στο 38%, ενώ σε ονομαστικούς όρους στο 49%, δείχνοντας τη δυναμική της ελληνικής οικονομίας.

Τέλος, η Καθαρή Διεθνής Επενδυτική Θέση της Χώρας, που αποτυπώνει σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο (τέλος έτους) το ύψος των απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατοίκων της Ελλάδας έναντι μη κατοίκων, διαμορφώθηκε για το έτος 2022, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, σε -297,868 δις ευρώ ή -143,19% έναντι -172,86% του ΑΕΠ (-314,036 δις ευρώ) κατά το τέλος του έτους 2021.

Το διάγραμμα 3 δείχνει πώς κινήθηκαν οι βασικές συνιστώσες του πραγματικού ΑΕΠ κατά το έτος 2022, καθώς και η ετήσια μεταβολή τους σε σχέση με το 2021.

Διάγραμμα 3: Πορεία Συνιστωσών ΑΕΠ περιόδου 2022 και Ετήσια Μεταβολή

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Υπολογισμοί, Διάγραμμα ΕλΣυν

⁹ Πηγή: Άμεσες επενδύσεις - Ροές (bankofgreece.gr) – Προσωρινά Στοιχεία, Πρόσβαση 20.10.2023.

¹⁰ Ο βαθμός εξωστρέφειας δείχνει το ποσοστό των εξαγωγών ως προς το ΑΕΠ.

1.2 Πληθωρισμός

Μετά από μια δεκαετία πολύ χαμηλού πληθωρισμού¹¹ ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή το 2022 παρουσίασε μεγάλη αύξηση σε σχέση με το 2021, καθώς ανήλθε σε ποσοστό 9,6%, κυρίως λόγω των αυξημένων τιμών ενέργειας. Ειδικά όμως στην Ομάδα «Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά», που περιλαμβάνει είδη που καλύπτουν βασικές και κατά βάση ανελαστικές ανάγκες των νοικοκυριών (ψωμί, δημητριακά, κρέατα, ψάρια, φρούτα κ.λπ.), ο αντίστοιχος δείκτης κυμάνθηκε σε υψηλότερο ποσοστό (15,5%), κάτι που αντανακλά τις δυσμενείς συνέπειες της ανόδου των τιμών στο βιοτικό επίπεδο ιδίως των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

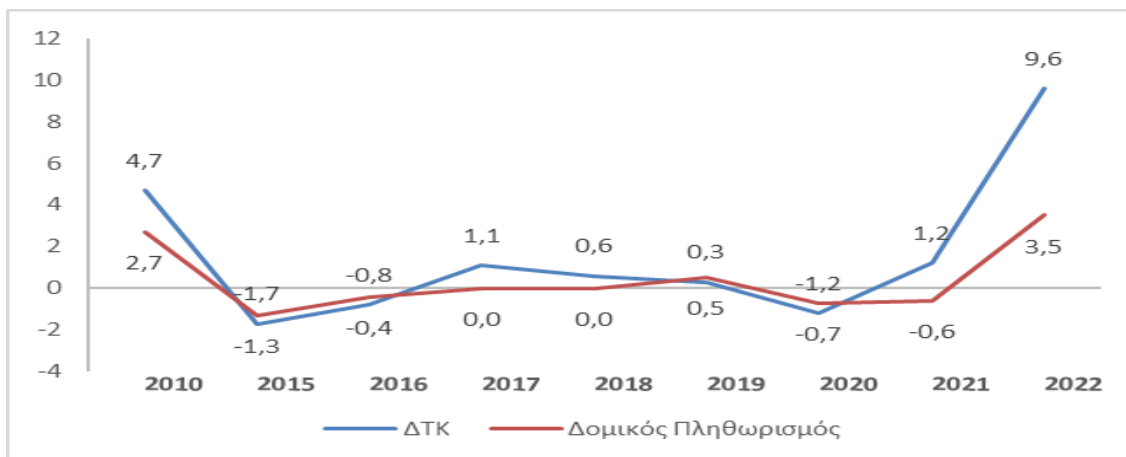
Η ίδια τάση εμφανίζεται και στον Δομικό Πληθωρισμό (Πυρήνας Πληθωρισμού)¹² ο οποίος το 2022 αυξήθηκε κατά 3,5% σε σχέση με το 2021, υποδηλώνοντας ότι οι αυξήσεις ιδίως των τιμών ενέργειας και τροφίμων μετατράπηκαν σε γενικές αυξήσεις στις τιμές των αγαθών και υπηρεσιών, έχοντας διαχυθεί σε ολόκληρη την ελληνική οικονομία.

Σημειώνεται ότι η σταθερότητα των τιμών συνιστά τον κύριο στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Σύμφωνα δε με το οικείο θεσμικό πλαίσιο, ως σταθερότητα των τιμών νοείται η ετήσια αύξηση του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)¹³ σε επίπεδα πλησίον και λίγο κάτω από 2%.

Πέραν των δυσμενών κοινωνικών συνεπειών, ο αυξημένος πληθωρισμός σε σχέση με τον επίσημο στόχο αποτέλεσε τη βασική αιτία αύξησης των επιτοκίων από την ΕΚΤ, με συνέπεια την αύξηση του κόστους του χρήματος στο σύνολο της οικονομίας.

Στο διάγραμμα 4 φαίνεται η διακύμανση του πληθωρισμού και του δομικού πληθωρισμού την περίοδο 2010-2022.

Διάγραμμα 4: Διακύμανση Δείκτη Τιμών Καταναλωτή και Δομικού Πληθωρισμού, περίοδου 2010 έως 2022

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Υπολογισμοί, Διάγραμμα και Πίνακας ΕλΣυν

¹¹ Την περίοδο 2010 έως 2021 ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή παρουσίασε μεγάλη μείωση. Ενδεικτικά, το 2010 ανήλθε σε ποσοστό 4,7% για να διαμορφωθεί το 2021 στο 1,2%.

¹² Πρόκειται για τον πληθωρισμό χωρίς την επίδραση των ευμετάβλητων τιμών της ενέργειας, των τροφίμων, των οπωροκηπευτικών, των ποτών και των καπνικών προϊόντων. Δείχνει κατά πόσο έχουν διαχυθεί στην υπόλοιπη οικονομία οι αυξήσεις των τιμών.

¹³ Ο ΕνΔΤΚ χρησιμοποιείται ως δείκτης μέτρησης του πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ.

1.3 Απασχόληση - Ανεργία

Στα δύσκολα χρόνια της οικονομικής κρίσης η ελληνική οικονομία αντιμετώπισε πολύ υψηλή ανεργία¹⁴. Ωστόσο, από το 2016 και εντεύθεν η ανεργία αποκλιμακώνεται σταθερά, ενώ το 2022 μειώθηκε ακόμη περισσότερο, φθάνοντας στο 12,4%, ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά της τελευταίας δεκαπενταετίας. Παρόμοια, η ανεργία των νέων ηλικίας 15 έως 24 ετών το 2022 μειώθηκε στο 31,4%, κάτω από τα επίπεδα του 2010. Αντίστοιχα μειώθηκε και η μακροχρόνια ανεργία στο 7,7% το 2022.

Το 2022 οι απασχολούμενοι ανήλθαν στα 4,135 εκατομμύρια άτομα¹⁵, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 82 χιλιάδες εργαζομένους ή 2% σε σχέση με το 2021.

Σημειώνεται ότι οι συνταξιούχοι, κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 2022, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, ανήλθαν σε 2,473 εκατ. άτομα¹⁶. Έτσι, ο δείκτης απασχολουμένων - συνταξιούχων διαμορφώθηκε σε 1,67, δηλαδή υπάρχουν 167 απασχολούμενοι για κάθε 100 συνταξιούχους.

Η παραγωγικότητα εργασίας¹⁷, σύμφωνα με τη Eurostat, παρουσίασε αύξηση κατά 2% σε σχέση με το 2021. Όσον αφορά το μοναδιαίο κόστος εργασίας¹⁸, αυτό μειώθηκε κατά 3,1% το 2022 σε σχέση με το 2021.

Τέλος, το σύνολο των ετήσιων αμοιβών εξαρτημένης εργασίας¹⁹ για το 2022 ανήλθε σε 73,1 δις ευρώ, παρουσιάζοντας μία αύξηση κατά 5% σε σχέση με το 2021, όπου οι αντίστοιχες αμοιβές ανήλθαν σε 69,4 δις ευρώ.

Ο μέσος μισθός στον ιδιωτικό τομέα²⁰ ανήλθε κατά το έτος αναφοράς σε 1.176,45 ευρώ. Αντίστοιχα, η μέση συνταξιοδοτική παροχή (κύρια και επικουρική σύνταξη, μέρος κ.λπ.) διαμορφώθηκε κατά τον Δεκέμβριο 2022 σε 1.048,33 ευρώ²¹. Κατ' αποτέλεσμα, η μέση σύνταξη υπολείπεται του μέσου μισθού μόλις κατά 128,12 ευρώ.

¹⁴ Η ανεργία κλιμακώθηκε το 2015 όταν και σκαρφάλωσε στο 27,9% του εργατικού δυναμικού.

¹⁵ Πηγή: Η Ελληνική Οικονομία - ELSTAT (statistics.gr), ΕΛΣΤΑΤ - Η Ελληνική Οικονομία (20 Οκτωβρίου 2023, σελ. 28).

¹⁶ Πηγή: Μηνιαίες Εκθέσεις ΕΣΕΠΣ - ΗΛΙΟΣ Έτους 2022 - Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΕ (idika.gr).

¹⁷ Παραγωγικότητα Εργασίας είναι ο λόγος του ΑΕΠ (τιμή βάσης 2015) σε σχέση με τους απασχολούμενους. Δείχνει δηλαδή την παραγωγή εισοδήματος του εργατικού δυναμικού μιας Χώρας. Ο δείκτης διαμορφώνεται σε σχέση με τις υπόλοιπες Χώρες της ΕΕ. Ο μέσος όρος όλων των Χωρών είναι το 100. Συνεπώς, αν η τιμή σε μία Χώρα είναι πάνω από το 100, αυτό σημαίνει ότι η παραγωγικότητα εργασίας είναι υψηλότερη από τον μέσο όρο των Χωρών της ΕΕ. Στην Ελλάδα η παραγωγικότητα της εργασίας το 2021 ανήλθε στις 92,73 μονάδες και το 2022 στις 94,61 μονάδες. Πηγή: [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

¹⁸ Μετρά το μέσο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και υπολογίζεται ως ποσοστό της αμοιβής της εργασίας επί του πραγματικού ΑΕΠ. Το 2021 το κόστος εργασίας ήταν 102,9 μονάδες ενώ το 2022 ανήλθε σε 99,7 μονάδες. Ο μέσος όρος της ΕΕ είναι 100 μονάδες.

Πηγή: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_lp_ulc/default/table?lang=en.

¹⁹ Πηγή: [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

²⁰ Αφορά μέσες μισθολογικές μηνιαίες αποδοχές. Πηγή: Εκθέσεις Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ypergasias.gov.gr).

²¹ Η μέση συνταξιοδοτική παροχή για κύρια σύνταξη είναι 749,34 ευρώ, για επικουρική 194 ευρώ και για μερίσματα 104,99 ευρώ. Πηγή: Μηνιαίες Εκθέσεις ΕΣΕΠΣ - ΗΛΙΟΣ Έτους 2022 - Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΕ (idika.gr).

1.4 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης – Πρωτογενές Ισοζύγιο

Τα μεγέθη Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (ΙΓΚ)²² και Πρωτογενές Ισοζύγιο²³ είναι κατά βάση ελλειμματικά καθ' όλη την περίοδο μετά την ένταξη της Χώρας μας στην ΟΝΕ. Ειδικότερα, το 2010 το ΙΓΚ παρουσίασε έλλειμμα ύψους 25,5 δις ευρώ ή 11,4% ως ποσοστό του ΑΕΠ, ενώ το Πρωτογενές Ισοζύγιο εμφάνισε έλλειμμα ύψους 12,2 δις ευρώ²⁴. Το 2016, λόγω της σημαντικής μείωσης των κρατικών δαπανών, τόσο το ΙΓΚ όσο και το πρωτογενές ισοζύγιο έκλεισαν με πλεόνασμα, το οποίο ανήλθε στα 407 εκατ. ευρώ και 6,019 δις ευρώ, αντίστοιχα. Ωστόσο, στη συνέχεια, λόγω της πανδημίας και των αυξανόμενων δαπανών για την αντιμετώπισή της, τόσο το πρωτογενές ισοζύγιο όσο και το ΙΓΚ το 2020 και 2021 παρουσίασαν σημαντικό έλλειμμα, για να ανακάμψουν και πάλι το 2022.

Συγκεκριμένα, το 2021 το πρωτογενές ισοζύγιο έκλεισε με έλλειμμα 8,139 δις ευρώ, ενώ το 2022 επιτεύχθηκε πλεόνασμα ύψους 261 εκατ. ευρώ²⁵. Αντίστοιχα, το ΙΓΚ το 2021 παρουσίασε έλλειμμα ύψους 12,663 δις ευρώ, το οποίο, το 2022, μειώθηκε σε έλλειμμα ύψους 4,892 δις ευρώ.

Ως ποσοστό του ΑΕΠ, το ΙΓΚ το 2021 ήταν στο -6,98%, ενώ το 2022 η αντίστοιχη επίδοση ήταν βελτιωμένη, καθώς το έλλειμμα ανήλθε σε -2,37%²⁶.

Όσον αφορά τους τόκους για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, αυτοί μειώνονται κάθε χρόνο από το 2010 και μετά. Συγκεκριμένα, το 2010 η Ελλάδα πλήρωσε 13,2 δις ευρώ για τόκους, το 2021 πλήρωσε 4,524 δις ευρώ και το 2022 ποσό 5,153 δις ευρώ²⁷.

Στο διάγραμμα 5 εμφανίζονται για την περίοδο 2010-2022 τα συνολικά έσοδα και οι συνολικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, καθώς και το ποσοστό του ΙΓΚ ως προς το ΑΕΠ.

²² Το Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης ή Δημοσιονομικό Ισοζύγιο ισούται με τη διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων και των συνολικών δαπανών του Κράτους. Σε περίπτωση που τα συνολικά έσοδα είναι μεγαλύτερα από τις συνολικές δαπάνες, το ισοζύγιο είναι πλεονασματικό και προκύπτει Δημοσιονομικό Πλεόνασμα. Αντίστοιχα, στην περίπτωση που οι συνολικές δαπάνες είναι μεγαλύτερες από τα συνολικά έσοδα, το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης είναι ελλειμματικό και προκύπτει Δημοσιονομικό Έλλειμμα. Στις συνολικές δαπάνες περιλαμβάνονται οι πρωτογενείς δαπάνες αλλά και οι τόκοι που πληρώνει το κράτος για τα δάνεια του - δημόσιο χρέος.

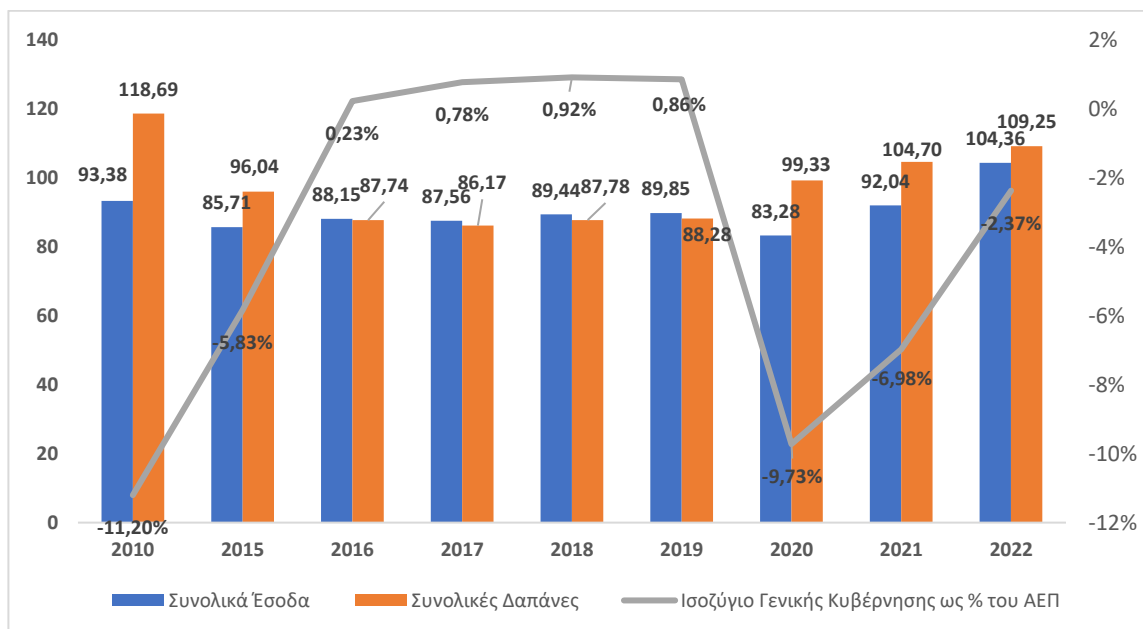
²³ Το Πρωτογενές Ισοζύγιο ισούται με τη διαφορά των συνολικών εσόδων και των πρωτογενών δαπανών. Οι πρωτογενείς δαπάνες δεν περιλαμβάνουν τους τόκους που πληρώνει το Κράτος για τα δάνεια που έχει λάβει. Αν τα έσοδα του Κράτους είναι περισσότερα των πρωτογενών δαπανών, τότε το πρωτογενές ισοζύγιο είναι πλεονασματικό και ονομάζεται Πρωτογενές Πλεόνασμα, ενώ αν οι πρωτογενείς δαπάνες είναι περισσότερες των συνολικών εσόδων, τότε το πρωτογενές ισοζύγιο καλείται Πρωτογενές Έλλειμμα.

²⁴ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Η Ελληνική Οικονομία (31 Δεκεμβρίου 2020).

²⁵ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Η Ελληνική Οικονομία (3 Νοεμβρίου 2023).

²⁶ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Η Ελληνική Οικονομία (3 Νοεμβρίου 2023).

²⁷ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Η Ελληνική Οικονομία (3 Νοεμβρίου 2023).

Διάγραμμα 5: Διακύμανση Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης και Πρωτογενούς Ισοζυγίου, περιόδου 2010 έως 2022

Πηγή: Eurostat, Υπολογισμοί και Πίνακας ΕλΣυν

1.5 Κίνδυνοι και Προκλήσεις

Η ελληνική οικονομία καλείται να διαχειριστεί στο άμεσο και απώτερο μέλλον τέσσερις σημαντικές προκλήσεις και κινδύνους, που είναι οι εξής: α) το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, β) το επενδυτικό έλλειμμα (επενδυτικό κενό), γ) το δημογραφικό πρόβλημα και δ) τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

1.5.1 Το Έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ)²⁸, που συνιστά τον βασικό δείκτη ανταγωνιστικότητας της Χώρας, είναι διαχρονικά ελλειμματικό²⁹ ως ποσοστό του ΑΕΠ. Μάλιστα κατά την περίοδο αναφοράς (2022) το έλλειμμα του ΙΤΣ ως προς το ονομαστικό ΑΕΠ εκτοξεύτηκε σε ποσοστό 10,3%, έναντι αντίστοιχου ποσοστού 6,8% κατά το

²⁸ Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών απεικονίζει τη διαφορά των εσόδων που προέρχονται από το εξωτερικό για παραγόμενα αγαθά και υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων εισοδημάτων από τόκους και μερίσματα, ενοικίων από περιουσιακά στοιχεία και υπηρεσιών των παραγωγικών συντελεστών), μείον τις αντίστοιχες πληρωμές που γίνονται σε ξένους από την εγχώρια οικονομία.

²⁹ Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την περίοδο 1974-1998 το μέσο ετήσιο έλλειμμα του ΙΤΣ ήταν 3,6% του ΑΕΠ. Την περίοδο 1999-2008 το μέσο ετήσιο έλλειμμα του ΙΤΣ αυξήθηκε στο 8,7% του ΑΕΠ, για να ανέλθει σε ποσοστό 10% το 2010. Αντίθετα, την περίοδο 2015-2021 το μέσο έλλειμμα του ΙΤΣ ανήλθε στο 3,2% του ΑΕΠ για να φτάσει το 2021 στο 6,8% του ΑΕΠ.

προηγούμενο έτος (2021). Ελλειμματικό ΙΤΣ σημαίνει ότι η Χώρα ζει πέραν της καμπύλης των παραγωγικών δυνατοτήτων της, χρησιμοποιώντας εξωτερικό χρέος για τη χρηματοδότηση του επιπέδου διαβίωσης των πολιτών της και την ανάπτυξη της οικονομίας της.

Το διάγραμμα 6 δείχνει το ΙΤΣ ως προς το ΑΕΠ, για την περίοδο 2010-2022.

Διάγραμμα 6: Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών σε ονομαστικούς όρους ως ποσοστό του ΑΕΠ, περιόδου 2010 έως 2022

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας, Διάγραμμα ΕΛΣυν

Η δυσκολία της Χώρας να δημιουργήσει πλεόνασμα στο ΙΤΣ συνιστά μια μεγάλη διαχρονική αδυναμία (μακροοικονομική ανισορροπία) της ελληνικής οικονομίας. Η κύρια αιτία του ελλείμματος του ΙΤΣ οφείλεται στο γεγονός ότι η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εγχώρια κατανάλωση (δημόσια και ιδιωτική), η οποία υπερβαίνει σε μεγάλο βαθμό το δυνητικό συνολικό προϊόν της ελληνικής οικονομίας (παραγωγικότητα).

Για το έτος 2022 η μεγάλη αύξηση του ελλείμματος στο ΙΤΣ (10,3% του ΑΕΠ) αποδίδεται στην εκτόξευση ιδίως των τιμών ενέργειας, των πρώτων υλών, καθώς και στο κόστος των αντίστοιχων εισαγωγών. Το θετικό είναι ότι, σε αντίθεση με την περίοδο προ της κρίσης (κυρίως την περίοδο 2007-2009), δεν παρατηρείται και αντίστοιχα υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα, ώστε να ανακύπτει ζήτημα «δίδυμων ελλειμμάτων». Εντούτοις, οι εξελίξεις στο ΙΤΣ πρέπει να τύχουν ενδελεχούς παρακολούθησης κατά τα προσεχή έτη και, εφόσον διαπιστωθεί ότι το έλλειμμα παραμένει σε υψηλό ποσοστό, να εξεταστεί η λήψη κατάλληλων μέτρων σοβαρής μείωσής του. Τούτο δεν αποτελεί εύκολη υπόθεση, καθώς πολιτικές που περιλαμβάνουν μέτρα νομισματικής πολιτικής (υποτίμηση του νομίσματος) ή

πρακτικές όπως η εισαγωγή δασμών ή ποσοστώσεων για τα ξένα προϊόντα δεν είναι διαθέσιμες λόγω της συμμετοχής της Χώρας μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Ωστόσο, θα μπορούσαν να υιοθετηθούν πολιτικές όπως, ενδεικτικά, η ενίσχυση των επενδύσεων σε ανταγωνιστικά προϊόντα με προστιθέμενη αξία, η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στην παραγωγή, η αύξηση της παραγωγικότητας, η βελτίωση των υποδομών, η ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης (R&D), η σύνδεση των ερευνητικών κέντρων με την παραγωγή και η βελτίωση/αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω της δια βίου μάθησης.

Σχετική με το ζήτημα αυτό είναι και η έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας³⁰ για το 2022, όπου αναφέρεται ότι προϋποθέσεις για τη μείωση του ελλείμματος του ΙΤΣ είναι, μεταξύ άλλων, η υποκατάσταση των εισαγωγών με εγχώρια προϊόντα και η ενίσχυση της ενεργειακής αυτονομίας σε συνδυασμό με την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, ώστε να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες τιμές των εισαγόμενων προϊόντων ενέργειας.

1.5.2 Επενδυτικό Έλλειμμα – Επενδυτικό Κενό

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετώπισε η ελληνική οικονομία στην περίοδο της οικονομικής κρίσης και της πανδημίας (2010-2021) ήταν η ραγδαία μείωση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων κατά 21% και 44%, αντίστοιχα. Σε αυτό προστέθηκε και η απομείωση του αποθέματος παγίου κεφαλαίου, με συνέπεια το επενδυτικό κενό της ελληνικής οικονομίας σωρευτικά την περίοδο 2015-2021 να εκτιναχθεί στα 49,6 δις ευρώ.

Η αδυναμία των επενδυτικών δαπανών να αντισταθμίσουν τις αποσβέσεις έχει προκαλέσει στην ελληνική οικονομία έλλειμμα ανταγωνιστικότητας, τεχνολογική υστέρηση και μείωση της παραγωγικότητας. Συνεπώς, η αύξηση των επενδύσεων και του αποθέματος κεφαλαίου συνιστά δομική προϋπόθεση ώστε να καταφέρει η ελληνική οικονομία να επιτύχει βιώσιμους ρυθμούς ανάπτυξης στο μέλλον.

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί σημαντική ευκαιρία χρηματοδότησης των επενδύσεων, οι οποίες μπορούν να καλύψουν το δεκαετές επενδυτικό κενό, διαφοροποιώντας το αναπτυξιακό μοντέλο της Ελλάδας.

Εκτός, όμως, από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η Ελλάδα πρέπει να υιοθετήσει κατάλληλες πολιτικές ώστε να γίνει πόλος Ξένων Άμεσων Επενδύσεων, οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτήσουν άμεσα και με ιδιωτικά κεφάλαια το επενδυτικό κενό.

1.5.3 Μείωση Εργατικού Δυναμικού – Δημογραφικό

Η μείωση του εργατικού δυναμικού, η μετανάστευση εξειδικευμένων εργαζομένων (brain drain) και το δημογραφικό πρόβλημα εν γένει αποτελούν σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει και θα αντιμετωπίσει εντονότερα η Ελλάδα την επόμενη δεκαετία.

Ο πληθυσμός γηράσκει γρήγορα, με χαμηλές γεννήσεις και αυξημένο προσδόκιμο επιβίωσης³¹. Το αποτέλεσμα είναι η μείωση μελλοντικά του ενεργού πληθυσμού, δηλαδή

³⁰ Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (bankofgreece.gr).

³¹ Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ «Ελλάς Με Αριθμούς» (Έκδοση Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2023, σελ. 23), ο Δείκτης Ολικής Γονιμότητας ήταν 1,5 το 2021 και 1,3 το 2013 (Έκδοση Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2019). Οι θάνατοι από το 2017 έως το 2021 ήταν 215 χιλιάδες περισσότεροι από τις γεννήσεις (Έκδοση Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2022, σελ. 24), ενώ από το 2001 έως το 2010 οι γεννήσεις ήταν περισσότερες από τους θανάτους κατά 35 χιλιάδες. Ο Δείκτης

των ατόμων που μπορούν να εργαστούν, κάτι που επηρεάζει δυσμενώς την οικονομία και τα κρίσιμα μακροοικονομικά μεγέθη (π.χ. το ΑΕΠ), ενώ αναμένεται να δοκιμάσει και τις αντοχές των συστημάτων κοινωνικής προστασίας (ιδίως τη δημόσια ασφάλιση).

Το φαινόμενο αυτό δεν είναι μόνο ελληνικό. Σύμφωνα με μελέτη της Eurostat³² το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 80 ετών και άνω στον πληθυσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπεται να αυξηθεί το 2100 στο 14,6% (από 5,6% το 2018), ενώ τα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω θα αποτελούν το 31,3% του πληθυσμού της ΕΕ το 2100, σε σύγκριση με το 19,8% το 2018.

Το «brain drain» αναφέρεται στη μαζική μετανάστευση υψηλά εκπαιδευμένων και εξειδικευμένων ατόμων από μία χώρα προς άλλες χώρες που προσφέρουν καλύτερες ευκαιρίες εργασίας, αμοιβές, επιστημονική έρευνα και επαγγελματική εξέλιξη.

Στη Χώρα μας πολλοί νέοι που εντάσσονται στους καλύτερα εκπαιδευμένους Έλληνες (π.χ. επαγγελματίες υγείας και μηχανικοί) αναζητούν ευκαιρίες στο εξωτερικό λόγω της οικονομικής ύφεσης, των χαμηλών μισθών, της ανεργίας και των περιορισμένων ευκαιριών ανέλιξης στην Ελλάδα. Αυτό έχει σημαντικές συνέπειες για την οικονομία και την καινοτομία στη Χώρα. Η αύξηση της ζήτησης και η αύξηση των επενδύσεων, που ακολούθησε μετά την κρίση χρέους και το πέρας της πανδημίας, έχουν προκαλέσει αντίστοιχη αύξηση ζήτησης εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις. Ωστόσο, μέρος του εξειδικευμένου προσωπικού έχει μεταναστεύσει σε χώρες του εξωτερικού με αποτέλεσμα οι ελληνικές επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα κάλυψης εξειδικευμένων θέσεων απασχόλησης.

Σύμφωνα με μελέτη του ΣΕΒ³³, την περίοδο 2008-2017 μετανάστευσαν από την Ελλάδα 467 χιλιάδες πολίτες³⁴, εκ των οποίων οι μισοί ήταν στην παραγωγική ηλικία των 25-44 ετών. Η ίδια μελέτη αναφέρει επίσης ότι μία στις τρεις επιχειρήσεις αντιμετωπίζει δυσκολίες στην κάλυψη κενών θέσεων, με τις μισές επιχειρήσεις του κλάδου της ψηφιακής οικονομίας να αντιμετωπίζουν αντίστοιχες δυσκολίες.

1.5.4 Η Κλιματική Αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία μιας Χώρας. Οι επιπτώσεις αυτές μπορούν να είναι πολύπλευρες και να επηρεάζουν διάφορους τομείς της οικονομίας, όπως επιδείνωση της πρωτογενούς παραγωγής (γεωργία) και του τουρισμού, αύξηση της ανεργίας και μείωση της παραγωγικότητας, ζημιές στις υποδομές, τις περιουσίες και τις επιχειρήσεις, ανακατανομή πληθυσμού (εσωτερική μετανάστευση) και αύξηση του κόστους υγείας.

Συγκεκριμένα, στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας οι αλλαγές στο κλίμα, όπως αυξημένες θερμοκρασίες, περιοδικές ξηρασίες και πλημμύρες, επηρεάζουν αρνητικά τη

Γήρανσης (η αναλογία του πληθυσμού, ηλικίας 65 ετών και άνω, προς τον ηλικιακά νεότερο, 0 - 14 ετών) το 2021 ήταν 166 (166 ηλικιωμένοι για 100 παιδιά) (Έκδοση Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2023, σελ. 23), ενώ το 2001 ήταν 113,6 (Έκδοση Συνθήκης Διαβίωσης στην Ελλάδα, Απρίλιος 2015, σελ. 14). Συναφώς, το προσδόκιμο ζωής για τους άντρες το 2000 ήταν τα 75,4 έτη και για τις γυναίκες τα 80,5 έτη, ενώ το 2020 για τους άντρες ήταν τα 78,8 έτη και για τις γυναίκες τα 84 έτη (Έκδοση Συνθήκης Διαβίωσης στην Ελλάδα, Σεπτέμβριος 2023, σελ. 14).

³² Πληθυσμιακή διάρθρωση και δημογραφική γήρανση - Statistics Explained (europa.eu)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/el&oldid=465114

³³ Brain_Drain_executive_summary.pdf (sev.org.gr).

³⁴ Η καθαρή μετανάστευση (εκροές μείον εισροές) ανέρχεται σε 192 χιλιάδες πολίτες. Πηγή: ΣΕΒ.

γεωργία. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη παραγωγή τροφίμων με αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής τους, ενώ η μειωμένη παραγωγή στον γεωργικό και βιομηχανικό τομέα οδηγεί σε απώλεια θέσεων εργασίας και μειωμένη παραγωγικότητα.

Η αύξηση των κλιματικών φαινομένων, όπως πλημμύρες και πυρκαγιές, προκαλούν ζημιές σε υποδομές, κτίρια και επιχειρήσεις, με σημαντικό κόστος ανακαίνισης, ανοικοδόμησης και επανεγκατάστασης. Οι ακραίες καιρικές συνθήκες θα μπορούσαν να αναγκάσουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού να μετακινηθεί από περιοχές ευάλωτες στις κλιματικές αλλαγές προς περιοχές που απειλούνται λιγότερο από την κλιματική αλλαγή με αποτέλεσμα την ερημοποίηση περιοχών και την αστικοποίηση άλλων. Η μεγαλύτερη αστικοποίηση δημιουργεί ανάγκη για κατασκευή νέων υποδομών και ανασυγκρότηση περιοχών. Η υψηλότερη θερμοκρασία και οι αλλαγές στην ποιότητα του αέρα έχουν επίσης αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού, οδηγώντας σε αυξημένες δαπάνες υγείας.

Αν και το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής ξεπερνά τα σύνορα της Ελλάδας, καθώς τείνει να αποτελέσει παγκόσμιο πρόβλημα, εντούτοις η συστηματική παρακολούθησή του πρέπει πλέον να αποτελέσει μέγιστη προτεραιότητα, καθώς μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς την εκτέλεση των μελλοντικών κρατικών προϋπολογισμών (ενδεικτικά, επιβάρυνση με πρόσθετες δαπάνες για την αποκατάσταση των ζημιών και την ενίσχυση όσων πλήττονται, μείωση εσόδων λόγω μειωμένης παραγωγής, αναστολή οφειλών κ.λπ.), αλλά και τους μακροοικονομικούς δείκτες (μειωμένο ΑΕΠ, υψηλή ανεργία κ.λπ.).

«ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ»

2 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

2.1 Το Χρέος της Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης³⁵, που συνιστά έναν κρίσιμο δείκτη όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την ενωσιακή νομοθεσία³⁶ αυξήθηκε το 2022 ως απόλυτο μέγεθος και διαμορφώθηκε σε 356.597 εκατ. ευρώ (από 353.848 εκατ. ευρώ το 2021). Παρά την αύξηση αυτή, το χρέος μειώθηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ και, συγκεκριμένα, διαμορφώθηκε σε ποσοστό 172,6% του ΑΕΠ (από 195,0% το 2021).

Η πορεία του χρέους ως απόλυτο μέγεθος από το 2016 και έπειτα είναι αυξητική, με μόνη εξαίρεση το 2019. Ωστόσο, από το 2020 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αποκλιμακώνεται, με τη μείωση κατά το έτος αναφοράς (2022) να ανέρχεται στις 22,4 ποσοστιαίες μονάδες, καθώς το 2021 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ είχε διαμορφωθεί σε ποσοστό 195%.

Τα ανωτέρω απεικονίζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Ενοποιημένο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (εκατ. €)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ενοποιημένο χρέος Γενικής Κυβέρνησης	315.012	317.481	334.721	331.144	341.588	353.848	356.597
% Α.Ε.Π.	180,5	179,5	186,4	180,6	207,0	195,0	172,6
Α.Ε.Π.	174.494	176.903	179.558	183.347	165.016	181.500	206.620

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (Η Ελληνική Οικονομία - 3 Νοεμβρίου 2023)

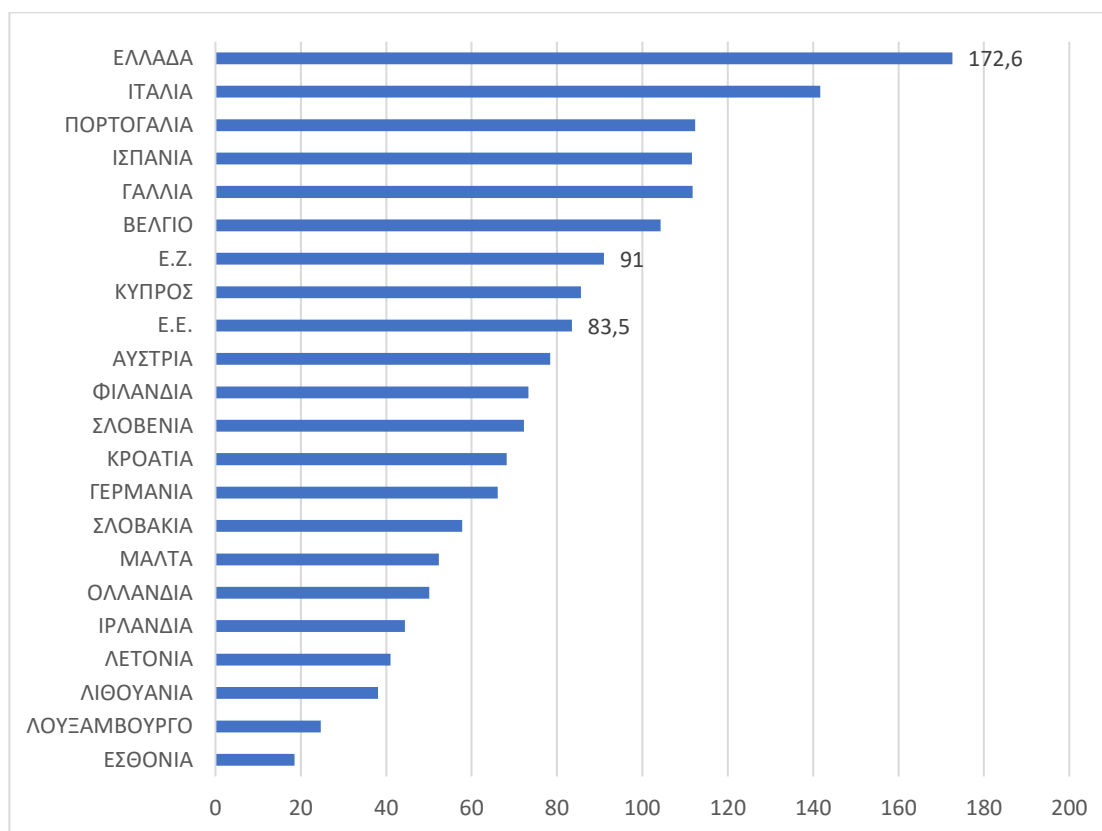
Η μείωση που επιτεύχθηκε το 2022 (22,4 ποσοστιαίες μονάδες) συνιστά και τη μεγαλύτερη μείωση των τελευταίων δέκα ετών. Ως αποτέλεσμα της επίδοσης αυτής, η Ελλάδα εμφανίζει τον χαμηλότερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ μετά το 2012.

Αν και η συγκεκριμένη μείωση καταγράφηκε ως η μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), εντούτοις η Ελλάδα εξακολουθεί να καταλαμβάνει την πρώτη θέση όσον αφορά το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ. Έπονται η Ιταλία με 141,7% και η Πορτογαλία με 112,4%, ενώ ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος βρίσκεται χαμηλότερα, στο 83,5% (91,00% για τις Χώρες της Ευρωζώνης).

Στο κατωτέρω Διάγραμμα 7 απεικονίζεται για ορισμένες Χώρες της ΕΕ το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά την περίοδο αναφοράς.

³⁵ Διαφέρει από το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης κατά το ποσό του ενδοκυβερνητικού χρέους και των λοιπών στοιχείων που προβλέπονται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA 2010).

³⁶ Βλ. ιδίως το άρθρο 126 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και το Πρωτόκολλο με αριθμό 12 που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες.

Διάγραμμα 7: Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ έτους 2022

Πηγή: Eurostat

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο προϋπολογισμός του 2022 προέβλεπε ονομαστικό χρέος Γενικής Κυβέρνησης ύψους 355.000 εκατ. ευρώ (ποσοστό 189,6% του ΑΕΠ). Τελικά, παρότι το ονομαστικό χρέος της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε σε υψηλότερο ποσό από το προϋπολογισθέν (356.597 εκατ. ευρώ), εντούτοις ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ, που συνιστά την παραδοσιακή μεταβλητή βιωσιμότητας του χρέους³⁷, διαμορφώθηκε σε χαμηλότερο ποσοστό (172,6% έναντι 189,6%). Αυτό συνέβη διότι το ΑΕΠ του 2022 διαμορφώθηκε σε υψηλότερο επίπεδο από αυτό που είχε προϋπολογισθεί (206.620 έναντι 187.278 εκατ. ευρώ). Επίσης, ενώ στον προϋπολογισμό του 2022 υπήρχε πρόβλεψη για πρωτογενές έλλειμα 1,4%, τελικά το 2022 έκλεισε με πρωτογενές πλεόνασμα 0,1%, κάτι που επίσης συντέλεσε στην αποκλιμάκωση του χρέους.

Τη μεγαλύτερη συμβολή στη μείωση του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ είχε η διαφορά μεταξύ του έμμεσου επιτοκίου δανεισμού και του ρυθμού

³⁷ Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο με αριθμό 12 που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες, η τιμή αναφοράς για τον λόγο μεταξύ του δημοσίου χρέους και του ΑΕΠ σε τιμές αγοράς είναι κατά γενικό κανόνα 60%, ενώ προβλέπονται και ορισμένες εξαιρέσεις.

μεταβολής του ονομαστικού ΑΕΠ (φαινόμενο της χιονοστιβάδας)³⁸, καθώς και το γεγονός ότι για πρώτη φορά μετά την εκδήλωση της πανδημίας το πρωτογενές πλεόνασμα άσκησε μειωτική - έστω και οριακά - επίδραση στον λόγο του χρέους προς το ΑΕΠ.

Οι ακαθάριστες (μικτές) χρηματοδοτικές ανάγκες ως ποσοστό του ΑΕΠ, που συνιστούν έναν δεύτερο δείκτη βιωσιμότητας του χρέους ο οποίος έχει υιοθετηθεί από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και γίνεται αποδεκτός και από την ΕΕ, ανήλθαν για το 2022 στο 13,4%, όπως προκύπτει από τον κατωτέρω Πίνακα 2. Επομένως, υπολείπονται του σχετικού δείκτη του ΔΝΤ, που ανέρχεται για τις αναπτυσσόμενες Χώρες (emerging markets), όπως η Ελλάδα, σε ποσοστό 15% του ΑΕΠ (και σε ποσοστό 20% για τις ανεπτυγμένες Χώρες).

Πίνακας 2 (Μεταβολές χρέους Γενικής Κυβέρνησης)

	2020	2021	2022
Δείκτης χρέους Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	207,0	195,0	172,6
Αλλαγές στον δείκτη	26,4	-12,0	-22,4
Εκ των οποίων			
Πρωτογενές έλλειμμα	6,7	4,5	-0,1
Αποτέλεσμα χιονοστιβάδας	22,6	-16,1	-21,4
Προσαρμογή αποθεμάτων-ροών ³⁹	-3,6	-0,4	-0,9
Ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες (% του ΑΕΠ)	17,8	18,9	13,4

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Έγγραφο εργασίας υπηρεσιών Επιτροπής – Μάιος 2023). Ο Πίνακας έχει υποστεί τροποποιήσεις ως προς τα έτη 2020 έως 2022 σύμφωνα με την από 3.11.2023 ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ.

Το σύνολο των τόκων που κατέβαλε το Ελληνικό Δημόσιο το 2022 ανήλθε σε 5.153 εκατ. ευρώ (2,5% του ΑΕΠ), ενώ το προηγούμενο έτος (2021) το αντίστοιχο ποσό ήταν 4.524 εκατ. ευρώ (2,5% του ΑΕΠ). Άρα οι τόκοι αν και αυξήθηκαν ως απόλυτο μέγεθος εντούτοις παρέμειναν σταθεροί ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Περαιτέρω, λόγω των δυσμενών διεθνών εξελίξεων και της αυξανόμενης αβεβαιότητας, οι αποδόσεις των κρατικών τίτλων όλων των χωρών της Ευρωζώνης παρουσίασαν απότομη άνοδο, ιδιαίτερα κατά το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο του 2022.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος⁴⁰, οι ελάχιστες και μέγιστες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου κατά το 2022 διαμορφώθηκαν, ενδεικτικά, ως εξής: α) Για το πενταετές ομόλογο από 0,79% (Ιανουάριος) έως 4,10% (Οκτώβριος). β) Για το επταετές ομόλογο από 1,14% (Ιανουάριος) έως 4,40% (Οκτώβριος). γ) Για το δεκαετές ομόλογο από 1,62% (Ιανουάριος) έως 4,87% (Οκτώβριος).

Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ελληνικού και του αντίστοιχου γερμανικού ομολόγου αναφοράς κινήθηκε ανοδικά συγκριτικά με το προηγούμενο έτος και

³⁸ Το φαινόμενο αυτό περιγράφει πώς ο λόγος του δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ μπορεί να αυξάνεται ακόμη και όταν το πρωτογενές έλλειμμα είναι μηδενικό. Καθώς το χρέος πρέπει να εξυπηρετείται κάθε χρόνο πληρώνοντας ένα επιτόκιο στους δανειστές, ο ρυθμός μεταβολής του υφιστάμενου χρέους όταν δεν υπάρχει νέος δανεισμός είναι το ίδιο το επιτόκιο. Κατά συνέπεια, όταν ο ρυθμός μεταβολής του ονομαστικού ΑΕΠ γίνει μικρότερος από το επιτόκιο, ο λόγος δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ μεγαλώνει καθώς ο αριθμητής αυξάνεται ταχύτερα από τον παρονομαστή. Αντίθετα, όταν το ονομαστικό ΑΕΠ αυξάνεται ταχύτερα από το επιτόκιο, ο λόγος χρέους/ΑΕΠ μειώνεται (περίπτωση Ελλάδας κατά την περίοδο αναφοράς).

³⁹ Αποτελεί λογιστικό μέγεθος των εθνικών λογαριασμών το οποίο περιλαμβάνει διάφορες δαπάνες ή έσοδα, όπως αμυντικές δαπάνες, έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις, ή για παράδειγμα, κεφάλαια τραπεζικών διασώσεων και διαγραφές χρέους, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στα μεγέθη που καθορίζουν το πρωτογενές πλεόνασμα.

⁴⁰ Βλ. Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική 2022-2023 ΤτΕ, σελ. 141.

διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στα επίπεδα των 230 μονάδων βάσης κατά τη διάρκεια του 2022. Στο τέλος Δεκεμβρίου η διαφορά απόδοσης διαμορφώθηκε στα επίπεδα των 205 μονάδων βάσης, με την αντίστοιχη απόδοση του δεκαετούς ομολόγου να διαμορφώνεται περίπου στο 4,6%⁴¹.

2.2 Η Πιστοληπτική Αξιολόγηση της Χώρας

Οι αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης του Ελληνικού Δημοσίου το 2022 από τους οίκους S&P και DBRS αποτέλεσαν μια σημαντική εξέλιξη, καθώς η πιστοληπτική αξιολόγηση του Ελληνικού Δημοσίου βρίσκεται πλέον οριακά χαμηλότερα από την επενδυτική κατηγορία. Συγκεκριμένα, οι πιστοληπτικές αξιολογήσεις από τους προαναφερθέντες οίκους είναι πλέον στο BB+/BB-high, δηλαδή μόλις μία βαθμίδα κάτω από το όριο της επενδυτικής κατηγορίας. Από την άλλη, έως το τέλος του 2022 ο οίκος Moody's έχει κατατάξει την Ελλάδα στη βαθμίδα Ba3, τρεις θέσεις κάτω από την επενδυτική βαθμίδα και ο οίκος Fitch στη βαθμίδα BB, δύο θέσεις κάτω από την επενδυτική βαθμίδα⁴².

Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας από τους αποδεκτούς από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) οίκους αξιολόγησης έχει ως εξής:

Εταιρείες Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας	Πιστοληπτική Ικανότητα	Ημερομηνία Τελευταίας Αξιολόγησης
Standard and Poor's	BB+	Οκτώβριος 2022
HITECH	BB	Οκτώβριος 2022
Moody's	Ba3	Σεπτέμβριος 2022
DBRS	BB-high	Σεπτέμβριος 2022

Σύμφωνα με τις εκθέσεις των οίκων DBRS, S&P και Fitch, οι εξελίξεις που συνέβαλαν στην αναβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης του Ελληνικού Δημοσίου το 2022 και στις αρχές του 2023 αφορούσαν κυρίως: α) τη μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ, β) την πολύ καλή επίδοση της ελληνικής οικονομίας, καθώς ο ρυθμός ανάπτυξης ξεπέρασε τόσο τις προσδοκίες όσο και τους αντίστοιχους ρυθμούς ανάπτυξης των περισσότερων οικονομιών της ευρωζώνης και γ) τη μείωση του αποθέματος των μη εξυλητρετούμενων δανείων των ελληνικών τραπεζών.

2.3 Αναλύσεις βιωσιμότητας του χρέους

2.3.1 Ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

⁴¹ Πηγή: ΟΔΔΧΧ: Απολογισμός Δανειακού και Διαχειριστικού Προγράμματος 2022.

⁴² Τον Σεπτέμβριο του 2023 η DBRS έδωσε στην Ελλάδα την επενδυτική βαθμίδα, καθώς αναβάθμισε την πιστοληπτική της ικανότητα σε BBB (low) με σταθερές προοπτικές. Ο οίκος Moody's τον Σεπτέμβριο του 2023 προχώρησε σε διπλή αναβάθμιση του αζιόχρεου της Ελλάδας, από Ba3 σε Ba1, ένα σκαλοπάτι κάτω από την επενδυτική βαθμίδα. Συναφώς, ο οίκος Fitch τον Ιανουάριο του 2023 αναβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας από BB σε BB+, ομοίως ένα σκαλοπάτι κάτω από την επενδυτική βαθμίδα. Τέλος, τον Οκτώβριο του 2023 ο οίκος S&P έδωσε στην Ελλάδα την επενδυτική βαθμίδα, καθώς αναβάθμισε την πιστοληπτική της ικανότητα σε BBB- με σταθερές προοπτικές.

Όπως προαναφέρθηκε, το 2022 το δημόσιο χρέος κατέγραψε απότομη πτώση σε σχέση με το ΑΕΠ (από 195,0% το 2021 σε 172,6% το 2022). Το χρέος αυτό το διακρατούν κατά κύριο λόγο πιστωτές του λεγόμενου «επίσημου τομέα» με ευνοϊκούς όρους, ενώ και οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Χώρας αναμένεται να είναι διαχειρίσιμες κατά τα επόμενα έτη.

Σύμφωνα με τη σχετική ανάλυση της Επιτροπής⁴³, ο κίνδυνος για τη βιωσιμότητα του χρέους είναι χαμηλός βραχυπρόθεσμα, υψηλός μεσοπρόθεσμα και χαμηλός μακροπρόθεσμα. Πιο συγκεκριμένα: (i) Οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα είναι χαμηλοί, καθώς οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να μειωθούν σε περίπου 10% του ΑΕΠ βραχυπρόθεσμα (δηλαδή κατά την περίοδο 2023-2024), ενώ και η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας βελτιώνεται σταθερά. (ii) Οι μεσοπρόθεσμοι κίνδυνοι βιωσιμότητας φαίνονται υψηλοί. Σύμφωνα με το βασικό σενάριο, ο δείκτης δημοσίου χρέους προς ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί, αλλά θα παραμείνει σε υψηλό επίπεδο μεσοπρόθεσμα (126,1% το 2033), έχοντας όμως ως βασική πρόβλεψη την επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων (2,1% του ΑΕΠ), κάτι που φαίνεται να αποτελεί φιλόδοξο στόχο σε σύγκριση με τις προηγούμενες δημοσιονομικές επιδόσεις της Χώρας. (iii) Οι συνολικοί μακροπρόθεσμοι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους φαίνονται χαμηλοί.

2.3.2 Ανάλυση βιωσιμότητας χρέους από την Τράπεζα της Ελλάδας

Σύμφωνα με τις υποθέσεις του βασικού σεναρίου της ανάλυσης βιωσιμότητας, ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να διαγράψει διατηρήσιμη τροχιά αποκλιμάκωσης, παραμένοντας ωστόσο μεσοπρόθεσμα άνω του 100% του ΑΕΠ και φθάνοντας το 2060 στο 61% του ΑΕΠ. Οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες του Δημοσίου διατηρούνται μεσοπρόθεσμα πλησίον αλλά εντός του ορίου 15% του ΑΕΠ και σε κάθε περίπτωση εντός του μακροπρόθεσμου ορίου βιωσιμότητας του 20% του ΑΕΠ⁴⁴.

2.4 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης αυξήθηκε το 2022 σε απόλυτο μέγεθος και, συγκεκριμένα, διαμορφώθηκε σε 400.276 εκατ. ευρώ από 388.337 εκατ. ευρώ το 2021. Ως ποσοστό του ΑΕΠ το χρέος μειώθηκε από 213,96% το 2021 σε 193,73% το 2022, ήτοι κατά 20,23 ποσοστιαίες μονάδες. Οι αντίστοιχες προβλέψεις του προϋπολογισμού για το 2022 αντιστοιχούσαν σε χρέος Κεντρικής Διοίκησης ύψους 391.200 εκατ. ευρώ.

⁴³ Βλ. Ε.Ε. Post programme surveillance report, Greece (Έκθεση μεταπρογραμματικής εποπτείας, Ελλάδα), Μάιος 2023.

⁴⁴ Βλ. Ανάλυση Βιωσιμότητας Χρέους της Ενδιάμεσης Έκθεσης Νομισματικής Πολιτικής 2022 της Τράπεζα της Ελλάδος.

Πίνακας 3: Μεταβολές χρέους Κεντρικής Διοίκησης

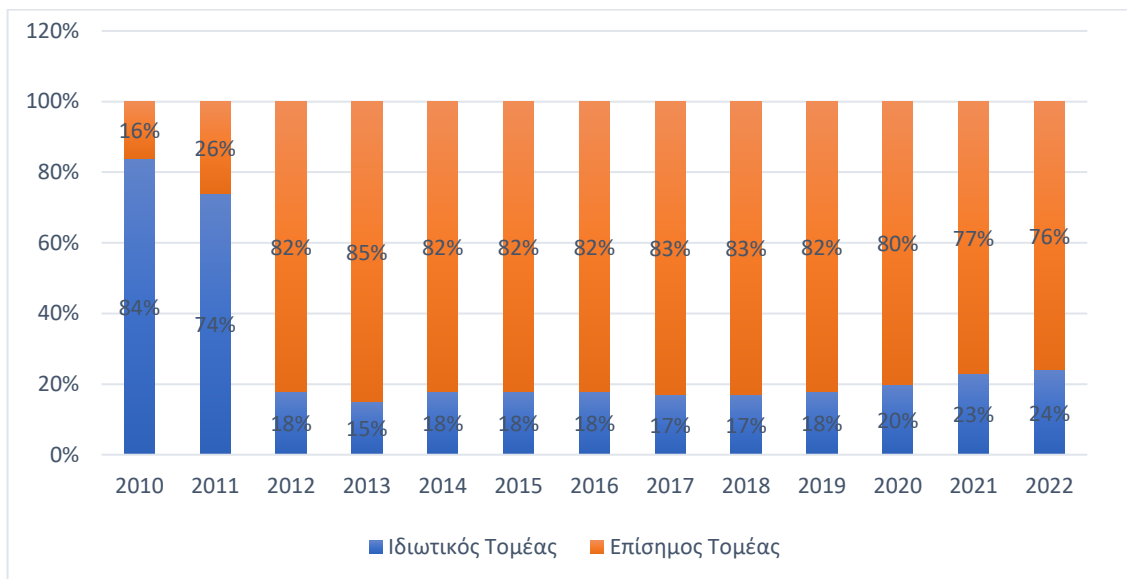
	31/12/2021	31/12/2022	Μεταβολή	% Μεταβολή
Χρέος ανά τύπο χρεωστικού εργαλείου, ανά αρχική διάρκεια και ανά πιστωτή				
Χρέος κεντρικής Διοίκησης	388.337	400.276	11.939	3,07%
Χρεωστικοί τίτλοι	92.594	96.733	4.139	4,47%
Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	11.800	11.800	0	0,00%
Έντοκα γραμμάτια	11.800	11.800	0	0,00%
Μακροπρόθεσμοι τίτλοι	80.794	84.933	4.139	5,12%
Εκδοθέντες στο εσωτερικό	79.035	83.040	4.005	5,07%
Εκδοθέντες στο εξωτερικό	1.759	1.893	134	7,62%
Δάνεια	295.743	303.543	7.800	2,64%
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	36.957	49.924	12.967	35,09%
Μακροπρόθεσμα δάνεια	258.786	253.619	-5.167	-2,00%
Έναντι εσωτερικού	1.152	666	-486	-42,19%
Τράπεζα της Ελλάδος	967	496	-471	-48,71%
Λοιπά εσωτερικού	185	170	-15	-8,11%
Έναντι εξωτερικού	257.635	252.954	-4.681	-1,82%
ΕΤΧΣ/ΕΜΣ/ΔΑΝΤ	242.620	235.570	-7.050	-2,91%
Λοιπά εξωτερικού	15.015	17.384	2.369	15,78%

Το σύνολο των τίτλων που συνθέτουν το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης είναι σε ευρώ και έχει συναφθεί με σταθερό επιτόκιο⁴⁵. Ως προς τον τρόπο διαπραγμάτευσης, ποσοστό 75,8% (303.409 εκατ. ευρώ) του χρέους είναι μη διαπραγματεύσιμο και αντίστοιχο ποσοστό 24,2% (96.867 εκατ. ευρώ) είναι διαπραγματεύσιμο στις αγορές κεφαλαίου, παρουσιάζοντας μια μικρή μεταβολή υπέρ του διαπραγματεύσιμου χρέους σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη (2020 και 2021)⁴⁶.

Βασικό χαρακτηριστικό της σύνθεσης του δημοσίου χρέους της Ελλάδας, που επηρεάζει θετικά τη βιωσιμότητά του, είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος του βρίσκεται στα χέρια του επίσημου τομέα [δάνεια EFSF (130,91 δις ευρώ), ESM (59,83 δις ευρώ), διμερή δάνεια με χώρες της ΕΕ - δάνεια GLF (44,83 δις ευρώ), δάνεια sure (6,17 δις ευρώ) κ.λπ.].

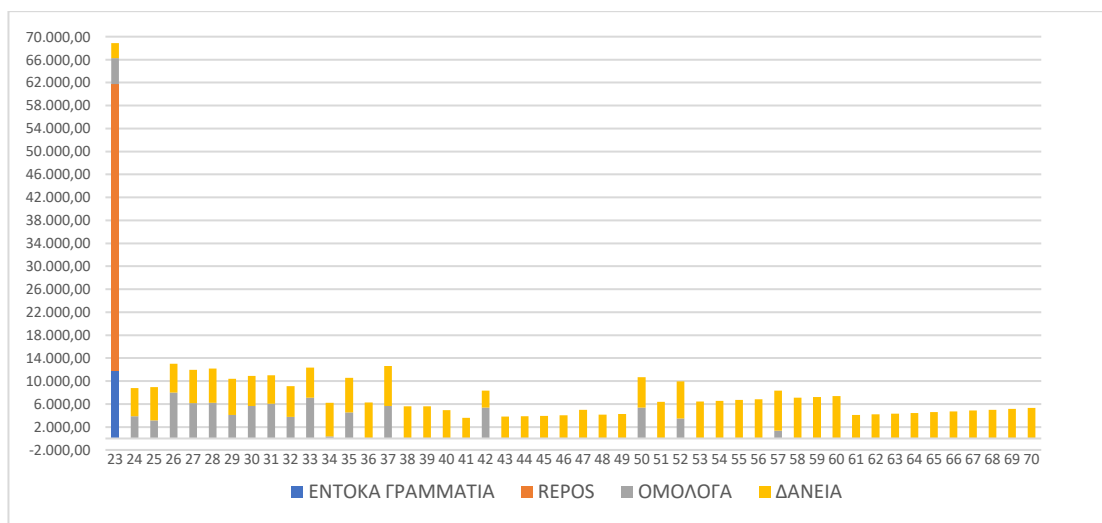
⁴⁵ Το σύνολο του χρέους έχει διαμορφωθεί σε σταθερό επιτόκιο μετά τις πράξεις ανταλλαγής επιτοκίου (SWAP) που έχει διενεργήσει ο ΟΔΔΗΧ κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα.

⁴⁶ Πηγή: ΟΔΔΗΧ: Δελτία Δημοσίου Χρέους 2022,2021,2020.

Διάγραμμα 8: Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ανά Είδος Πιστωτή

Η μέση σταθμική διάρκεια του δημοσίου χρέους διαμορφώνεται στα 17,5 έτη έναντι 18,7 έτη το 2021 και 19,4 έτη το 2020.

Στο παρακάτω διάγραμμα 9 παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα λήξης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης κατά την 31.12.2022.

Διάγραμμα 9: Χρονοδιάγραμμα Λήξης Χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 31.12.2022

Το μεσοσταθμικό επιτόκιο εξυπηρέτησης του χρέους στο τέλος του 2022 διαμορφώθηκε σε 1,54%, έναντι αντίστοιχου ποσοστού 1,57% το 2021 και 1,72% το 2020.

2.5 Εκδόσεις και ομόλογα εντός του 2022

Εντός του 2022 το Ελληνικό Δημόσιο προσέφυγε στις κεφαλαιαγορές εννέα φορές, μέσω του ΟΔΔΗΧ, συγκεντρώνοντας το συνολικό ποσό των 8,3 δις ευρώ. Κατά το ίδιο έτος (2022) το υπόλοιπο των εντόκων γραμματίων παρέμεινε σταθερό στο ποσό των 11,8 δις ευρώ, σε αντίθεση με το υπόλοιπο των συμφωνιών επαναγοράς (repós), το οποίο παρουσίασε αύξηση ύψους 12,97 δις ευρώ (από 36,96 δις ευρώ το 2021 σε 49,93 δις ευρώ το 2022).

Εντός του 2022 οι αποδόσεις των ελληνικών τίτλων παρουσίασαν σημαντική αύξηση σε σχέση με το 2021⁴⁷. Αν αυτή η τάση συνεχιστεί, ενδεχομένως να αποτελέσει κίνδυνο στη σταδιακή αναχρηματοδότηση του συσσωρευμένου χρέους προς τον επίσημο τομέα, καθώς θα αυξήσει την έκθεση του Ελληνικού Δημοσίου στον επιτοκιακό κίνδυνο και τον κίνδυνο της αγοράς.

Η μεσοσταθμική διάρκεια του νέου δανεισμού για το 2022 διαμορφώθηκε στα 5,49 έτη (έναντι 9,8 έτη το 2021), ενώ το μεσοσταθμικό κόστος του νέου δανεισμού - εκτός των συμφωνιών επαναγοράς (repós) - διαμορφώθηκε σε 1,33% (έναντι 0,32% το 2021).

2.6 Κίνδυνοι και Προκλήσεις

Το δημόσιο χρέος, από τη φύση του, υπόκειται σε κινδύνους που ιδίως σε περιπτώσεις πολλαπλών επιδράσεων μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τη βιωσιμότητά του. Τέτοιοι γενικοί κίνδυνοι δύναται να πηγάζουν από την πορεία της οικονομίας (π.χ. μείωση του εργατικού δυναμικού και της παραγωγικότητας, στρέβλωση του ανταγωνισμού, διατάραξη της μακροοικονομικής σταθερότητας, επιδείνωση της υγείας του τραπεζικού τομέα), από τη δημοσιονομική διαχείριση και το πολιτικό περιβάλλον (π.χ. πρόκληση μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων λόγω συνεχών πιέσεων για παροχές, συγκρουσιακό πολιτικό κλίμα και κοινωνικές εντάσεις), από τις διεθνείς σχέσεις (π.χ. υψηλές στρατιωτικές δαπάνες) ή/και από τη διεθνή οικονομία (π.χ. διεθνής αύξηση των επιτοκίων, παγκόσμια ύφεση, κρίση στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, κλιματική αλλαγή).

Ειδικά όσον αφορά την Ελλάδα, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δημοσίου χρέους, που αποτελείται από τα δάνεια του επίσημου τομέα (EFSF, ESM, δάνεια GLF κ.λπ.), διέπεται από ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής (χαμηλά επιτόκια, μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής, αναβολή καταβολής τόκων, περίοδος χάριτος για την απόσβεση μέρους των δανείων κ.λπ.), ενώ και ο ΟΔΔΗΧ με την εκδοτική στρατηγική του προχώρησε σε έγκαιρη σύναψη συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων (swap), που έχουν αντισταθμίσει τον επιτοκιακό κίνδυνο σε ένα σχετικά μεγάλο μερίδιο του χρέους (π.χ. δάνειο GLF), «κλειδώνοντας» τα σχετικά χαμηλά επιτόκια των προηγούμενων ετών.

Ωστόσο, τα υφιστάμενα ευνοϊκά χαρακτηριστικά του δημοσίου χρέους δεν είναι μόνιμα. Μακροπρόθεσμα παρουσιάζεται κίνδυνος, αφού η σταδιακή αναχρηματοδότηση των δανειακών υποχρεώσεων προς τον επίσημο τομέα με όρους αγοράς θα αυξήσει την έκθεση του Ελληνικού Δημοσίου στον επιτοκιακό κίνδυνο, καθώς πλέον επικρατούν ανοδικές

⁴⁷ Οι αποδόσεις εντός του 2021 για τα δεκαετή ομόλογα κυμάνθηκαν από 0,807% έως 0,888% σε αντίθεση με το 2022 όπου η διακύμανσή τους ήταν από 1,836% έως 4,444%.

τάσεις στα επιτόκια συνεπεία του υψηλού παγκόσμιου πληθωρισμού αλλά και της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Το 2022, μετά από μια σειρά αναβαθμίσεων, η πιστοληπτική αξιολόγηση του Ελληνικού Δημοσίου βρίσκεται πολύ κοντά στην επενδυτική βαθμίδα. Ενδεχόμενη απόκτηση αυτής θα ήταν πολύ σημαντική, καθώς θα οδηγούσε σε πολύ μεγάλη διεύρυνση της επενδυτικής βάσης για τα ελληνικά κρατικά ομόλογα, με αποτέλεσμα τη συγκράτηση των ανοδικών επιδράσεων που ασκεί η αυστηροποίηση των διεθνών νομισματικών και χρηματοπιστωτικών συνθηκών στις αποδόσεις τους.

Σε αυτό το περιβάλλον, οι βασικές προκλήσεις για την ελληνική οικονομία, που επηρεάζουν και τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους, αφορούν: (i) την όσο το δυνατόν πιο σύντομη εξασφάλιση της επενδυτικής βαθμίδας αξιολόγησης, η οποία αναμένεται να περιορίσει τη μεταβλητότητα στην αγορά κρατικών ομολόγων και να διευρύνει την επενδυτική βάση των κρατικών τίτλων, συγκρατώντας την αύξηση του κόστους δανεισμού, (ii) τη διαφύλαξη της δημοσιονομικής αξιοπιστίας μέσω της αποφυγής δημιουργίας νέων πρωτογενών ελλειμμάτων και της επιστροφής σε ρεαλιστικά πρωτογενή πλεονάσματα και (iii) την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία θα διευρύνει τις αναπτυξιακές δυνατότητες της οικονομίας και θα διευκολύνει την επίτευξη του στόχου της περαιτέρω μείωσης του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ.

**«ΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ»**

3 ΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

3.1 Το θεσμικό πλαίσιο του «Ευρωπαϊκού Εξαμήνου»

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο συνιστά τον ετήσιο κύκλο συντονισμού της οικονομικής, δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής εντός της ΕΕ, μέσω του οποίου καλύπτονται διαφορετικοί τομείς και συγκεκριμένα: δημοσιονομικές πολιτικές, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, πρόληψη υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, με έμφαση στην προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης, κοινωνικές και εργασιακές πολιτικές, σύμφωνα με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που καθορίζονται στα Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ.

Οι διατάξεις του παράγωγου κοινοτικού δικαίου στις οποίες στηρίζεται το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο θεσπίστηκε το 1997, τροποποιήθηκε και αναθεωρήθηκε το 2005 και το 2011 με τη δέσμη έξι μέτρων «εξάπτυχο» (με την οποία θεσπίστηκε και η «διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών»), αυστηροποιήθηκε με τη Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση το 2012 και ενισχύθηκε περαιτέρω με τη δέσμη δύο μέτρων «δίπτυχο» το 2013. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης περιλαμβάνει δύο σκέλη, ένα προληπτικό και ένα διορθωτικό.

Το προληπτικό σκέλος⁴⁸ περιλαμβάνει τα βασικά μέσα για την επιτήρηση των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών, με βασικό κανόνα την προσήλωσή τους στην επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, το κατώτερο όριο του οποίου προσδιορίστηκε σε -0,5% του ΑΕΠ ή -1% του ΑΕΠ αν το δημόσιο χρέος είναι χαμηλότερο από το 60% του ΑΕΠ.

Το διορθωτικό σκέλος⁴⁹ αφορά στη διαδικασία αποφυγής υπερβολικού ελλείμματος των κρατών μελών, η οποία μπορεί να κινηθεί από την Επιτροπή όταν διαπιστώνεται υπέρβαση του ορίου του 3% του ΑΕΠ, όσον αφορά το έλλειμμα και 60% του ΑΕΠ όσον αφορά το δημόσιο χρέος.

Από τον Μάρτιο του 2020 έχει τεθεί σε εφαρμογή η γενική ρήτρα διαφυγής, η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποκλίνουν από τα συνήθη όρια δημοσίου ελλείμματος και κρατικού χρέους, σε προσωρινή βάση, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κρίση που προκλήθηκε από το κλείσιμο των οικονομιών, λόγω πανδημίας, η απενεργοποίηση της οποίας εκτιμάται στο τέλος του 2023.

Το καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας, στο οποίο είχε ενταχθεί η Ελλάδα, έληξε στις 20 Αυγούστου 2022 και πλέον βρίσκεται σε διαδικασία μεταπρογραμματικής εποπτείας, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013, στο οποίο προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη παραμένουν υπό εποπτεία μετά το πρόγραμμα εφόσον δεν έχει εξοφληθεί τουλάχιστον το 75% της χρηματοδοτικής συνδρομής.

Η Επιτροπή εξετάζει τα προγράμματα σταθερότητας και τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων, τα οποία υποβάλλονται από τα κράτη μέλη έως τις 30 Απριλίου κάθε

⁴⁸ Καν. (ΕΚ) αριθ. 1466/97, ο οποίος τροποποιήθηκε από τον Καν. (ΕΚ) αριθ. 1055/2005 και τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 1175/2011.

⁴⁹ Καν. (ΕΚ) αριθ. 1467/97, ο οποίος τροποποιήθηκε από τον Καν. (ΕΚ) αριθ. 1056/2005 και τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 1177/2011.

έτους, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και συντάσσει έκθεση ανά χώρα, καθώς και σχέδιο συστάσεων, για τα οποία εκδίδει γνώμη το Συμβούλιο.

Στο πλαίσιο της ετήσιας ενημέρωσης, αναφορικά με τις εξελίξεις του εν λόγω χαρτοφυλακίου, κατωτέρω παρατίθενται τα σημαντικότερα στοιχεία για το έτος 2022, τα οποία περιλαμβάνονται στα σχετικά προγράμματα και τις εκθέσεις, όπως δημοσιεύτηκαν στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3.2 Πρόγραμμα Σταθερότητας 2022

Στις 29 Απριλίου 2022 η Ελλάδα υπέβαλε το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2022⁵⁰ και στις 30 Απριλίου 2022, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων⁵¹ 2022⁵² σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Στο Πρόγραμμα Σταθερότητας προβλέπεται, για το έτος 2022, μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης από 7,4% του ΑΕΠ το 2021 σε 4,4% το 2022 και του πρωτογενούς ελλείμματος από 5% του ΑΕΠ το 2021 σε 2% το 2022. Όσον αφορά τον δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί από 193,3% το 2021 σε 180,2% το 2022. Επίσης, για το 2022 προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ 3,1%, από 8,3% το 2021, ο δείκτης ανεργίας προβλέπεται στο 13,9%, ο πληθωρισμός στο 5,6%, καθώς και ετήσια αύξηση του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου⁵³ κατά 9,8%.

3.3 Σύσταση του Συμβουλίου

Την 12.7.2022 το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση⁵⁴ σχετικά με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2022 και διατύπωσε γνώμη σχετικά με το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2022. Ειδικότερα, συνιστά στην Ελλάδα να λάβει μέτρα το 2022 και το 2023 προκειμένου:

«1. Το 2023, να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών κάτω από τη μεσοπρόθεσμη αύξηση του δυνητικού προϊόντος, λαμβάνοντας

⁵⁰ Stability Programme (europa.eu).

⁵¹ Στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2022 συμπεριλαμβάνεται η εξαμηνιαία έκθεση σχετικά με την πρόοδο της υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται πολιτικές και μέτρα για την αντιμετώπιση προκλήσεων σε βασικούς τομείς της οικονομίας, της απασχόλησης και των κοινωνικών εξελίξεων. Μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνονται: σταδιακή μετάβαση στη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση στο δημόσιο τομέα, αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων δημοσιονομικής διαχείρισης, προϋπολογισμός επιδόσεων, αναθεωρήσεις δαπανών, λήψη μέτρων για αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, νέο πλαίσιο για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου, σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για τις κρατικές επιχειρήσεις, ελαχιστοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και μεταρρυθμίσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Επίσης, περιλαμβάνονται μέτρα που αφορούν στην υγειονομική περίθαλψη, τη στήριξη της απασχόλησης, τη μείωση της φτώχειας και την κοινωνική ένταξη, ασφαλείς μεταφορές, παραγωγή και χρήση ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών, περιβαλλοντικές υποδομές, εκπαίδευση, έρευνα και ανάπτυξη καθώς και ειδικό κεφάλαιο που αφορά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

⁵² https://commission.europa.eu/system/files/2022-05/greece_nrp_2022_en.pdf.

⁵³ Ορισμός ΕΣΔ 2010: Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου (P.51) αποτελείται από τις αποκτήσεις, μείον τις διαθέσεις, εκ μέρους παραγωγών μόνιμων κατοίκων, πάγιων περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου, συν ορισμένες προσθήκες στην αξία μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων που επιτυγχάνονται με την παραγωγική δραστηριότητα του παραγωγού ή των θεσμικών μονάδων. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι παραχθέντα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή για διάστημα μεγαλύτερο του έτους.

⁵⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2022:334:FULL&from=EN> Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ (2022/C 334/08).

υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Για την περίοδο μετά το 2023, να ακολουθήσει δημοσιονομική πολιτική που θα αποσκοπεί στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και τη διασφάλιση αξιόπιστης και σταδιακής μείωσης του χρέους και δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα μέσω σταδιακής εξυγίανσης, επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων. Να αξιοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, να βελτιώσει τον φιλικό προς τις επενδύσεις χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος μέσω της θέσπισης ευρύτερου συστήματος προαποφάσεων σε θέματα φορολογίας και να επανεξετάσει τη διάρθρωση της φορολογικής επιβάρυνσης των αυτοαπασχολούμενων. Να διασφαλίσει την αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης, μεριμνώντας παράλληλα για τη δυνατότητα προσέλκυσης των κατάλληλων δεξιοτήτων και διατηρώντας τη συνέπεια με το ενιαίο μισθολόγιο.

2. Να προχωρήσει στην εφαρμογή του οικείου Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα ορόσημα και τους στόχους που καθορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2021. Να ολοκληρώσει ταχέως τις διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή σχετικά με τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027, ώστε να αρχίσει η εφαρμογή τους. Να ολοκληρώσει τις εκκρεμείς μεταρρυθμίσεις, που έχουν επιδιωχθεί στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του κτηματολογίου.

3. Με σκοπό την εξασφάλιση επαρκούς και ισότιμης πρόσβασης στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, να ολοκληρώσει την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σύμφωνα με το πλαίσιο που τροποποιήθηκε βάσει της ενισχυμένης εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της στελέχωσης όλων των μονάδων πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της εγγραφής του πληθυσμού και της καθιέρωσης αποτελεσματικού συστήματος υποχρεωτικών παραπομπών των ασθενών από τους γενικούς ιατρούς.

4. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και να διαφοροποιήσει τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων επιταχύνοντας την ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και υποδομών που καθιστούν δυνατή τη χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου. Να αντιμετωπίσει επίσης την εξάρτηση μέσω της εξασφάλισης επαρκούς δυναμικότητας των δικτύων και διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και των διασυνδέσεων αερίου και της διαφοροποίησης των οδών εφοδιασμού με αέριο. Να ενισχύσει το πλαίσιο της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών και να εντείνει τα μέτρα ενίσχυσης της ενεργειακής απόδοσης μέσω μεταρρυθμίσεων και κινήτρων της αγοράς για τη στήριξη της απανθρακοποίησης του οικοδομικού τομέα και του τομέα των μεταφορών, ιδίως με την προώθηση της ηλεκτρικής κινητικότητας».

3.4 Πρόγραμμα Σταθερότητας 2023

Το Πρόγραμμα Σταθερότητας⁵⁵ για τα έτη 2023-2026 υποβλήθηκε στις 29 Απριλίου 2023 και, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι το έτος 2022 το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε σε 2,3% του ΑΕΠ, ενώ επιτεύχθηκε πρωτογενές πλεόνασμα 0,1%. Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε στο 171,3% του ΑΕΠ, το πραγματικό ΑΕΠ σημείωσε αύξηση 5,9% και η ανεργία διαμορφώθηκε στο 12,4%. Ο πληθωρισμός ανήλθε στο 9,3%, η αύξηση του οποίου αποδόθηκε στην αύξηση των τιμών της ενέργειας και στη σημαντική αύξηση των τιμών των τροφίμων. Επίσης, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου αυξήθηκε κατά 11,7%.

3.5 Έκθεση 2023 της Επιτροπής

Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για την Ελλάδα [SWD(2023) 608 final]⁵⁶, στην οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται τα εξής:

- Αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο για την Ελλάδα, μεταξύ των ετών 2019 και 2022⁵⁷, οι οποίες αφορούν ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής που σχετίζονται με 14 από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, στην οποία εξετάστηκαν τα μέτρα πολιτικής και οι δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε είναι ότι έχει καταγραφεί «σημαντική πρόοδος» στο 21% των ειδικών συστάσεων, που εστιάζονται σε διαρθρωτικά ζητήματα για την περίοδο 2019-2022, «κάποια πρόοδος» έχει σημειωθεί στο 42% των ειδικών συστάσεων, ενώ έχει καταγραφεί «περιορισμένη πρόοδος» στο 25%, «καμία πρόοδος» στο 5% και πλήρης υλοποίηση στο 7%. Ειδικότερα, όσον αφορά τις συστάσεις του Συμβουλίου της 12.7.2022, σύμφωνα με την αξιολόγηση της Επιτροπής, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος αναφορικά με την ολοκλήρωση των εκκρεμών μεταρρυθμίσεων που έχουν επιδιωχθεί στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του κτηματολογίου (βλ. ανωτέρω σύσταση 2). Περιορισμένη πρόοδος έχει σημειωθεί στην ολοκλήρωση της εφαρμογής της μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (βλ. ανωτέρω σύσταση 3), όπως επίσης και στη μείωση της συνολικής εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και τη διαφοροποίηση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων (σύσταση 4). Κάποια πρόοδος έχει σημειωθεί στην επανεξέταση της διάρθρωσης της φορολογικής επιβάρυνσης των αυτοαπασχολούμενων και στη διασφάλιση της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης (σύσταση 1), στην ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και υποδομών, στην εξασφάλιση επαρκούς δυναμικότητας των δικτύων και διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και των διασυνδέσεων αερίου και της διαφοροποίησης των οδών εφοδιασμού με αέριο, στα μέτρα ενίσχυσης της ενεργειακής απόδοσης, μέσω μεταρρυθμίσεων και κινήτρων της αγοράς, για τη στήριξη της απανθρακοποίησης του οικοδομικού τομέα και του τομέα των μεταφορών, ιδίως με την προώθηση της ηλεκτρικής κινητικότητας (σύσταση 4) και καμία πρόοδος όσον αφορά τη

⁵⁵ https://commission.europa.eu/system/files/2023-05/2023-Greece-SP_en.pdf.

⁵⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023SC0608>.

⁵⁷ Ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2021: EUR-Lex - 32021H0729(08) - EN - EUR-Lex (europa.eu) Ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2020: EUR-Lex - 32020H0826(08) - EN - EUR-Lex (europa.eu) Ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2019: EUR-Lex - 32019H0905(08) - EN - EUR-Lex (europa.eu).

βελτίωση του φιλικού προς τις επενδύσεις χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος (σύσταση 1) και την ενίσχυση του πλαισίου της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών (σύσταση 4).

- Απολογισμός της εφαρμογής του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας, στον οποίο αναφέρεται ότι έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος, ωστόσο απαιτούνται προσπάθειες για τη διατήρηση και την ενίσχυση του ρυθμού εφαρμογής του, καθώς εντοπίστηκαν κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και τις νέες και αναδυόμενες προκλήσεις.

- Αξιολόγηση της προόδου της Ελλάδας όσον αφορά την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, στην οποία επισημαίνεται ότι οι συνθήκες διαβίωσης και εργασίας είναι συνολικά καλύτερες από ότι πριν από πέντε χρόνια, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις, όπως η πρόσβαση στην αγορά εργασίας και σε ευκαιρίες περαιτέρω αναβάθμισης των δεξιοτήτων, το υψηλό ποσοστό των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, όπως και το υψηλό ποσοστό των γυναικών που είναι εκτός εργασίας. Επιπλέον, αναφέρεται ότι σχεδόν το ένα τρίτο των παιδιών διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και ένα σχετικά υψηλό ποσοστό του πληθυσμού αναφέρει ότι δεν καλύπτονται ορισμένες ανάγκες ιατρικής περίθαλψης.

- Αξιολόγηση της προόδου σχετικά με την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, με βάση την ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών, το συμπέρασμα της οποίας είναι ότι η Ελλάδα βελτιώνεται όσον αφορά τους δείκτες ΣΒΑ, οι οποίοι σχετίζονται με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη, την παραγωγικότητα και τη μακροοικονομική σταθερότητα, αλλά πρέπει να προσεγγίσει τον μέσο όρο της ΕΕ σε όλους σχεδόν αυτούς τους δείκτες, με ειδικότερη αναφορά στην πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και πράσινη ενέργεια, στην αντιμετώπιση της ανεργίας, των ανισοτήτων και της φτώχειας.

3.6 Εμπεριστατωμένη επισκόπηση

Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για την Ελλάδα και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023 [SWD(2023) 631 final]⁵⁸. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες, οι οποίες σχετίζονται με το υψηλό δημόσιο χρέος, το υψηλό απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων, την υψηλή ανεργία, αλλά και τη σημαντική διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2022⁵⁹.

⁵⁸https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-05/EL_SWD_2023_631_7_EN_autre_document_travail_service_part1_v3.pdf.

⁵⁹ • Αναφορικά με το δημόσιο χρέος επισημαίνεται ότι η Ελλάδα έχει υψηλό επίπεδο δημόσιου χρέους που ξεπέρασε το 171 % του ΑΕΠ το 2022, το οποίο εξακολουθεί να είναι το υψηλότερο στην ΕΕ, αν και βελτιώθηκε σημαντικά το 2022 (μειώθηκε κατά σχεδόν 25 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2021), κυρίως χάρη στην ισχυρή αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, αναμένεται δε να υποχωρήσει περαιτέρω το 2023 και το 2024. • Ο τραπεζικός τομέας επιβαρύνεται από το υψηλό ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αν και σημαντικά μειωμένο (6,4% τον Σεπτέμβριο του 2022 συγκριτικά με το 26,5% το 2020), επηρεάζοντας αρνητικά την κερδοφορία και τη δανειοδοτική ικανότητα των τραπεζών. • Η σημαντική διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αποτελεί βασική ανησυχία, καθώς επιδεινώθηκε περαιτέρω φθάνοντας το 9,7

3.7 Προκλήσεις για το μέλλον

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου δημοσιεύονται εκθέσεις και συστάσεις που καλύπτουν την ετήσια πρόοδο της χώρας σε μια σειρά από τομείς που ανάγονται από την δημοσιονομική πολιτική και την θεραπεία των μακροοικονομικών ανισορροπιών μέχρι τις αναγκαίες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση όχι μόνο των οικονομικών αλλά και των κυριότερων κοινωνικών προκλήσεων που αναδεικνύονται.

Η Ελλάδα, όπως προκύπτει από τις εκθέσεις αυτές, έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε μια σειρά από δεσμεύσεις που έχει αναλάβει, εντούτοις σε αυτό το περιβάλλον πολυμερούς εποπτείας των οικονομιών των κρατών μελών της ΕΕ, ανάμεσα στις βασικές προκλήσεις για το μέλλον είναι η συνεχής ετοιμότητα της χώρας να καταβάλει τις αναγκαίες προσπάθειες για την βελτίωση των μακροοικονομικών της μεγεθών και την υλοποίηση των σχετικών συστάσεων.

% του ΑΕΠ το 2022 και παραμένει πολύ μεγαλύτερο από ότι πριν από την πανδημία. Βασικός παράγοντας ήταν η ταχύτερη αύξηση της εγχώριας ζήτησης από την παραγωγή της οικονομίας. Σημαντική επιδείνωση σημείωσε, επίσης, και το εμπορικό ισοζύγιο ενεργειακών αγαθών λόγω της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Περαιτέρω η καθαρή διεθνής επενδυτική θέση της Ελλάδας, παρότι βελτιώθηκε το 2022 και ανήλθε στο -141 % του ΑΕΠ (από -171,9% το 2021), παραμένει σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το προληπτικό όριο αναφοράς περίπου -47% του ΑΕΠ.. • Η δυναμική αύξηση του ΑΕΠ είναι αρνητική από το 2010 και οφείλεται στη χαμηλή αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής, στη μείωση του κεφαλαιακού αποθέματος και στη διάβρωση του ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας. Επίσης, επιβαρυντικό παράγοντα συνιστά το μεγάλο ποσοστό των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, καθώς οι περισσότερες αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τους κανονιστικούς φραγμούς και την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. • Η ανεργία διαμορφώθηκε στο 12,5% το 2022 και παραμένει μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ. Πλήττει δυσανάλογα τη νεολαία (24,2%) και τις γυναίκες (15,2%). Η μακροχρόνια ανεργία (9,2% το 2021) είναι επίσης από τις υψηλότερες στην ΕΕ.

«ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ»

4 ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

4.1 Εισαγωγή

Ο θεσμός της δημόσιας (κοινωνικής) ασφάλισης αποσκοπεί στη δημιουργία ενός αισθήματος ασφάλειας των μελών μιας κοινωνίας ότι, εφ' όσον παραστεί ανάγκη σε ορισμένες περιστάσεις της ζωής τους, το κράτος θα σταθεί αρωγός με σκοπό την αντιμετώπιση των συνεπειών λ.χ. ενός εργατικού ατυχήματος, της απώλειας της θέσης εργασίας, του γήρατος, της ασθένειας κ.ο.κ.. Η μέριμνα για την κοινωνική ασφάλιση του εργατικού δυναμικού, ως αναγνωριζόμενη από το Σύνταγμα θεσμική εγγύηση, αποβλέπει μεταξύ άλλων το μεν στην προστασία της βιωσιμότητας των ασφαλιστικών οργανισμών, χάριν και των μελλοντικών γενεών, το δε στην διασφάλιση υπέρ των συνταξιούχων ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης όσο το δυνατόν εγγύτερα σε εκείνο που είχαν κατακτήσει κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου.

Η βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης προκύπτει από τη σύγκριση της καθαρής παρούσας οικονομικής θέσης των ασφαλιστικών οργανισμών πλέον των αναμενόμενων εσόδων για το υπό εξέταση χρονικό διάστημα και των συνολικών αναμενόμενων υποχρεώσεών τους για το διάστημα αυτό, λαμβάνοντας υπόψη και πλήθος παραμέτρων όπως δημογραφικά στοιχεία, τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, το ύψος των επιτοκίων κ.λπ.. Με λίγα λόγια, το περιεχόμενο της οικονομικής βιωσιμότητας συνοψίζεται στο ισοζύγιο των εσόδων με τις δαπάνες του συστήματος στο υπό εξέταση διάστημα. Κρίσιμοι παράγοντες που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης αποτελούν κυρίως το δημογραφικό (υπογεννητικότητα- γήρανση πληθυσμού)⁶⁰, η σχέση εργαζόμενων-συνταξιούχων στον συνολικό πληθυσμό ηλικίας άνω των 18 ετών, η ηλικία συνταξιοδότησης, το επίπεδο ανεργίας και υποαπασχόλησης, ο ρυθμός ανάπτυξης και το ύψος των μισθών.

Η προστασία του ασφαλιστικού συστήματος εν γένει, ως συνταγματική υποχρέωση του νομοθέτη⁶¹, επιβάλλει, όταν διαπιστώνεται μεταβολή των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών που εγκυμονεί κινδύνους στη βιωσιμότητά του, τη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων για τον εξορθολογισμό και την περιστολή των δαπανών του, την αξιοποίηση της περιουσίας του και την επωφελή διαχείριση των αποθεματικών του, αφετέρου τη διάθεση επαρκών κρατικών οικονομικών πόρων για την κάλυψη των αναλογιστικών ελλειμμάτων του.

4.2 Τα κρίσιμα οικονομικά μεγέθη της δημόσιας ασφάλισης για το έτος 2022

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού των ασφαλιστικών ταμείων στο τέλος του 2022 εμφανίζει πλεόνασμα ύψους 1.662 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 1.317 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2021 (πλεόνασμα 345 εκατ. ευρώ), καθώς τα έσοδα είναι αυξημένα κατά 2.369 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες είναι αυξημένες κατά 1.052 εκατ. ευρώ.

Ο αριθμός των συνταξιούχων της χώρας ανέρχεται, το Δεκέμβριο του 2022, σε 2.473.565⁶² άτομα και η μέση μηνιαία δαπάνη που κατέβαλαν τα ταμεία για τις συντάξεις

⁶⁰ Βλ. Μελέτη IOBE «Δημογραφικό πρόβλημα στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής» (Ιούνιος 2022).

⁶¹ Βλ. άρθρα 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 Συντάγματος.

⁶² Αφορά όλες τις κατηγορίες συνταξιούχων, δηλαδή γήρατος, θανάτου, αναπηρίας, ανασφάλιστων υπεργολικών ΟΠΕΚΑ και λοιπούς συνταξιούχους άλλων ειδικών κατηγοριών.

ανέρχεται σε 2.378.088.116,45 ευρώ⁶³. Σε σχέση με το 2021 δεν επήλθε ουσιώδης διαφοροποίηση ως προς το πλήθος των συνταξιούχων και το μέσο μηνιαίο κόστος καταβολής των συντάξεών τους.

Πίνακας 4: Εκτέλεση Προϋπολογισμού Κοινωνικής Ασφάλισης 2022

(ποσά σε εκατ. Ευρώ)	2021	2022	Διαφορά
ΕΣΟΔΑ	45.070	47.439	2.369
Εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών	16.098	17.222	1.124
Μεταβιβάσεις από κρατικό προϋπολογισμό	14.315	14.508	192
Εισπράξεις υπέρ τρίτων	12.493	13.161	668
Άλλα έσοδα	2.164	2.547	384
ΔΑΠΑΝΕΣ	44.725	45.777	1.052
Συντάξεις (κύριες και επικουρικές)	29.558	29.909	351
Άλλες παροχές και εφάπαξ	1.236	1.315	79
Αποδόσεις προς τρίτους	12.529	13.165	636
Άλλες δαπάνες	1.402	1.387	-15
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	345	1.662	1.317

4.3 Επισημάνσεις – Διακινδυνεύσεις – Προκλήσεις

Μια από τις κύριες πηγές εσόδων για τα ασφαλιστικά ταμεία είναι τα έσοδα που εισρέουν από τις ασφαλιστικές εισφορές και τις ρυθμίσεις οφειλών. Για το 2022 τα έσοδα αυτά ανήλθαν σε 17.222 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας αύξηση κατά 1.124 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2021. Τα έσοδα από εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών αντιστοιχούν στο 36% του συνόλου των εσόδων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) για το 2022. Η πηγή αυτή εσόδων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επίτευξη μέγιστης εισπραξιμότητας. Η μέγιστη εισπραξιμότητα επιτυγχάνεται εξαιτίας της εκάστοτε ευνοϊκής οικονομικής συγκυρίας και εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εισπραξιμότητας.

Ειδικότερα για το 2022, στην αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών συνετέλεσαν: α) η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών και ειδικότερα η αύξηση της απασχόλησης, ως αποτέλεσμα του αυξημένου ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας, σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, β) η επίδραση της δεύτερης αύξησης του κατώτατου μισθού και γ) τα αυξημένα έσοδα από ρυθμίσεις οφειλών⁶⁴.

⁶³ Περιλαμβάνει τις κρατήσεις φόρου και τις κρατήσεις υπέρ υγείας και ΑΚΑΓΕ.

⁶⁴ Βλ. Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2023.

Οι τρέχουσες εισφορές κύριας σύνταξης για το 2022 ανέρχονται σε 11.040 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση κατά 3,57% σε σχέση με το 2021. Οι τρέχουσες εισφορές επικουρικής σύνταξης για το 2022 ανέρχονται σε 3.500 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση κατά 0,82% σε σχέση με το 2021. Υπολογίζεται ότι το 2022 το 31% των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων προέρχεται από εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών. Μάλιστα η αύξηση των τρεχουσών εισφορών για το 2022 είναι υψηλότερη (3,57%) σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση της δαπάνης κύριων συντάξεων (2,29%).

Επειδή οι εισφορές αποτελούν ένα από τα κύρια έσοδα των ασφαλιστικών ταμείων λόγω του αναδιανεμητικού χαρακτήρα του ασφαλιστικού συστήματος, πολιτικές μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών, η ανεργία, το δημογραφικό, η οικονομική ύφεση αποτελούν παράγοντες διακινδύνευσης εισπραξιμότητας του εσόδου αυτού που έχουν αντίκτυπο στη βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης.

Το σύνολο των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών στο τέλος του Δεκεμβρίου 2022, δηλαδή το χρέος προς την κοινωνική ασφάλιση, διαμορφώθηκε στα 45.672.812.174 ευρώ⁶⁵ έναντι 41.020.670.581 ευρώ στο τέλος του 2021. Η μεταβολή αυτή οφείλεται στην αύξηση των κύριων οφειλών κατά 2.325.835.294 ευρώ και στην αύξηση των πρόσθετων τελών κατά 2.326.306.299 ευρώ. Σε ετήσια βάση μείωση παρουσίασε ο αριθμός των μητρώων των οφειλετών⁶⁶ κατά 37.725, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των μητρώων με οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία να διαμορφώνεται στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2022 σε 2.326.793 μητρώα. Η μείωση προέρχεται από τις κατηγορίες οφειλής μεταξύ 50 και 10.000 ευρώ (κατά 108.397 μητρώα συνολικά). Επισημαίνεται ότι η αύξηση στις ληξιπρόθεσμες κύριες οφειλές πηγάζει κυρίως από το εύρος οφειλής μεταξύ 10.000 και 1.0000.000 ευρώ (κατά 2,1 δις ευρώ συνολικά), στο οποίο συσσωρεύεται το 70% των οφειλών. Παρατηρούμε δηλαδή πως μικροοφειλέτες της τάξης των 50 έως και 10.000 ευρώ μπορούν να ανταποκριθούν στα χρέη τους, σε σχέση με τους οφειλέτες της τάξης των 10.000 έως και 1.000.000 ευρώ που αποτελούν και το 70% των οφειλετών. Το επιπλέον χρέος της κοινωνικής ασφάλισης που δημιουργήθηκε εντός του 2022 (4,65 δις ευρώ) αποτελεί παράγοντα διακινδύνευσης για τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, καθώς μειώνονται τα έσοδα από τις ρυθμίσεις οφειλών.

Οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό ανήλθαν για το 2022 σε 14.508 εκατ. ευρώ (14.478 εκατ. ευρώ για κύριες συντάξεις και 29,5 εκατ. ευρώ για επικουρικές συντάξεις), αυξημένες κατά 192 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2021. Η συνδρομή του Κράτους από τον κρατικό προϋπολογισμό αντιπροσωπεύει το 31% των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία, το 67% των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων προέρχεται από τις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών και από τον κρατικό προϋπολογισμό. Εξαρτάται επομένως η βιωσιμότητα των εσόδων και περαιτέρω η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος από την οικονομική συγκυρία, το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού που εργάζεται, την εξέλιξη του δημογραφικού, την οικονομική ανάπτυξη.

Οι δαπάνες για την καταβολή των συντάξεων (κύριων και επικουρικών) ανήλθαν στα 29.909 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 351 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2021. Τούτο είναι και αποτέλεσμα της επιτάχυνσης του ρυθμού εκκαθάρισης εκκρεμών αιτήσεων

⁶⁵ Βλ. 4η Τριμηνιαία Έκθεση Προόδου Έτους 2022 του Κέντρου Ελέγχου Ασφαλιστικών Οφειλών.

⁶⁶ Τα μητρώα οφειλετών δεν αντιστοιχούν σε διακριτούς οφειλέτες, καθώς κάποιοι οφειλέτες έχουν περισσότερα από ένα μητρώα, γεγονός που οφείλεται στην ένταξη οφειλών που δημιούργησαν στον ΕΦΚΑ από το 2017 και μετά ήδη υφιστάμενοι οφειλέτες των τέως Ταμείων (ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ κ.λπ.) και οι οποίες ξεκίνησαν να καταχωρούνται κατά το 2019 σε νέα μητρώα.

συνταξιοδότησης καθώς και της επακόλουθης καταβολής αναδρομικών ποσών. Δεν αυξήθηκε η μέση σύνταξη. Αν και η συνταξιοδοτική δαπάνη (στην οποία συμπεριλαμβάνονται και άλλες συνταξιοδοτικές παροχές όπως οι συντάξεις ανασφάλιστων υπερηλίκων) αυξήθηκε σε απόλυτα μεγέθη κατά 459 εκατ. ευρώ, ως ποσοστό του ΑΕΠ, μειώθηκε το 2022 κατά 1,87 ποσοστιαία μονάδα, μείωση που οφείλεται στην αύξηση του ΑΕΠ. Ωστόσο, η Ελλάδα εξακολουθεί να είναι πρώτη στις συνταξιοδοτικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ (14,5%) στις χώρες της ΕΕ και η διατήρηση του υψηλού αυτού ποσοστού τα επόμενα χρόνια θα υποχρεώσει το κράτος στη δέσμευση σημαντικών πόρων του κρατικού προϋπολογισμού για τη στήριξη του συστήματος, οι οποίοι διαφορετικά θα μπορούσαν να διατεθούν σε παραγωγικές επενδύσεις για την αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και εμμέσως να τονώσουν τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος μέσω της μείωσης της ανεργίας και της αύξησης του εισοδήματος των εργαζομένων. Πτώση του ποσοστού αναμένεται να διαφανεί μελλοντικά, καθώς ένα μέρος της δαπάνης για τις επικουρικές συντάξεις εκτρέπεται στο νέο φορέα επικουρικής συνταξιοδότησης (ΤΕΚΑ), ο οποίος δεν εντάσσεται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης⁶⁷. Επίσης οι ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις που αφορούν στις ενοποιήσεις των ταμείων, στην καθιέρωση ενιαίων κανόνων απονομής σύνταξης, στην έξοδο από την εργασία σε θεσμοθετημένα ηλικιακά όρια, συμβάλλουν στην εξασφάλιση μιας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Αστάθμητοι παράγοντες, όμως, όπως η κλιματική αλλαγή και οι ζημιές που επιφέρει στο φυσικό περιβάλλον, στις υποδομές αλλά και σε κλάδους που εξαρτώνται από αυτήν (αγροτική παραγωγή, εμπόριο, τουρισμός κ.λπ.) θα έχει ως συνέπεια την ανάγκη μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό προς αντιμετώπιση των αναγκών που θα προκύψουν και θα χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης, στερώντας κρίσιμους πόρους για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος.

Το 44% των συνταξιούχων λαμβάνει μία σύνταξη, το 37% λαμβάνει δύο συντάξεις, το 15% τρεις συντάξεις, ενώ καταγράφονται τρεις συνταξιούχοι που λαμβάνουν 10 συντάξεις. Αναλύοντας τα δεδομένα των συντάξεων (κύριων, επικουρικών και μερισμάτων) με κριτήριο το ποσό της σύνταξης (όπως αυτά περιλαμβάνονται στα παραρτήματα των εκθέσεων ΗΛΙΟΣ για το 2022 και το 2021), προκύπτει ότι η πλειοψηφία των κύριων συντάξεων βρίσκεται στο εύρος 500-1000 ευρώ. Ένα σημαντικό ποσοστό στις κύριες συντάξεις (περίπου 35%) ξεπερνά τα 1.000 ευρώ.

Το Δεκέμβριο του 2022 το 26,2% των συνταξιούχων είναι ηλικίας άνω των 81 ετών, το 34,4% των συνταξιούχων κυμαίνεται μεταξύ 71 και 80 ετών (δηλαδή το 60,6% των συνταξιούχων είναι ηλικίας πάνω από 70 ετών), το 36,3% των συνταξιούχων κυμαίνεται μεταξύ 51 έως 70 ετών (το 8,9% των συνταξιούχων κυμαίνεται μεταξύ 51 έως και 61 ετών), ενώ μόλις το 1,3% είναι συνταξιούχοι ηλικίας μικρότερης των 25 ετών. Επισημαίνεται ότι στο σύνολο των 1.119.999 συνταξιούχων που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος και συνταξιοδοτήθηκαν πριν το ν. 4387/2016, το 49% ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 50.01-60 και το 20% στην ηλικιακή κατηγορία 60-62. Στο σύνολο των 340.524 συνταξιούχων που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος και συνταξιοδοτήθηκαν μετά το ν. 4387/2016, το 14% ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 50.01-60 και το 12% ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 60-62. Από την παράθεση των εν λόγω στοιχείων προκύπτει ότι ο ν. 4387/2016 συνέβαλε ουσιαστικά στην αυξητική τάση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης έτσι ώστε να συμβαδίζει με την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Ωστόσο, το ποσοστό των συνταξιούχων ηλικίας κάτω των 70 ετών, των οποίων η μηνιαία δαπάνη καταβολής των συντάξεών τους

⁶⁷ Βλ. άρθρο 38 παρ. 2 και 3 του ν. 4826/2021 (Α' 160).

καταλαμβάνει το 36% της αντίστοιχης συνολικής ασφαλιστικής δαπάνης, σε συνδυασμό με τη βελτίωση του προδόκιμου ορίου ζωής και της διαφαινόμενης μελλοντικά μείωσης του εργατικού δυναμικού λόγω της μείωσης των γεννήσεων που παρατηρείται στα αποτελέσματα της απογραφής του πληθυσμού, συνιστά κίνδυνο που ενδέχεται, σε ό,τι αφορά τουλάχιστον το επίπεδο των κύριων συντάξεων, να απειλήσει στο μέλλον τη βιωσιμότητα του αναδιανεμητικού χαρακτήρα του ασφαλιστικού συστήματος.

Σύμφωνα με τα επίσημα και πλήρως ολοκληρωμένα στοιχεία της απογραφής του πληθυσμού της χώρας για το 2021 που δημοσίευσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός της Ελλάδας ανέρχεται σε 10.482.487 άτομα, εκ των οποίων τα 5.356.510 είναι γυναίκες (51,1%) και τα 5.125.977 άντρες (48,9%). Με βάση τα νέα στοιχεία, προκύπτει πως ο συνολικός αριθμός των πολιτών έχει μειωθεί συγκριτικά με την απογραφή του 2011 κατά 3,1%. Τούτο πρακτικά σημαίνει ότι θα μειωθεί ο πληθυσμός των ατόμων εργάσιμης ηλικίας και θα αυξηθεί ο δείκτης γήρανσης με αποτέλεσμα τη μείωση αναμενόμενων εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές και την ανάγκη κάλυψης του κενού χρηματοδότησης που θα προκύψει με αύξηση των μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό. Παράλληλα αναμένεται και μεγαλύτερο κόστος για τη φροντίδα των ηλικιωμένων, που σημαίνει επενδύσεις στον τομέα της Υγείας και της Πρόνοιας, ενώ για την ελληνική οικονομία η γήρανση του πληθυσμού ισοδυναμεί και με περαιτέρω δημοσιονομική επιβάρυνση, ως αποτέλεσμα του αυξανόμενου τμήματος του πληθυσμού που θα λαμβάνει συντάξεις.

4.4 Συμπέρασμα

Οι έως σήμερα θεσπισθείσες ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις που αφορούν ιδίως στις ενοποιήσεις των ασφαλιστικών ταμείων, στην καθιέρωση ενιαίων κανόνων κανονισμού σύνταξης και στην έξοδο από την εργασία σε μεγαλύτερα ηλικιακά όρια από ό,τι ίσχυαν πριν το ν. 4336/2015, έχουν συμβάλει στην εξασφάλιση μιας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Όμως, η αναμενόμενη σταδιακή αύξηση στο μέλλον του αριθμού των συνταξιούχων σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των εργαζομένων συνεπεία της μείωσης των γεννήσεων και της αύξησης του δείκτη γήρανσης στον πληθυσμό, η τάση αύξησης, μετά το τέλος της πανδημίας, του προσδόκιμου ορίου ζωής, η τυχόν επιβράδυνση του ρυθμού αποκλιμάκωσης της ανεργίας, το υψηλό ποσοστό συνταξιούχων ηλικίας κάτω των 70 ετών, καθώς και η διατήρηση σε υψηλά επίπεδα της συνολικής ετήσιας συνταξιοδοτικής δαπάνης ως ποσοστό του ΑΕΠ συνιστούν προκλήσεις, οι οποίες δεν επιτρέπουν εφησυχασμό ή αδράνεια στην ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης και λήψης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων για την αντιμετώπιση ή έστω τον περιορισμό σε διαχειρίσιμα επίπεδα των επιπτώσεων που αυτές ενδέχεται να επιφέρουν μεσομακροπρόθεσμα στη βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας ασφάλισης.

**«ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ:
Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΣΤΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ»**

5 ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ: Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

5.1 Εισαγωγή⁶⁸

Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα ορίζεται ως η κατάσταση στην οποία το χρηματοπιστωτικό σύστημα, σημαντικό τμήμα του οποίου αποτελούν τα πιστωτικά ιδρύματα⁶⁹, χαρακτηρίζεται από ανθεκτικότητα απέναντι σε οικονομικές και χρηματοπιστωτικές διαταραχές και επιτελεί ομαλά τον διαμεσολαβητικό του ρόλο. Δεδομένης της ολοκλήρωσης των διεθνών χρηματοοικονομικών αγορών και του αυξημένου κινδύνου μετάδοσης των χρηματοοικονομικών κρίσεων, είναι προφανές ότι η ανθεκτικότητα και ευρωστία των μεγαλύτερων και σημαντικότερων τραπεζών σε μια Χώρα διασφαλίζει, πέραν της επαρκούς και ομαλής ροής πιστώσεων στην πραγματική οικονομία ώστε να ενισχυθούν οι επενδύσεις, οι ρυθμοί ανάπτυξης και η απασχόληση, ότι οι φορολογούμενοι δεν θα κληθούν κάποια στιγμή στο μέλλον να επωμιστούν το κόστος των εσφαλμένων και υπερβολικά παρακινδυνευμένων τραπεζικών δραστηριοτήτων. Προς αυτή την κατεύθυνση λειτουργεί το εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο συντελεί στην αποκατάσταση και διατήρηση της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα.

Το 2022 το ελληνικό τραπεζικό σύστημα⁷⁰ συνέχισε να ανακάμπτει εντός μιας σταθερής αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας, παρά το δύσκολο μακροοικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και οι συνεπακόλουθες κυρώσεις της Δύσης οδήγησαν σε μια παγκόσμια ενεργειακή κρίση, εντείνοντας τις ήδη υπάρχουσες πληθωριστικές πιέσεις και αυξάνοντας την οικονομική αβεβαιότητα και τις διακυμάνσεις στην παγκόσμια οικονομία και τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Εντούτοις, παρά την αντιστροφή της νομισματικής πολιτικής, οι εγχώριες χρηματοπιστωτικές συνθήκες παρέμειναν ευνοϊκές και η ανάκαμψη της Χώρας συνεχίστηκε.

5.2 Νομισματική Πολιτική

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) προς αντιμετώπιση του υψηλού και επίμονου πληθωρισμού ακολούθησε μια συσταλτική νομισματική πολιτική, η οποία ξεκίνησε να υλοποιείται από τον Ιούλιο του 2022 και έπειτα. Σωρευτικά, κατά το 2022 αυξήθηκαν τα βασικά επιτόκια κατά 250 μονάδες βάσης⁷¹, ενώ παράλληλα υιοθετήθηκαν και άλλα

⁶⁸ Οι πληροφορίες που εμφανίζονται στο παρόν κεφάλαιο προέρχονται από τις δημοσιευμένες εκδόσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

⁶⁹ Στο χρηματοπιστωτικό σύστημα εντάσσονται, επίσης, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, τα χρηματοδοτικά ιδρύματα, οι χρηματιστηριακές εταιρείες, οι εταιρείες επενδύσεων και τα συστήματα πληρωμών, διακανονισμού και εκκαθάρισης.

⁷⁰ Ο εγχώριος τραπεζικός τομέας χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης, καθώς οι τέσσερις σημαντικές τράπεζες (Alpha Τράπεζα Α.Ε. του Ομίλου Alpha Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε., Eurobank Α.Ε. του Ομίλου Eurobank Ergasias Holdings Α.Ε., Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. του Ομίλου Πειραιώς Financial Holdings Α.Ε. και Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος), που αντιπροσωπεύουν περίπου το 94,5% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα, έχουν χαρακτηριστεί από την Τράπεζα της Ελλάδος και τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ) ως O-SIs, δηλαδή ως συστημικά σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα.

⁷¹ Οι σχετικές αποφάσεις λήφθηκαν στις συνεδριάσεις της ΕΚΤ του Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου 2022. Η αύξηση των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ επηρέασε προοδευτικά τα εγχώρια τραπεζικά

μέτρα⁷², με στόχο την περαιτέρω ομαλοποίηση της νομισματικής πολιτικής, τον περιορισμό της υπερβάλλουσας ρευστότητας και τη μείωση της προσφοράς χρήματος, καθώς και τη διασφάλιση της ομαλής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ.

Η μεταστροφή της νομισματικής πολιτικής προκάλεσε αύξηση του κόστους δανεισμού για τις χώρες της ευρωζώνης και ιδιαίτερα για την Ελλάδα. Τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου επηρεάστηκαν αρνητικά με αποτέλεσμα την υποχώρηση των τιμών τους, λόγω της χαμηλότερης πιστοληπτικής τους διαβάθμισης σε σχέση με άλλες χώρες της ευρωζώνης αλλά και του περιορισμένου βάθους της δευτερογενούς αγοράς ομολόγων.

5.3 Μακροπροληπτική Πολιτική

Η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), ως αρμόδια εθνική αρχή για το εγχώριο τραπεζικό σύστημα, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, παρακολουθεί τις εξελίξεις και εντοπίζει πιθανούς συστημικούς κινδύνους. Σχεδιάζει και εφαρμόζει μέτρα για τη μείωση της συσσώρευσης των συστημικών κινδύνων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το σύνολο αυτών των μέτρων αποτελεί τη μακροπροληπτική πολιτική. Τα μακροπροληπτικά μέτρα αφορούν το σύνολο ή σημαντικά τμήματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, σε αντίθεση με τη μικροπροληπτική εποπτεία, που στοχεύει σε επιμέρους χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η άσκηση της μακροπροληπτικής πολιτικής, δηλαδή η μακροπροληπτική αρμοδιότητα, έχει ως στόχο τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Η δέσμη των διαθέσιμων μακροπροληπτικών μέτρων περιλαμβάνει:

(i) Το απόθεμα διατήρησης κεφαλαίου, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα απορρόφησης ζημιών σε περιόδους κρίσης. Έχει καθοριστεί σε ένα σταθερό επίπεδο για όλα τα κράτη

επιτόκια. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο στις καταθέσεις προθεσμίας των νοικοκυριών και των Μη Χρηματοπιστωτικών Επιχειρήσεων (ΜΧΕ) διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο το 2022 σε 0,16%, περίπου όσο και το 2021, ενώ στις καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας σχεδόν μηδενίστηκε. Σε πραγματικούς όρους, το επιτόκιο καταθέσεων προθεσμίας για τις ΜΧΕ και τα νοικοκυριά έγινε λόγω της ανόδου του πληθωρισμού εντονότερα αρνητικό (2022: -9,1%, 2021: -0,5%). Από την άλλη πλευρά, το κόστος τραπεζικού δανεισμού αυξήθηκε το 2022 για όλα τα είδη πιστώσεων: το μέσο επιτόκιο δανεισμού προς τις ΜΧΕ παρουσίασε αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης το 2022 (ανήλθε σε 3,5%) έναντι του 2021, ενώ ανοδικά κινήθηκε και το μέσο κόστος δανεισμού προς τα νοικοκυριά, λόγω των αυξήσεων στα επιτόκια τόσο των καταναλωτικών δανείων κατά 50 μονάδες βάσης (ανήλθε στο 10,5%) όσο και των στεγαστικών κατά 36 μονάδες βάσης (ανήλθε στο 3,1%). Ωστόσο, οι ονομαστικές αυξήσεις των επιτοκίων χορηγήσεων παρέμειναν σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του πληθωρισμού, με αποτέλεσμα τα πραγματικά επιτόκια να καταγράφουν έντονη αποκλιμάκωση το 2022.

⁷² Συγκεκριμένα, τον Μάρτιο του 2022 τερματίστηκαν οι καθαρές αγορές τίτλων υπό το έκτακτο πρόγραμμα αγοράς τίτλων λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP) και δόθηκε παράταση όσον αφορά τη δυνατότητα χρήσης τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου ως εξασφαλίσεων στις πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος (τουλάχιστον για όσο χρόνο θα συνεχίζονται οι επανεπενδύσεις στο πλαίσιο του PEPP). Τον Ιούλιο του 2022 θεσμοθετήθηκε το Μέσο για την Προστασία της Μετάδοσης (Transmission Protection Instrument – TPI) μέσω του οποίου θα πραγματοποιούνται αγορές ομολόγων που θα επικεντρώνονται σε τίτλους του δημόσιου τομέα με εναπομένουσα διάρκεια μεταξύ ενός και δέκα ετών, τον Οκτώβριο του 2022 τροποποιήθηκαν οι όροι των στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (Targeted Long-term Refinancing Operations - TLTRO III) και τον Δεκέμβριο του 2022 αποφασίστηκε η έναρξη της συρρίκνωσης του χαρτοφυλακίου του προγράμματος αγοράς τίτλων (Assets Purchase Programme - APP) από το Μάρτιο του 2023 (ποσοτική σύσφιγξη), με προβλέψιμο και σταθερό ρυθμό. Οι καθαρές αγορές τίτλων μέσω του APP τερματίστηκαν τον Ιούλιο του 2022, αλλά η ΕΚΤ συνέχισε να επανεπενδύει στο ακέραιο τα ποσά από την εξόφληση τίτλων που αποκτήθηκαν μέσω του APP κατά τη λήξη τους.

μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και ισούται με το 2,5% των συνολικών ανοιγμάτων σε κίνδυνο των πιστωτικών ιδρυμάτων⁷³.

(ii) Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας, το οποίο αποβλέπει στην αποτροπή ή μείωση της συσσώρευσης των κυκλικών συστημικών κινδύνων και στη διαμόρφωση κατάλληλου επιπέδου πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης, τόσο στην ανοδική όσο και στην καθοδική φάση του οικονομικού και πιστωτικού κύκλου. Ο καθορισμός του σε ποσοστό άνω του 0% δημιουργεί ένα απόθεμα κεφαλαίων πάνω από τα ελάχιστα απαιτούμενα στο πλαίσιο της μικροπροληπτικής εποπτείας.

(iii) Το απόθεμα ασφαλείας O-SII, το οποίο περιορίζει την υπερβολική ανάληψη κινδύνων από ένα συστημικά σημαντικό πιστωτικό ίδρυμα μέσω των υψηλότερων κεφαλαιακών απαιτήσεων, με αποτέλεσμα τη μείωση του ηθικού κινδύνου (moral hazard). Το ποσοστό του καθορίζεται σε ύψος έως 3% επί του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο, ενώ δύναται να υπερβαίνει το 3% κατόπιν έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

(iv) Το απόθεμα ασφαλείας συστημικού κινδύνου, το οποίο αποβλέπει στη μείωση ή αποτροπή της συσσώρευσης των συστημικών κινδύνων που δεν αντιμετωπίζονται από άλλα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας και λοιπά μακροπροληπτικά μέτρα. Η αποδέσμευσή του σε περιόδους κρίσης συμβάλλει στη μείωση των επιπτώσεων από την επέλευση των κινδύνων.

(v) Τα λοιπά μακροπροληπτικά μέτρα, όπως οι πρόσθετες απαιτήσεις για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, οι προσανυξημένοι συντελεστές στάθμισης κινδύνου για τα ανοίγματα στον τομέα των ακινήτων, οι απαιτήσεις ρευστότητας και δημοσιοποίησης κ.λπ..

Οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς (περιοριστική νομισματική πολιτική, διατήρηση των πληθωριστικών πιέσεων, κλίμα αβεβαιότητας) κατέδειξαν την έντονη μεταβλητότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΤτΕ, ως αρμόδια αρχή, διατήρησε το ποσοστό αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για το 2022 σε 0%⁷⁴ και καθόρισε το ποσοστό του αποθέματος ασφαλείας των συστημικά σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων⁷⁵ (O-SII) για το ίδιο έτος σε 0,75%.

Παράλληλα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου εξέδωσε για πρώτη φορά τον Σεπτέμβριο του 2022 προειδοποίηση κινδύνων για το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην Ευρώπη, με την οποία προσδιόρισε τρεις βασικές πηγές συστημικού κινδύνου: α) την επιδείνωση των μακροοικονομικών προοπτικών, β) τους κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα που απορρέουν από μια (πιθανή) απότομη διόρθωση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων και γ) τις επιπτώσεις των εξελίξεων αυτών στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Επίσης, τον Δεκέμβριο του 2022 εξέδωσε σύσταση για τις ευπάθειες του τομέα των εμπορικών ακινήτων, με αντικείμενο: α) τη βελτίωση της παρακολούθησης των συστημικών κινδύνων που απορρέουν από την αγορά εμπορικών ακινήτων, β) τη διασφάλιση υγιών πρακτικών χρηματοδότησης των εμπορικών ακινήτων, γ) την αύξηση της ανθεκτικότητας

⁷³ Για τον τρόπο υπολογισμού των συνολικών ανοιγμάτων σε κίνδυνο των πιστωτικών ιδρυμάτων βλ. ιδίως το άρθρο 92 παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιανουαρίου 2013 με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για τα πιστωτικά ιδρύματα.

⁷⁴ Το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας καθορίζεται σε ύψος μεταξύ 0% και 2,5%. Από το 2016 παραμένει στο 0%.

⁷⁵ Το ποσοστό του αποθέματος ασφαλείας των O-SII's είχε καθοριστεί για τα έτη 2020 και 2021 σε 0,50%, ενώ για το 2023 έχει καθοριστεί σε 1%.

των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που συνδέονται με τον τομέα των εμπορικών ακινήτων και δ) την ανάπτυξη εργαλείων βάσει δραστηριότητας για τα εμπορικά ακίνητα στην Ένωση.

5.4 Μικροοπροληπτική Πολιτική

5.4.1 Τα μεγέθη Ισολογισμού του ελληνικού τραπεζικού τομέα

Η επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 13,8% το 2022 (από 181,5 σε 206,6 δις ευρώ)⁷⁶ άσκησε θετική επίδραση στα βασικά μεγέθη του εγχώριου τραπεζικού τομέα. Το ενεργητικό των ελληνικών τραπεζικών ομίλων διαμορφώθηκε σε 325,4 δις ευρώ το Δεκέμβριο του 2022, μειωμένο κατά 0,8 δις ευρώ σε σύγκριση με το Δεκέμβριο του 2021. Τα Ίδια Κεφάλαια ανήλθαν σε 27,03 δις ευρώ, αυξημένα κατά 2,9 δις ευρώ από τον περυσινό Δεκέμβριο, ενώ οι Υποχρεώσεις ανήλθαν σε 298,32 δις ευρώ, μειωμένες κατά 3,7 δις ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2021 (βλ. Πίνακα 5).

Πίνακας 5: Διάρθρωση του ενεργητικού και του παθητικού του ελληνικού τραπεζικού τομέα					
(ποσά σε εκατ. ευρώ)	2021	%	2022	%	Μεταβολή
Ενεργητικό	326.160	100	325.354	100	-806
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	58.532	17,9	53.487	16,4	-5.045
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	10.484	3,2	6.460	2,0	-4.024
Δάνεια (μετά από προβλέψεις)	149.263	45,8	160.347	49,3	11.084
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	7.814	2,4	7.127	2,2	-687
Χρεόγραφα	51.659	15,8	55.063	16,9	3.404
Συμμετοχές, ενσώματες και ασώματες ακινητοποιήσεις	9.881	3,0	10.271	3,2	390
Στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση	6.505	2,0	2.502	0,8	-4.003
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	32.022	9,8	30.098	9,3	-1.924
Παθητικό	326.160	100	325.354	100	-806
Καταθέσεις πελατών	217.300	66,6	230.163	70,7	12.863
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	57.500	17,6	42.679	13,1	-14.821
Εκδοθείσες ομολογίες και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	8.219	2,5	10.175	3,1	1.956
Στοιχεία παθητικού διαθέσιμα προς πώληση	4.137	1,3	39	0,0	-4.098
Λοιπές υποχρεώσεις	14.877	4,6	15.267	4,7	390
Ίδια κεφάλαια	24.127	7,4	27.031	8,3	2.904
Πηγή: ΤτΕ					

⁷⁶ Βλ. την από 18.10.2023 ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ (2^η εκτίμηση των Ετήσιων Εθνικών Λογαριασμών έτους 2022 – προσωρινά στοιχεία).

Από την πλευρά του ενεργητικού, η τραπεζική χρηματοδότηση κατέγραψε επιτάχυνση το 2022. Το υπόλοιπο των δανείων αυξήθηκε κατά 11,1 δις ευρώ και ανήλθε σε 160,3 δις ευρώ, καθώς οι εκταμιεύσεις δανείων υπεραντιστάθμισαν τη μείωση των υπολοίπων εξαιτίας των συναλλαγών πώλησης και τιτλοποίησης μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Η αύξηση αυτή προήλθε σε μεγάλο βαθμό από τα επιχειρηματικά δάνεια⁷⁷.

Η ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου βελτιώθηκε και όλες οι συστηματικές τράπεζες έχουν ήδη επιτύχει τον επιχειρησιακό στόχο τους για μονοψήφιο ποσοστό ΜΕΔ. Ο λόγος των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων στο τέλος του 2022 διαμορφώθηκε σε 8,7% έναντι 12,8% στο τέλος του 2021. Εξακολουθεί όμως να παραμένει σε υψηλό επίπεδο σε σύγκριση με τον μέσο όρο σε επίπεδο ευρωζώνης (Δεκέμβριος 2022: 1,8%). Το απόθεμα των ΜΕΔ ανήλθε σε 13,2 δις ευρώ το Δεκέμβριο του 2022⁷⁸, έναντι 18,4 δις ευρώ το Δεκέμβριο του 2021 και 94 δις ευρώ το Μάρτιο του 2016, οπότε είχε καταγραφεί και το υψηλότερο επίπεδο ΜΕΔ. Η σημαντική αυτή βελτίωση οφείλεται κυρίως στις πωλήσεις δανείων μέσω της αξιοποίησης του προγράμματος «Ηρακλής» και σε συμφωνίες απευθείας πώλησης δανείων και δευτερευόντως στις εισπράξεις μέσω ενεργητικής διαχείρισης και στα μέτρα στήριξης για τη διευκόλυνση των δανειοληπτών όσον αφορά τους όρους αποπληρωμής των δανείων τους.

Περαιτέρω, τα ταμειακά διαθέσιμα μειώθηκαν κατά 5 δις ευρώ και ανήλθαν σε 53,5 δις ευρώ, ως αποτέλεσμα της αποπληρωμής της χρηματοδότησης που είχε ληφθεί μέσω των πράξεων TLTRO III. Οι απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων μειώθηκαν κατά 4 δις ευρώ και ανήλθαν σε 6,5 δις ευρώ, τα στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση μειώθηκαν κατά 4 δις ευρώ και ανήλθαν σε 2,5 δις ευρώ, ενώ τα χρεόγραφα αυξήθηκαν κατά 3,4 δις ευρώ και ανήλθαν σε 55,1 δις ευρώ⁷⁹, λόγω κυρίως της αύξησης των θέσεων σε ομόλογα λοιπών κρατών και εταιρικά ομόλογα.

Από την πλευρά του Παθητικού, οι καταθέσεις συνέχισαν να ενισχύονται το 2022. Συγκεκριμένα αυξήθηκαν κατά 12,9 δις ευρώ και ανήλθαν σε 230,2 δις ευρώ. Οι υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα μειώθηκαν κατά 14,8 δις ευρώ και ανήλθαν σε 42,7 δις ευρώ, λόγω της αποπληρωμής των πράξεων TLTRO III. Τα ομόλογα και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις αυξήθηκαν κατά 2 δις ευρώ και ανήλθαν σε 10,2 δις ευρώ. Οι τράπεζες προχώρησαν σε μία σειρά από εκδόσεις με στόχο την κάλυψη των ελάχιστων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (Minimum Requirements for Own Funds and Eligible Liabilities – MREL) έως και το τέλος του 2025, αλλά και την ενίσχυση της κεφαλαιακής τους βάσης⁸⁰.

Το Δεκέμβριο του 2022 τα εποπτικά ίδια κεφάλαια των ελληνικών τραπεζών αυξήθηκαν κατά 9,6% σε σχέση με το Δεκέμβριο του 2021 (από 24,1 δις ευρώ ανήλθαν σε 26,5 δις

⁷⁷ Η χορήγηση τραπεζικής χρηματοδότησης κυρίως προς τις επιχειρήσεις εξακολουθεί να στηρίζεται από τα προγράμματα του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (ΕΑΤ) και από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).

⁷⁸ Τα 2/3 περίπου των ΜΕΔ αφορούν επιχειρηματικά δάνεια, το 1/4 περίπου στεγαστικά και το υπόλοιπο καταναλωτικά δάνεια. Περίπου το 36% του συνόλου των ΜΕΔ βρίσκεται σε καθεστώς ρύθμισης. Ωστόσο, υψηλό ποσοστό δανείων σε καθεστώς ρύθμισης εμφανίσει και πάλι καθυστέρηση σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

⁷⁹ Το σύνολο των ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου που διακρατούν οι ελληνικές τράπεζες στα χαρτοφυλάκιά τους το Δεκέμβριο του 2022 ανήλθε σε 28,4 δις ευρώ (9,5% του ενεργητικού τους), έναντι 28,3 δις ευρώ το Δεκέμβριο του 2021. Η αξία του χαρτοφυλακίου τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που διακρατεί ο τραπεζικός τομέας σε χαρτοφυλάκια που αποτιμώνται στην τρέχουσα αξία υποχώρησε σε 4,8 δις ευρώ το Δεκέμβριο του 2022, έναντι 7,1 δις ευρώ το Δεκέμβριο του 2021.

⁸⁰ Το 2022 τα ελληνικά σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα προχώρησαν σε εκδόσεις ομολόγων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας 2,15 δις ευρώ και 0,2 δις στερλινών, καθώς και σε εκδόσεις ομολόγων χαμηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας 0,3 δις ευρώ.

ευρώ). Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας βελτιώθηκαν σε σχέση με τον Δεκέμβριο 2021, πρωτίστως λόγω της αύξησης των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων μέσω της δημιουργίας εσωτερικού κεφαλαίου και δευτερευόντως λόγω της έκδοσης πρόσθετων μέσων κεφαλαίου. Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 [Common Equity Tier 1 (CET1) ratio], σε ενοποιημένη βάση, αυξήθηκε σε 14,5% το Δεκέμβριο του 2022, από 13,6% το Δεκέμβριο του 2021 και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (Total Capital Ratio – TCR) σε 17,5% από 16,2% αντιστοίχως. Ωστόσο, οι δύο δείκτες εξακολουθούν να υπολείπονται σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης (CET1: 15,5% και TCR: 19,4% το Δεκέμβριο του 2022). Ενσωματώνοντας την πλήρη επίδραση του Διεθνούς Πρότυπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (ΔΠΧΑ 9), ο Δείκτης CET1 των τραπεζικών ομίλων διαμορφώθηκε σε 13,4% έναντι 11,7% το Δεκέμβριο του 2021 και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου σε 16,4% έναντι 14,4% αντιστοίχως.

Η ποιότητα των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων των ελληνικών τραπεζών παραμένει χαμηλή, καθώς το Δεκέμβριο του 2022 οι οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (Deferred Tax Credits - DTCs)⁸¹ ανήλθαν σε 13,7 δις ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 52% των συνολικών εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, από 59% το Δεκέμβριο του 2021. Το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται σε 56%, αφού λάβουμε υπόψη την πλήρη επίδραση του ΔΠΧΑ 9 (από 68% το Δεκέμβριο του 2021).

Οι ελληνικές τράπεζες διατήρησαν τη ρευστότητά τους σε υψηλό επίπεδο. Ο Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio – LCR) διαμορφώθηκε στο 197,3% και ο Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio – NSFR) στο 132,9%, με την υποχρεωτική εποπτική απαίτηση για κάθε δείκτη να ορίζεται στο 100%, καταγράφοντας υψηλότερα επίπεδα από τους αντίστοιχους μέσους όρους των τραπεζών της ευρωζώνης (161,46% και 125,8% αντιστοίχως το δ' τρίμηνο του 2022).

Ο λόγος Δάνεια προς Καταθέσεις νοικοκυριών και ΜΧΕ διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο του 2022 στο 60,4% (έναντι 68,7% το 2021), υπολειπόμενος σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης που ανήλθε σε 103,5% (104,4% το 2021).

5.4.2 Τα Αποτελέσματα Χρήσεως του ελληνικού τραπεζικού τομέα

Η βελτίωση της ποιότητας του ισολογισμού και η αύξηση των επιτοκίων ευνόησαν την κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών. Σύμφωνα με τον Πίνακα 6, το 2022 οι ελληνικές τράπεζες κατέγραψαν κέρδη μετά από φόρους και διακοπτόμενες δραστηριότητες ύψους 3,6 δις ευρώ, έναντι ζημιών 4,8 δις ευρώ το 2021, επιστρέφοντας στην κερδοφορία μετά από δύο ζημιογόνες χρήσεις. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν καθοριστικά η αύξηση κάποιων μη επαναλαμβανόμενων εσόδων (όπως τα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις και τα κέρδη από την πώληση του κλάδου αποδοχής πράξεων πληρωμής), καθώς και ο σχηματισμός μειωμένων προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες ανήλθαν σε 1,7 δις ευρώ έναντι

⁸¹ Η αναβαλλόμενη φορολογία, η οποία αφορά κυρίως στις ζημίες από το πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων (PSI) και τις τιτλοποιήσεις των «κόκκινων» δανείων, λειτουργεί ως εξής: Όταν οι τράπεζες εμφανίσουν κέρδη συμψηφίζουν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση με φορολογία εισοδήματος. Όταν εμφανίζουν ζημίες, συμψηφίζουν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Συνεπώς, η αναβαλλόμενη φορολογία δεν αποτελεί καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο αλλά μια θεωρητική μελλοντική ωφέλεια η οποία υπολογίζεται στο κεφάλαιο των τραπεζικών ιδρυμάτων. Το υψηλό ποσοστό των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων στα ίδια κεφάλαια των τραπεζών είναι επί της ουσίας ο λόγος για τον οποίο η κεφαλαιακή βάση των τραπεζών θεωρείται από τις αγορές κεφαλαίου ως χαμηλότερης ποιότητας σε σχέση με το κανονικό επίπεδο.

8,5 δις ευρώ το 2021. Το κόστος πιστωτικού κινδύνου⁸² αποκλιμακώθηκε σε 1,1% έναντι 5,7% το Δεκέμβριο του 2021 (0,5% μέσος όρος ευρωζώνης). Επισημαίνεται ότι, μεγάλο μέρος των προβλέψεων του 2021 σχετιζόταν με την πώληση χαρτοφυλακίων ΜΕΔ. Παράλληλα, αυξήθηκαν τα καθαρά έσοδα από τόκους κατά 6% και ανήλθαν σε 5,8 δις ευρώ, ενώ μειώθηκαν περαιτέρω τα λειτουργικά έξοδα κατά 3,6% και ανήλθαν σε 4 δις ευρώ.

Πίνακας 6: Αποτελέσματα χρήσεως του ελληνικού τραπεζικού τομέα			
(ποσά σε εκατ. ευρώ)	2021	2022	Μεταβολή (%)
Λειτουργικά έσοδα	8.610	10.715	24,4
Καθαρά έσοδα από τόκους	5.510	5.842	6,0
Έσοδα από τόκους	7.133	7.752	8,7
Έξοδα τόκων	-1.623	-1.910	17,7
Καθαρά έσοδα από μη τοκοφόρες εργασίες	3.100	4.872	57,2
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	1.512	1.712	13,2
Έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις	942	2.076	>100
Λοιπά έσοδα	646	1.085	68,0
Λειτουργικά έξοδα	-4.194	-4.042	-3,6
Δαπάνες προσωπικού	-2.010	-1.883	-6,3
Διοικητικά έξοδα	-1.605	-1.561	-2,7
Αποσβέσεις	-578	-598	3,5
Καθαρά έσοδα	4.416	6.673	51,1
Προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	-8.519	-1.684	-80,2
Λοιπές ζημιές απομείωσης	-239	-383	60,3
Μη επαναλαμβανόμενα κέρδη/ζημιές	-85	-118	38,8
Κέρδη/Ζημιές προ φόρων	-4.427	4.488	-
Φόροι	-440	-1.161	>100
Κέρδη/Ζημιές από διακοπτόμενες δραστηριότητες	45	298	>100
Κέρδη/Ζημιές μετά από φόρους	-4.822	3.625	-
Πηγή: ΤτΕ			

Οι δείκτες αποδοτικότητας⁸³ του τραπεζικού τομέα βελτιώθηκαν κατά το 2022. Ο δείκτης αποτελεσματικότητας ανήλθε σε 37,7% έναντι 48,7% το Δεκέμβριο του 2021 (61,2% μέσος όρος ευρωζώνης), ο δείκτης αποδοτικότητας του ενεργητικού (ROA) ανήλθε σε 1,1% από -1,5%, (0,5% μέσος όρος ευρωζώνης) και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (ROE) ανήλθε σε 13,4% έναντι -20% αντιστοίχως (7,7% μέσος όρος ευρωζώνης).

⁸² Ο λόγος των προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο προς τα δάνεια μετά από τις συσσωρευμένες προβλέψεις.

⁸³ Δείκτης αποτελεσματικότητας: λειτουργικά έξοδα προς λειτουργικά έσοδα, ROA: καθαρά κέρδη προς ενεργητικό, ROE: καθαρά κέρδη προς ίδια κεφάλαια.

5.5 Κίνδυνοι και Προκλήσεις

Ο ελληνικός τραπεζικός τομέας σημείωσε αξιόλογη πρόοδο κατά την περίοδο αναφοράς, πιστοποιώντας ότι είναι σε θέση να συνεχίσει τον διαμεσολαβητικό του ρόλο, επωφελούμενος από τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας και την αναμενόμενη επαναφορά του Ελληνικού Δημοσίου στην επενδυτική βαθμίδα αξιολόγησης.

Η βελτίωση της κεφαλαιακής βάσης των ελληνικών τραπεζών παραμένει μια σημαντική πρόκληση για τον κλάδο. Η ποιότητα των κεφαλαίων των τραπεζών παραμένει σχετικά χαμηλή, καθώς το μεγαλύτερο μέρος (52%) των συνολικών εποπτικών ιδίων κεφαλαίων αφορά οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (DTCs). Η αξιοσημείωτη βελτίωση της ποιότητας ενεργητικού τα τελευταία έτη δεν θα πρέπει να οδηγεί σε εφησυχασμό, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο δείκτης ΜΕΔ (8,7%) παραμένει σημαντικά υψηλότερος από τον μέσο όρο των τραπεζών της ευρωζώνης (1,8%). Ως εκ τούτου, υφίσταται ανάγκη περαιτέρω μείωσής του μέσω αποτελεσματικής διαχείρισης του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Σημειώνεται ότι η μεταφορά μέρους των ΜΕΔ εκτός πιστωτικού συστήματος (π.χ. σε εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων και δανείων - servicers) δεν σημαίνει αυτόματα και την οριστική εξάλειψη του χρέους από την οικονομία.

Σημαντική πρόκληση για τον κλάδο αποτελεί και η βελτίωση του Δείκτη Δανείων προς Καταθέσεις (60,4%), που υπολείπεται ουσιωδώς του αντίστοιχου μέσου όρου της ευρωζώνης (103,5%).

Από την άλλη πλευρά, το περιβάλλον υψηλών επιτοκίων καθίσταται σημαντικός κίνδυνος για τις συστημικές τράπεζες, καθώς θα πρέπει να σημειώσουν πρόοδο ως προς την κάλυψη των ελάχιστων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MRELs) μέσω νέων εκδόσεων ομολόγων. Απαιτείται επομένως ποιοτική και ποσοτική ενίσχυση της κεφαλαιακής τους βάσης και βελτίωση της οργανικής κερδοφορίας.

Επιβοηθητικά στην κερδοφορία των τραπεζών επιδρούν η αύξηση των επιτοκίων και η προοπτική για πιστωτική επέκταση με αξιοποίηση των πόρων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF). Ταυτόχρονα, όμως, η άνοδος των επιτοκίων επιδρά αυξητικά στις δαπάνες για τόκους των δανειοληπτών, αυξάνοντας το ενδεχόμενο μιας νέας γενιάς ΜΕΔ, ενώ δύναται να περιορίσει τη ζήτηση νέων δανείων που δεν σχετίζονται με τον RRF.

Εν κατακλείδι, ο υψηλός και επίμονος πληθωρισμός, που συνήθως συνοδεύεται από υψηλά επιτόκια, η ενδεχόμενη εμφάνιση μιας νέας γενιάς ΜΕΔ και συνακόλουθα η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών, σε συνδυασμό με τη διατήρηση και ενίσχυση της ικανότητάς τους για τη δημιουργία εσωτερικού κεφαλαίου, αποτελούν στοιχεία που χρήζουν εντατικής και συστηματικής παρακολούθησης κατά το προσεχές διάστημα.